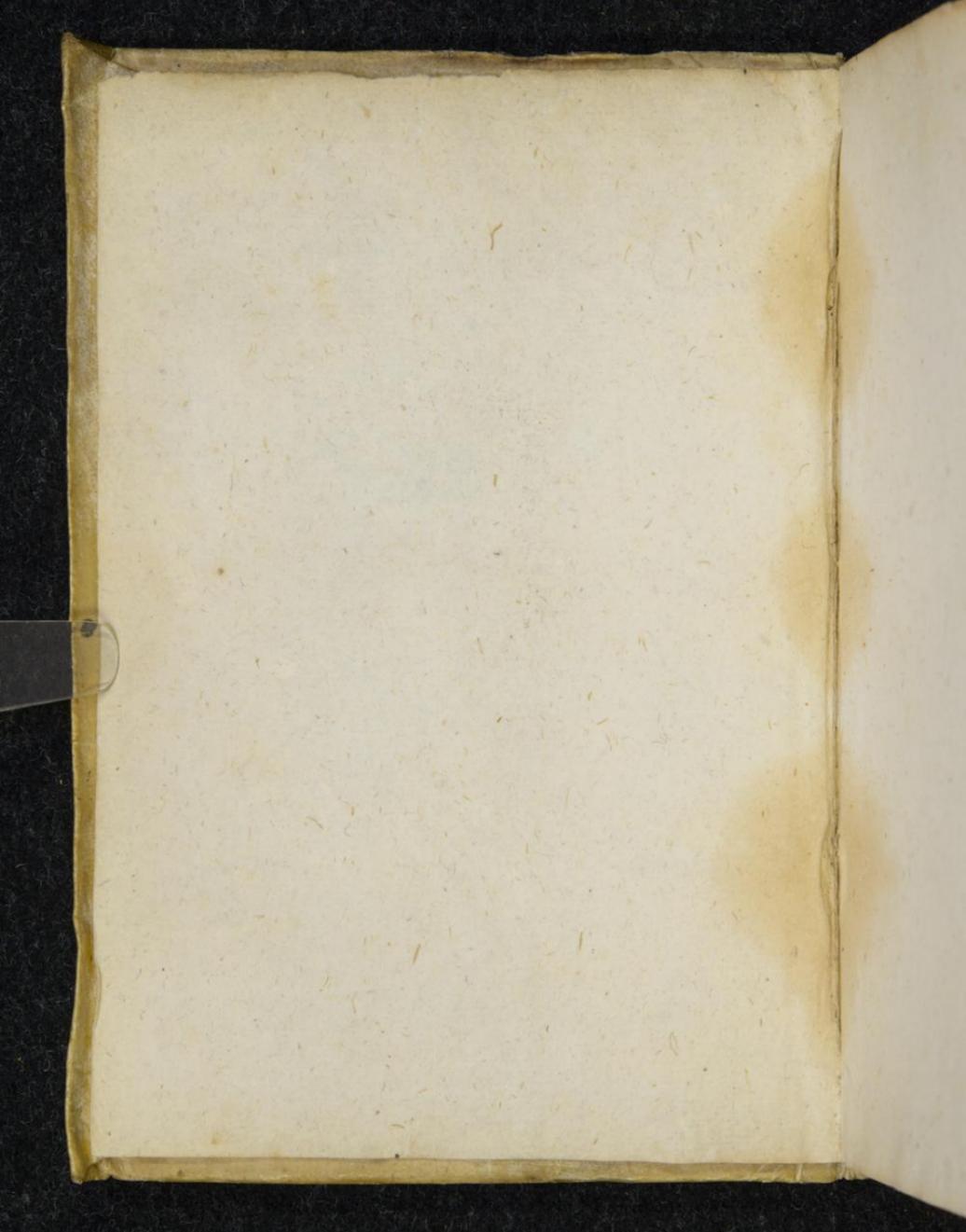
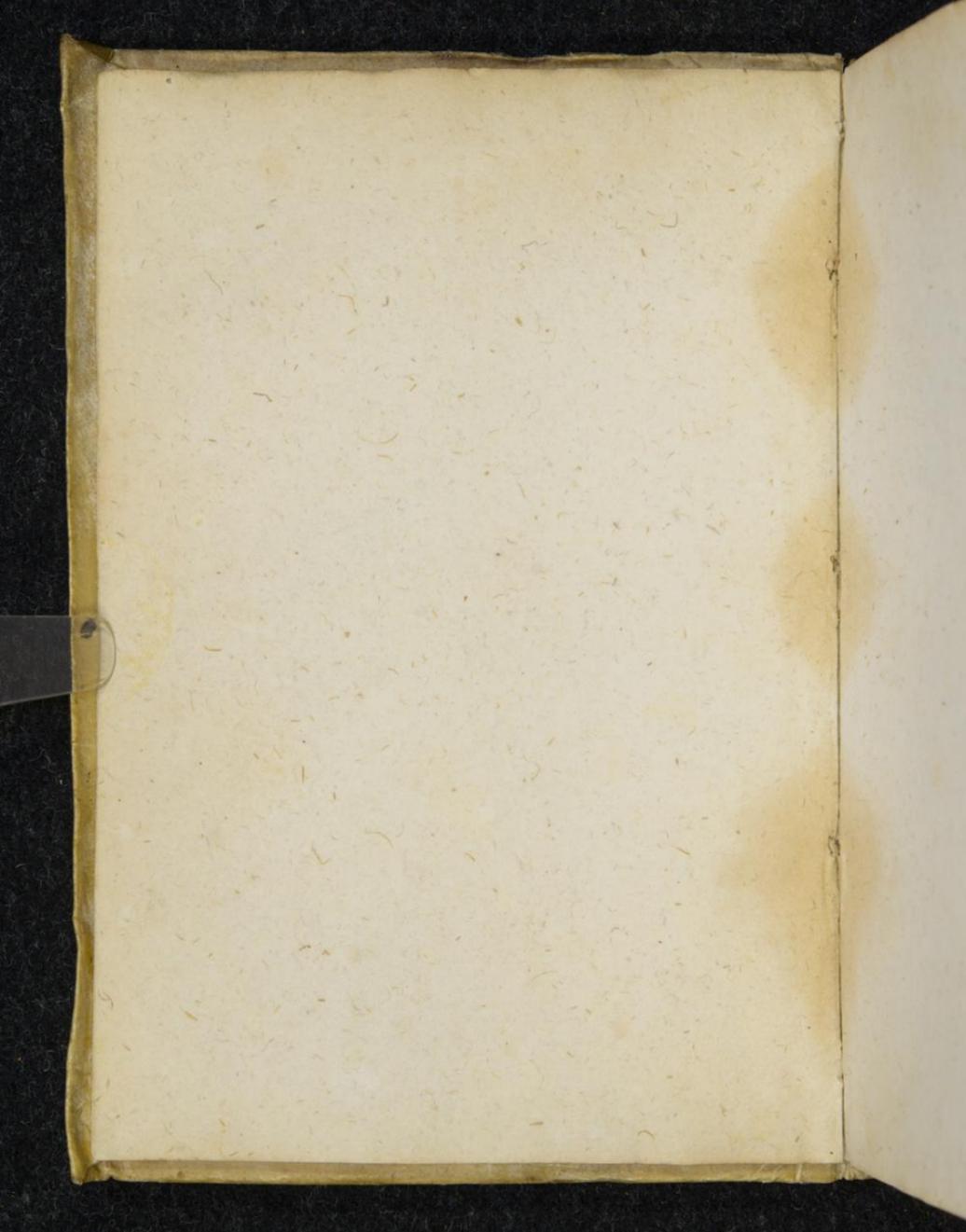

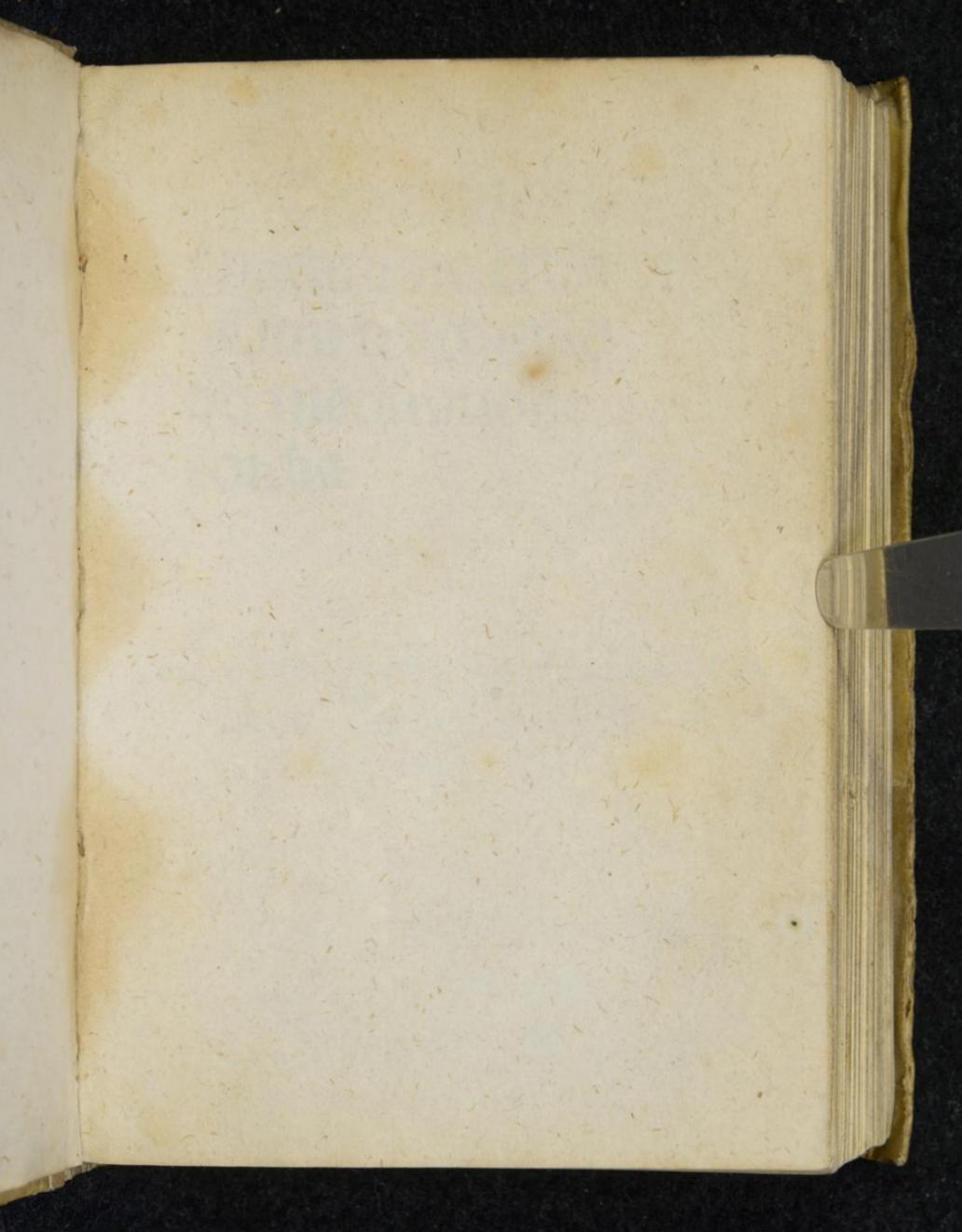
192

Tract
ymnatio
Lum r
de medi
cordis

fractio

de dicitur
finis
et

me

conatus

et

1
Tractatus de
ymitatione cristi
Et tractatulo
de meditatione
cordis

fratris...

*Ex donatione Henrici Senne
Sincle Dottinchemensis A^o 86°
E^oo. F^oo.*

*me suis annuerat J. David Oesterhoff
Canonius Reg. Ord. S. X. Domus S. P. prof^o
3. Iulij Dussbergi ad Rhenum. 1707*

Sept. Th. IV. 192

Table cap
sequentes

Lapilli

De mutatione
omnium va
pitolium

De humili (en

De doctrina

De prudenti

De lectione

raram

De inordin

De rana (pe

gienda

De caueda

tate

De coefferen

De caueda

horum

De pace ac

ciendi

192
**Tabule capitulorū in libros
sequentes.**

Capitula libri i

**De imitatione cristi ⁊ de contemptu
omnium vanitatum mundi.** La-

pitulum .j. folio .j.

De humili sentire suiipfius .c.ij. ij

De doctrina veritatis c. iij. iij

De prudentia in agendis c. iiii. v

**De lectione sanctarum scripu-
rarum c. v. vi**

De inordinatis affectōibus .c. vi. vi

**De vana spe et elatione fu-
gienda c. vii. vii**

**De cauenda nimia familiari-
rate c. viii. viii**

De obedientia et subyectorē .c. ix. viii

**De cauenda superfluitate ver-
borum c. x. ix**

**De pace acquirenda et zelo profi-
ciendi c. xi. x**

<u>De utilitate aduersitatis</u>	c. xii.	xii
<u>de tentatōibus resistendis.</u>	c. xiii.	xiii
<u>de temerario iudicio vi-</u>		
tando	c. xiiii.	xiiii
<u>de operibus ex charitate</u>		
factis	c. xv.	xv
<u>de sufficientia defectuum</u>		
aliorum	c. xvi.	xvi
<u>de monastica vita</u>	c. xvii.	xvii
<u>de exemplis sc̄tōꝝ patꝝ.</u>	c. xviii.	xviii
<u>de exercitijs boni reli-</u>		
giosi	c. xix.	xix
<u>de amore solitudinis et</u>		
silentij	c. xx.	xx
<u>de compunctione cordis.</u>	c. xxi.	xxi
<u>de consideratione humane</u>		
miserie	c. xxii.	xxii
<u>de meditatōe mortis</u>	c. xxiii.	xxiii
<u>de iudicio et penis pecca-</u>		
torum	c. xxiiii.	xxiiii
<u>de seruenti emendatione totius vite</u>		
nostre	c. xxv.	xxv

Capitulum

De iustitia
de humilitate
regimine
de bono pacis
de pura mēte
trinitate
de op̄e s̄c̄t̄e
de letitia boni
de amore ubi
omnia
de familiaritate
liberitate
de carceribus
de gratitudine
de paucitate
liberitate
de regia rita
crucis
Capitulum

Capitula libri ii

- De interna puerfatione c. j. xxxvi
de humili submissione sub prelari
regimine c. ii. xxxviii
de bono pacifico hoie c. iii. xxxix
de pura mente et simplici in-
tentione c. iiii. xli
de ppria p̄fideratione c. v. xli
de letitia bone conscientie c. vi. xlii
de amore ihesu super
omnia c. vii. xliiii
de familiari amicitia
ihesu c. viii. xlv
de carentia ois solatij c. ix. xlvi
de gratitudine p̄ gr̄a dei c. x. xlix
de paucitate amatorum crucis
ihesu c. xi. li
de regia via sancte
crucis c. xii. lii

Capitula libri iiii

- De interna cristi locutione ad animā
fidelem** c. j. lvii
- Qd̄ veritas intus loquitur sine stre
pitu verborum** c. ij. lviii
- Qd̄ verbo dei cum humilitate
sunt audienda: et q̄ multi ea non
ponderant** c. iiii. lix
- Oratio ad implorandum deuotiōis
gratiam** c. iiii. lx
- Qd̄ in veritate et humilitate coram
deo p̄uersandum est** c. v. lxi
- De mirabili effectu diuini ama
toris** c. vi. lxii
- De p̄batione veri amoris** c. vii. lxv
- De occultanda gratia sub humilita
tis custodia** c. viii. lxvii
- De vili estimatione sui ipsius in
oculis dei** c. ix. lxix
- Qd̄ oīa ad deum sicut ad finē vlti
mum sunt referenda** c. x. lxx
- Qd̄ sp̄zeta mundo dulce est seruire
deo** c. xi. lxxi

Quod desideria cordis examinanda
sunt et moderanda c. xii. lxxii

De informatione patientie et lu-
cramine aduersus concupiscen-
tias c. xiii. lxxiii

De obedientia humilis subditi ad ex-
emplum ihesu xpi c. xiiii. lxxv

De occultis dei iudicijs con-
siderandis ne extollamur in
bonis c. xv. lxxvi

Qualit standum sic ac dicendū in oī-
re desiderabili c. xvi. lxxvii

Oratio pro beneplacito dei per-
ficiendo c. xvii. lxxviii

Quod verum solatium in solo deo est
querendum c. xviii. lxxviii

Quod omnis sollicitudo in deo po-
nenda est c. xix. lxxix

Quod temporales miserie cristi
exemplo equanimiter sunt
ferende c. xx. lxxx

De tolerantia iniuriarū et quis verus

patiens probetur c. xxi. lxxvi
 de p̄fessione pp̄rie infirmitatis ⁊ b̄
 vite miseris c. xxii. lxxviii
 Q̄d in deo sup̄ oīa bona et dona re
 quiescendū est c. xxiii. lxxviii
 de recordatione beneficiorum dei
 multiplicium c. xxiiii. lxxvii
 de quatuor magnam importantibus
 pacem c. xxv. lxxviii
Oratio contra cogitationes
 malas c. xxvi. lxxix
 Oratio p̄ illuminatione mentis
 deuotissima c. xxvii. lxxx
 de euitatōe curiose inquisitōnis sup̄
 alterius vita c. xxviii. lxxx
In quib̄ firma pax cordis et verus
 p̄fectus p̄sistit c. xxix. lxxxii
 de eminentia libere mentis et q̄
 supplex oratio magis meretur
 q̄ lectio c. xxx. lxxxiii
Q̄d priuatus amor a summo bono
 maxime retardat. c. xxxi. lxxxiiii

Oratio pro purgati
 lecti superbia
 Soli ligas obte
 Qualiter iustit
 reus innocen
 rucibus
 de tuncno patem
 consideranda
 gunt
 de neglecto om
 vi creator p
 miri
 de abnegati
 cupiditate
 de infirmitate
 terione fin
 benda
 Q̄d amant
 et in omni
 Q̄d non est se
 in hac vita
 Leni vana bo

Pratio pro purgatione cordis et ce
lesti sapientia c. xxvii. lxxxviii
Lōs linguas obrectatoꝝ. c. xxxiii. xlv
Qualiter instante tribulatione
deus inuocandus est et bene
dicendus c. xxxiiii. lxxxv
De diuino petendo auxilio et
confidentia recuperande
gratie c. xxxv lxxxvi
De neglectu omnis creature
vt creator possit inue
niri c. xxxvi. lxxxviii
De abnegatione sui z abdicatōe oīs
cupiditatis c. xxxvii. L
De instabilitate cordis et de in
tentione finali ad deum ha
benda c. xxxviii. Li
Qd amanti sapit deus sup omnia
et in omnibus c. xxxix. Li
Qd non est securitas a tentatione
in hac vita c. xl. Lii
Lonē vana hoim iudicia .c. xli. Liii

- De pura et integra resignatione
sui ad obtinendam cordis liber-
tatem c. xlii Lv
- De bono regimine in externis et re-
cursu ad deū in piculis. c. xliii. Lvi
- Qd homo non sit importunus in
negocijs c. xliiii. Lvij
- Qd homo nihil boni ex se hz et de
nullo gloriari pōt c. xlv. Lvij
- De contemptu omnis temporalis
honoris c. xlvi Lix
- Qd pax non est ponenda in ho-
minibus c. xlvii Lix
- Contra vanam et secularem scien-
tiam c. xlviii Lx
- De non attrahendo sibi res exte-
riores c. xlix. Lxi
- Qd omnibus non est credendū z de
facili lapsu verborum c. l. Lxii
- De p̄sidentia in deo habenda qū in-
surgunt vborum iacula. c. li. Lxiii
- Qd omnia grauia pro eterna vita

font toleranda
de die cruciatu
p̄s
de desiderio eter
sue certitudin
m̄s
Qualiter bō de
manus de se
Qd hūiliter in
cum delect
Qd homo non
tione dign
bus reum
de gratia que m
sapientibus
de vicijs mori
grate
De corruptione m
grate vicijs
Qd nihil est m
suum imitari de
crucem

- sunt toleranda c. lii. Lxv
de die eternitatis et huius vite an-
gustijs c. liii. Lxvii
de desiderio eterne vite et quanta
sine certantibus bona pro-
missa c. liiii. Lxix
Qualiter hō desolatus debeat in
manus dei se offerre c. lv. Lxxii
Qd̄ hūilibus insistenduz est opibus
cum deficit a sūmis. c. lvi. Lxxiii
Qd̄ homo non reputet se consola-
tione dignum sed magis verberi-
bus reum c. lvii. Lxxv
de gratia que non miscetur terrena
sapientibus c. lviii. Lxxvi
de diuersis motibus nature et
gracie c. lix. Lxxviii
de corruptione nature et efficacia
gracie diuine c. lx. Lxxxi
Qd̄ nosipos abnegare et chri-
stum imitari debemus per
crucem c. lxi. Lxxxii

Quod homo non sit nimis dejectus
quando in aliquos labitur
defectus c. lxii. Lxxxiiii

De alioribus rebus et oculi
tis iudicij dei non scrutan-
dis c. lxiii. Lxxxv

Quod omnis spes et fiducia in solo
deo est figenda c. lxiiii. Lxxxix

Capitula libri iiii

Lum quanta reuerentia cristus sit
suscipiendus c. j. Lxxxix

Quod magna bonitas et charitas
dei in sacramento exhibetur
homini c. ii. Lxxxviii

Quod vrile sit sepe coicare. c. 3. Lxlvii

Quod multa bona prestantur deuote
communicantibus c. iii. Lxlviii

De dignitate sacramenti et statu sa-
cerdotali c. v. Li

Interrogatio de exercitio ante com-
munionem c. vi. Lii

De discussione proprie conscientie
et emendationis ppo/

fito c.vii. Llit

De oblatione cristi in cruce et ppria
resignatione c.viii. Lliiii

Quod nos et omnia nostra. deo debe
mus offerre et pro omnibus
orare c.ix. Llv

Quod sacra communio de facili non
est relinquenda c.x. Llvii

Quod corpus cristi et sacra scriptura
maxime sint anime fideli ne
cessaria c.xi. Llix

Quod cum magna diligentia se de
beat communicaturus cristo
preparare c.xii. Llxii

Quod toto corde anima deuota cristi
unionem in sacramento affectare
debet c.xiii. Llxiii

De quorundam deuotorum ar
denti desiderio ad corpus
cristi c.xiiii. Llxv

Quod gratia deuotionis humilitate
et sui ipsius abnegatione acqui-
ritur c. xv. Lxvi

Quod necessitates nostras cristo
aperire et eius gratiam postula-
re debemus c. xvi. Lxvii

De ardenti amore et vehe-
menti affectu suscipiendi
cristum c. xvii. Lxviii

Quod homo non sit curiosus scruta-
tor sacramenti sed humilis imita-
tor cristi subdendo sensum suum
sacre fidei c. xviii. Lxix

Tractatus de meditatione cordis
folio Lxxij

Finis tabule

litare
equi
Lxvi
o
ostula
Lxvii

Lxviii
cruta
is imita
in form
Lxix
ordis
Lxx

... ..
... ..
... ..

vanitas vanitatum et omnia
vanitas, præter amare Deum
et illi soli servire.

Liber ij.

Tractatus
de perfectione
et vno mundo

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

Liber .j.

a

1

Tractatus aureus et peruti-
lis de perfecta ymitatione xpi
et vero mundi contemptu.

Capitulum .j.

Qui sequitur

me non ambulat in tene-
bris. sed habebit lumen vi-
te dicit dñs. hec sunt verba xpi qui
bus amonemur quatenus vitaz eius
et mores imitemur. si velimus vera-
citer illuminari: et ab omni cecitate
cordis liberari. Summum igitur stu-
dium nostrum sit in vita ihu xpi me-
ditari. Doctrina xpi om̄s doctrinas
sanctorum precellit: et qui spiritum xpi
haberet. absconditum ibi manna in-
ueniret. Sed pringit q̄ multi ex fre-
quenti auditu euangelij paruum de-
siderium sentiunt. quia spiritum xpi
non habent. Qui autem vult plene

et sapide xpi vba intelligere: oportet vt totam vitam suam illi studeat conformare. Quid prodest tibi alta de trinitate disputare. si careas humilitate vni displiceas trinitati? Vere alta verba non faciunt sanctum et iustum. sed virtuosa vita efficit deo charum. Opto magis sentire compunctionem. q̄ scire eius diffinitionem. Si scires totam bibliam menteretus et oim philosophorū dicta: quid totū p̄desset sine charitate dei et gr̄a? Vanitas vanitatum et omnia vanitas: p̄ter amare deum et illi soli seruire. Ista est summa sapia p̄ contemptum mundi tendere ad celestia regna. Vanitas igit̄ est diuitias perituras querere. et in illis sperare. Vanitas q̄z ē honores ambire et in altum se extollere. Vanitas est carnis desideria sequi. et illud desiderare vnde postmodum grauit̄ oportet puniri. Uani-

Liber .j.

tas est longam
bona vita par
perferem vitam
que futura sunt
tas est colligere
ritate tranfit
sempernam g
mento illius f
non faciat
l' mpletur au
um ab amo
et ad imit
sequentes
culant. con
gratiam.

De bur
fai ipfu

De bur
re de
rimo
De hoc est

Liber .j.

ij

tas est longam vitam optare: et de
bona vita parum curare. Vanitas ē
presentem vitam solum attendere: et
que futura sunt non p̄uidere. Vani-
tas est diligere quod cum omni cele-
ritate transit: et illuc nō festinare vbi
sempiternum gaudium manet. Me-
mento illius frequenter puerbii: qz
non faciat oculus visu. nec auris
impletur auditu. Stude ergo cor tu-
um ab amore visibilium abstrahere
et ad inuisibilia te transferre. Nam
sequentes suam sensualitatem ma-
culant conscientiam et perdunt dei
gratiam.

De humili sentire
sui ipsius

Cap. ii.

Omnis homo naturaliter sci-
re desiderat: sed scientia sine
timore dei quid importat?
Melior est p̄fecto humilis rusticus

qui deo seruit: q̄ superbus philoso-
phus qui se neglecto cursum celi cō-
siderat Qui bene seipsum cognoscit
sibiip̄si vilescit. nec laudibus delecta-
tur humanis. Si scirem omnia que
in mundo sunt et non essem in chari-
tate: quid me iuaret coram deo. qui
me iudicatur? est ex facto? Quiesce
a nimio sciendi desiderio: quia mag-
na ibi inuenitur distractio et decep-
tio. Scientes libenter volunt videri
et sapientes dici. Multa ḡ sunt que
scire parum vel nihil anime profunt
Et valde insipiens est qui alijs inten-
dit q̄ his que saluti sue deseruiunt.
Multa verba non satiant animam:
sed bona vita refrigerat mentem: et
pura conscientia magnam prestat ad
deum confidentiam. Quanto plus et
melius scis tanto grauius inde iudi-
caberis nisi sanctius vixeris. Noli ḡ
extolli de vlla arte vel scientia. sed

Lib. 1.

potius time de
tibi volent q̄
intelligit. Sicut
ta quales. Vt
ignoscit. mag
visit alios p̄
totes et inuic
perit. Si vis
dilectio ama
tari. Deo i
no. Sicut
tio. Deo
semp̄ h̄i et
tia est et p̄
egre peccat
trat. non de
mane. quod
sunt. Omne
hominem in

Deo
Capitulum

Liber. j.

iiij

potius time de data tibi noticia. Si tibi videtur q̄ multa scis et satis bñ intelligis. scito tñ qz sunt multo plura que nescis. Noli alrum sapere. s; ignorantia tuaz magis fateri. Quid vis te alicui p̄ferre. cum plures doctiores te inueniant. z magis in lege periti? Si vis utiliter aliquid scire z discere. ama nesciri et p̄ nihilo reputari. hec ē altissima et utilissima lectio: sui ipsius vera cognitio z despectio. De seipso nihil tenere. et d̄ alijs temp̄ bñ et alte sentire. magna sapientia est et p̄fectio. Si videris aliquoz apte peccare vel aliqua graua p̄petrare. non debes te tñ meliorem estimare. qz nescis q̄diu possis in bono stare. Omnes fragiles sumus. sed tu neminem fragiliorem teip̄o tenebis

De doctrina veritatis

Capitulum

iiij

Ielix quem veritas p se docet
non p figuras et voces tran
seuntes. sed sicuti se habet.
Nostra opinio et noster sensus sepe
nos fallit. et modicum videt. Quid
pdest magna cauillatio de occultis
et obscuris rebus de quibus nec ar
guemur in iudicio quia ignorauim?
Grandis insipientia q neglectis vti
libus et necessarijs. vltro intendim?
curiosis z damnosis. Oculos haben
tes non videmus. Et quid cure no
bis de generibus et speciebus? Qui
eternū vbum loquit. a mltis opinio
nib⁹ expedit. Ex vno vbo oia z vnū
loquunt oia. et h est pncipium qd et
loquit nobis. Nemo sine illo intelli
git. aut recte indicat. Qui omia vnū
sunt et oia ad vnum trahit et oia in
vno videt. potest stabilis corde esse
z in deo pacificus pmanere. O veri
tas de⁹ fac me vnū tecū in charitate

pperua. Tedet me sepe multa lege,
 re et audire. In te est totum qđ volo
 et desidero. Taceant om̄is doctores
 fileant vniuerse creature in p̄spectu
 tuo. tu mihi loquere solus. Quanto
 aliquis magis vnitus sibi ⁊ interius
 simplificatus fuerit: tanto plura ⁊ al
 tiora sine labore intelligit: qz desup
 lumen intelligentie accipit. Purus
 simplex ⁊ stabilis spiritus in multis
 opibus non dissipatur. qz oia ad dei
 honorem opaf: ⁊ in se ociosus ab oi
 ppria exquisitioe esse nitit. Quis
 te magis impedit et molestat q̄ tua
 immortalitata affectio cordis? Bon⁹
 ⁊ deuotus homo opa sua prius int⁹
 disponit que foris agere debet. Nec
 illa trahit eum ad desideria vitiose
 inclinationis: sed ipse inflectit ea ad
 arbitriū recte rationis. Quis h̄z for
 tius certamen. q̄ qui nitit vincere se
 ipsum? Et hoc deberet esse negocius

nostrum. vincere videlicet seipsum: et
quotidie seipso fortiozem fieri: atq;
in melius aliquid p̄ficere. Dis p̄fec
tio in hac vita quandam imp̄fectōez
sibi h̄z annexam. et omnis speculato
n̄a quadam caligine non caret. hu
milis tui cognitio certior via est ad
deum: q̄z p̄funde scientie inquisitio.
Non est culpanda scientia. aut quel
bet simplex rei noticia que bona est
in se considerata et a deo ordinata:
sed p̄ferenda est semp bona conscia
et virtuosa vita. Quia vero plures
magis student scire q̄z b̄n̄ viuere. iō
sepe errant: et pene nullū vl̄ modicū
fructū ferunt. O si tantam adhiberēt
diligentiā ad extirpanda vitia z vir
tutes inserendas sicuti ad mouēdas
questiones: non sterent tanta mala z
scandala in populo. ne tantā dissolu
tio in cenobijs. Lerte adueniente die
iudicij nō queres a nobis qd legim⁹

Libr. 1.
sed quid fecim⁹
sed q̄ religio
sunt modo
firi quos bene
terre z in
rum p̄cedo
vere eis re
qd videtur
q̄ cito tran
vita cocum
tunc b̄n̄ fr
multi per
seculo q
Et quia n
humiles
tionibus
magnam
mas est q
bilo om̄e
re p̄cedo
traf. in th
vere b̄n̄

Liber .j.

v

sed quid fecimus: nec quod bene diximus
sed quod religiose viximus? Dic mihi uti
sunt modo omnes illi domini et magi-
stri quos bene nouisti dum adhuc vi-
uerent et in studijs flozerent? Jam eo-
rum prebendas alij possident. et nescio
utrum de eis recogitent. In vita sua ali-
quid videbant: et modo de illis tacet. Quod
cito transit gloria mundi. Utinam
vita eorum: scire ipsorum recordasset:
tunc bene studuissent et legissent. Quam
multi pereunt pro vanam sciam in hoc
seculo. quod parum curant de dei fuitio
Et quia magis eligunt magni esse quam
humiles. ideo euanescent in cogita-
tionibus suis. Vere magnus est qui
magnam habet charitatem. Vere mag-
nus est qui in se paruus est: et pro ni-
hilo omnem culmen honoris ducit. Ve-
re prudens est qui omnia terrena arbi-
tratur. ut stercoza: ut christum lucrifaciat. et
vere bene doctus est: quod dei voluntate

facit: et suam voluntatem relinquit

De prudentia in agendis

Cap. iiii.

Non est credendum omni verbo nec instinctui sed caute et longanimiter res est secundum deum ponderanda. Prohdoloze sepe malum facilius quam bonum de alio creditur et dicitur: ita infirmi sumus. Sed perfecti viri non facile credunt omnino enarranti: quia sciunt infirmitatem humanam: nam ad malum perclivam et in verbis factis labilez. Magna sapientia est non esse precipitem in agendis: nec precipaciter in propriis sensibus stare. Ad hanc etiam pertinet: non quibuslibet hominum verbis credere: nec audita vel credita mox ad aliorum aures effundere. Lum sapiente et conscientioso viro consiliuz habe: et quere potius a meliori instrui: quam tuas adinventiones

Liber .i.

vi

sequi. Bona vita facit hominem sapientem s^m deum. et expertum in multis. Quanto quis in se humilior fuerit et deo subiectior: tanto in omnibus erit sapientior et pacatior.

De lectione sanctarum

Scripturarum

Ca. v

Veritas est in scripturis sanctis q^urenda: nō eloquentia. Omnis scriptura sacra eo spū d^e legi q^u facta ē. Querere potius debemus vtilitatem in scripturis q̄ subtilitatē s^monis. Ita libent^{er} deuotos et simplices libros legere debemus sic altos et p̄fundos. Non te offendat auctoritas scribentis vtz parue vel magne literaturae fuerit: s^{ed} amor pure veritatis te trahat ad legendū. Non queras quis sⁱ dixerit: s^{ed} quid dicat attende. Hoies transeunt: sed veritas domini manet.

in eternum. Sine personarum acceptione
varijs modis loquitur nobis deus.
Curiositas nostra sepe nos impedit
in lectione scripturarum: cum volumus
intelligere et discutere. ubi simpliciter
esset transeundum. Si vis profectum
haurire. lege humiliter simpliciter et
fideliter: nec unquam velis habere nomen
scientie. Interroga libenter. et audi
tacens verba sanctorum: nec displiceant
tibi parabole seniorum: sine
causa enim non proferuntur.

De inordinatis affectio-
nibus

Ca. vi.

Uandocumque homo aliquid
inordinate appetit: statim in
se inquietus fit. Superbus
et avarus nunquam quiescunt. Pauper et
humilis spiritu in multitudine pacis
conuersatur. Homo qui necdum pro-
fecte in se mortuus est: cito tentatur

Liber .j.

vij

z vincitur in paruis z vilibus rebus
Infirmus spū z quodāmodo ad huc
carnalis et ad sensibilia inclinatus .
difficultē se pōt a terrenis desiderijs
ex toto abstrahere: et ideo sepe ha-
bet tristitiam cum se subtrahit. leui-
ter etiā indignatur si quis ei resistit
Si autē psecutus fuerit quod concu-
piscit: statim ex reatu conscie graua-
tur: qz secutus est passionē suā: que
nihil iuuat ad pacem quam quæsiuit
Resistendo igit passionibus inuenit
vera pax cordis. non autē feruendo
eis. Non est ḡ pax in corde hominis
carnalis. non in homine exteriorib⁹
dedito sed in feruido et spiritali.

De vana spe et elatione
fugienda

Ca. vii

Anus est qui spem suā po-
nit in hoibus aut in creatu-
ris. Non te pudeat alijs fui

re amore ihu xpi: z pauperem in hoc
seculo videri. Non stes sup te ipsum
sed in deo spem tuaz constitue. Fac
quod in te est: et deus aderit boi e
voluntati tue. Non confidas in tua
scientia. vel cuiusq; astucia vivencis
sed magis in dei gratia. qui adiuvat
humiles: et de se presumentes hu
miliat. Ne glazieris in divitijs si as
sunt: nec in amicis quia potentes
sunt: sed in deo qui omnia prestat:
et seipsum super omnia dare deside
rat. Non te extollas de magnitudine
vel pulchritudine corporis: que mo
dica infirmitate corrumpitur et de
sedatur. No placeas tibi ipsi de habi
litate aut ingenio tuo. ne displiceas
deo cuius est totum quicquid boni
naturalit habueris. Non te reputes
alijs meliore. ne forte coram deo de
terior habearis: q scit quid est in ho
mine. No supbias de opibus bonis

Liber 1

...a alter sunt iudicia de
...a sepe displiceat
...a Si aliqd bon
...a de alijs meliora v
...a. Non nocent
...a nocet autem
...a te proponas. Ju
...a corde autem s
...a frequens.
De cavenda nim
laritate

On oi boi reu
s cu sapiente et
age causam tu
et tuis rarus esto
noli blandiri et coam
libet appareas. Cu h
plu. cu venocis r
cure r q edificat
te familiaris alicui
ois bonas muliere

quia aliter sunt iudicia dei q̄ homi-
num: cui sepe displicet quod homini-
bus placet. Si aliqd boni habueris
crede de alijs meliora. vt humilitatē
conserues. Non nocet si omnibus te
supponas: nocet autem plurimum si
vel vni te preponas. Jugis pax cum
humili: in corde autez superbi zelus
et indignatio frequens.

De cauenda nimia fami-
liaritate Cap. viii.

Non oī hoī reueles cor tuum
sz cū sapiente et timente deū
age causam tuā. Lū iuuenib?
et extraneis rarus esto. Lū diuitibus
noli blandiri: et coram magnatis nō
libentē appareas. Lū hūilibus et sim-
plicib?. cū deuotis ⁊ morigeratis so-
ciare: ⁊ q̄ edificatōis sūt p̄tracta. Ad-
sis familiaris alicui mulieri: sz in cōi-
oīs bonas mulieres deo cōmenda

Soli deo et angelis eius opta fami-
liaris esse: et hominum noticiam de
uita. Charitas habenda est ad omnes:
sed familiaritas non expedit. Quis
accidit ut persona ignota ex bona fa-
ma luceat: cuius tamen presentia oculos
intuentium obfuscet. Putamus ali-
quid alijs placere ex coniunctione nostra
et incipimus magis displicere ex mo-
rum improbitate in nobis considerata

De obedientia et sub-
iectione Cap. ix:

Quidem magnus est in obedi-
entia stare. sub plato viue-
re: et sui iuris non esse. Multo
tutius est stare in subiectione: quam
in prelatura. Multi sunt sub obedi-
entia magis ex necessitate quam ex cha-
ritate: et illi penam habent et leuiter mur-
murant: nec libertatem mentis acqui-
rent nisi ex toto corde propter deum se

Liber. j.
fabriant. Cor
uenes qu
iectione sub p
giano locos
felicit. Certe
benter agit p
tu ad eos m
Sed si deus
relinquam
re propter
ita sapient
Ergo noli
re: sed vel
sentum au
tute: et si ip
et alii segr
Et ueni em
dire et acc
test enim c
ulcutul (p
quiesce e
stular: figu

Liber. j.   b   ix
subijciant. Turre hic vel ibi: nec in-
uenies quietem nisi in humili sub-
iectione sub prelati regimine. Ima-
ginatio locorum et mutatio multos
sefellit. Uerum est qd unusquisq; li-
benter agit pro sensu suo: et inclina-
tur ad eos magis qui secum sentiunt
Sed si deus est int nos. necesse est vt
relinquamus etiam qsq; nrm senti-
re propter bonum pacis. Quis est
ita sapiens qui omnia plene scire pot
Ergo noli nimis in sensu tuo confide-
re: sed velis etiam libenter aliorum
sensum audire. Si bonuz est tuu sen-
tire: et si ipsum ppter deum dimittis
et aliu seqris. magis ex inde pficies
Audiui enim sepe. securius esse au-
dire et accipe consilium qm dare. Po-
test enim contingere vt bonu sit vni-
uscuiusq; sentire. sed nolle alijs ac-
quiescere cum id ratio aut causa po-
stulat: signum est supbie et prinacie.

De cauenda superfluitate
verborum Ca. x

Quæcas tumultū hoim quā
tū potes. multum em̄ impe
dit tractat^r seculariū gesto
nū etiā si simplici intentōne
pferant. Lito em̄ inquinamur vani
tate ⁊ captiuamur. Uellē me pluries
tacuisse ⁊ inter hoies non fuisse. Sꝫ
quare tam libent^r loquimur ⁊ inuicē
fabulamur. cū tñ raro sine lesione cō
scientie ad silentiū redimus? Ideo tā
libent^r loqmur. qz p mutuas locurōs
ab inuicem psolari querimus: et cor
diuersis cogitationibus fatigatū op
tamus releuare: Et multum libent^r o
his q̄ multū diligim⁹ vel cupim⁹: vel
que nobis p̄raria sentim⁹. libet loq
et cogitare. Sꝫ p̄dolor sepe inanit^r
⁊ frustra. Nam hec exterior psolatō
interioris et diuine psolationis non

Liber. j.

¶

modicū detrimentū est. Ideo vigilā
dum est ⁊ orandū ne tempus ociose
transeat. Si loqui licet et expedit: q̄
edificabilia sūt loq̄re. Malus vsus
et negligentia p̄fect⁹ n̄ri multū facit
ad incustodiā oris n̄ri. Iuuat tū non
parū ad p̄fectū sp̄ialē deuota sp̄iā
liū reruz collatio maxime vbi pares
animo ⁊ spū in deo sibi sociantur.

De pace acquirenda et zelo
proficiendi

Cap. xi

Ultam possemus p̄ceꝝ ha
bere. si non vellemus nos
cum alioꝝ dictis ⁊ factis q̄
ad n̄ram curaz nō spectant
occupare. Quō p̄t ille diu in pace
manere q̄ alienis curis se in̄miscet
qui occasiones forinsecus querit: qui
parū vel raro se intrinsecus colligit
Beati simplices. quoniā multā pacē
habebunt. Quare quidam sanctoruz

tam pfecti et contemplatiui fuerunt
Quia oio seipfos mortificare ab oī
bus terrenis desiderijs studuerunt z
ideo totis medullis cordis deo inbe
rere atq; libere sibi vacare potuerūt
Nos quidem nimium occupamur p
prijis passionibus: et de trāstorijis ni
mis sollicitamur. Raro etiā vnuz vi
cium pfecte vincimus. z ad q̄tidianū
pfectum nō accendimur: iō frigidī z
repidi remanemus. Si essem⁹ nobis
ipsis pfecte mortui: z interius minie
implicati tunc possemus etiam diuī
na sapere et de celesti p̄templatione
aliquid expiri. Totum et maximum
impedimentū est. qz nō sumus a pas
sionibus z p̄cupiscentijs liberi: nec p
fectam sc̄ōzuz viam conamur ingre
di. Quā etiam modicum aduersitatis
occurrit: nimis cito deiicimur: et ad
humanas p̄solationes conuertimur
Si niteremur sic viri fortes stare in

Liber j.
rectio pfecto
mas sup nos
tes et de g
est aduare:
fides parat
illis exterie
religionis p
debe deo
curam pon
bus pacit
oi anno
viri p̄
trario f
puritate
fuisse im
nos p̄
tus nost
s̄ m̄
feroces
cici ric
tūc pos
leuitati

prelio. pfecto auxilium dñi videre,
 mus sup nos de celo. Ipse em̄ certā
 tes et de gr̄a sua sperantes paratus
 est adiuuare: qui nobis certādi occa
 siōes pcurat: vt vincamus. Si tñ in
 istis exterioribus obfuantijs pfectū
 religionis ponimus. cito finem ha
 bebim deuoio n̄ra. Sed ad radicē se
 curim ponam⁹. vt purgati a passiōi
 bus pacificā mentē possideamus. Si
 oī anno vnū viciū extirparem⁹. cito
 viri pfecti efficeremur. Sed mō ecō
 trario sepe sentimus vt meliores et
 puriores in initio conuersionis nos
 fuisse inueniamus. q̄ post multos an
 nos professionis. Feruor et profec
 tus noster quotidie deberet crescere
 s; nunc p magno videt. si quis primi
 feruoris p̄tez possit retinere. Si mo
 dicā violentiā faceremus in p̄ncipio
 tūc postea cuncta possem⁹ facere cū
 leuitate et gaudio. Breue est assuetā

dimittere: sed grauis est contra p
pria voluntate ire. Sed si nō vincis
pua et leuia. qñ supabis difficiliora
Resiste in pncipio inclinationi tue et
malā desiste psuetudinē: ne forte pau
latim ad maiorē te ducat difficultatē
O si aduerteres qntā tibi pacē z alijs
leticiā faceres. teipm bñ hñdo: puto
q̄ sollicitior esses ad spūalē pfectuz
De vtilitate aduersitatis

Cap. xii

Omnī est nobis q̄ aliqui ha
bemus aliquas grauitates
et contrarictates. qz sepe
hoiem ad cor reuocāt qua
tenus se in exilio esse cognoscat nec
spem suā in aliqua re mundi ponat.
Bonū est q̄ patiamur qñqz p̄radic
tores et q̄ male z impfecte d nobis
sentiat. etiā si bñ agim⁹ z intendim⁹
Ista sepe iuuant ad humilitatez. et a

vana gloria nos defendit. Tunc enim melius interiorē testē deū quā foris vilipendimur ab hominibus: et non bene nobis credit. Ideo deberet se homo in deo totaliter firmare: ut non esset ei necesse multas consolaciones querere. Quā homo bone voluntatis tribulatur vel tentatur aut malis cogitationibus affligitur: tunc deū sibi magis necessariū intelligit sine quo nihil boni se posse deprehendit. Tunc etiā tristatur. gemit et orat pro miseris quas patitur. Tunc tedit eum diutius viuere. mortē optat inuenire ut possit dissolui et cum christo esse. Tunc etiā bene aduertit perfectā securitatem et plenā pacē in mundo non posse consistere.

De tentationibus resistentis

dis

Cap. xiiii

Quamdiu in mundo viuimus sine tribulatione et tentatione esse non possumus. Unde

In Job scriptū est. Tentatio est vtra
hoīs sup̄ terram. Ideo vnusquisq̄
solicitus esse deberet circa tentatōs
suas et vigilare in orōnibus ne dia
bolus locum inueniret decipiendi q̄
nunq̄ dormitat: sed circuit querens
quem deuoret. Nemo tam p̄fect⁹ est
z sc̄tūs: q̄ non habeat aliqū tentatōs
et plene eis carere nō possum⁹. Sūt
tū tentatōs hoī sepe valde vtilēs. li
cet moleste sint et graues: qz in illis
hō humiliat̄ purgat̄ z erudit̄. Om̄s
sancti p̄ multas tribulationes et ten
tatōs transierunt z p̄fecerunt. Et qui
bene tentationes sustinere nequitie
runt: reprobi facti sunt z defecerunt
Non est aliquis ordo tam sc̄tūs nec
locus tam secretus. vbi non sint ten
tatōs vl̄ aduersitates. Non est hō se
curus a tentationibus totalit̄ q̄diu
vixerit: qz in nobis est vñ tentamur
exā in p̄cupiscentia nati sumus. Una

Liber 1.
tentatione
alia sequen
ciendi hō
tis in p̄
tationes fug
in col. Per
vixit. sed
tate colu
res. Qu
nec rabi
citus ob
ius tent
cu long
sup ab
tate pp
tentatio
agres
optares
tation
ua ad
sine qu
impell

tentatione seu tribulatioe recedente
 alia supuenit: et semp aliquid ad pa
 ciendū habebim⁹. Nam bonū felicitatis
 nre pdidimus. Multi querūt ten
 tationes fugere. et grauius incidunt
 in eas. Per solam fugā non possum⁹
 vincere. sed p paciētiā ⁊ verā hūili
 tatē oibus hostibus efficimur fortio
 res. Qui tantum mō exteri⁹ declinat
 nec radicē euellit. paruz p̄ficiet: imo
 citius ad eū tentatōes redient et pe
 ius sentiet. Paulatim ⁊ p paciētiā
 cū longanimitate deo iuuante meli⁹
 supabis. q̄ cū duricia ⁊ importuni
 tate ppria. Sepius accipe p̄siliuz in
 tentatione. ⁊ cum tentato noli duric
 agere: sed p̄solationē ingere. sic tibi
 optares fieri. Initiū oim malay ten
 tationum inconstantia animi ⁊ par
 ua ad deum p̄sidentia: qz sicut nauis
 sine gubernaculo hincinde a fluctib⁹
 impellitur: ita homo remissus ⁊ suū

ppositū deserēs varie tentat. Ignis
pbat ferrum: et tentatio hoīez iustū
Nescimus sepe qd possumus. sz ten
tatio apit quid sumus. Uigilandum
est tñ p̄cipue circa initium tentatiōis
q; tunc facilius hostis vincit. si ostiū
mentis nullaten⁹ intrare sinit: sed ex
tra limen statim vt pulsauerit. illi ob
uiat. Uñ quidā dixit: Principijs ob
sta: sero medicina parat. Lū mala p̄
longas pualuere moras. Nam p̄mo
occurrit menti simplex cogitatio. de
inde fortis imaginatio postea delec
tatio et motus prauus et assensio:
Sicq; paulatim ingredit hostis ma
lignus ex toto: dum illi nō resistit in
principio. Et quanto diucius quis ad
resistendum torpuerit: tanto in se q̄ti
die debilior fit. et hostis contra eum
potentior. Quidā in principio puer
sionis sue grauiores tentationes pa
tiunt: quidā aut in fine: quidāz vero

quasi p̄ totā vitā suā male h̄it. Nō
 nulli satis leuiter tentant̄ fm̄ diuīe or
 dinatōis sapiam̄ et equitatē: q̄ statū
 et merita hoīm pensat: et cuncta ad
 electoꝝ suoꝝ salutē p̄ordinat. Jō nō
 debemus despare cum tentamur: sed
 eo feruenti⁹ deū exorare q̄ten⁹ nos
 in oī tribulatione dignes̄ adiuuare:
 q̄ utiq; fm̄ dictuz pauli talē faciet cū
 tentatōe puentum vt possimus susti
 nere. Humiliemus ergo animas nō
 stras sub manu dei in omni tentatōe
 et tribulatione: qz̄ humiles spū sal
 uabit et exaltabit. In tentationib⁹ z̄
 tribulationib⁹ pbat̄ hō quantum p̄
 fecit z̄ ibi maius meritū existit. z̄ vir
 tus melius patefcit. Nec magnū
 est si homo deuotus sit et feruidus
 cum grauitatem non sentit: sed si tem
 pore aduersitatis patient̄ se sustinet
 spes magni pfectus erit. Quidam ā
 magnis tentationibus custodiuntur

et in paruis q̄tidianis sepe vincunt:
vt hūiliati nūq̄ de seip̄is in magnis
p̄fidant. q̄ in tam modicis infirmant

De temerario iudicio

vitando

Ca. xiiii

In deip̄m oculos reflecte: et
alioꝝ facta caueas iudicare
In iudicando alios hō fru-
stra laborat. sepius errat et
leuiter peccat. Seip̄m v̄o iudicando
z discutiēdo semp fructuose laborat
Sic nobis res cordi est. sic de ea fre-
quent̄ iudicamus. Nam verū iudiciū
p̄pter priuatū amorē faciliſ p̄dimus
si deus semp esset pura intentio n̄ri
desiderij. nō tā faciliſ turbaremur p̄
resistentia sensus n̄ri. S̄z sepe aliqd
ab intra latet. vel etiā ab ext̄ p̄currit
q̄d nos etiā parit trahit. Multi oc-
culte seip̄sos querunt in rebus quas
agunt et nesciunt. Videntur etiam in

Liber .j.**rv**

bona pace stare: quando res pro eorum velle fiunt et sentire. Si autem aliter fit q̄ cupiunt: cito mouentur ⁊ tristes fiunt. Propter diuersitatem sensuum et opinionum. satis frequenter oriuntur dissensiones inter amicos et ciues. inter religiosos et deuotos. Antiqua consuetudo difficulter relinquitur: et ultra proprium vivere nemo libenter ducitur. Si rationi tue magis inniteris vel industrie q̄ virtuti subiectiue ibusu cristi raro ⁊ tarde eris homo illuminatus quia deus vult nos sibi perfecte subijci. et omnem rationem p̄ inflammam amorem transcendere.

De operibus ex charitate factis**Cap. xv**

Ro nulla re mundi et p̄ nullius hois dilectioe aliqd̄ malum est faciendam: sed pro

utilit' te tñ indigentis opus bonum
aliqui intermittendum est aut etiã p
meliori mutanduz. B' em̄ facto. opus
bonum non deserit: sed in melius cõ
mutat. Sine caritate opus externũ
nihil pdest: quicqd aut ex charitate
agit q̄ntumcũq; etiã parvũ sit et de
spectũ totũ efficit fructuosum. Ma
gis siquidẽ de^o pensat ex quanto q̄s
agit: q̄s quantũ q̄s facit. Multũ facit
q̄ multũ diligit. Multũ facit qui rem
bñ facit: Bñ facit q̄ magis cõitari q̄s
sue voluntati fuit. Sepe videt esse
charitas: et est magis carnalitas. qz
carnalis inclinatio. ppria voluntas
spes retributionis. affectus comodi
tatis raro abesse volunt. Qui veraz
et perfectam charitatem habet: in
nulla re seipsum querit: sed dei solũ
modo gloriã in oĩbus fieri deside
rat. Nulli etiã invidet: qz nullũ pua
tum gaudiũ amat. nec in seipso vult

Liber 1.
gaudere sed
operat bonu
in attritu
a quo form
quo finalit
quidam
vere charit
na continet
De se
alio
et forte
tione et
multum
bes tñ
plicare
et possit
mel aut

gaudere. sed in deo sup omnia bona
optat beatificari. Nemi aliquid bo-
ni attribuit: sed totalit ad deū refert
a quo fontaliter omnia pcedunt: in
quo finaliter omnes sancti fruibilit̄
quiescunt. O qui scintillam habere
vere charitatis: pfecto omnia terre-
na sentiret plena fore vanitatis.

De sufferentia defectuum

aliozum

Ca. xvi

Ue homo in se vel in alijs
emendare non valet. debet
patienter sustinere. donec
deus aliter ordinet. Logita
qz forte sic melius est pro tua proba-
tione et patientia. sine qua non sunt
multum ponderanda merita nra. De-
bes tñ p talibus impedimentis sup-
plicare. vt de^s tibi dignet subuenire
et possis benigne portare. Si qs se-
mel aut bis admonit^s non acquiescit

noli cum eo cōtendere: sed totū deo
cōmitte vt fiat voluntas eius et ho-
nor in oībus seruis suis: qui scit bñ
mala in bonum puertere. Stude pa-
tiens esse in tollerando alioꝝ defect²
et qualescunq; infirmitates: qz et tu
multa habes q̄ ab alijs oportet tole-
rari. Si non potes te talem facere q̄
lem vis: quō poteris alium h̄re ad
tuū bñplacitum? Libenter habemus
alios pfectos: et tñ pprios nō emen-
damus defect². Uolumus q̄ alij stric-
te corrigantur: et ipsi corrigi nolum²
Displicet larga alioꝝ licentia: et tñ
nobis nolumus negari qđ petimus
Alios restringi p̄ statuta volumus:
et ipsi nullatenus patimur amplius
cobiberi. Sic q̄ patz q̄ raro primū
sicut nosip̄sos pensamus. Si essent
omnes pfecti: qđ tñc haberemus ab
alijs p̄ deo pati? Nunc autē deus sic
ordinauit: vt discamus alter alterius

Liber i.

contra peccata
nemo sine om
nemo sine
nos inuenim
pariter adim
nere. Quam
melius pat
Deceptione
faciunt sed
De m

naletis
tate et ibi
vsq; ad m
Xris qui
consumma
proficere

onera portare: qz nemo sine defectu
 nemo sine onere. nemo sibi sufficiens
 nemo sibi satis sapiens: sed oportet
 nos inuicem portare. inuicē cōsolari
 pariter adiuuare instruere z admo-
 nere. Quante autē vtrius qsq; fuerit
 melius patet occasione aduersitatis
 Occasiones nāq; hoīem fragilez nō
 faciunt sed qualis sit ostendunt.

De monastica vita

Cap. xvii

Portet vt discas teipsum
 in mltis frangere. si vis pa-
 cem z p̄cordiā cum alijs te-
 nere. Non est paruū in mo-
 nasterijs vel in congregatione habi-
 tare. et ibi sine querela conuersari. z
 vsq; ad mortem fidelis perseuerare
 B̄tus quidē q̄ ibi bñ vixit: z feliciter
 consumauit. Si vis debite stare et
 proficere teneas te tanq̄ exulem et

peregrinū sup terrā. Oportet te stultum fieri ppter xpm. Si vis religiosam ducere vitā. Habitus et tonsura modicum pferunt: sed mutatio morum et integra mortificatio passionum verum faciūt religiosū. Qui aliud querit q̄ pure deum et aie sue salutē. nō inueniet nisi tribulationem et dolorē. Non pōt etiam diu stare pacificus. qui non nitit̄ esse minimus: et oibus subiectus. Ad seruiendū venisti. non ad regendū. Ad patiendū et laborandum scias te vocatū. nō ad ociandū v̄l fabulandum. Hic q̄ pbant hoies sic aurum in fornace. Hic nemo potest stare. nisi ex toto corde se voluerit propter deum humiliare

De exemplis sanctorum
patrum Ca. xviii

Attuere sanctorum patrum
feruida exempla: i quibus

Liber I.
vera p̄fectio
deus q̄
nos egimus
si illis fuerit
si xpi ratio
frigor et m
tione in v
bus et scilicet
tombus
multas
sui apol
gines et
voluerit
hoc mu
viam et
et abdic
remo de
tematic
ab inim
feruida
q̄ rigida
q̄ magi

Liber .j.**xviii**

vera pfectio refulsit et religio: et vi
debis q̄ modicū sit et pene nihil. q̄
nos agimus. Heu quid est vita nra
si illis fuerit comparata? Scti ⁊ ami
ci xpi dño fuerunt in fame et siti. in
frigore ⁊ nuditate. in labore ⁊ fatiga
tione. in vigilijs et ieiunijs. in orōni
bus et sctis meditationib⁹. in psecu
tionibus et opprobrijs multis. O q̄
multas ⁊ graues tribulationes passi
sūt apostoli. martyres: pfectores. vir
gines et reliqui oēs: qui xpi vestigia
voluerunt sequi. Nam aīas suas in
hoc mundo oderunt: vt in eternam
vitam eas possiderent. O q̄ strictam
⁊ abdicatam vitam scti patres in be
remo duxerunt: q̄ longas et graues
tentationes ptulerunt: q̄ frequenter
ab inimico vexati sunt: q̄ crebras et
feruidas orationes deo obtulerunt
q̄ rigidas abstinentias peregerunt:
q̄ magnū zelum ⁊ feruorē ad spūalē

perfectum habuerunt: quod forte bellum
aduersus edomationem vitioꝝ gesse
runt quod pura et recta intentione ad deum
tenuerunt. Per diem laborabant et noc
tibus orationi diuine vacabant: quamquam
laborando ab oratione mentali minime
cessarent. Omne tempus utiliter expende
bant: omnis hora ad vacandum deo bre
uis videbatur: et pro magna dulcedine
contemplationis etiam oblivioni tradebatur
necessitas corporalis refectiois. Omnibus
diuitijs. dignitatibus. honoribus. ami
cis et cognatis renunciabant: nil de
mundo habere cupiebant: vix necessaria vi
te sumebant: corpori seruire etiam in ne
cessitate dolebant. Pauperes igitur erant
rebus terrenis: sed diuites valde in
gratia et virtutibus. Foris egebant
sed intus gratia et consolatione diuina
reficiebantur. Mundo erant alieni:
sed deo proximi ac familiares amici.
Sibiipsis videbantur tanquam nihili et

Liber 1.

huiusmodi

lis dei pro

itate fl

videntur

bulabant

fucibant

obtinabant

omnibus

nos ob

pidantur

Quam

forum

tionis

tionis:

magna

rentia

in omib

vestigia

et pfect

tantes

magnus

fucrit:

huic modo despecti: sed erant in oculis dei preciosi et electi. In vera humilitate stabant in simplici obedientia vivebant: in charitate et patientia ambulabant: et ideo quotidie in spiritu proficiebant et magna apud deum gratiam obtinebant. Dati sunt in exemplum omnibus religiosis: et plus provocare nos debent ad bene proficendum. quam tepidorum numerus ad relaxandum.

Quantus seruos omnium religionum in principio sue sancte institutionis fuit. Quanta devotio orationis: quanta emulatio virtutis: quam magna disciplina viguit: quanta reverentia et obedientia sub regula magistri in omnibus effloruit: Testantur adhuc vestigia derelicta quod vere viri sancti et perfecti fuerunt: quod tam strenue militantium modum suppeditauerunt. Jam magnus putat si quis transgressor non fuerit: si quis quod accepit cum patientia

tolerare potuerit. Ab teporis et ne-
gligentie stat⁹ nr̄i. q̄ tā cito declinā⁹
a p̄stino seruoze: et iam teder viuere
pre lassitudine et tepoze. Utinā in te
penit⁹ nō dormitet p̄fect⁹ virtutū: q̄
mlta sepi⁹ exempla vidisti deuotoz

De exercitijs boni religiosi
Cap. xix

Ita boni religiosi omnibus
virtutibus pollere debet: vt
sic talis interius. qualis vide-
tur hoībus exterius. Et merito mul-
to plus debet esse intus: q̄ qđ cerni-
tur foris: quia inspector nr̄ est deus
quē sūmope reuereri debemus vbi
cūq; fuerimus: ⁊ tanq̄ angeli in con-
spectu eius mūdi incedere. Om̄i die
renouare debemus proposituz nr̄m
et ad seruozez nos excitare quasi bo-
die p̄mum ad p̄uersionem venissem⁹
atq; dicere. Adiuua me dñe de⁹ me⁹

in bono pposito et scō fuitio tuo: z
 da mihi nunc hodie pfecte incipe. qz
 nihil est qd̄ hactenus feci. Scdm̄ p-
 positū n̄m̄ cursus pfectus n̄ri z mul-
 ta diligentia opus est bñ p̄ficere vo-
 lenti. q̄ si fortiter pponēs sepe defi-
 cit. qd̄ ille qui raro aut min⁹ fixe ali-
 quid pponit? Varijs tñ modis p̄tin-
 git desertio ppositi n̄ri z leuis omis-
 sio exercitiōz vix sine aliq̄ dispēdio
 transit. Justoz ppositum in gr̄a dei
 potius q̄s in ppria sapia pender in q̄
 z semp̄ p̄fidunt quicq̄ arripiūt. Nā
 hō pponit. sed deus disponit. nec est
 in homie via eius. Si pietatis causa
 aut fraterne vrilitatis pposito quq̄
 psuetum omittit exercitiū: facile po-
 stea poterit recuperari. Si autem te-
 dio animi aut negligentia faciliē re-
 linquit. satis culpabile est et nociuū
 sentief. Lonemur quantū possumus
 adhuc leuiter deficiemus in multis.

Semp tñ aliquid certi pponēdū est
contra illa precipue que ampli⁹ nos
impediunt: Exteriora nostra et inte-
riora parit̄ a nobis scrutanda sunt z
ordinanda: quia vtraq; expedit̄ ad
pfectum. Si non prinue te vales col-
ligere. saltē interdum: z ad minus se-
mel in die. mane videlicet aut vespe
Mane ppone. vespe discute mores
tuos qualis hostie fuisti in t̄bo ope
z cogitatōe: qz in his sepius forsitan
deum offendisti et pximuz. Accinge
te sic vir ptra diabolicas nequitias:
frena gulam. et omnē carnis inclina-
tionem facilius frenabis. Nunq̄ sis
ex toto ociosus: sed aut legens aut
scribens aut orans aut meditans aut
aliquid vtilitatis p communi labo-
rans. Corporalia exercitia discrete
sunt agenda. nec omnibus equaliter
assumenda. Que coia non sunt. non
sunt foris ostēdenda: nam in secreto

tutius exercens priuata. Laudandum
tū ne piger sis ad coia et ad singula-
ria pmprior: sed expletis integre et
fideliter debitis et iniunctis. si iā vlī
vacat. redde te tibi. put deuotio tua
desiderat. Non pōt omnes hīe vnū
exercitium: sed aliud isti. aliud illi
magis deseruit. Etiam p temporum
congruentia diuersa placent exerci-
tia: quia alia in festis: alia in feriatis
magis sapiunt diebus. Alijs indige-
mus tempore tentationis: et alijs
tempore pacis et quietis. Alia cum
tristamur libet cogitare: et alia cum
leti in dño fuerimus. Circa principa-
lia festa renouanda sunt bona exer-
citia: et sanctorū suffragia feruentius
implozanda. De festo in festum ppo-
nere debemus: quasi tunc de hoc se-
culo migraturi simus: et ad eternum
festū puenturi. Ideoq; solícite nos
pparare debemus in deuotis tpiibus

et deuoti⁹ puerfari atq; oēs obfua^{ti}.
ftricti⁹ custodire taq; in breui p̄miū
laboris nr̄i a deo p̄cepturi. Et fi dila
tum fuerit credamus nos minus bñ
p̄paratos atq; indignos tante adhuc
glorie: que reuelabitur in nobis tpe
p̄finito. et studeamus nos melius ad
exitū p̄parare. Bñs feruus ait euan
gelista lucas. quē cū uenerit dñs in
uenerit uigilantē. Amen dico uobis
fup omnia bona fua conftituet eum.

De amore folitudinis et
filencij Cap. xx

Uere aptum tempus ua
tandi tibi. et de beneficij
dei frequenter cogita. Re
linque curiofa. Tales ple
ge materias que compunctionē ma
gis p̄ftant q̄ occupationē. Si te fub
traxeris a fupfluis locutionibus: et
ociofis circuituionibus. nec non a no

uitatibus et rumoribus audiendis :
 inuenies tempus sufficiens et aptum
 pro nobis meditationibus insistendis
 Maxi scōꝝ hūana p̄sortia ubi po-
 terant vitabant. et deo in secreto vi-
 uere eligebant. Dixit quidā: Quo-
 tiens inter hoīes fui. minor hō redij
 Hoc quippe sepius expimur: qm̄ diu
 p̄fabulamur. Facilius est oīo tacere
 q̄ verbo non excedere. Facilius est
 domi latere. q̄ foris se posse sufficiē-
 ter custodire. Qui igitur intendit ad
 interiora et spiritualia puenire: opo-
 tet eum cum ihesu a turba declina-
 re. Nemo secure opparet: nisi qui li-
 benter latet. Nemo secure p̄est: ni-
 si qui libenter subest. Nemo secure
 precipit. nisi qui libenter obedire di-
 dicit. Nemo secure gaudet: nisi qui
 bone conscientie testimoniū habet
 Nemo secure loquitur: nisi qui libe-
 ter tacet. Semper tamen sanctorum

securitas plena timoris dei existit.
Nec eo minus solliciti et humiles in
se fuerunt: quia magis virtutibus et
gr̃a emicuerunt. Pr̃auorum aut̃ secu-
ritas ex supbia et presumptione orit̃
et in fine in deceptionem sui vertitur.
Nunq̃ p̃mittas tibi securitatem in
hac vita: q̃uis bonus videaris cen-
bita aut deuot̃ heremita. Sepe me-
liores in estimatione hoim̃ grauius
periclitari sunt p̃pter suam nimiam cō-
fidentiam. Unde multis vtilius est vt
non penitus tentationibus careant:
sed sepius impugnent̃. ne nimium securi
sint: ne forte in supbiam eleuent̃. ne
etiam ad exteriores p̃solationes li-
centius declinent. O qui nunq̃ tran-
sitoriaz leticiam quereret. qui nunq̃
cum mundo se occuparet: q̃ bonam
conscientiam seruaret. O qui omnē
vanam sollicitudinem amputaret: et
dumtaxat salutaria ac diuina cogi-

rarer. ⁊ totam spem suam in deo p̄sti
tueret: q̄s magnam pacem et quietez
possideret. Nemo dignus est celesti
psolatione nisi diligenter se exercue
rit in sc̄tā compunctione. Si vis cor
detenus compungi. intra cubile tuū
⁊ exclude tumultus mōi. sic scriptuz
est: In cubilibus v̄ris compungimi.
In cella inuenies qđ defozis sepius
amittes. Lella p̄tinuata dulcescit. et
male custodita tediuz generat. Si in
p̄ncipio p̄uersionis tue bene eam in
colueris et custodieris: erit tibi po
stea dilecta amica. ⁊ gratissimū sola
tium. In silentio et quiete p̄ficat aīa
deuota ⁊ discit abscondita scriptura
rum. ibi inuenit fluentia lacrimarum
quibus singulis noctibus se lauet et
mundet vt p̄ditōri suo tanto familia
rior fiat. quanto longius ab oī secu
lari tumultu degit. Qui ḡ se abstra
bit a notis et amicis: appropinq̄bit

Alii deus cum angelis scitis. Melius
est latere et sui curā āgerē: q̄ se ne-
glecto signa facere. Laudabile ē hoī
religioso raro foras ire: fugere vide-
ri: nolle etiam hoīes videre. Quid
vis videre. qđ non licet hīe? Tran-
sit mōdus et ꝑcupiscentia eius. Tra-
hunt desideria sensualitatis ad spa-
ciandū: sed cum hora transierit: quid
nisi gravitatē ꝑscie et cordis disp̄sio-
nem importas. Letus exitus tristem
sepe reditum parit: et leta vigilia se-
rotina. triste mane facit. Sic omne
carnale gaudium blande intrat: sed
in fine mordet et pimit. Quid potes
alibi videre. qđ hic non vides? Ecce
celum et terrā et oīa elementa. nam
ex istis om̄ia sunt facta. Quid potes
alicubi videre: qđ diu potest sub so-
le ꝑmanere? Lredis te forsitan satia-
ri sed non poteris ꝑtingere. Si cunc-
ta videres ꝑntia. quid esset nisi visio

Liber 1.

vau: lens oc
erctis et
glōris. Com
menda illis
Laudat sup
te tū vider
cella qđ nō
Sino erit
quālibet
fes. hīc
oportet
De

A

robide
te te m
compu
Lōpū
solatio

vana? Leua oculos tuos ad deum in
 excelsis. et ora p peccatis tuis et ne
 gligētijs. Dimitte vana vanis: tu autē
 intende illis que tibi precepit deus.
 Claude sup te ostium tuū: Mane cū eo in
 cella. qz nō inuenies alibi tantā pacē
 Si nō exisses. nec qcq̄ de rumorib⁹
 audisses meli⁹ in bona pace pmāsis-
 ses. Exq̄ noua delectat aliquñ audire
 oportz erin fbatōez cordis tolerare

De compunctione cordis

Cap. xxi

Sis vis aliquid pficere. cōfua
 te in timore dei: et noli esse
 nimis liber. sed sub disciplina
 cohibe omnes sensus tuos. nec inep-
 te te tradas leticie. Da te ad cordis
 compunctionē. ⁊ inuenies deuotōez
 Cōpunctio multa bona apit. que dis-
 solutio cito pdere psneuit. Mirū est

q̄ hō possit unq̄ p̄fecte letari in hac
vita. q̄ suū exiliū et taz multa picula
aīe suē p̄siderat et pensat. Prop̄ le-
uitatem cordis et negligentia defectuū
n̄roꝝ non sentimus aīe n̄re dolo-
res. sed sepe vane ridem⁹ q̄n merito
fieri deberem⁹. Non est v̄a libertas
nec bona leticia. nisi in timore dei cū
bona p̄scia. Felix q̄ abūcere p̄t om-
ne impedimentum distractiōis: z ad
vniōnē se redigere sc̄tē cōpunctiōis
Felix q̄ a se abdicat quicqd̄ p̄sciam
suā maculare p̄t vl' grauare. Leta
virilit: p̄suetudo p̄suetudine vincit.
Si tu scis hoies dimittere: ip̄i b̄n te
dimittēt tua facta facere. Non attra-
has tibi res aliorum: nec te implicēs
causis maiorū. habe semp̄ oculū sup̄
te p̄mū: z adinoneas teip̄m specialit̄
pre oībus tibi dilectis. Si nō habes
fauorē hoim. noli ex b̄ tristari: sed b̄
sit tibi graue qz nō habes te satis b̄n

Liber. i.

et circumfer
um et deo
Uolūti
bebat mū
ra f̄m car
babomus
culpa sum
q̄m? nec
oio abūc
vina p̄
ra tribu
punctu
rot? m
uenit m
cū se p̄
scit qz n
Et q̄m
amplius
et intr
vitiā nō
mus et
am? S

et circumspēcte: sicut deceret dei ser-
uum et deuotū religiosum quersari
Utilius est sepe et securius q̄ hō nō
habeat multas psolarōnes in hac vi-
ta fm carnē p̄cipue. tñ q̄ diuinas nō
habemus. aut rarius sentim⁹. nos in
culpa sum⁹. qz cōpunctōez cordis nō
q̄rim⁹. nec vanas ⁊ extnas psolarōs
oīo abijcim⁹. Lognosce te indignū di-
uina psolarōe. sed magis dignū mul-
ta tribulatione. Quā hō p̄fecte est cō-
punctus. tūc grauis et amarus est ei
tot⁹ mōus. Bonus hō sufficientē in-
uenit materiā dolendi ⁊ flendi. Siue
em̄ se psiderat siue de pxio pensat
scit qz nemo sine tribulatōne h̄ uiuit
Et q̄nto strictius sese psiderat. tanto
amplius dolet. Masie iusti doloris
et infne compunctōis sunt peccata ⁊
vitia nostra quibus ita inuoluti iace-
mus vtraro celestia p̄templari vale-
am⁹. Si frequēti⁹ de morte tua q̄s de

longitudine vite tue cogitares. non
dubiū qn feruenti⁹ te emēdares. Si
etia⁹ futuras inferni siue purgatorij
penas cordialit⁹ ppenderes. credo q^d
libent⁹ laborē et dolorē sustineres: z
nihil rigoris formidares. S³ qz ad
cor ista nō insecunt. et blandimēta ad
huc amamus. ideo frigidi z valde pi
gri remanem⁹. Sepe est inopia spūs
vñ tā leuit⁹ cōquerit miserū corpus.
Ora igit⁹ humilit⁹ ad dñm. vt det tibi
compunctōnis spm̄: et dic cū ppheta
Liba me dñe pane lacrimarum: z po
tum da mihi in lacrimis in mensura

De consideratione humane
miserie Cap. xxii

Miser es vbicunq; fueris et q
cunq; te verteris. nisi ad de
um te conuertas. Quid tur
baris quia non succedit tibi sicut vis
et desideras? Quis est qui habz om

nia fm suaz voluntatē? Nec ego nec
 tu. nec aliqs hoim sup terrā. Nemo
 est in mōdo sine aliqua tribulatōe vel
 angustia. q̄suis rex sit vel papa. quis
 est qui meli⁹ hz? vtiq; qui p deo ali
 qd pati valet. Dicūt multi imbecilles
 et infirmī Ecce q̄ bonā viraz ille hō
 hz. q̄ diues. q̄ potens. q̄ excelsus
 q̄ magnus et q̄ pulcer. Sed atten
 de ad celestia bona z videbis q̄ oīa
 ista tpalia nulla sunt. sed valde incer
 ta et magis grauantia: qz nunq̄ sine
 solitudine et timore possident. nō
 est hoīs felicitas hīe tpalia ad abun
 dantiā: s; sufficit ei mediocritas. Ve
 re misia est viuere sup terrā. Quan
 to homo voluerit esse spūalior: tan
 to p̄sens vita fit ei amarior. quia
 sentit melius et videt clarius huma
 ne corruptiōis defectus. Nam come
 dere bibere vigilare dormire q̄sce
 re laborare et ceteris necessitatibus

nature subiacere. vere magna miseria
est et afflictio homini deuoto: qui liber
esset absolutus et liber ab omni peccato
Valde enim grauatur interior homo necessi-
tatibus corporalibus in hoc modo. Unum propheta
deuote rogat quatenus liber ab istis
esse valeat. dicens? De necessitatibus
meis erue me domine. Sed ve non cogno-
scantibus suam miseriam. et amplius ve
illis qui diligunt hanc miseriam et corrupti-
bilem vitam: Nam instantium quidam hanc am-
plectuntur. licet etiam vix necessaria labo-
rando aut medicando habeant. ut si
hoc possent semper viuere de regno dei
nihil curarent. O insani et infideles
corde: qui tam profunde in terris iacent ut
nil nisi carnalia sapiant. Sed miseri ad-
huc in fine grauiter sentient quam vile et
nihilum erat quod amauerunt. Sancti autem
dei et omnes deuoti amici christi non attende-
runt quod carni placuerunt. nec quod in hoc tem-
pore flouerunt: sed tota spes eorum et

intentio ad etna bona anhelabat. fe
 rebat totū desiderium eoz ad man-
 sura. z inuisibilia. ne amore visibiliū
 traherentur ad infima. Noli frater
 amittere p̄fidentia p̄ficiendi ad spū
 alia. adhuc habes tempus et horam
 Quare vis p̄crastinare p̄positū tuū
 Surge et in instāti incipe z dic: Nūc
 tempus est faciendi: nunc tempus est
 pugnandi. nūc temp⁹ aprū est emen-
 dandi. Quā male habes z tribularis
 tuuc tempus est p̄merendi. Oportet
 te transire p̄ ignem et aquam anteq̄
 venias in refrigerium. Nisi tibi vim
 feceris: vitium nō supabis. Quādiu
 istud fragile corpus gerim⁹. sine pec-
 cato esse nō possumus: nec sine tedio
 et doloze viuere. Libent⁹ haberem⁹
 ab oī miseria quietē: sed qz p̄ pecca-
 rum p̄didimus innocentia. amissimus
 etiā veram britudinē: Ideo oportet
 nos tenere patientia z dei expectare

miserencordiam donec transeat iniq-
tas hec: ⁊ mortalitas absorbiat a vi-
ta. O quanta fragilitas humana que
semp prona est ad vitia. hodie pfi-
teris pctā tua: ⁊ cras iterum ppetras
pessa: Nunc pponis cauere et post
horam agis quasi nihil pposuisses.
Merito ḡ nosipos hūiliare possum⁹
nec vnq̄ aliqd magni de nobis senti-
re: qz tā fragiles ⁊ instabiles sumus.
Lito etiam potest pdi p negligentia:
qd multo labore vix tandē acq̄situz
est per p̄am. Quid fiat de nobis ad
huc in fine qui tepescimus taz mane
Ue nobis si sic volum⁹ declinare ad
quietē q̄si iam pax sit et securitas: cū
necdum appareat vestigiū vere sc̄i-
tatis in nr̄a puerfatōe. Bñ opus est
q̄ adhuc iterum instrueremur tanq̄s
boni nouicij ad mores optimos. si
forte spes est de aliqua futura emē-
datione et maiori spiritali p̄fectu.

De meditatione mortis

Cap. xxiii

Oalde cito erit tecum hic factum. Uide aliter quō te habear. hodie hō est z cras nō cōparet. Lum autē sublatus fuerit ab oculis. cito etiā transite a mēre. O hebetudo et duritia cordis hūani q̄ solum p̄sentia meditat z futura nō magis p̄uidet. Sic te in oī facto et cogitatu deberes tenere: q̄si statim esses moriturus. Si bonā p̄sciam haberes nō multum mortē timeres. Melius esset peccā cauere. q̄ mortem fugere. Si hodie non es paratus: quō cras eris? Cras est dies incerta: et qd scis si crastinū habebis? Quid p̄dest diu uiuere: q̄n tam parum emendamur? Ah longa vita non semp̄ emendat: sed sepe culpā magis auget. Utinā p̄ vnā diem bñ essemus conuersati

in B mundo. Multi annos cōputant
auerfionis: sed fepe paruus est fruc
tus emendatiōis. Si formidolosum
est mori. forfitā piculosus est diuti⁹
viuere. Btūs q̄ horā mortis ſue ſem
per añ oculos h̄y: ⁊ ad moriendū q̄ti
die ſe diſponit. ſi vidifti aliq̄n hoīez
mori: cogita q̄ ⁊ tu p̄ eandem viam
traſſibis. Lū mane fuerit. puta te ad
veſpum nō puenturū. Veſpe autē fac
to. mane non audeas tibi polliceri.
Semp̄ q̄ paratus eſto. et talit̄ viue:
vt nunq̄ te imparatū mors inueniat
Multi ſubito et improuiſe moriunt̄
nam hora qua nō putat. filius hoīs
uenturus eſt. Quando illa extrema
hora venerit. multū aliter ſentire in
cipies de tota vita tua p̄terita: ⁊ val
de dolabis q̄ tam negligēs ⁊ remiſ
ſus fuiſti. q̄ felix et prudens q̄ talis
nūc nitit̄ eſſe in vita q̄lis oprat̄ inue
niri in morte. Dabit nanq̄ magnam

Liber. j.**xxix**

confidentia fidelit' moriendi pfect' cō
temp' mōi feruens desideriu in vir
tutib' pficiendi. amor discipline la-
bor pñie. pmpitudo obedientie: ab
negatio sui: et supprotatio cuiuslibz
aduersitatis p amore xpi. Multa bo-
na potes opari dum sanus es: sed in-
firmatus nescio quid poteris. Pau-
ci ex infirmitate emendant: sic ⁊ qui
multū pegrinant raro sanctificant.
Noli confidere sup amicos et prios:
nec in futuris salutē tuā differas. qz
citius obliuiscnt tui homies q̄ esti-
mas: Melius est nunc tempestiue p-
uidere et aliquid boni premittere:
q̄ sup aliorum auxilio sperare. Si
non es pro teipso sollicitus mō. quis
erit pro te sollicitus infuturo. Nunc
temp' est valde p̄ciosum: sed p̄bdo-
lor q̄ hoc inutilius expendis. in quo
promereri vales vnde eternaliter vi-
uas. Veniet quando vnum diem seu

horam p̄ emendatione p̄siderabis ⁊
nescio an impet̄bis. Eya carissime de
quanto piculo te poteris liberare. ō
q̄ magno timore eripe . si mō semp
timoratus fueris et de morte suspe-
ctus. Stude nūc taliter viuere. vt in
hora mortis valeas potius gaudere
q̄ timere. Disce nūc mori mundo vt
tunc incipias viuere cum xp̄o. Disce
nunc omnia contēnere: vt tunc possis
libere ad xp̄m pergere. Lastiga nunc
corpus tuum p̄ penitentiam: vt tunc
valeas certam h̄re p̄sidentiam. Ab
stulte quid cogitas te diu victurum .
cum nullum diem habeas securum?
Quam multi decepti sunt: et inspe-
rate de corpore extracti. Quotiens
audisti a dicentibus. quia illegladio
cecidit ille submersus est. ille ab al-
to ruens cernicē fregit. ille manduca
do obriguit: ille ludendo finem fecit
ali? igne. ali? ferro. ali? peste: et ali?

Latrocinio p̄it: et sic oīm finis mors
est: et vita hoīm tanq̄s vmbra subito
p̄transit. Quis memorabit̄ tui post
mortē et quis orabit̄ p̄ te? Age age
nunc carissime quicqd̄ agere potes.
q̄ nescis q̄n morieris: nescis etiam
qd̄ tibi post mortē sequet̄. Dum tem
pus habes p̄grega tibi diuitias im
mortales. P̄et salutē tuā nihil cogi
tes. solū q̄ dei sunt cures. Fac nūc t̄i
bi amicos venerando dei sc̄tōs. et eo
rum actus imitando: vt cū defeceris
in hac vita illi te recipiant in eterna
tabernacula. Serua te tāq̄s pegrinū
et hospitē sup̄ t̄ram: ad q̄s nihil spec
tat de mōi negocijs. Serua cor libe
rum et ad deū sursum erectū: q̄ non
habes hic manentem ciuitatem. It̄
luc preces et gemitus quotidianos
cum lacrimis dirige: vt spiritus tuus
mereatur post mortem ad dominū
feliciter transire. Amen.

De iudicio et penis pctōz
Cap. xxiiii

N omnibus rebus respice
finem: et qualiter ante di-
strictum iudicem stabis. cui
nihil est occultuz: qui muneribus nō
placatur: nec excusationes recipit. sz
quod iustum est iudicabit. O miser-
rime et insipiens peccator: quid re-
spondebis deo. omnia mala tua sci-
enti: qui interdum formidas vultum
hominis irati? Ut quid nō preuides
tibi in die iudicij. quando nemo po-
terit per alium excusari vel defendi:
sed vnusquisq; sufficiens onus erit
sibiipfi? Nunc labor tuus est fructuo-
suo. fletus acceptabilis. gemitus ex-
audibilis. dolor fatissactori? z purga-
tiuus. hz magnū z salubre purgato-
riū patiens hō q; suscipiens iniurias
plus dolet d̄ alterius malicia. q̄ de

Liber .j.

xxxii

sua iniuria: qui p̄strariantibus si-
bi libenter orat ⁊ ex corde culpas in-
dulget: qui veniam ab alijs petere nō
retardat: qui facilius miseret q̄ ira
scit: qui sibi ipsi violentiā frequenter
facit: et carnem suā omnino spiritui
subiugare conat. Melius est modo
purgare pctā et vitia resecare. q̄ in
futuro purganda refuare. Vere nos
ipsos decipimus p̄ inordinatū amo-
rem quē ad carnem habemus. Quid
aliud ille ignis deuorabit nisi pecca-
ta tua? Quanto amplius tibi ipsi nūc
parcis: et carnē seq̄ris. tanto durius
postea lues: ⁊ maiorē materiā cōbu-
rendi refuas. In quib⁹ hō peccauit:
in illis grauius puniet. Ibi accidiosi
ardentibus stimulis pungent: et gu-
losi ingenti fame ac siti cruciabantur
Ibi luxuriosi ⁊ voluptatū amatores
ardenti pice et fetido sulphure per-
fundentur. Et sicut furiosi canes pre-

colore inuidiosi vllababunt. Nullū
vitium erit qđ suū p̄p̄tū cruciatum
nō habebit. Ibi supbi oī pfusione re
plebunt: ⁊ auari miserrima egestate
artabunt. Ibi erit vna hora grauior
in pena: q̄s hic centū anni in amarissi
ma p̄nā. Ibi nulla reges est et nulla
psolatio damnatis. Hic tū interdum
cessat a laboribus: atq; amīcoꝝ frui
tur solatijs. Esto mō sollicitus et do
lens p̄ peccatis tuis: vt in die iudicij
sis securus cum b̄ris. Tunc enim iu
sti stabunt in magna constancia ad
uersus eos qui se angustiauerunt et
depresserunt. Tunc stabit ad iudican
dum: qui modo se subicit humiliter
iudicijs hoīm. Tunc magnam fidu
ciam habebit paup et humilis: et pa
uebit vndiq; supbus. Tunc videbit
sapiens in hoc mundo fuisse: qui pro
cristo didicit stultus et despect⁹ esse
Tunc placebit omnis tribulatio pa

rientes ppeffa: et ois iniquitas oppi-
 labit os suum. Tunc gaudebit ois o-
 uotus et merebit omnis irreligiosus
 Tunc plus exultabit caro afflicta: q̄
 si in delicijs fuisset semp nutrita. tunc
 splendet habitus vilis: et obtene-
 brescet vestis subtilis. Tunc plus lau-
 dabit paupculum domiciliū q̄ de-
 auratū pallatiū. Tunc plus iuuabit
 p̄stans patientia: q̄ ois mōi potentia.
 Tunc amplius exaltabit simplex
 obedientia: q̄ ois secularis astutia.
 Tunc plus letificabit pura et bona
 p̄scientia: q̄ docta philosophia. Tunc
 plus ponderabit p̄emptus diuitiarū
 q̄ totus thesaurus terrigenarum.
 Tunc magis consolaberis super de-
 uota oratione: q̄ super delicata co-
 mestione. Tunc potius gaudebis de
 seruato silentio: q̄ de longa fabula-
 tione. Tunc plus valebunt sc̄ta opa
 q̄ multa pulcra verba. Tunc plus

placebit stricta vita ⁊ ardua peniten-
tia: q̄ ois delectatio trena. Discenūc
in modico pati: vt tūc a prauioribus
ualeas libirari. Hic primo p̄ba qd
possis pati postea. Si nūc tam parū
nō uales sustinere: quō poteris tunc
eterna tormēta sufferre? Si mō mo-
dica passio taz impatientē efficit. qd
gehēna tūc faciet? Ecce vere nō potes
duo gaudia h̄re. delectari h̄ in mōdo
et postea regnare in celo cū x̄po. Si
vsq; in hodiernū diē semp in hono-
rib⁹ et voluptatib⁹ uixisses: qd torū
tibi pfuisset. si iam in instāti mori cō-
tingeret? Oia ḡ uanitas p̄ter ama-
re deum: et illi soli seruire. Qui em̄
deum ex toto corde amat. nec mortē
nec suppliciū nec iudiciū nec infernū
metuit: qz p̄fectus amor securū acces-
sum ad deum facit. Quez autē adhuc
peccare delectat. nō mirū si mortē et
iudiciū timeat. Bonū tū est: vt si nec

Liber 1. e xxxiii

dū amor a malo te reuocat. saltē timor gehēnalis coherceat. q̄ vō timorē dei p̄ponit. diu stare in bono nō valebit: s; diaboli laq̄os citi⁹ incurret.

De feruenti emendatione
torius vite nostre La. xxv

Sto vigilans et diligens in dei seruitio et cogita frequē ad quid venisti: et cur seculū reliquisti. Nōne vt deo viueres: z spūalis hō fieres? Igit̄ ad p̄fectū feruas: qz mercedē laboꝝ tuoꝝ in breui recipies. nec erit tunc amplius timor aut dolor in finibus tuis. Modicum nūc laborabis et magnā requiē. imo p̄peruū leticiā inuenies. Si tu p̄manferis fidelis et feruid⁹ in agēdo. de⁹ p̄culdubio erit fidelis z locuplex ī retribuēdo. Spez bonā retinere dēs qz ad palmā puenies: s; securitate cape nō oportet ne torpeas aut elat⁹ fias

Lum est quidā anxius inter metū et
spem frequentē fluctuaret et quāda vice
merore pfectus in ecclesia añ quōdaz
altare se in orōne pstrauisset. hec in
ter se reuoluit dicēs: O si scirē q ad
huc pseueratur^{us} essem statimq; audi
uit intus diuinū responsū. Quid si b
scires facere velles? Fac nūc qd tūc
facere velles et bñ secur^{us} eris: Mox
q; psolatus et pfortatus diuine se cō
misit voluntati. et cessauit anxia fluc
tuatio: noluitq; curiose inuestigare
vt sciret q sibi essent futura: s; magis
studuit inq; rere q esset voluntas dei
bñplacēs et pfecta ad oē opus bonū
inchoādū et pficiendū. Spera in dño
et fac bonitatē ait ppheta: et inhabi
ta terram et pascaris in diuitijs eius
Unū est qd multos a pfectu et feruē
ti emendatōe reūbit: horroz difficul
tatis seu labor certamis. Eniūero illi
maxie pre alijs in virtutib^{us} pficiūt q

Liber .j.**Arxiii**

ea q̄ sibi magis grauiā et p̄traria sūt
virib⁹ vincere nitunt. Nā ibi hō pl⁹
p̄ficat et grām meret̄ ampliores vbi
magis seipm̄ vincit et in spū mortifi-
cat. Sed non oēs hñt eque multū ad
vincēdū z moriendū. Diligēs tñ emu-
lator valētior erit ad p̄ficiendū etiā
si plures habeat passiones q̄ ali⁹ bñ
morigerat⁹. min⁹ tñ feruēs ad virtu-
tes. Duo tñ sp̄cialit̄ ad magnā emē-
dationē iuuāt vicz subtrahere se vio-
lent̄ ad qd̄ natura vitiose inclināt. z
feruenter instare pro bono quo am-
plius quis indiget. Illa etiā studeas
magis cauere et vincere. que tibi fre-
q̄ntius in alijs displicēt. Ubiz p̄fec-
tum tuuz capias: vt si bona exempla
videas vel audias. ad imitandū accē-
daris. Si quid aut̄ resp̄sibile con-
sideraueris. caue ne idem facias: aut
si aliquando fecisti. citius emendare
te studeas. Sicut oculus tuus alios

psiderat: sic iterum ab alijs notatis.
Quā iocundū et dulce est videre fer-
uidos et deuotos fratres bñ mori-
geratos et disciplinatos. Quā triste
est et graue videre inordinare ambu-
lantes. qui ea ad que vocati sunt nō
exercent. Quā nociuū est negligere
vocationis sue ppositū: et ad nō cō-
missa sensus inclinare: Memor esto
arrepti ppositi: et imaginē tibi ppo-
ne crucifixi. Bñ verecūdari potes in
specta vita ihu xpi: qz necdūz magis
illi te pformare studu isti. licet diu in
via dei fuisti. Religiosus qui se in-
tente et deuote in sanctissima vita et
passione domini exercet. omnia vti-
lia et necessaria sibi abundanter ibi
inueniet: nec opus est vt extra iesum
aliquid melius querat. O si ihesus
crucifixus in cor nostrum veniret q̄
cito et sufficienter docti essemus. Re-
ligiosus feruidus omnia bñ porrat

Liber. j.

rrrv

et capit que illi iubentur. Religiosus negligens et tepidus h3 tribulatione sup tribulationem: et rex omni parte patitur angustiam: quia interiori cōsolatione caret: et exteriorē querere phibet. Religiosus extra disciplinā viuens graui ruine patet. Qui laxiora querit et remissiora. semp in angustijs erit qz aut vnum aut reliquū sibi disciplicebit. Quomō faciunt tā multi alij religiosi qui satis arti sunt sub disciplina claustrali? Raro ex eunt. abstracte viuunt. pauprime comedunt. grosse vestiunt. multum laborant. parum loquunt. diu vigilant mature surgunt. orationes plongāt frequenter legunt: et se in omni disciplina custodiunt. Attende carthusienses cistercienses et diuerse religionis monachos ac moniales. qualiter omni nocte ad psallendum dño assurgunt. et ideo turpe est vt tu de

bere. In tam sancto opere pigritate
vbi tanta multitudo religiosorum inci-
pit deo iubilare: Quod si nihil aliud faci-
endum incuberet. nisi dominum deum nostrum
toto corde et ore laudare. Quod si nunquam
indigeres comedere nec bibere nec
dormire. sed semper posses deum lau-
dare: et solummodo spiritualibus studiis
vacare. tunc multo felicius esses: quam
modo cum carni ex qualicumque necessita-
te seruis. Utinam non essent iste ne-
cessitates: sed solummodo spirituales
anime refectiones. quas heu satis raro
de gustamus. Quod si homo ad hoc per-
uenit quod de nulla creatura consolatio-
nem suam querit: tunc ei deus primo
perfecte sapere incipit: tunc etiam bene
contentus de omni euentu rerum erit
tunc nec pro magno letabitur. nec pro
modico tristabitur: sed ponit se inte-
gre et fiducialiter in deo: qui est ei omnia
in omnibus: cui nihil vtiquam perit nec

Liber .j.

xxxvi

morit. sed oia ei viuunt et ad natum
ineuicant defuiūt. Memento semp
finis: et qz pditum non redit tempus
Sine solitudine z diligentia: nūqz
acquires vtutes. Si incipis tepesce
re: incipies male h̄re. Si autem de
deris te ad seruorem. inuenies mag
nam pacem: z senties leuiorem labo
rem ppter dei gr̄am z virtutis amo
rem. Homo seruidus et diligens ad
oia est paratus: Maior labor est re
sistere vitijs et passionibus. qz corpa
libus insudare laboribus. Qui par
uos non vitat defectus. paulatim la
bitur ad maiores. Gaudebis semper
vespere: si diem expendas fructuose
Uigila super teipsum. excita teipsuz
admone teipsum: z quicquid de alijs
fit non negligas teipm. Tantum pro
ficies. quantū tibi ipsi vim intuleris.

Explicit liber primus

Incipit Secundus

In interna conuersatione
Capitulum .j.

Regnum dei

Intra vos est dicit dñs
Conuertete ex toto cordo
rno ad dñm: ⁊ relinque hunc miseru
mundum: et inueniet anima tua re/
quiem. Disce exteriora contemnere.
et ad interiora te dare: et videbis re/
gnum dei in te venire. Est enim reg/
num dei pax et gaudium in spiritu
sancto: quod non datur impijs. Ue/
niet ad te cristus ostendens tibi con/
solationē suam: si dignam illi ab in/
tus paraueris mansionem. Omnis
gloria ei⁹ et decore ab intra est: et ibi
complacet sibi. Frequens illi visita/
tio cum homine interno. dulcis ser/
mocinatio. grata consolatio. multa
pax familiaritas stupēda nimis. Eya

aia fidelis prepara huic sponſo ce-
tuum. q̄tenus ad te venire ⁊ in te ha-
bitare dignes. Sic em̄ dicit Si quis
diligit me sermonē meum ſuabit. et
ad eum veniemus: ⁊ manſionē apud
eum faciemus. Da ḡ x̄po locum ⁊ ce-
teris omnibus nega introitum. Cum
x̄pm habueris. diues es et ſufficit ti-
bi. Ipſe erit prouiſor tuus et fidelis
pcurator in omnibus: vt non ſit op̄
tibi in homibꝫ ſperare. Homines
enim cito mutantur. ⁊ deficiunt velo-
citer x̄pus autē manet in eternum et
aſtat vſq; in finem firmiter. Non eſt
magna fiducia ponenda in homine
fragili ⁊ mortali. etiam ſi utilis ſit et
dilectus: neq; triſticia multa capien-
da ex hoc ſi interdum aduerſetur et
contradicat. Qui hodie tecum ſunt:
cras contrariari poſſunt: et econuer-
ſo ſepe vt aura vertuntur. Pone to-
tam fiduciā tuam in domino: et ſit

ipse timor tuus et amor tuus. Ipse p
te respondebit et faciet bñ sicut me
lius fuerit. Non habes hic manentē
ciuitatē. et vbi cunq; fueris extraneus
es et pegrinus. nec requies alipñ ha
bebis: nisi xp̄o intime fueris vnitus.
Quid hic circumspicis. cum iste non
sit locus tue requictionis? In celesti
bus debet esse habitatio tua. et sicut
in transitu cuncta terrena sunt aspici
enda. Transeūt omnia et tu cum eis
pariter. Uide vt non inhereas: ne ca
piaris et pereas. Apud altissimum
fit cogitatio tua: et deprecatio tua ad
cristum sine intermissione dirigatur
Si nescis alta speculari et celestia.
requiesce in passione xp̄i. et in sacris
vulneribus eius libenter habita. Si
enim ad vulnera et preciosa stigma
ta iesu deuote confugis. magnam in
tribulatione confortationem senties
nec multum curabis hominū despec

ti ones . facilliterq; verba detrahend
 tium pferes. Xps fuit etiam in mun
 do ab homibus despectus: z in max
 ima necessitate a notis et amicis in
 ter opprobria derelictus. Xpus pati
 voluit et despici. z tu audes de aliq
 conqueri? Xps habuit aduersarios z
 oblocutores: z tu vis omnes habere
 amicos et bñfactores? Unde corona
 bñ patientia tua . si nil aduersitatis
 occurrerit? Si nihil contrarium vis
 pati: quomodo eris amicus xpi? Su
 stine te cum xpo et pro xpo. si vis re
 nare cū xpo. Si semel perfecte intro
 isses in interiora ihu et modicum de
 ardente eius amore sapsuisses. tūc d
 pprio comodo vel incomodo nihil
 curares: s; magis de op pbrio illato
 gauderes . qz amor ihu facit hoiem
 seipm ptenere. Amator ihu z verus
 internus z liber ab affectionib' inoz
 dinatis pōt se ad deū libere puertere

Eleuare se supra seipsum in sp̄s ae
fruitiue quiescere Lui sapiunt om̄ia
p̄ vt sunt non vt dicunt̄ aut estimant̄
h̄ vere sapiens est ⁊ doctus magis a
deo q̄ ab hominibus. Qui ab intra
scit ambulare et modicuz res ab ext̄
ponderare. nō regrit loca. nec tpa ex
pectat ad habenda deuota exercitia
homo internus cito se recolligit qz
nunq̄ se totum ad exteriora effundit
Non illi obest labor exterior aut oc
cupatio ad tempus necessaria. sed fi
tur res eueniunt sic se illis accōmo
dat. Qui intus bene dispositus est ⁊
ordinatus non curat mirabiles ⁊ p̄
uersos hominū gestus. Tantum ho
mo impeditur et distrabitur. quan
tum sibi res attrahit. Si recte sibi es
set ⁊ bene purgatus esses: oīa tibi in
bonum cederent et profectum. Ideo
multa tibi displicent: et sepe contur
bant. qz adhuc non es tibi ipsi p̄fecte

liber
nos
terris
cat
in
terris
frequ

D
p̄

re
qua
bon
Qu
lius
tu
dubi
pus
te
ab
de p

Liber. ij.

xxi

mortuus nec segregatus ab omnibus terrenis. Nihil sic maculat et implicat cor hominis . sicut impurus amor in creaturis. Si renuis consolari exterius . poteris speculari celestia: et frequenter interius iubilare.

De humili submissione sub
prelati regimine Ca. ii

Non magnipendas quis pro te vel pro te sit . sed B age et cura ut deus tecum sit in omni re quam facis . Habeas conscientiam bonam : et deus bene te defensabit . Quem enim adiuuare voluerit . nullius peruersitas nocere poterit . Si tu scis tacere et pati videbis procul dubio domini auxilium . Ipse nouit tempus et modum liberandi te : et ideo debes te illi resignare . Dei est adiuuare et ab omni confusione liberare . Sepe valde prodest ad maiorem humilitatem

conseruandam. q̄ defectus nostros
alij sciunt ⁊ redarguūt. Quando ho
mo pro defectibus suis se humiliat.
tunc facilliter alios placat. et leuiter
satisfacit sibi irascentibus. Humiles
deus protegit et liberat. humilem di
ligit ⁊ consolatur. humili homini se
inclinat humili largitur gratiam ma
gnam: et post suam depressionem le
uat ad gloriā. humili sua secreta re
uelat: et ad se dulciter trahit et inuitat
Humilis accepta contumelia et con
fusione satis bñ est in pace: quia stat
in deo et non in mundo. Non repu
tes te aliquid profecisse: nisi omnib⁹
inferiorem te esse sentias.

De bono pacifico homine

Cap. iiii

Done te primo in pace: et
tunc alios poteris pacifi
care. homo pacificus pl⁹

prodest q̄ bene doctus. Homo p̄
fionatus etiam bonum in malum ti
bit: et faciliter malum credit. Bonus
pacificus homo omnia ad bonū con
uertit. Quibene in pace est. de nullo
suspiciatur: qui autem male content⁹
est ⁊ cōmotus. varijs suspicionibus
agitatur: nec ipse quiescit. nec alios
quiescere p̄mittit. dicit sepe qđ dice
re non dēret: et omittit qđ sepe sibi
magis facere expediret. Considerat
qđ alij facere tenentur. ⁊ negligit qđ
ipse facere tenetur. Habe ergo pri
mum zelum super te metipsum. tunc
zelare poteris etiam iuste p̄imum
tuum. Tu bene facta tua scis excusa
re et tolorare: et aliorum non vis re
cipere excusationes. Iustius esset
vt te excusares: et fratrem tuum ex
cusares. Si portari vis. porta et ali
um. Uide qđ longe es adhuc a vera
charitate ⁊ hūilitate: que nulli nouit

Magnari v'l irasci nisi tñ sibiipfi. nō
est magnū? cum bonis et mansuetis
puersari. B eñ oibus naturalit placz
z vnusq; libent pacē hz z secu sen
tientes magis diligit. Sz cū duris z
puersis aut indisciplinatis aut nobis
prrariantibus pacifice posse viuere
magna gratia est et laudabile nimis
virileq; factum. Sed sunt qui seip
sos in pace tenent. et cum alijs etiaz
pacem habent. Et sunt qui nec paces
habent nec alios in pace dimittunt.
Alijs sunt graues. sed sibi sunt semp
grauiores. Et sunt qui seipfos in pa
ce retinent: et ad pacem alios redu
cere student: et tamen tota pax no
stra in hac miseria vita potius in hu
mili sufferentia ponenda est q̄ in nō
sentiēdo contraria. Qui melius scit
pati. pacem tenebit maiorē. Iste est
victor sui: et dominus mundi: ami
cus cristi: et heres celi.

Liber. ij.

f

Terri

De pura mente et simplici
intentione

Cap. iiii

Uabus alis homo suble-
uatur a terrenis. simplici-
tate scz et puritate. Sim-
plicitas debet esse in intē-
tione: puritas in affectione. Simpli-
citas intendit deum puritas apphen-
dit et gustat. Nulla bona actio te im-
pediet. si liber intus ab oī inordinato
affectu fueris. Si nihil aliud q̄ dei
bñplacitū et pximi utilitatem inten-
dis et queris: interna libertate frue-
ris. Si rectū cor tuū esset: tunc omnis
creatura speculū vite et liber sancte
doctrine esset. Non est creatura tam
parua et vilis q̄ bonitatem dei non
repsentet. Si tu esses intus bonus et
purus. tunc omnia sine impedimēto
videres et bene caperes: Cor purum
penetrat celum et infernum. Qualis

vnusquisq; est intus : taliter iudicat
exterius. Si est gaudium in mundo
¶ vtiq; possidet puri cordis homo :
et si est alicubi tribulatio ⁊ angustia
hoc melius nouit mala conscientia .
Sicut ferrum missum in ignem ami-
tit rubiginem et totum cadens effi-
citur. sic homo ad deū se integre con-
uertens a torpore exiit et in no-
uum hominem transmutat . Quā ho-
mo incipit tepescere : tunc paruū me-
ruit laborē. et libentē extēnam accipit
solationem : Sed quando pfecte in-
cipit se vincere et viriliter in via dei
ambulare. tunc minus ea reputat : q̄
sibi prius grauia esse sentiebat.

De propria consideratione
Cap. v

A On debemus nobis ipsi
nimis credere. quia sepe
nobis gr̄a deest et sensus

Liber. ij.

xxii

Modicum lumen est in nobis. et hoc cito p negligentia amittimus. Sepe etiam no aduertimus q tam ceci in tus sumus. Sepe male agimus: et pe ius excusamus: et passione interdum mouemur et zelum putamus. Parua in alijs reprehendimus: et nostra ma iora ptransimus. Satis cito sentim? et ponderamus quod ab alijs susti nemus: sed quantum alijs a nobis su stineant non aduertimus. Qui bn et recte sua ponderaret: non esset qd o alio grauer iudicaret. Internus ho sui ipsius curam oibus curis antepo nit: et qui sibi ipsi diligenter intendit faciliter de alijs tacet. Nunq̄ eris in ternus et deuot? nisi de alienis silue ris: et ad teipsum specialiter respex eris. Si tibi et deo totalit̄ intendis: modicum te mouebit quod foris p cipis. Ubi es. quando tibi ipsi psens non es? Et quando omia percurrissi

quid te neglecto p̄fecisti? Si debes
h̄re pacem ⁊ vnionē veram: oportet
q̄ totum adhuc postponas ⁊ te solū
p̄re oculis habeas. Multum p̄inde
p̄ficiēs: si te feriatum ab omni t̄pali
cura p̄serues. Valde deficiēs: si ali-
quid t̄pale reputaueris. Nil alt̄ū nil
magnum nil gratum nil acceptū tibi
fit: nisi pure deus aut de deo fit. To-
tum vanum estima: quicquid conso-
lationis occurrit de aliqua creatura
Amans deum anima sub deo despi-
cit vniuersa. Solus deus eternus et
immensus implens omnia: solatium
est anime et vera cordis leticia.

De leticia bone conscientie

Cap. vi

Tozia boni hominis testi-
monium bone cōscientie est
habe bonam conscientiam
et semper habebis leticiam. Bona

ꝑscia valde multa potest posse: et
 valde leua est inter aduersa. Mala
 ꝑscia semp̄ timida est ⁊ ingeta. Sua
 uir̄ regescet. si te cor tuū non rephē
 derit. Noli letari nisi cum bñfeceris
 Mali nunq̄ hñt verā leticiā nec inf̄
 nā sentiūt pacē: q̄ nō est pax impijs
 dicit dñs. Et si dixerint in pace sum⁹
 nō veniēt sup̄ nos mala: et q̄s nobis
 nocere audebit. Ne credas eis: qm̄
 repente exurget ira dei ⁊ in nihilum
 redigent̄ actus eoz. et cogitationes
 eoz peribunt. Gloriar̄ in tribulatio
 ne non est graue amanti: sic em̄ glo
 riari est in cruce dñi gloriari. Breuis
 gloria que ab hominibus datur ⁊ ac
 cipitur. Mundi gloriā semper co
 mitatur tristitia. Bonorum gloria in
 conscientijs eorum: et non in ore ho
 minum. Iustorum leticia de deo ⁊ in
 deo est: ⁊ gaudiū eorum de veritate
 Qui verā ⁊ etnā gloriā desiderat

rem ~~rem~~alem non curat. Et q̄ p̄alem
quod gloriā aut non ex aīo con-
temnit: minus amare conuincit cele-
stem. Magnam h̄z cordis tranquillī-
tatem: qui nec laudes curat nec vitu-
peria. Facile erit contentus et paca-
tus: cuius conscientia mūda est. Nō
es sc̄tior si laudaris nec vilior si vitu-
peraris. Quod es hoc es nec maior
dici vales q̄ deo teste sis. Si atten-
dis quid apud te sis intus: non cura-
bis quid de te loquant̄ hoīes foris
hō videt in facie: deus aut̄ in corde.
Homo cōsiderat actus: deus pensat
intentiones. Bene semp̄ agere ⁊ mo-
dicum de se tenere: humilis aīe indi-
cium est. Nolle p̄solari ab aliq̄ crea-
tura: magne puritatis ⁊ interne fidu-
cie indicium est. Qui nullū extrinsecus
pro se testimoniū querit liquet q̄ se
deo totaliter cōmisit. Non em̄ qui se
ipsum cōmēdat ille probatus est ait

Liber .ij.

xxxxiiii

beatus Paulus: sed quem deus cō-
mendat. Ambulare cum deo
nec aliqua affectōne teneri foris: ita
tus est int erni hominis.

De amore iesu super omnia

Cap. vii

Status qui intelligit quid sit
amare ihesum: et contemnere
seipsuz ppter ihm. Oportet
dilectum p dilecto omnia relinque-
re: qz ihs vult solus sup omnia ama-
ri. Dilectō creature fallax est et insta-
bilis: dilectio ihu fidelis et pseuera-
bilis. Qui adheret creature. cader cū
labili: q amplectit ihm firmabit in
euū. Illū dilige et amicū tene tibi: q
omnibus recedentibus te non dere-
linquet nec patiet in fine perire. Ab
hoibus oportet te aliquū separi: siue
velis siue nolis. Teneas te apd ihm
viuens et moriēs: et illi⁹ fidelitati te.

cōmī qui omnibus deficientibus
solus potest te iuuare. Dilectus tuus
talis est nature vt alienum non velit
admittere : sed solus vult cor tuum
habere. ⁊ tanq̄ rex in pprio throno
sedere. Si scires te bñ ab omni crea
tura euacuare: ih̄s deberet libent̄ te
cum habitare. Pene totū pditū inue
nies: quicqd extra ih̄m in hoibus po
sueris. Nō pfidas nec innitaris sup
calamū ventosuz qz oīs caro fenum
et omnis gloria eius vt flos feni ca
det. Lito decipieris: si ad externam
homīnum apparentiam tantum as
pexeris. Si enim tuum in alijs que
ris solatium et lucrum: senties sepe
detrimentum. Si queris in omnib⁹
ih̄esum: inuenies vtiq; ih̄esū. Si autē
queris teipsum inuenies etiam teip
sum. sed ad tuā pnitiem. Plus enim
hō nociuioz est sibi si ih̄m nō querit:
q̄ totus mōdus ⁊ oēs sui aduersarij.

Liber. ij.

CCCC

De familiari amicitia ihesu

Ca. viii

Quando ih̄s adest. totū bonū
est. nec quicq̄ difficile videt̄
Quā vero ih̄s non adest. to-
tum durū est. Quā ih̄s intus non lo-
quit̄: solatio vilis est: Si aut̄ ih̄s vni-
us loquit̄ tui. magna solatio sen-
tit. Nonne maria magdalena statim
surrexit o loco in q̄ fleuit quā martha
illi dixit: Magister adest et vocat te
Felix hora quā ih̄s vocat de lachry-
mis ad gaudium spūs. Quam aridus
et durus es sine ih̄u. Quā insipiens
et vanus si cupis aliqd ex̄ ih̄m. No-
ne B̄ est maius damnū q̄ si totū p̄de-
res mundum? Quid potest mundus
conferre sine ih̄esu? Esse sine ih̄u gra-
uis est infernus: et esse cum ih̄esu dul-
cis paradīsus. Si fuerit tecum ih̄us
nullus poterit nocere inimicus. Qui

inquit ih̄m. inuenit thesauruz bonū
no bonum sup omne bonū: Et qui
pd̄it ih̄m. pd̄it nimis multum ⁊ plus
q̄ totū munduz. Paup̄rimus est qui
viuit sine ih̄u: Et ditissim⁹ q̄ bñ est cū
ih̄u. Magna ars est scire p̄uersari cū
ih̄u: et scire ih̄esū tenere magna pru
dentia. Esto humilis et pacificus: et
erit tecum ih̄s. Sis deuotus et quie
tus: ⁊ p̄manebit tecū ih̄s. Potes cito
fugere ih̄m ⁊ gr̄am eius pd̄dere: si vo
lueris ad exteriora declinate. Et si il
lum effugaueris et pd̄ideris: ad quē
tunc fugies. et quem tunc q̄res ami
cum? Sine amico non potes diu vi
uere: Et si ih̄s non fuerit tibi p̄e om
nibus amicus. eris nimis tristis et d̄
solatus. Fatue igitur agis: si in aliq̄
altero confidis et letaris. Eligenduz
est magis totum mundū habere con
trariuz q̄ ih̄esum offensum. Ex om
nibus ergo charis: sit ih̄esus dilectus

specialis. Diligantur omnes pp
ihm: ihs aut ppter seipsum. Solus
ihesus xps singulariter est amandus
qui solus bonus et fidelis inuenitur
pre omnibus amicis. Propter ipsum
et in ipso ta amici q̄ inimici tibi sine
chari: et p omnibus his exorandus
est vt omnes ipsum cognoscant et di
ligant. Nunq̄ cupias singularit̄ lau
dari et amari: qz hoc solius dei est.
qui simile sibi non habet. Nec velis
q̄ aliquis in corde suo tecu occupet
neqz tu cum alicuius occuperis amo
re: sed fit ihs in te et in omni bono h o
mine. Esto purus et liber ab intrus si
ne alicuius creature implicamento.
oportet te esse nudum: et purum cor
ad ihesum gerere: si vis vacare et vi
dere q̄ suavis est dominis. Et reue
ra ad hoc non puenies nisi gratia ei
us fueris preuentus et intractus: vt
oibus euacuatis et licentiaris solus

Nolo uniaris. Quādo enim gra
tia dei venit ad hominem. tūc potēs
fit ad omnia: et quando recedit tunc
pauper et infirmus erit. et quasi tan
tum ad flagella derelictus. In his nō
debes deijci nec desperare: sed ad
voluntatem dei equanimiter stare ⁊
cuncta superuenientia tibi ad laudē
ihū xpī perpeti: quia post hyemē se
quitur estas. post noctem redit dies
et post tempestatē serenitas magna.

De carentia omnis solatiij

La. ix

Non est graue humanum
contennere solatium: cum
adest diuinum. Magnum
est et valde magnum tam
humano q̄s diuino posse carere sola
tio: ⁊ p honore dei libenter exilium
cordis velle sustinere: ⁊ in nullo se
ipsum querere nec ad ppriū meritū

Liber. ij.

xxxv

respicere. Quid magni es si hilaris
fis ⁊ deuotus adueniente gratia. op
tabilis cunctis hec hora? Satis sua
uiter equitat: que gratia dei portat
Et quid mirum si onus non sentit. q
portatur ab omnipotente et ducitur
a summo ductore? Libenter habem?
aliquid p solatio: ⁊ difficulter homo
eruit a seipso. Uicit sanctus martyr
Laurentius seculum cum suo sacer
dote: quia omne quod in mundo de
lectabile videbatur desperit: et dei
sūmi sacerdotem. Sixtum quē maxi
me diligebat pro amore cristi etiam
a se tolli clementer ferebat. Amore
igitur creatoris amorem hominis su
perauit. et pro humano solatio diuī
num beneplacitū magis elegit. Ita
et tu aliquem necessarium et dilectū
amicum p amore dei disce relinque
re? Nec grauiter feras cum ab ami
co derelictus fueris: sciens quoniam

oportet nos omnes tandem ab inuicem separari. Multū et diu oportet hominem in seipso certare: antequam discat seipsum plene superare: et totum affectum suum plene in deum trahere. Quando homo stat super seipsum facile labitur ad consolationes humanas. Sed verus christi amator et studiosus sectator virtutum non cadit super illas consolationes nec querit tales sensibiles dulcedines: sed magis fortes exercitationes: et pro christo duras sustinere labores. Cum igitur spiritualis consolatio a deo datur. cum gratiarum actione accipe eam: sed dei munus intellige esse. non tuum meritum. Noli extolli. Noli nimis gaudere nec inaniter presumere: sed esto magis humilior ex dono. caucior quaeque et timoratio in cunctis actibus tuis: quoniam transibit hora illa et sequetur tentatio. Cum ablata fuerit

consolatio. non statim desperes: cum hūilitate ⁊ patientia expecta celestem visitationē: qz potens est de⁹ ampliorē tibi redonare grām et consolationem. Istud non est nouū nec alienū viam dei expertis: qz in magis sc̄tis et in antiquis p̄phetis fuit talis sepe alternationis modus. Uñ quidam presente iam gratia dicebat Ego dixi in abundantia mea. nō moueboz in eternum: Absente autē gratia. quid in se fuerit expertus adiungit dicens. Auertisti faciem tuam a me et factus sum conturbatus. Inter hec tamen nequaquā desperat sed instanti⁹ dñs rogat. et dicit: Ad te dñe clamabo: et ad deum meū deprecabor Deniqz orōnis sue fructum reportat et se exauditum testatur dicens. Au diuit dñs et misertus est mei. dominus factus est adiutor meus. Sed in q̄? Conuertisti inquit placentū meū in

Solum mihi et circumdediti me lecti.
Et si sic actum est cum magnis sanctis. non est despandum nobis infirmis et pauperibus si interdum in frigiditate et interdum in feruore sumus quoniam spiritus venit et recedit secundum sue voluntatis beneplacitum. Unde beatus Job ait. Visitas eum diluculo: et subito perbas illum. Super quid igitur sperare possum aut in quo confidere debeo nisi in sola magna misericordia dei et in sola spe gratie celestis. Siue enim asint homines boni siue deuoti fratres et amici fideles. siue libri sancti vel tractatus pulcri. siue dulcis cantus et hymni: omnia hec modicum iuuant et modicum sapiunt. quando desertus sum a gratia et in propria paupertate relictus. Tunc non est melius remedium. quam patientia et abnegatio mei in voluntate dei. Numquam inueni aliquis tam religiosum et deuotum: qui non habuerit interdum gratie subtractiones

Liber. ij.   g   rix
aut non senserit feruoris diminutionem. Nullus sanctus fuit vnq̄ tam alte raptus ⁊ illuminatus: qui prius vel postea nõ fuit tentatus. Non enĩ dignus est alta dei contemplatione. qui pro deo non est exercitatus aliqua tribulatione. Solet enim sequētis consolationis: tentatio precedēs esse signum. Nam tentationibus probatur: celestis promittitur consolatio. Qui vicerit inquit. dabo ei edere de ligno vite. Datur etiam consolatio diuina: vt homo fortior sit ad sustinēdum aduersa: Sequitur etiam tentatio. ne se eleuet de bono. Non dormit dyabolus. nec caro adhuc mortua est: ideo non cesses preparare te ad certamen. quia a dextris et a sinistris sunt hostes qui nũq̄ quiescunt.

De gratitudine pro gr̃a dei

Cap. x

Quid queris quietē cum nar-
tis ad laborem? Pone te ad
patientiam magis q̄ ad con-
solationē: ⁊ ad crucem portandā ma-
gis q̄ ad leticiam. Quis em̄ secula-
rium non libent̄ consolationem et leti-
ciam spirituales acciperet. si semper
obtinere posset? excedūt em̄ spūales
consolationes omnes mundi delicias
et carnis voluptates. Nam omnes
delitie mundane: aut turpes sunt aut
vane: Spirituales vero letitie sole
iocunde et honeste ex virtutibus p-
genite et a deo puris mentib⁹ infuse
Sed istis diuinis consolationibus ne-
mo semp p suo affectu frui valet: qz
tempus tentationis non diu cessat.
Multum preriat supne visitationi
falsa libertas animi: et magna confi-
dentiā sui. Deus bene facit consola-
tionis grām dando. sed homo male
egit non totū deo cum grāy actione

Liber .ij.

retribuendo . Et ideo non possunt
nobis dona gratie fluere . qz ingrati
sumus auctori . nec totum refundim⁹
fontali origini . Semp enim debetur
gr̃a digne gratias referenti : ⁊ aufer
tur ab elato quod dari solet humili
Nolo psolationem que mihi aufer
compunctione : nec affecto premla
tionem que ducit in elationez . Non
enim omne altum sanctum . nec omne
desiderium purum . nec omne dulce
bonum . nec omne charum deo gratuz
Libenter accepto gratiam unde hui
lior et timoratioz inueniar . atqz ad
relinquendu me paratioz fitz . Doct⁹
dono gratie . et eruditus subtractois
verbere . no sibi audebit quicqz boni
attribuere : sed potius se paupem et
nudum psitebitur . Da deo quicquid
dei est : et tibi ascribe qd tuu est hoc
est . deo gratias p gratia tribue . tibi
autem soli culpam : et digna penam

Propterea debentur sentias. Donec te semper ad infimū et dabitur tibi summū nam summum non stat sine infimo. Summi sancti apud deū. minimi sunt adud se: et quāto gloriofiores. tanto in se hūilliores. pleni veritate et gloria celesti nō sunt vane glorie cupidi In deo fundati ⁊ pfirmati: nullo mō possunt esse elati et qui deo totum ascribunt quicquid boni acceperūt gloriam ab inuicem nō querunt: sed gloriam q̄ a solo deo est volunt et deuz in se et in omnibus sc̄is laudari sup omnia cupiunt: et semp in idipsū tendunt. Esto igit̄ gratus in minimo: et eris dignus maiora accipe. Sic tibi minimū etiam p̄ maxio. ⁊ magis cōtemptibile p̄ speciali dono. Si dignitas datoris inspicit: nulluz datum puz aut mun' vile videbit̄. Nō enī puū mun' est qd̄ a sūmo deo donat̄ etiam si penas et verbera donauerit

Liber .ij.

li

gratū esse dicit: qz semp p salutē nra fa-
cit quicqd nobis aduenire p mē-
grām dei retinere desiderat: sit gratū
p grā dei data. patiens p sblata. oret
vt redeat. caut⁹ sit z būlis ne amittat

De paucitate amatorum

crucis ihesu

Cap. xi

Habet ihesus nunc multos
amatores regni sui cele-
stis: sed paucos baiulato-
res sue crucis. habz mul-
tos desideratores cōsolationis: sed
paucos tribulatiōis. Plures inuenit
socios mēse: sed paucos abstinentie
Omnes volunt cum xpo gaudere: sz
pauci volunt p ipso aliqd sustinere.
Multi sequunt ihesum vsqz ad frac-
tionem panis: sed pauci ad bibendū
calicem passionis. Multi miracula
eius venerantur: sed pauci ignomini-
am crucis sequuntur. Multi ihesum

diligunt: quod diu aduersa non perungunt
Nisi illum laudant et benedicunt: quod
diu consolationes aliquas ab ipso re
cipiunt. Si autem se ipse absconderit et
modicum eos relinquit: aut in queri
moniam aut in deiectionem nimiam
cadunt. Qui autem ipsum propter ihesum et
non propter suam aliquam consolatio
nem propriam diligunt: ipsum in tribu
latione et in angustia cordis sic in su
ma consolatione benedicunt. Et si nunquam
eis consolationem dare vellet: ipsum
tamen semper laudarent et semper gratias
agere vellet. Quantum potest amor
ipsum purus: nullo proprio comodo vel
amore permixtus. Nonne omnes merce
narij sunt dicendi: qui consolationes sem
per querunt? Nonne amatores sui ma
gis quam christi probantur: qui sua comoda
vel lucra semper meditantur? Ubi in
uenietur talis qui velit deo fuisse gra
tis? Raro inuenitur tam spiritualis

Liber. l.j.

lii

aliquis: qui omnib⁹ sit nudat⁹. Nā
verum spiritu pauperem. ⁊ ab
creatura nudum quis inueniet? Pro
cul et de vltimis finibus ꝑcium eius
Si dederit homo om̄em substantiā
suam. adhuc nihil est: et si fecerit pe
nitentiam magnam adhuc exiguum
est: ⁊ si apprehenderit omnem scientiā
adhuc longe est: et si habuerit virtu
tem magnam et deuotionem nimis.
ardentem. adhuc multum sibi deest.
vnum scilicet quod sibi summe neces
sarium est. Quid illud? Ut omnibus
relictis se relinquat et a se totaliter
exeat nihilq; de priuato amore reti
neat. Lum oīa fecerit que facienda
nouerit. nihil se fecisse sentiat. Non
grande ponderet q; grādis estimari
possit: sed in veritate seruū inutilez
se pronuntiet. sicut veritas ait: Luz
feceritis omnia que precepta vobis
sunt. adhuc dicite quia serui inutiles

sum. Tunc vero pauper et nudus
fr̄u esse poterit et cum p̄pheta vi
cere: Quia ynicus et paup sum ego.
Nemo isto ditior nemo tñ liberior.
nemo potentior illo qui scit se et oia
relinquere. et ad infimum se ponere

De regia via sancte crucis
Cap. xii

Quius hic multis videtur ser
mo: Abnega te ipsum et tol
le crucem tuam et sequere ih̄m:
Sed multo durius erit audire illud
extremum v̄bum. Discedite a me ma
ledicti in ignem eternum. Qui enim
mō libent̄ audiunt et sequunt̄ v̄bum
crucis: tūc non timebūt ab auditione
mala eterne damnatiōis. hoc signū
crucis erit in celo cum dñs ad iudi
candum venerit: Tunc omnes serui
crucis qui se crucifixo p̄formauerūt
in vita. ad xp̄m accedent iudicem cū

Liber. ij.

magna fiducia. Quid igit times
lere crucem p quam itur ad regnum
In cruce salus: in cruce vita. in cruce
prectio ab hostibus. in cruce infusio
supne suauitatis. in cruce robur me
tis. in cruce gaudium spiritus. in cru
ce virtus summa. in cruce pfectio sanc
tatis. Nō est salus anime nec spes
eterne vite: nisi in cruce. Tolle ergo
cruce tuam et seqre ihm: et ibis in vi
tam eternam. Precessit ille baiulans
sibi crucem et mortu^s est p te in cru
ce. vt tu etiam portes crucem ⁊ mori
affectes in cruce: qz si comortuus fu
eris. etiā cū illo parit viues: et si so
cius fueris pene socius eris ⁊ glorie
Ecce in cruce totū pstat et in morien
do totum iacet: ⁊ non est alia via ad
vitam et ad veram internam pacem
nisi via scē crucis ⁊ quotidiane mor
tificationis. Ambula vbi vis. quere
quodcūq; volueris: et non inuenies

Dolorem viam supra. nec securiozes
viam infra nisi viam sc̄tē crucis. Di-
spone et ordina omnia fm tuū velle
et videre. et non inuenies nisi semp
aliquid pati debere aut sponte aut
inuite: et ita crucem semp inuenies.
Aut enim in corpore dolorem senti-
es. aut in anima spūs tribulationem
sustinebis. Interdū a deo relinq̄ris.
interdum a primo exercitaberis. et
qd̄ amplius est sepe tibi meripsi gra-
uis eris: nec tñ aliquo remedio vel
solatō liberari seu alleuari poteris
sed donec deus voluerit oportet q̄
sustineas. Vult enī deus vt tribula-
tionem sine psolatōne discas pati: et
vt illi totaliter te subijcias et humili-
or ex tribulatiōe fias. Nemo ita cor-
dialiter sentit passionem xp̄i: sic is
cui p̄tigerit similia pati: Lux igit sp̄
parata est et vbiq; te expectat. Non
potes effugere vbiq; cucurteris.

Liber. ij.

iiii

qz vbiqzq; veneris . teipsum tecum
portas . z semp teipm inuenies . Non
uerte te supra . puer te infra . puer
te te extra . et intra . z in his omnibus
inuenies crucem : et necesse est te vbi
cuq; tenere patientia . si intnam vis
hre pacem et ppetuam pmereri co
rona . Si libent crucem portas por
tabit te et deducet te ad desideratuz
finem : vbi scilicet finis patiendi erit
q;uis hic non erit . Si inuite portas .
onus tibi facis : et teipsum magis q;
uas : et tm oportz vt sustineas . Si ab
ijcis vnam crucem aliam . pculdubio
inuenies . et forsitan grauiorem . Cre
dis tu euadere : qd nullus mortaliuz
potuit pterire ? Quis sanctorz in mu
do sine cruce et tribulatioe fuit ? Nec
enim dñs nr ihus xps vna hora sine
doloze passionis fuit : q;diu in B mun
do vixit . Optebat ait xpm pati z re
surgere a mortuis : z ita intre in gliaz

~~h~~n. Et quō tu aliam viā queris q̄
anc regiam viam que est via sancte
crucis? Tota vita cristi crux fuit et
martyriū: et tu tibi queris requiē et
gaudiū? Erras erras si aliud q̄ris q̄
pati tribulationes: qz tota ista vita
mortalis plena miserijs ⁊ circūsigna
ta crucibus. Et q̄nto altius qs in spū
p̄fecerit: t̄nto grauiorē cruce sepe
inueniet: qz exilij sui pena magis ex
amore crescit. S; t̄n iste sic multipli
citer afflictus non est sine leuamine
consolationis: quia fructum magnū
sibi sentit accrescere ex sufferētia sue
crucis. Nam dum sponte illi se subij
cit. oē onus tribulationis in fiducia
diuine consolationis conuertitur. Et
quanto caro magis p̄ tribulationem
atteritur: tanto amplius spiritus per
internam consolationem roboratur
Et nonnūq̄ intantum p̄fortat ex af
fectu tribulationis ⁊ aduersitatis ob

Liber .ij.

amorem conformitatis crucis xpi : ut non
sine dolore et tribulatione esse vellet
quoniam tanto se acceptiorem deo
credit: quanto plura et grauiora pro eo
preferre poterit. Non est illud virtus
hominis. sed gratia xpi: que tanto po-
test et agit in carne fragili : ut quod
naturaliter semper abhorret et fugit: sed
feruore spiritus aggrediat et diligit
Non est solum hominem crucem portare.
crucem amare. corpus castigare: et ser-
uituti subicere. honores fugere. con-
tumelias libenter sustinere. seipsum
despicere et despici optare. aduersa
queque cum damnis perpeti. et nihil pro
speritatis in hoc mundo desiderare
Si ad teipsum respicis. nihil huius-
modi ex te poteris: sed si in domino con-
fidis. dabit tibi fortitudo de celo: et
subicietur ditioni tue mundus et caro
Sed nec inimicum dyabulum timebis
si fueris fide armatus: et ibes in cruce

ignatus. Pone ergo te sicut fidelis
et bonus seruus xpi ad portande vi
riliter crucem dñi tui: p te ex amore
crucifixi. Prepara te ad toleranda
multa aduersa z varia incōmoda in
hac misera vita: qz sic tecū erit vbi cū
qz fueris. et sic reuera eum inuenies
vbi cūqz latueris. Oportet te ita esse
et non est remediū euadendi a tribu
latione maloz et dolore q̄s vt te pa
tialis. Lalicem dñi affectant bibe si
amicus eius esse z ptem cum eo hñe
desideras. Consolationes deo cōmit
te: faciat ipse cum talibus sicut sibi
magis placuerit. Tu v̄o pone te ad
sustinendum tribulationes: z reputa
eas maximas consolationes: qz non
sunt condigne passionis huius tem
poris ad futuram gloriā: q̄ reuela
bitur in nobis pmerendam. etiam si
solus omnes posses sustinere. Quā
do ad hoc veneris q̄ tribulatio tibi

Liber. ij.

lvi

dulcis est et sapit pro xpo: tunc b[er]e
tecum esse estima: quia inuenisti p[er]
radisum in terra. Quamdiu pati tibi
graue est et fugere queris: tãdiu ma
le habebis: et sequetur te ubiq[ue] fuga
tribulationis. Si ponis te ad quod
esse debes. videlicet ad patiendum z
moriendum fiet cito melius et pacẽ
innenies. Etiam z si raptus fueris in
tercium celum cum paulo: non es p[ro]
pterea securatus de nullo p[er]rario su
stinendo. Ego inquit ihus ostendam
illi quanta oporteat eũ p[ro] noie meo
pati. Pati g[er]o tibi remanet: si ihus dili
gere z p[er]petuo illi seruire placet: Uti
nam dignus esses p[ro] nomie ihesu ali
quid pati: q[ui]s magna gloria remane
ret tibi. quanta exultatio oĩbus sanc
tis dei: q[ui]nta q[ui] edificatio esset p[ro]xi
mĩ. Nam patientiã oĩs recõmendat q[ui]
uis pauci t[ame]n pati velint. Merito de
beres libenter modicum pati p[ro] xpo

cum multi grauiora patiuntur pro modo
tas pro certo quod morientem te oportet
let ducere vitam: et quanto plus quis
sibi moritur. tanto deo magis viuere
incipit. Nemo apertus est ad comprehen-
dendum celestia: nisi se submiterit ad
portandum pro christo aduersa. Nihil deo
acceptius. nihil tibi salubrius in modo
istis: quam libenter pati pro christo. Et si eligen-
dum tibi esset. magis optare deberes
pro christo aduersa pati. quam multis solati-
onibus recreari. quod christo similiores es-
ses et omnibus sanctis eius magis profici-
mior. Non enim stat meritum nostrum et pro-
fectus status nostri in multis suauitati-
bus et solationibus: sed potius in
magnis grauitatibus et tribulationi-
bus preferendis. Siquidem aliquid me-
lius et utilius saluti hominum quam pati fu-
isset: christus utique verbo et exemplo osten-
disset. Nam et sequentes se discipu-
los omnesque eum sequi cupientes:

Liber. iij.   h   lvii

manifeste ad crucem portandā h
tat et dicit. Si quis vult venire po
me: abneget semetipm ⁊ tollat crucē
suā ⁊ sequat me. Omnib⁹ ḡ plectis
et scrutatis: fit ista finalis conclusio
Quoniam per multas tribulatiōes
oportet nos intrare in regnum dei.

Explicit liber secundus

Incipit Tertius

De interna cristi locutione
ad aiā fidelem   Ca. j.

Audiā quid
loquat in me dñs deus
Beata aiā que dñm in se
loquentē audit: ⁊ de ore
eius verbum consolationis accipit.
Btē aures que venas diuini susurrj
suscipiunt: et de mundi huius susur-
rationibus nihil aduertunt. Btē pla-
ne aures que non vocem foris sonā

h: sed interius auscultant veritatē
loquentem ⁊ docentem. Beati oculi
qui exterioribus clausi: interioribus
aut sunt intenti. Beati qui infna pe-
netrant: et ad capienda archana cele-
stia magis ac magis per quotidiana
exercitia se studēt preparare. Beati
qui deo vacare gestiunt et ab omni
impedimēto seculi se excutunt. Ani-
maduerte hec o anima mea ⁊ claude
sensualitatis tue ostia: vt possis in te
audire. quid loquatur dñs deus tu?
hec dicit dilectus tuus. Salus tua
ego sum. pax tua et vita tua. Serua
te apud me. ⁊ pacem inuenies. Dimit-
te omnia transitoria: et quere eterna
Quid sunt oīa tpalia: nisi seductoria
Et quid iuuant oīs creature. si fue-
ris a creatore deserta? Omnibus ḡ
abdicatis. creatori tuo te redde pla-
cidam ac fidelem: vt veram valeas
apprehendere beatitudinem.

Quod veritas intus loquitur
 strepitu verborum

Loquere dñe qz audit seruus
 tuus. Seruus tuus ego sum
 da mihi intellectum: vt sciaz
 testimonia tua. Inclina cor meum in
 verba oris tui: fluat vt ros eloquiuz
 tuum. Dicebant olim filij israhel ad
 moysen. loquere nobis tu et audie/
 mus: non loquat nobis dñs ne forte
 moriamur. Non sic dñe non sic oro:
 sed magis cū samuele ppheta humi/
 lit ac desiderant obsecro: Loquere
 dñe qz audit seruus tuus. nō loquat
 mihi moyses aut aliquis ex pphetis
 sed potius tu loquere dñe deus in/
 spiratoz et illuminatoz omnium pro/
 phatarum: quia tu solus sine eis po/
 tes me perfecte imbuere: illi autem
 sine te nihil proficiunt. possunt qui/
 dem verba sonare sed spiritum non

ferunt. Dulcissime dicunt: sed te
facente cor non accendunt. Litteras
tradunt: sed tu sensum apis. Miste-
ria pferunt: sed tu referas intellectū
signatorum. Mandata edicunt: sed
tu iuuas ad pficiendum Uiam osten-
dunt: sed tu pfortas ad ambulandum.
Illi foris tm̄ agunt: sed tu corda in-
struis et illuminas. Illi exterius ri-
gant: sed tu fecunditatem donas. Illi
clament verbis: sed tu auditui intel-
ligentiam tribuis. Non ergo loquas
mibi moyses: sed tu dñe deus meus
eterna veritas: ne forte moriar et
sine fructu efficiar: Si fuero tantum
foris admonitus et intus non accen-
sus. ne sit mihi ad iudicium verbum
auditum et non factum. cognitum
nec amatum. creditum et non serua-
tum. Loquere igitur dñe quia audie
seruus tuus: Verba enim vite eterne
habes. loquere mihi ad qualemcuq;

Liber. iij.

lix

anime mee consolationē. et ad
vite mee emendationem: tibi autem
ad gloriā et perpetuam honorem

Quod verba dei cum humili-
tate sunt audienda: et quod multi
ea non ponderant

Capitulum. iij

Audi fili mi verba mea. Verba
suauissima: omnium philosopho-
rum et sapientum huius mundi
sciam excedentia. Verba mea spiritus
et vita sunt: nec humano sensu pensan-
da. Non sunt ad vanam complacentiam
trahenda: sed in silentio audienda et
cum omni humilitate atque affectu mag-
no suscipienda. et dixi. Bonus est que-
tu erudieris domine et de lege tua docu-
eris eum: ut mireris ei a diebus ma-
lis et non desoletur in terra. Ego in-
quit dominus docui prophetas ab
initio. et usque nunc non cesso omnibus

le. i: sed multi ad vocem meam sur-
di sunt et duri. Plures mundum libe-
rius audiunt quam deum: facilius sequi-
tur carnis sue appetitum quam dei bene-
placitum. Promittit mundus temporalia et
parua. et seruit ei auuiditate magna:
Ego promitto summa et eterna. et tunc
pescunt mortalium corda. Quis tan-
ta cura mihi in omnibus seruit et obe-
dit. sicut mundo et dominis eius seruitur
Erubescit sydon ait mare. Et si causa
queris audi quare. Pro modica pre-
benda longa via curritur: et per eter-
na vita vix a multis pes semel a ter-
ra leuatur. Utile precium queritur. pro
vno numismate interdum turpiter li-
tigatur: et pro vana re et parua pro-
missione die noctuque fatigari non ti-
metur: Sed prohdolo pro pso bono in-
commutabili. pro premio inestima-
bili. pro summo honore et gloria inter-
minabili vel ad modicum fatigari

Liber. iij.

Ipigratur. Erubescet q̄ serue piger
querulose: q̄ illi paratiorēs inueniū
tur ad perditionem q̄ tu ad viram.
Saudent illi amplius ad vanitatem
q̄ tu ad veritatē. Equidem a spe sua
nonnūq̄ frustrant: sed pmissio mea
neminem fallit. nec confidentē mihi
dimittit inanez. Qd̄ pmissi dabo: qd̄
dixi implebo: si tamen vsq; in finem
fidelis in dilectione mea quis per
manserit. Ego remunerator sum om
nium bonorum: et fortis probator
omnium deuotorum. Scribe verba
mea in corde tuo et pertracta dili
genter: erunt enim in tempore tenta
tionis valde necessaria. Quod non
intelligis cū legis: cognosces in die
visitationis. Dupliciter soleo elec
tos meos visitare. tentatione scilicet
et consolatione. Et duas lectōes eis
quo die lego: vnā increpando eoz
vitia. alteram exhortando ad v̄tutū

Memento. Qui habet verba mea
et spernit ea: habet qui iudicet eum
in nouissimo die.

Oratio ad implorandum de
uotionis gratiam La.iiii

Domine deus meus oia bo-
na mea tu es. Et quis ego su
vt audeam ad te loqui? Ego
sum pauprimus seruulus tuus et ab
iectus vermiculus multo pauperior
et stemptibilior: q̄ scio et dicere au
deo. Memento tñ dñe qz nihil sum
nihil habeo. nihilq; valeo. Tu solus
bonus iustus et scr̄us. tu omnia po-
tes. omnia p̄stas. oia imples: solum
peccatorem inanem relinquens. Re-
miniscere miserationum tuarum do-
mine. et imple cor meum gratia tua:
qui nō vis vacua esse opa tua. Quo-
modo possum me tolerare in hac mi-
sera vita: nisi me confortauerit mise-

Liber. iij.

lri

ricordia et gratia tua? Noli au-
re faciem tuam a me. noli visitationem
tuam prolongare. noli consolationem
tuam abstrahere: ne fiat anima
mea sicut terra sine aqua tibi.
Domine doce me facere voluntates
tuas. doce me coram te digne et
humiliter conuersari: quia sapientia
mea tu es: qui in veritate me cognoscis:
et cognouisti antequam fieret mundus:
et antequam natus essem in mundo.

Quod in veritate et humilitate
coram deo conuersanda
est

Cap. v

Illi ambula coram me in
veritate: et in simplicitate cor-
dis tui quare me semper. Qui
ambulat coram me in veri-
tate. turbabitur ab incurfibus malis: et
veritas liberabit eum a seductoribus
et a detractionibus iniquorum. Si veri-

ta te liberauerit: vere liber eris et
non curabis de vanis hominū vobis
Dñe verum est sicut dicis: ita queso
mecum fiat. Veritas tua me doceat
ipsa me custodiat: et vsq; ad salutarē
finem me conducat. Ipsa me liberet
ab oī affectione mala et inordinata
dilectione: et ambulabo tecum in ma
gna cordis libertate. Ego te docebo
ait veritas que recta sunt et placita
coram me. Cogita pctā tua cū displi
centia magna et merore: et nunq; re
putes te aliquid esse ppter opa bo
na. Reuera peccator es: et multis pas
sionibus obnoxius et implicatus.
Ex te semper ad nihil tendis et cito
laberis: cito vinceris. cito turbaris.
cito dissolueris. Non habes quicq;
vnde possis gloriari: sed multa vn
de te debes vilificare: quia multo in
firmior es. q̄ vales comprehendere
Nihil ergo magnū tibi videatur ex

Liber. iij.

Lxii

omnibus que agis. nihil grande. nihil
hbil ꝑciosū et ad mirabile. nihil repa-
ratione appareat dignū. nihil altum
nihil vere laudabile et desiderabile
nisi quod eternū est. placeat tibi sup
omnia eterna veritas: displiceat tibi
sup oīa vilitas maxima tua. Nihil
sic timeas. nihil sic vitupes et fugias
sic vitia et peccata tua: que magis di-
splicere dñt q̄s quelibet rerum dam-
na. Quidam non sincere coram me
ambulant: sed quadam curiositate et
arrogantia ducti volunt secreta mea
scire et alta dei intelligere: se et suas
salutem negligentes. Si sepe in ma-
gnas tentationes et peccata ppter
suam supbiam et curiositatez me eis
aduersante labunt. Time iudicia dei
expauesce iram oīpotentis: noli autē
discutere opa altissimi. sed tuas ini-
quitates ꝑscrutare. in quantis delig-
sti et q̄s multa bona neglexisti. Quidā

folij portant suā deuotionē in libris
quidā in imaginibus. quidā autē in
signis exterioribus et figuris: quidā
hñt me in ore: sed modicum in corde
Sunt ⁊ alij qui intellectu illuminati
⁊ affectu purgati. ad eterna semp an
helant: de terrenis grauit̄ audiunt:
necessitatibus nature dolent̄ infuiūt
et hi sentiunt quid veritatis spūs lo
q̄t in eis: q̄ docet eos t̄rena despi
cere ⁊ amare celestia. mōz negligere
et celū tota die ac nocte desiderare.

De mirabili effectu diuini
amoris Cap. vi

Benedico te pater celestis pa
ter domini mei ihesu cristi:
quia mei pauperis dignatus
es recordari. O pater misericordia
rum et deus totius consolationis. gra
tias ago tibi qui me indignum omni
consolatione quandoq; tua recreas

Liber. iij.

l. iij

psolatione. Benedico te semp ⁊ glorifico cum vnigenito filio tuo et spū scō paraclito in secula seculor. Eya dñe deus amator sancte meus: cū tu veneris in cor meum exultabunt oia interiora mea. Tu es gloria mea et exultatio cordis mei: tu spes mea et refugium meum in die tribulationis mee. Sed quia adhuc debilis suz in amoze et impfectus in virtute. iō ne cesse habeo a te psortari et consolari ppterea visita me sepius et instrue disciplinis sanctis. Libera me a passionibus malis ⁊ sana cor meum ab omnibus affectionib⁹ inordinatis et vitijs: vt intus sanatus et bene purgatus. aptus efficiar ad amandū. fortis ad patiendū. stabilis ad psenerandū. Magna res est amor. maguuz. omnino bonum: quod solum leue facit omne onerosum: ⁊ fert equaliter omne ineqle. Nam onus sine onere

portat: et omne amarum dulce ac sa-
pidum efficit. Amor iesu nobilis ad
magna opanda impellit: et ad desi-
deranda sp̄ p̄fectiora excitat. Amor
vult esse sursum nec vllis infimis re-
bus retineri. Amor vult esse liber et
ab oī mundana affectione alienus.
ne internus eius impediatur aspectus
ne p̄ aliq̄d comodum t̄pale implica-
tiones sustineat aut p̄ incomodū suc-
cumbat. Nihil dulcius est amore. ni-
hil fortius. nihil altius. nihil latius.
nihil iocundius. nihil plenius. nihil
melius in celo et in terra: q̄ amor a
deo natus est: nec potest nisi in deo
sup̄ oīa creata requiescere. Amans
volat. currit. letatur: liber est et non
tenetur. dat omnia p̄ omnibus et h̄
omnia in omnibus: q̄ in vno sūmo
bono sup̄ omnia quiescit: ex q̄ omne
bonum fluit et p̄cedit. Non respicit
ad dona: sed ad donantem se conuert

Liber .iiij.

Iriiii

rit sup omnia bona . Amor modum
semp nescit: sed sup omnē modū
nescit. Amor onus non sentit. labor
res nō reputat. plus affectat q̄ valet
de impossibilitate non causat qz cūc
ta sibi posse et licere arbitrat. Valet
igit ad omnia. et multa implet et ef
fectui mācipat: vbi nō amans deficit
et iacet. Amor vigilat: et dormiens
non dormitat. Fatigatus non lassat
artatus non artatur. territus non cō
turbat: sed sicut viuax flamma et ar
dens facula sursū erumpit. secureqz
pertransit. Si quis amat. nouit quid
hec vox clamet. Magnus clamor in
auribus dei est . ipse ardens affec
tus anime que dicit: Deus meus .
amor meus. tu totus meus et ego tu
us . Dilata me in amore: vt discam
interiora cordis ore degustare. q̄ su
aue sit amare et in amore liqueferi
et natare. Teneat amore vadēs sup

more nimio seruore et stupore: Lā
in amoris canticis: sequar te dilec
tum meum in altum: deficiat in laud
tua anima mea iubilans ex amore.
Amem te plus q̄ me: nec me nisi p
pter te: et omnes in te qui vere amāt
re. sic iubet lex amoris lucens ex te.
Est amor velox. sincerus. pius. iocun
dus: et amenus: fortis. patiens. fide
lis. prudens. longanimis. virilis: et
seipsum nunq̄ querens. Ubi em̄ se
ipsum aliquis querit. ibi ab amore
cadit: Est amor circumspectus. humili
lis et rectus: non mollis. non leuis.
nec vanis intendens rebus. sobrius.
castus. stabilis. quietus: et in cunctis
sensibus custoditus. Est amor subije
ctus et obediens p̄latis. sibi vilis et
despectus. deo deuotus et gratific
p̄fidens et semp̄ sperans in eo. etiaz
cum sibi nō sapit deus. qz sine dolo
re non viuūt in amore. Qui non est

paratus oīa pati et ad voluntatē suā
re dilecti. nō est dign⁹ amator appē-
lari. Oportz amantē oīa dura z ama-
ra ppter dilectū libent̄ amplecti: nec
ob p̄raria accidentia ab eo deflecti

De p̄batione veri amatoris

Cap. vii

Sili nō es adhuc fortis z pru-
dens amator. Quare dñe?
Quia ppter modicam p̄tra-
rietatē deficiis a cepris. et nimis aui-
de p̄solationem queris. Fortis ama-
tor stat in tentionib⁹. nec callidis cre-
dit p̄suasionibus inimici. sic in p̄spe-
ris ei placeo. ita nec in aduersis dis-
pliceo. Prudens amator non tā do-
num amātis p̄siderat q̄z dantis amo-
rem. Affectum potius attendit q̄z cē-
sum. et infra dilectū omnia data po-
nit. Nobilis amator non quiescit in
dono: sed in me super omne donum

Non est ideo totum perditum. si qui an-
doque minus bene de me vel de sanc-
tis meis sentis quam velles. Affectus
ille bonus dulcis quem interdum per-
cipis. affectus gratie presentis est et
quidam pre gustus patrie celestis. su-
per quo non nimium innitendum quia
vadit et venit. Lertare autem aduer-
sus incidentes malos animi motus
suggestionemque spernere dyaboli.
insigne est virtutis et magni meriti.
Non ergo te conturbent aliene fan-
tasie de quacunque materia ingeste.
Forte serua propositum et intentio-
nem rectam ad deum. Nec est illusio
quod aliqui in excessum subito raperis
et statim ad ineptias solitas cordis
reuerteris. Illas enim inuite magis
pateris quam agis. et quam diu displicent
et reniteris. meritum est et non perdi-
tio. Scito quod antiquus inimicus om-
nino nunc impedit desiderium tuum

Liber. iij.

Lxvi

in bono z ab omni deuoto exercitio
euacuare. a sanctorum scilicet cultu.
a pia passionis mee memoria. a pec
catorum vtili recordatione a proprij
cordis custodia. z a firmo proposito
p̄ficiendi in virtute. Multas malas
cogitationes ingerit vt tedium tibi
faciat z horrorem. vt ab oratione re
uocet z sacra lectione. Displicet sibi
humilis confessio et si posset. a com
munionem cessare faceret. Nō credas
ei neq; cures illum. licet sepius tibi
deceptionis tetenderit laqueos. Si
tibi imputa cum mala ingerit z immū
da. dicito illi: Uade immūde spiritus
erubescere miser. valde immundus es
tu qui talia infers auribus meis. Di
scede a me seductor pessime: non ha
bebis in me partem vllam. sed ihus
mecū erit tanq̄ bellator fortis: et tu
stabis p̄fusus. Malo potius mori z
omnē penam subire q̄ tibi p̄sentire

Lo et obmutefce. non audia te am-
plius: licet mihi plures moliris mo-
lestias. Dñs illuminatio mea et sal-
mea: quem timebo? Dominus pro-
tector vite mee: a quo trepidabo? Si
consistant aduersum me castra. non
timebit cor meum. Dominus adiu-
tor meus et redemptor meus. Lerta
tanq̃ miles bonus. et si interdum ex
fragilitate corruis: resume vires for-
tiores prioribus. confidens de am-
pliori gratia mea. et multum preca-
ue a vana complacencia et superbia
propter hoc multi in errorem ducun-
tur et in cecitatem pene incurabilem
quandoq; labuntur. Sit tibi in cau-
telam et perpetuam humilitatem ru-
ina hec superborum. de se stulte pre-
sumentium.

De occultanda gr̃a sub hu-
militatis custodia   La. viij

Nili vtilius est tibi et securiuo
 deuotionis gratiam abscon
 dere nec in altum te efferre
 nec multum inde loqui neque multum
 ponderare: sed magis temetipsū de
 spicere et tanquā indigno datam time
 re. Non est huic affectioni renatus
 inherendum: que citius potest muta
 ri in contrariū. Logira in grā quā mi
 ser et inops esse soles sine grā. Nec
 est in eo tantum spūalis vite profec
 tus cum consolatiōnis habueris gra
 tiam: sed cum humiliter et abnega
 te patienterque tuleris eius subtrac
 tionem ita quod tunc ab orationis stu
 dio non torpeas. nec reliqua opera
 tua ex usu facienda omnino dilabi
 permittas: sed sicut melius potueris
 et intellexeris. libenter quod in te
 est facias. nec propter ariditatem
 seu anxietatem mentis quam sentis
 te totaliter negligas. Multi enim sunt

qui cum non bene eis successerit. statim impatientes fiunt aut desides. Non enim semper est in potestate hominis via eius. sed dei est dare et consolari quando vult et quantum vult et cui vult. sicut sibi placuerit: et non amplius. Quidam incauti propter deuotionis gratiam seipsos destruxerunt. quia plus agere voluerunt quam potuerunt. non pensantes sue paruitatis mensuram. sed magis cordis affectum sequentes quam rationis iudicium. Et quia maiora presumpserunt quam deo placitum fuit. ideo gratias cito perdidit. Facti sunt inopes et viles relictis: qui in celum posuerunt nidum sibi. ut humiliati et depauperati discant non in alis suis volare sed sub pennis meis sperare. Qui adhuc noui sunt et imperiti in via domini nisi consilio discretorum se regant: facilius decipi possunt et elidi.

Quid si suum sentire magis sequi quam
 alijs exercitatis credere volunt. erit
 eis piculosus exitus. si tamen retrahi a
 proprio preceptu non valuerint. Raro si
 buphis sapientes ab alijs regi humi
 liter patiuntur. Melius est modicus
 sapere cum humilitate et parua intel
 ligentia: quam magni scientiarum thesau
 ri. cum vana complacentia. Melius
 est tibi minus habere. quam multum unde
 posses superbire. Non satis discre
 te agit qui se totum leticie tradit.
 obliuiscens pristina inopie sue: et ca
 sti timoris domini: qui timet gra
 tiam oblatam amittere. Non etiam
 satis virtuose sapit: qui tempore ad
 uersitatis et cuiusquam grauitatis ni
 mis desperate se gerit et minus fi
 denter de me quam oportet recogitat ac
 sentit. Qui tempore pacis nimis se
 curus esse voluerit. sepe tunc belli ni
 mis deiectus et formidolosus repiescit

Si scires semp humilis et modicus
in te pmanere. nec non spm̄ tuum bñ
moderare ac regere: nō incideres tā
cito in piculum ⁊ offensam. Consiliū
bonū est: vt feruoris spū pcepto me
diteris quid futurum sit abscenden
te lumine. Quod dum pgerit. reco
gita et denuo lucē posse reuerti: quā
ad cautelam tibi. mihi autē ad gloriā
ad tempus subtrahi. Utilior est enī
sepe talis pbatio q̄ si semp prospe
ra pro tua haberes voluntate. Nam
merita non sunt ex hoc estimanda si
quis plures visiones aut consolatio
nes habeat. vel si peritus sit in scrip
turis aut in altiori ponatur gradu:
sed si vera fuerit humilitate fundat⁹
et diuina caritate repletus: si dei ho
nozem pure et integre semp querat:
si seipsum nihil reputet. ⁊ in veritate
despiciat atq; ab alijs etiā despici ⁊
hūiliari magis gaudeat q̄ honorari

Liber. iij.

lxxx

De vili estimatione sui ipsi⁹
in oculis dei

Ca. ix

Quor ad dñm meus cū sim
pulis et cinis. Si me am-
pli⁹ reputauro: ecce tu stas
contra me: et dicunt testimoniū verū
iniquitates mee. nec possum contra
dicere. Si autem me vilificauero et
ad nihilum redegero ⁊ ab omni pro-
pria reputatione defecero atq; sicut
sum puluerificauero: erit mihi ppitia
gr̃a tua. et vicina cordi meo lux tua:
et omnis estimatio quātulacūq; mi-
nima in valle nubileitatis mee sub-
mergetur et peribit in eternum. Ibi
ostendes me mihi quid suz. quid fui
et de quo veni: quia nihil. et nesciui.
Si mihi ipsi relinquo: ecce nihil et
tota infirmitas. Si autē subito me
respexeris. statim fortis efficio: ⁊ no-
uo repleor gaudio. Et mirum valde

q̄ ne repente subleuor: et tam benig-
ne a te complector: qui proprio pon-
dere semp ad ima feroz. Facit hoc
amor tuus gratis preueniens me et
in tam multis subueniens necessita-
tibus: a grauibz quoq; custodiens
me piculis et ab innumeris vt vere
dicam eripiens malis. Ne siquidez
male amando me pdidi et te solum
querendo et pure amando me et te
pariter inueni: atq; ex amore pfun-
dus ad nihilum me redegi. Quia tu
o dulcissima facis mecum supra me-
ritum omne: et supra id quod audeo
sperare vel rogare. Bñdictus sis de-
us meus quia licet ego omnibus bo-
nis sim indignus. tua tamen nobili-
tas et infinita bonitas nunq; cessat
bñfacere etiam ingratis ⁊ longe a te
auerfis. Conuerte nos ad te: vt sim⁹
grati. humiles et deuoti. quia salus
nr̄s tu es. virtus et fortitudo nostra.

Quod omnia ad deum sicut
ad finem vltimum sunt re-
ferenda

Cap. x

Mihi ego debeo esse finis
tuus sup̄mus et vltimatus
si vere desideras esse bea-
tus. Ex hac intentione pu-
rificabitur affectus tuus sepius ad
seipsum et ad creaturas male incur-
uatus. Nam si teipsum in aliq̄ queris
statim in te deficis et arefcis. Om-
nia ergo ad me principaliter referas
quia ego sum qui omnia dedi. Sic
singula considera: sicut ex summo bo-
no manantia: et ideo ad me tanq̄
ad suam originem cuncta sunt re-
ducenda. Ex me pusillus et magnus
pauper et diues tanq̄ ex fonte viuo
aquam hauriunt viuam. et qui mihi
sponte et libere deseruiunt. gratiam
p̄ gratia accipiēt. Qui autem extra

me voluerit gloriari vel in aliquo p̄
uato bono delectari. non stabilietur
in vero gaudio neq; in corde suo di
latabitur: sed multipliciter impedi
tur et angustiabitur. Nihil ergo tibi
de bono ascribere debes: nec alicui
homini virtutem attribuas: sed to
tum da deo: sine quo nihil habet ho
mo. Ego totum dedi: ego totum re
habere volo. et cum magna distric
tione gratiarum actiones requiro.
Hec est veritas qua fugatur glorie
vanitas. Et si intrauerit celestis gr̄a
et vera caritas. non erit aliqua inui
dia nec contractio cordis: neq; priua
tus amor occupabit. Vincit enī om
nia diuina charitas: ⁊ dilatat omnes
aīe vires. Si recte sapis. in me solo
gaudebis. in me solo sperabis: quia
nemo bonus nisi solus deus: qui est
super omnia laudandus et in omni
bus benedicendus.

Liber. iij.

Quod sperato mundo dulce est
seruire deo

Irri
Ca. xi

Aunc iterum loquor dñe ⁊ nō
silebo: dicam in auribus dei
mei. dñi mei ⁊ regis mei qui
est in excelso. O q̄ magna multitu-
do dulcedinis tue dñe quam abscon-
disti timētibz te. Sed quid es amā-
tibz: quid toto corde tibi seruiēti-
bus? Vere ineffabilis dulcedo contē-
plationis tue: quam largiris amanti-
bus te. In b̄ maxime ostendisti dulce-
dinem charitatis tue. quia cum non
essem. fecisti me et cum errarem lon-
ge a te reduxisti me. vt seruirem tibi
et precepisti vt diligam te. O fons
amoris perpetui quid dicam de te:
quomō potero tui obliuisci: qui mei
dignatus es recordari? Etiam postq̄
contabui et perij. fecisti vltra omnez
spem misericordiam cum seruo tuo

et ultra om̄ meritum gratiam et am̄
citiā exhibuisti. Quid retribuaz t̄i
bi p̄ gratia ista? Non em̄ omnibus
datum est vt omnibus abdicatis se-
culo renuncient et monasticā vitā
assumant. Nunquid magnum est vt
tibi seruiciā cui omnis creatura fūire
tenetur? Non magnum mihi videre
debet seruire tibi: sed potius B mihi
magnum et admirandūz apparet. q̄
tam pauperem et indignū dignaris
in seruum recipere: et dilectis seruis
tuis adunare. Ecce omnia tua sunt q̄
habeo et vnde tibi seruis. Uerunta-
men viceuersa tu magis mihi seruis
q̄ ego tibi. Ecce celum et terra que
in ministerio hominis creasti presto
sunt ⁊ faciunt quotidie quecūq; man-
dasti. Et hoc parum est. quin etiam
angelos in ministerio hominis cre-
asti et ordinasti. Transcendit autem
hec omnia quia tu ipse fūire hominī

Liber. iij.

Irru

dignatus es et teipsum ei datum p
misisti. Quid dabo tibi p omnibus
istis milibus bonis? Utinam posses
tibi seruire cunctis diebus vite mee
utinam vel vno die dignū seruitium
exhibere sufficerem. Vere tu es dig
nus omni seruitio. oī honore et lau
de eterna. Vere dñs meus es et ego
pauper seruus tuus: qui totis virib⁹
teneor tibi seruire: nec vnq̄s in laudi
bus tuis debeo fastidire. Sic volo
sic desidero: et quicquid mihi deest
tu digneris supplere. Magnus ho
nor magna gloria tibi seruire et om
nia ppter te contemnere. Habebunt
enim gratiam magnam qui sponte
se subiecerunt tue sanctissime fuituri
Inuenient suauissimam sancti spiri
tus consolatonem qui p amore tuo
carnalē abiecerunt delectationē con
sequens magnā cordis libertatē. q ar
tam pnoie tuo ingrediunt viā z oēs

mundanam neglexerint curā. O g̃ra
et iocunda dei seruitus. qua hō ve-
racit̃ efficit liber z sanctus. O sacer-
status religiosi famulatus qui hoiez
angelis reddit equalem. deo placabi-
lem. demonibus terribilem: et cūctis
fidelibus cōmendabilem. O amplec-
tendum et semp optandum seruitiū
quo sūmum pmereſ bonū z gaudiū
acquiritur sine fine mansurum.

Q̃d desideria cordis exami-
nanda sunt et moderanda

Cap. xii

Illi oportet te adhuc multa
addiscere que necdum bñ di-
dicisti: Que sūt hec dñe? Ut
desideriū tuum ponas totalit̃ fm
beneplacituz meū: et tui ipsius ama-
tor non sis: sed mee voluntatis cupi-
dus amator et emulatoz. Desideria
te sepe accendunt: et vebement̃ im-

pellunt: sed considera an ppter
nozem meum an propter tuuz como
dum magis mouearis. Si ego sum
in causa: bñ contentus eris quomo
docūq; ordinauero. Si autē d ppro
quesitu aliquid laret. ecce hoc est qđ
te impedit et grauat. Lave q̄ ne nimi
um innitaris sup desiderio p̄cepto
me non consulto. ne forte postea pe
niteat z displiceat qđ primo placuit
z quasi p meliore celasti. Non enim
omnis affectio que videtur bona sta
tim est sequenda. sed nec ois p̄traria
affectio ad primū fugienda. Expedi
interdum refrenatione uti. etiam in
bonis studijs z desiderijs. ne per im
portunitatē mentis distractionem in
curras. ne alijs p indisciplinationez
scandalum generes. vel etiam p resi
stentiam alioꝝ subito turberis z cor
ruas. Interdum vero oportet violē
tia uti et viriliter appetitui sensitiuo

contraire. nec aduertere qđ velit ca-
ro et quid non velit: sed b̄ magis sa-
tagere vt subiecta sit etiā nolens sp̄s
ritui et tam diu castigari d̄z et cogi
seruituti subesse donec parata sit ad
omnia paucisq; contentari discat: et
simplicibus delectari. nec contra ali-
quod inconueniens murmurare.

De informatione patientia
et luctamine aduersus concu-
piscencias Ca. xiiij

Omine dñe deus vt audio
patientia est mihi valde ne-
cessaria: m̄tra etiā in hac vita
accidūt p̄traria. Nā qualitercūq; or-
dinauero de pace mea: non p̄t esse
sine bello ⁊ dolore vita mea. Ita est
fili. Non aut volo te talem querere
pacem que tentationibus careat aut
p̄traria non sentiat: sed tunc etiā esti-
mare te pacem inuenisse. cum fueris

Liber. iij.

lviiii

varijs tribulationibus exercitatus ⁊
in multis contrarietatibus ꝑbatus.
Si dixeris te non multa posse pati:
quomodo tunc sustinebis ignem pur
gatorij? De duobus malis semp mi
nus malum est eligendum. Ut ergo
eterna futura supplicia possis eua
dere. mala presentia studeas ꝑ deo
equanimiter tolerare. An putas ꝑ
homines seculi huius nihil aut parū
patiantur? Nec hoc inuenies etiam
si delicatissimos quesieris. Sed ha
bent inquis multas delectationes et
ꝑꝑrias sequuntur voluntates. ideo
ꝑꝑ parum ponderant suas tribulatio
nes. Esto ꝑ ita fit vt habeant quicqꝫ
voluerint: sed qꝫ diu putas durabit?
Ecce quemadmodum fumus deficiēt
abundantes in seculo. ⁊ nulla erit re
cordatio ꝑteritorum gaudioꝝ. Sed
cum adhuc viuunt. non sine amaritu
dine ⁊ tedio ac timore in eis ꝑꝑꝑꝑ

Ex eadem namq; re unde delectatio-
nem recipiunt. sibi inde doloris pena
frequenter recipiunt. Iuste illis fit et
quia inordinate delectationes que-
runt et sequuntur. non sine amaritudine
et confusione eas expleant. Quae bre-
ues. quae false. quae inordinate et turpes
omnes sunt. Veruntamen pro ebrie-
tate et cecitate non intelligunt: sed ve-
lut muta animalia propter modicum
corruptibilis vite delectamentum
mortem anime incurrunt. Tu ergo
fili post concupiscentias tuas non
eas et a voluntate tua auertere. De-
lectare in domino et dabit tibi peti-
tiones cordis tui. Etenim si veraci-
ter vis delectari et abundantius a
me consolari. ecce in contemptu om-
nium mundanorum et in abscissione
omnium infimarum delectationum
erit benedictio tua: et copiosa redde-
tur tibi consolatio. et quanto plus re-

Liber. iij.

Ixxv

ab omni creaturarum solatio subtra-
xeris: tanto in me suauiores et potē-
tiores consolationes inuenies. Sed
primo non sine quadam tristitia ⁊ la-
bore certaminis ad has pertinges.
Obsistet inolita consuetudo: sed me-
liori consuetudine deuincetur. Re-
murmurabit caro: sed feruore spiri-
tus refrenabitur. Instigabit te et ex-
acerbabit serpens antiquus. sed ora-
tione fugabitur. insuper ⁊ labore vti-
li aditus ei magnus obstruetur.

De obedientia hūilis subdi-
ti ad exemplū iesu xpi Ca. xiiii

Illi qui se subtrahere nititur
ab obedientia. ipse se subtra-
hit a gratia. Et qui querit ha-
bere priuata. amittit cōmunia. Qui
non libenter et sponte suo superio-
ri se subdit. signum est q̄ caro sua
necduz perfecte sibi obedit. sed sepe

recalcitrat et murmurat. Disce q̄ ce-
lerit̄ sup̄iori tuo te submittere. si car-
nem ppriam optas subiugare. Liti^o
nāq; exterius vincitur inimicus. si in-
terior homo non fuerit deuastatus.
Nō est molestior et peior aie hostis
q̄ tu ipse tibi non bñ p̄cordans spūi
Dportet enī verum te assumere tui-
ip̄sius p̄emptum si vis p̄ualere ad-
uersus carnem ⁊ sanguinē. qz adhuc
nimis inordinate te diligis. ideo ple-
ne te resignare alioꝝ voluntari trepi-
das. Sed quid magnū tu qui puluis
es ⁊ nihil. si p̄pter deū te subdis ho-
mini. quando ego omnipotens et al-
tissimus q̄ cūcta creauī ex nihilo me
homini p̄pter te subieci humiliter.
Factus sum oīm humilimus et infi-
mus vt tuam sup̄biam mea hūilitate
vinceres. Disce obtempere puluis.
disce te hūiliare terra ⁊ limus ⁊ sub
oīm pedibus incuruare. disce volun

rates tuas frangere et ad omniū sub
 iectionē te dare. Exardesce contra te
 nec patiaris tumorem in te viuere s;
 ita subiectus et paruulū te exhibe vt
 omnis sup te ambulare possint. et sicut
 lutū platearū ꝑculcare. Quid habes
 homo inanis ꝑqueri? Quid sordide
 pctōr potes ꝑradicere exprobranti
 bus tibi: pui totiens deum offendisti
 et totiens infernum meruisti? S; ꝑ
 percit tibi oculus meus quia ꝑrecio
 sa fuit anima tua in ꝑspectu meo. vt
 cognosceres dilectionem meā et gra
 tus semp beneficus meis existeres:
 et ad veram subiectionem et humili
 tatem te iugiter dares: patienterq;
 ꝑroprium contemptum ferres.

De occultis dei iudiciis
 considerandis ne extol
 lamur in bonis

Capitulum xv

Stronas sup me iudicia tua
domine. et timore ac tremo-
re concutis omnia ossa mea
et expauescit anima mea valde. Stro
attonitus et confidero quia celi non
sunt mundi in conspectu tuo. Si in
angelis repperisti prauitatem necta
men pepercisti. quid fiet de me? Le-
ciderunt stelle de celo. et ego puluis
quid psumo? Quorum opera vide-
bantur laudabilia ceciderunt ad in-
fima: et qui comedebant panem an-
gelorum: vidi filiquis delectari por-
corum. Nulla est ergo sanctitas. si
manum tuam domine retrahas. Nul-
la sapia pdest si gubernare desistas
Nulla iuuat fortitudo. si pseruare d-
finas. Nulla secuta castitas. si eam
non protegas. Nulla ppria prodest
custodia. si non adsit tua sacra vigilan-
tia. Nam relictis mergimur et peri-
mus. visitati d-vo viuim' et erigimur

Liber. iij.

Lxxvii

Instabiles quippe sumus. sed per te confirmamur: te pescimus. s; a te accendimur. O q̄ humiliter et abiecte mihi de me ipso sentiendum est. q̄ nil hilipendendum si quid boni videoz h̄re. O q̄ pfunde me submittere de beo s; abyssalibus iudicijs tuis dñe ubi nihil aliud me esse inuenio q̄ nihil et nihil. O pondus imensum o pelagus inēnsnabile: ubi nihil de me reperio q̄ in toto nihil. Ubi est gl̄ latebra glorie? ubi pfidentia o glia pcepta? Absorta est ois gloria vana in pfunditate iudiciorum tuozū sup me. Quid est omnis caro in conspectu tuo? Nūquid gloriabit lutz ptra formantem se? Quō potest erigi vano loquio. cuius cor in veritate subiectum est deo? Non eum totus mū dus erigeret quem sibi subiecit veritas: nec oim laudantiū ore mouebit qui totā spem suam in deo firmavit

No et ipsi qui loquuntur ecce omnes nihil: et deficient cum sonitu verborum. Veritas autem domini manet in eternum.
Qualiter standum sit ac dicendum in omni re desiderabili Ca. xvi

Illi sic dicas in omni re. Domine si tibi placitum fuerit fiat. **B** ita. Domine si sit honor tuus fiat in nomine tuo. **B.** Domine si mihi videris expedire et utile esse probaueris tunc da mihi hoc uti ad honorem tuum. sed si mihi nocuum fore cognoueris nec anime mee salutem potuisse. aufer a me tale desiderium. Non enim omne desiderium a spiritu sancto est etiam si homini videatur rectum aut bonum. Difficile est pro vero iudicare an spiritus bonus aut alienus te impellat ad desiderandum. **B** vel illud. an etiam ex proprio mouearis spiritu. Multi in fine sunt decepti qui

Liber. iij.

Lxxviii

primo bono spiritu videbant inane
ri. Igitur semper cum timore dei et
cordis humilitate desiderandum est
et petendum quicquid desiderabile me
ti occurrit maximeque cum propria re-
signatione mihi totum committendum
est atque dicendum. Domine tu scis quali-
ter melius est. fac hoc vel illud sicut
volueris. Da quod vis et quantum vis et
quoniam vis. Fac mecum sicut scis et sicut
tibi magis placuerit et maior honor
tuus fuerit. Pone me ubi vis et libe-
re age mecum in omnibus. In manu
tua ego sum. gyra et reuersa me per
circuitum. Ego seruus tuus paratus
ad omnia. quoniam non desidero mihi vi-
uere sed tibi utinam digne et perfecte.

Oratio pro beneplacito dei
perficiendo

Ca. xvii

Oncede mihi benignissime
iesu gratiam tuam. ut mecum

fit et mecum laboret mecumq; vsq; in
finem p̄seueret. Da mihi semper de
siderare et velle quod tibi magis ac
ceptum et carius plecet. Tua volun
tas mea fit ⁊ mea voluntas tuam se
quatur. semp et optime ei concordet
Sit mihi vbum velle et nolle tecum
nec aliud posse velle aut nolle nisi qđ
vis et nolis. Da mihi oibus mori q̄
in mundo sunt: et p̄pter te amare cō
temni et nesciri in h̄ seculo. Da mihi
sup omia desiderata in te quiescere
et cor meū in te pacificare. Tu vera
pax cordis. tu sola requies. extra te
oīa sunt dura et inquieta. In hac pa
ce in idipm h̄ est. in te vno sūmo ⁊ et
no bono dormiā et req̄escam. Amē

Qđ verum solatium in solo
deo est querendum Ca. xviii

Quicquid desiderare vel co
gitare possū ad solatiū meū

Liber. iij.

Lxxix

non hic expecto sed in posterus. Quod
si omnia solatia mundi solus habe-
rem et omnibus delitijs frui possem
certam est quod diu durare non possent
Unde non poteris anima mea plene
consolari nec perfecte recreari. nisi
in deo consolatore pauperum et su-
scipitore humilium. Expecta modicu-
m aia mea expecta diuinum pmissum:
et habebis abundantiam omniu bo-
norum in celo. Si nimis inordinate
ista appetis presentia. pdes eterna et
celestia. Sint temporalia in vsu. eter-
na in desiderio. Non potes aliquo
bono temporali satiari. quod ad hec fru-
enda non es creata. Etiam si oia bo-
na creata haberes. non posses esse fe-
lix et beatus. sed in deo qui cuncta crea-
uit. tua beatitudo tua et felicitas consi-
stet. non qualis videtur et laudat a
stultis tui amatoribus: sed quem ex-
pectant boni christi fideles et gustant

interdum spirituales ac mundi corde
quorum conuersatio est in celis. Va-
num est et breue omne humanum so-
latium. Bñm et verum solatium qđ
intus a veritate percipitur. Deuotus
homo ubiq; secum fert consolatorē
suum ih̄m. et dicit ad eū: Adesto mi-
hi dñe ih̄u in omni loco et tempore.
hec mihi sit consolatio libenter vel
te carere omni humano solatio. Et si
tua defuerit consolatio. sit mihi tua
voluntas et iusta probatio pro sum-
mo solatio. Non enim in perpetuis
irasceris neq; in eternū cōminaberis

Qđ ois sollicitudo in deo
ponenda est

Ca. xix

Illi sine me tecuz agere quod
volo: ego scio quid expediat
tibi. Tu cogitas vt homo. in
multis sentis sicut tibi humanus sua-
ret affectus. Dñe verum est quod di

Liber. liij.

LXXX

Maiores est sollicitudo tua **M**e
quā omnis cura quā ego possum gere
re pro me. Nimis enim casualiter stat
qui non projicit omnem sollicitudinē
suā in te. Dñe dūmodo volūtas mea
recta et firma ad te permaneat fac de
me quicquid tibi placuerit. Non enim
potest esse nisi bonū quicquid de me
feceris. Si me vis esse in tenebris.
sis benedictus. et si me vis esse in lu
ce. sis iterum benedictus. Si me digna
ris consolari sis benedictus et si me vis
tribulari. eque sis semper benedictus.
Sili sic oportet te stare si mecum desi
deras ambulare. Ita promptus debes
esse ad patiendum sic ad gaudendum
Ita libenter debes esse inops et pauper
sic plenus et dives: Dñe libenter pati
ar pro te quicquid volueris venire super
me. Indifferenter volo de manu tua
bonū et malum. dulce et amarum. letū
et triste suscipere. et pro omnibus mihi

coningentibus gr̄as agere: Custodi
me ab oī pctō. et non timebo mortē
nec infernum. dūmodo in eternū me
nō proijcias. nec deleas me de libro
vite. non mihi nocebit quicquid ve
nerit tribulationis super me.

Qd̄ temporales miserie xp̄i
exemplo equanimiter sunt
ferende La. xx

Illi ego descendi de celo. p
tua salute. suscepi tuas mise
rias non necessitate sed cha
ritate trabente. vt patientiam disce
res et tpales miseras nō indignant̄
ferres. Nam ab hora ortus mei vsq;
ad exitum in cruce non defuit mihi
tolerantia doloris. defectum rerum
tpalium magnū habui. multas que
rimonias de me frequent̄ audiui. cō
fusiones et opprobria benigne susti
ui. p̄ bñficijs ingratitudez recepi.

p miraculis blasphemias. p doctrina reprehensiones. Domine qz fuisti patiens in vita tua in hoc maxime implendo preceptum patris tui: dignum est vt ego miserius pctōr fm voluntatem tuam patienter me sustineam. z donec ipse volueris. onus corruptibilis vite p salute mea portem. Nā et si onerosa sentitur presens vita. facta est tamē iam p grām tuam valde meritoria atq; exēplo tuo et sanctorum tuorum vestigijs infirmis tolerabilior et clarior: sed et multo magis consolatoria. q̄ olim in lege veteri fuerat cū porta celi clausa persisteret. et obscurior etiā via videbas qm̄ taz pauci regnū celoz q̄rere curabant: sed neq; qui tūc iusti erāt et saluandi añ passionē tuā et sacre mortis debitū celeste regnū poterant intrare. O q̄ntas tibi grās teneor referre q̄ rectā z bonā viā dignat⁹ es

mol z cunctis fidelibus ad eternum
regnum tuum ostendere. Nam vita
tua via nostra. et p sanctam patien-
tiam ambulamus ad te qui es coro-
na nostra. Nisi tu nos pecessisses et
docuisset. qs sequi curaret? heu qn-
ti longe retroq; manerent. nisi tua p
clara exempla inspiceret. Ecce adhuc
repescimus auditis tot signis tuis et
doctrinis: quid fieret si tantum lumē
ad sequendum te non haberemus.

De tolerantia iniuriarū z qs
verus patiens pbetur Ca. xxi

Uidest quod loqueris fili
Lessa conqueri. Cōsidera
meam et aliorum sancto-
rum passionem. Nondum
vsq; ad sanguinem restitisti. Parum
est quod tu pateris in cōparatione
eorum qui tam multa passi sunt. tam
forlitter tentati. tam grauitē tribula-
ti. tam multipliciter pbatī z exercitati

Liber. iij.

Lxxxii

Oportet te igitur aliorum grauiora
ad mentem reducere. vt leuius feras
tua minima. Et si tibi minima non vi
dentur. vide ne et hoc tua faciat im
paciētia. Siue tñ parua siue magna
sint. stude cuncta patientē ferre. Quā
to melius te ad patiendum disponis
tanto sapientius agis. et amplius p
mereris et feres leuius aīo z vsu ad
hoc non segniter paratis. Nec dicas
non valeo hoc ab hoīe tali pati nec
huiuscemodi mihi paciēda sunt. gra
ue enī intulit damnuū et impropere
mibi que nunq̄ cogitaueram. sed ab
alio libenter patiar z sicut patiēda
videro. Insipiens est talis cogitatio
que virtutem patientie non p̄siderat
nec a quo coronanda erit: sed magis
p̄sonas et offensas sibi illatas p̄pen
dit. Non est verus patiens q̄ nō vult
pati nisi q̄stum sibi visum fuerit et a
quo sibi placuerit: Ceterus autē patiens

non attendit a quo homine. vtrum a
prelato suo an ab aliquo equali aut
inferiori. vtru a bono et sancto viro
vel a puerfo et indigno exerceat. s;
indifferenter ab omni creatura q̄tuz
cūq; z quotienscūq; ei aliqd aduersi
acciderit. totū B gratant d manu dei
accipit et ingens lucrum reputat qz
nihil apud deum q̄tūlibet paruuz p
deo tñ passū poterit sine merito ins
ire. Esto igit expeditus ad pugñā. si
vis h̄re victoriā. Sine certamine nō
poteris venire ad pic coronā. Si pa
ti non vis recusas coronari. si aut co
ronari d̄sideras. certa virilit. sustine
patienter. Sine labore non tenditur
ad requiem: nec sine pugna puenitur
ad victoriā. Fac mihi dñe possibi
le p gratiam quod mihi impossibile
videtur p naturam. Tu scis q̄ modi
cū possum pati z q̄ cito deijciōz leui
exurgem e aduersitate. Efficiat. mihi

Liber. iij.

Lxxxiii

quolibet exercitatio tribulatiois pro nobis
tuo amabilis et optabilis: nam pati et
vexari pro te valde salubre est anime mee

De confessione proprie infirmitatis et huius vite miseris

Cap. xxii

Consiteor aduersum me iusticiam meam, confitebor tibi domine infirmitatem meam. Sepe parua res est que me deiecit et contristat. Propono me fortiter acturum: sed cum modica tentatio venerit magna mihi fit angustia. Valde vilis quicquid res est vni grauis tentatio puenit: et dum puto me aliquantulum tritum cum non sentio. inuenio me nonnumquam pene deuictum ex leui flatu. Uide ergo domine humilitatem meam et fragilitatem tibi vndique notam. Miserere mei et eripe me de luto ut non infingar: non permaneam deuictus usque quaque. hoc est quod me frequenter

●uerberat et coram te confundit q̄ r̄ā
labilis sum ⁊ infirmus ad resistendū
passionibus. Et si non omnino ad cō
sensionē trahit. tñ mihi etiā molesta
et grauis est eoz insectatio. et tedet
valde sic quotidie viuere in lite. Ex
hīc nota fit mihi infirmitas mea. q̄
multo facilius irruūt abhominande
semp fantasie q̄ discedunt. Utinam
fortissime deus israel celator aīaz si
delium respicias fui tui laborē ⁊ do
lorē. assistasq; illi in oībus adquecū
q; pertexerit. Robora me celesti for
titudine. neq; verus homo misera ca
ro spiritui necdū plene subiecta va
leat dominari. aduersus quam cer
tare oportebit q̄diu spirat in hac vī
ta miserrima. Heu qualis est hec vī
ta vbi non desunt tribulationes et
miserie. vbi plena laqueis ⁊ hostib⁹
sunt omnia. Nam vna tribulatione
seu tentatiōe recedente alia accedit:

Liber. iij.

Lxxriiii

sed adhuc priore durante afflictio alij
plures supveniunt et insperate. Et q̄
modo potest amari vita habens tan
tas amaritudines et tot subiecta ca
lamitatibus et miserijs? Quomodo
etiam dicitur vita tot generans mor
tes et pestes: et tamen amatur et de
lectari in ea a multis queritur? Rep̄
henditur frequenter mundus q̄ sal
lax fit et vanus. nec tamen facile re
linquit cum ꝑcupiscentie carnis dñā
tur. Sed alia trahunt ad amandum
alia ad ꝑtēndū. Trahunt ad amo
rem mundi desiderium carnis deside
rium oculorum: et superbia vite sed
pene ac miserie sequentes ea odium
mōi pariūt et tediū. Sz vincit ꝑhdo
lor delectatio prava mentem mūdo
deditaz. et esse sub sensibus delicias
reputat: q̄ dei suavitatē et internam
virtutis amenitatem nec vidit nec
gustavit. Qui autem mundus ꝑferte

continunt z deo viuere sub sancta di
sciplina student. isti diuinam dulcedi
nem veris abrenunciatoribus pmis
sam non ignorant. et q̄s grauitur mū
dus errat et varie vallitur vident.

Q̄s in deo super omnia bo
na et dona requiescendum
est Ca. xliiii

Super omnia et in oibus re
quiesce aia mea in dño sem
per. quia ipse est sanctorum
eterna requies. Da mihi dulcissime
z amantissime ihu in te sup omnem
creaturam requiescere. sup omnē sa
lutē z pulchritudinē. sup omnē gliaz
et honozē. sup omnē potentiā et dig
nitatem. sup omnē sciam et subtilita
tem. sup omīs diuitias et artes. sup
omn. leticiam et exultationem. sup
omnē famam z laudē. sup omnē sua
uitatem z consolationē. sup omnem

Liber. liij.

LXXXV

spem et pmissionem. sup omne me-
ritum et desiderium. sup omnia do-
na et munera que potes dare z insi-
dere. sup omne gaudium z iubilato-
nem quam potest mens cape z senti-
re. Deniq; sup ocs angelos et arch-
angelos: z sup omnē exercitum celi.
sup omnia visibilia et invisibilia : et
sup oē qd tu deus meus nō es. quia
tu deus meus sup oia optim⁹ es. tu
solus altissimus. tu solus potentissi-
mus. tu solus sufficientissimus z ple-
nissimus. tu solus suavissimus et so-
latiosissimus. tu solus pulcherrimus
et amantissimus . tu solus nobilissi-
mus et gloriosissim⁹ sup oia: in quo
cuncta bona simul pfecte sunt fuerūt
et erunt. atq; iō minus est et insuffi-
ciens quicqd pter teipm mihi donas
aut vt de teipō reuelas. vel pmittis
te nō viso nec plene adepro. Qm qd
de nō pōt cor meū veracif regescere

nec totaliter contentari nisi in te re-
quiescat. et omnia dona omnēq; cre-
aturam transcendat. O mi dilectissi-
me sponse ihu xpe amato; purissime
dñato; vniuerse creature quis mihi
det pennas vere libertatis ad volan-
dum et pausandū in te? O qñ ad ple-
num dabitur vacare mihi et videre
q̄ suavis es dñe deus meus. Quan-
do ad plenu; recolligam me in te. vt
pre amore tuo non sentiam me. sed
te solum super omnē sensum et mo-
dum in mō non omnibus noto? Nūc
autē frequenter gemo et infelicitate;
meaz cum dolore porto. quia multa
mala in hac valle miseriay occurrūt
que me sepius turbant tristant et
obnubilant. sepius impediunt et di-
strahunt alliciūt et implicant ne libe-
rum habeam accessum ad te. ⁊ ne io-
cundis fruam amplexibus p̄sto semp-
bris spiritibus. Adueat te suspiriū

Liber. iij.

lxxvi

meū: et desolatio multiplex in terra.
O ihu splendor eterne glie solamen
pegrinantis aīe. apud te est os meū
sine voce. et silentiū meū loquit tibi
Usq; quo tardat venire dñs meus?
Ueniat ad me paupculū suū et letum
faciat Mittat manū suā et me misus
eripiat de oī angustia. Ueni veni qz
sine te nulla erit gēta dies aut hora
qz tu letitia mea: et sine te vacua est
mensa mea. Miser sū et qdam mō in
carceratus et cōpedibus grauat⁹ do
nec luce p̄sentie tue me reficias ac li
bertati dones: vultūq; amicabile de
monstres. Querāt alij p te aliud qđ
cūq; libuerit: et mihi aliud interi nil
plac3 nec placebit nisi tu deus meus
spes mea. salus eterna. Nō reticebo
nec deprecari cessabo donec gr̄a tua re
uertat: mihi qz tu intus loq̄ris: Ecce
adsus. Ecce ego ad te quia inuocasti
me. lacryme tue et desideriū anime

tue humiliatio tua et cōrritio cordis
inclinauerunt me et adduxerūt ad te
Et dixi dñe inuocani te ⁊ desiderauit
frui te. paratus omnia respuere pp-
ter te. Tu enim prior excitasti me vt
quererem te. Sis ḡ benedictus dñe
qui fecisti hanc bonitatem cum ser-
uo tuo fm multitudinem misericor-
die tue. Quid habz ultra dicere dñe
suus tuus coram te nisi vt humiliet
se valde ante te memor semp pprie
iniquitatis et vilitatis? Nō enim est
similis tui in cunctis mirabilibus ce-
li et terre. Sunt opera tua bona val-
de domie. iudicia vera: ⁊ pudentia
tua reguntur vniuersa. Laus ergo ti-
bi et gloria o patris sapientia. te lau-
dat ⁊ benedicat os meū. anima mea
et cuncta creata simul.

De recordatione beneficiorz
dei multiplicium Ca. xxiiii

A Peri ofie cor meum in lege
 tua: et in preceptis tuis doce
 me ambulare. Da mihi intel
 ligere voluntatē tuā: et cum magna
 reuerentia ac diligenti p̄sideratione
 beneficia tua tā in generali q̄ in spe
 ciali memorari. vt digne tibi ex hinc
 valeam gratias referre. Verum scio
 et p̄fiteor: nec p̄ minimo puncto me
 posse debitas gratiarum laudes per
 soluere. Minor ego sum omnibus
 bonis mihi prestitis: et cum tuam no
 bilitatem attendo. deficit p̄e magni
 tudine illius spiritus meus. Omnia
 que in anima habemus et in corpo
 re et quecunq; exterius vel interius
 naturaliter vel supernaturaliter pos
 sidemus. tua sunt beneficia. et te be
 neficum p̄ium ac bonum commen
 dant: a quo bona cuncta accepimus
 Et si alius plura. alius pauciora acce
 pit. omnia tamen tua sunt: et sine te

nec minimum haberi potest. Ille qui
maiora accepit non potest merito suo
gloriarī nec super alios extolli nec
minori insultare: quia ille maior et me-
ior qui sibi minus ascribit et in regra-
tūdo humilio: est atque deuotior. Et
qui omnibus viliozem se existimat et
indigniozem se iudicat. apertior est ad
percipiendum maiora. Qui autem
pauciora accepit. contristari non de-
bet nec indignanter ferre neque uitio-
ri inuidere sed te potius attendere et
tuam bonitatem maxime laudare et
tam affluenter tam gratis tam liben-
ter sine personarum acceptione tua
munera largiris. Omnia ex te. et ideo
in omnibus es laudandus. Tu scis
quid unicuique donare expediat: et
cur iste minus et ille amplius habe-
at non nostrum sed tuum est hoc dis-
cernere: apud quem singulorum dis-
tributa sunt merita. Unde domine de

Liber. lxxj.

Lxxviii

us pro magno etiam reputo benefi-
cio non multa habere: vnde exterius
et fm homines laus ⁊ gloria appa-
reat. Ita vt quis considerata pauper-
tate et vilitate p̄sone sue non modo
grauitatem aut tristitiam vel deiec-
tionem inde concipiat: sed potius cō-
solationem et hilaritatem magnam
quia tu deus pauperes et humiles
atq; huic mundo despectos tibi ele-
gisti in familiares ⁊ domesticos. Le-
fites sunt ipsi apostoli tui quos prin-
cipes sup omnem terram constituisti
fuerunt tamen sine querela conuer-
sati in mundo tam humiles ⁊ simpli-
ces sine omī malicia et dolo. vt etiā
pati contumelias gauderent p̄ noie
tuo et que mundus abhorret ip̄i am-
plecterentur affectu magno. Nihil ḡ
amatozem tuum ⁊ cognitozem bene-
ficiozum tuozum ita letificare debet
sic voluntas tua in eo ⁊ beneplacitū

eternae dispositionis tue. de qua tantum contentari debet et consolari. ut ita libenter velit esse minimus sicut aliquis optaret esse maximus: et ita pacificus et contentus in nouissimo sic in loco primo: atque ita libenter despicibilis et abiectus nullius quoque nominis et fame. sicut ceteris honorabilior et maior in mundo. Nam voluntas tua et amor honoris tui omnia excedere debet et plus eum consolari magisque placere quam omnia beneficia sibi data vel danda.

De quatuor magnam impotentibus pacem Ca. xxv

Nunc nunc docebo te viam pacis et de libertatis. Fac domine quod dicis. quia bene mihi gratum est audire. Stude fili alteri potius facere voluntatem quam tuam. Elige semper minus quam plus habere. Quare semper

Liber. iij.

m

lxxxix

inferiorem locū et omnibus suis
Opta semp et ora . vt voluntas dei
integre in te fiat: Ecce talis homo in
greditur fines pacis et quietis. Dñe
sermo tuus iste breuis multum in se
continet pfectōnis. paruus est dictu. s;
plenus sensu et vber in fructu. Nam
si posset a me fideliter custodiri. non
deberet tam facilis in me turbatio
oziri: nam quotiens me impacatum
sentio ⁊ grauati. ab hac doctria me
recessisse inuenio. Sed tu qui oia po
tes et aīe pfectum semp diligis . ad
auge maiorem grāam vt possim tuuz
cōplere s̄monē. ⁊ meā p̄ficere salutē

Oratio contra cogitationes
malas

Ca. xxvi

 Omne deus meus ne elon
geris a me: deus meus in au
xilium meum respice. quoni
am insurrexerunt in me cogitatioēs

valet: et timores magni affligentes
animam meam. Quomodo ptransibo
illesus. quomodo pfringam eam? Ego
inquit ante te ibo ⁊ gloriosos terre
humiliabo. aperiam ianuam carceris
⁊ archana secretorum reuelabo tibi
Fac dñe vt loqueris. et fugiant a fa-
cie tua omnes inique cogitationes.
Hec spes et vnica cōsolatio mea ad
te in omni tribulatione pfugere. tibi
pfidere te ex intimo inuocare et pa-
tenter p̄solationem tuam expectare
Oratio p̄ illuminationem mē-
tis deuotissima Ca. xxvii

Olarifica me bone iū clari-
tate eterni lumis. et educ de
habitu cordis mei tene-
bras vniuersas. Subiice euagationes
multas. et elide vim facientes tenta-
tiones. Pugna fortiter pro me et ex
pugna malas bestias. ⁊ cupiscencias.

Liber. iij.**lxxx**

Dico illicebrosas: vt fiat pax in vir-
tute tua et abundantia laudis tue re-
sonet in aula sancta: B est in conscien-
tia pura. Impa ventis et tempestati-
bus. dic mari quiesce. dic aquiloni ne
flaueris. ⁊ erit tranquillitas magna
Emitte lucē tuā et veritatē tuā. vt lu-
ceat sup terrā: qz terra sum inanis ⁊
vacua donec illumines me. Effunde
gratiā tuam desup. pfunde cor meuz
grā celesti. ministra deuotionis aqs
ad irrigandā faciez terre. ad pducen-
dum fructū bonum et optimū. Eleua
mentē pressam mole pctōꝝ: et ad ce-
lestia totū desiderii meū suspende.
vt gustata suauitate supne felicitatis
pigeat de frenis cogitare. Rape me
et eripe ab oī creaturarū indurabili
psolatōe: qz nulla res creata appeti-
tū meū plenarie valet getare ⁊ pso-
lari. Iūge me tibi inseparabili dilectio-
nis vinculo: qm̄ tu solus amanti sus-

fic. Et absq; te frivola sūt vniuersa
De euitatiōe curiose inq; sitōis
sup alterius vita Ca. xxviii

Noli esse curiosus. nec va-
cuas gerere sollicitudines.
Quid hoc vel illud ad te: tu
me sequere. Quid em̄ ad te vtrū ille
sit talis vel talis. aut iste sic agit vel
loquit? Tu non indiges respondere
p alijs: sed p teipso rationē reddes
Quid ḡ te implicas? Ecce ego om̄es
cognoſco: et cuncta que sub sole sūt
video et scio qualiter cum vnoq; sit
quid cogitet. quid velit: et ad quem
finē tendat eius intentio. Mibi igif
cōmittenda sunt omnia: tu vero ser-
ua te in bona pace et dimitte agitan-
tem agitare quātuz voluerit. Veniet
sup eum quicquid fecerit vel dixerit
quia me vallere non potest. Non fit
tibi cure dī magni nominis vmbra z

Liber. iij.

lxxxi

non de multoz familiaritate nec de
priuata hoim dilectōe. Ita eni gene
rant distractōes et magnas in corde
obscuritates. Libenter loquerer tibi
ſeruum meū et abscondita reuelarē: ſi
aduentū meuz diligent obſuare et
oſtium cordis mihi apīres. Eſto puid⁹
et vigila in orationibus. et humilia
te in omnibus.

In qbus firma pax cordis ⁊
verus pfectus aſiſtit La. xxix

Iſi ego locutus ſum: Pacem
relinquo vobis: pacem me
am do vobis: non quomo
do mundus dat ego do vobis. Pa
cem omnes deſiderant: ſed que ad
veram pacem pertinent non omnes
curant. Pax mea cum humilibus et
maſueris corde: Pax tua erit in mul
ta patientia. Si me audieris et vocē
meam ſecutus fueris. poteris multa

pacifru. Quid igitur faciam? In oī
re attende tibi quid facias et qd di-
cas. ⁊ omnē intentionē tuam ad hoc
dirige vt tibi soli placeas: et extra
me nihil cupias vel queras sed ⁊ de
aliozum dictis vel factis nil temere
iudices. nec cum rebus tibi non com-
missis te implices et poterit fieri vt
parū vel raro turberis. Nunq̄ autē
sentire aliquam turbationē nec parū
aliquam cordis vl' corpis molestias
non est p̄sentis temporis sed status
eterne quietis. Non q̄ estimes te ve-
ram pacem inuenisse. si nullam sense-
ris grauitatem. nec tunc totum esse
bonū. si neminem pateris aduersa-
rium. nec hoc esse p̄fectum si cuncta
sunt fm tuū affectū: neq; tūc aliquid
magni te reputes aut specialiter di-
lectum existimes si in magna fueris
deuotione atq; dulcedine. qz in istis
non cognoscitur verus amator vir

tutis. nec in istis consistit pfectio et
perfectio hominis. In quo g̃ dñe? In
offerende te ex toto corde tuo volū
tati diuine. non querendo q̃ tua sunt
nec in paruo nec in magno nec in tē
pore nec in eternitate ita vt in vna
equali facie in grarum actione pma
neas inter pspera et p̃traria: omnia
equa lance pensando. Sed fueris tā
fortis et longanimis in spe vt sub
tracta interiori consolatione etiam
ad ampliora sustinenda cor tuū pre
paraueris nec te iustificaueris quasi
hec tantaq; pati non deberes sed me
in omnibus dispositionibus meis iu
stificaueris et sanctū laudaueris tūc
in vera et recta via pacis ambulas:
et spes indubitata erit q̃ rursus in
iubilo faciē meā sis visur⁹. Qd̃ si ad
plenn̄ tui ipsi⁹ p̃ceptū pueneris. scito
q̃ tunc habundantia pacis p̃frueris
p̃m possibilitatem tui incolatus.

**De eminentia libere mentis
et q̄ supplex oratio magis me-
retur q̄ lectio** **Ca. xxx**

Omine hoc opus est p̄fecti
viri nunq̄ ab intentione cele-
stius animū relaxare: et inter
multas curas quasi sine cura trāsire
non more torpentis: sed prerogatiua
quadam libere mentis. nulli creatu-
re inordinata affectione adherendo.
Obsecro te piissime deus meus pre-
fua me a curis huius vite ne nimis
implicet. a multis necessitatibus cor-
poris ne voluptate capiar. ab vniuer-
sis aīe obstaculis ne molestijs frac-
tus deiciar: non dico ab his rebus
quas toto affectu ambit vanitas mū-
dana. sed ab his miserijs q̄ aīam fui-
tui cōi maledicto mortalitatis pena-
lit̄ grauant ⁊ retardant ne in liberta-
tem spūs quotiēs libuerit valeat in-

Liber .iiij.

Lxxxviii

troire. **O** deus meus dulcedo-
bilis verte mihi in amaritudinē om-
nem consolationē carnalem. ab eter-
norum amore me abstrahentē et ad
se intuitu cuiusdam boni delectabilis
psentis male allicientē. Non me vin-
cat deus meus non vincat caro z san-
guis. non me decipiat mōs et breuis
glia eius. nō me supplantet dyabolus
et asturia illius. Da mihi fortitudinē
resistendi. patientiam tolerandi. con-
stantiam pseuerandi. Da p omnibus
mundi consolationibus suauissimam
spiritus tui vnctionem. et p carnali
amore tui nois infunde amorē. Ecce
tibus potus. vestis ac cetera vt ensi-
lia ad corporis sustentaculum perti-
nentia feruenti spiritui sunt onerosa
Tribue talibus fomentis tempate
vti. non desiderio nimio implicari.
Abijcere omnia non licet. quia natu-
ra sustentanda est: requirere aut sup

Aua que magis delectant: lex sane
ta prohibet: nam alias caro aduer-
sus spiritum insolesceret. Inter hec
queso manus tua me regat ⁊ doceat
ne quid nimium fiat.

Quod priuat⁹ amor a summo bono
maxime retardat **Ca. xxxi**

Ili oportet te dare totum p
toto et nihil tui ipsius esse.
Scito q amor tui ipsius ma-
gis nocet tibi q̄ aliq̄ res mōi. Scōz
amorē et affectū quē geris. quelibet
res plus vel minus adheret. Si fue-
rit amor tuus pur⁹ simplex et bñ or-
dinatus. eris sine captiuitate rerum
Noli concupiscere qd non licet h̄re.
Noli h̄re qd te potest impedire ⁊ li-
bertate interiori priuare. Mirum q
non ex toto fundo cordis te ipsuz mi-
hi cōmittis cū oībus que desiderare
potes vel h̄re. Quare vano merore

Liber. iij.

Lxxxviii

consumeris? Lur superfluis curis fati-
garis? Stra ad bñplacitū meū: et nul-
lum patieris detrimentū. Si queris
hoc vel illud et volueris esse ibi vel
ibi ppter tuū comodū et pprū bene-
placitū magis habendū. nūq̄ eris in
quietudine nec liber a solitudine:
q̄ in oī re repietur aliquis defectus
et in omni loco erit q̄ aduerses. In-
uat igitur non quelibet res adepta
vl̄ multiplicata exterius. sed potius
p̄empta et decisa ex corde radicitus
Qd̄ non tū de censu eris et diuitia-
rum intelligas: sed de honoris etiaꝝ
ambitu ac vane laudationis deside-
rio: que omnia transeunt cū mundo.
Munit parum locus. si deest spiritus
feruoris. Nec diu stabit pax illa que
sita forinsecus. si vacat a vero fun-
damento status cordis. hoc est. nisi
steteris in me. pmutare te poteris sꝫ
nō meliorare. Nā occasione orta ee

accepta inuenies qđ fugisti z ampliꝝ
Oratio p purgatiōe cordis
et celesti sapia Cap. xxxii

Confirma me deus per grāz
sancti spūs. da virtutem cor
roborari in interiori hoie: et
cor meum ab oī inuiti sollicitudine
et angore euacuare nec varijs desi-
derijs trahi cuiuscunq; rei vilis aut
p̄ciose: sed oīa inspicere sic transeun-
tia et me pariter cum illis transituꝝ
qz nihil p̄manens sub sole. nisi omīa
vanitas et afflictio spiritus. **D** q̄s sa-
piens qui ita p̄siderat. Da mihi dñe
celestem sapientiam vt discas te sup
omnia querere z inuenire. sup omīa
sapere et diligere. et cetera fm ordi-
nem sapie tue prout sunt intelligere
Da prudenter declinare blandientē.
et patienter ferre aduersantez. quia
hec magna sapia non moueri omniꝝ

Liber .iiij.

Lxxxv

vento verborū nec aurē male lōndi
enti prebere syrene: sic em̄ incepta p
gitur via secure.

Contra linguas obtretrato
rum

Ca. xxxiii

Illi non egre feras si quidam
de te male senserint et dix-
erint qđ non libenter audias
Tu deteriora de teipō sentire debes
et neminē infirmiores te credere. Si
ambulas ab intra. non multū ponde-
rabis volantia verba. Est nō parua
prudencia silere in tpe malo ⁊ intro-
sus ad me conuerti nec humano iudi-
tio disturbari. Nō fit pax tua in ore
hoīm: siue em̄ bñ siue male interpre-
tati fuerint. non es igitur alter ho-
mo. Ubi est vera pax: et vera gloria
Nonne in me? Et qui nō appetit hoī-
bus placere nec displicere timet. mul-
ta pfruet pace. Ex inordinato amore

et vno timore oritur omnis inquitudo cordis et distractio sensuum.

Qualiter instante tribulatione deus inuocandus est et bene dicendus Ca. xxxiiii

Sit nomen tuum domine benedictum in secula qui voluisti hanc tribulationem et tribulationem venire super me. Non possum eam effugere. sed necesse habeo ad te confugere ut me adiuues et in bonum mihi conuertas. Domine modo sum in tribulatione et non est cordi meo bonum. sed multum veror a peccati passione. Et nunc pater dilecte quid dica. Depensus sum inter angustias saluifica me ex hoc. Sed propterea veni in hac horam ut tu clarificeris cum fuero valde humiliatus et pro te liberatus. Locus placeat tibi domine ut eruas me nam ego pauper quid agere possim; et quod tibi sine te. Da patientiam domine etiam

Liber. iij.

Lxxxvi

hac vice. Adiuua me de^o me^o. Et nō
timebo q̄stūcūq; ḡuar^o fuero. Et nūc
int^r hec qd dīcā? Dñe fiat volūtas tua
ego bñ merui tribulari z ḡuari. opoz
ter vtiq; vt sustineā et vtinā patientē
donec inseat tempestas et meli^o fiat
Potens est autē oīpotens manus tua
etiā hanc tentationē a me auferre et
eius impetū mitigare. ne penit^o suc
cūbam. q̄madmodū z prius sepe egi
sti mecū deus meus misericordia mea
Et quanto mihi difficilius. tanto tibi
facilior est hec mutatio dexte excelsi

De diuino petendo auxilio
et confidentia recuperande
gratie

Ca. xxxv

Illi ego dñs p̄sorrans in die
tribulatōnis. Venias ad me
cum tibi non fuerit bñ. hoc
est quod maxime impedit conso
lationem celestem. quia tardius con

uer te ad orationez. Nam anteq̃
me intente roges. multa interim so/
lacia queris ⁊ recreas te in externis
Ideoq; fit vt parum oīa p̃sint donec
aduertas. qz ego sum qui eruo spe/
rantes in me: nec est extra me valēs
auxiliū neq; vrile p̃siliū. sed neq;
durabile remediū. Sz iaz resumpto
spū post tempestatē reconualesce in
luce miserationū meaz. qz ppe sum
dicit dñs: vt restaures vniuersa non
solum integre sed et abundant et cu/
mulate. Nūquid mihi quicq; est dif/
ficile. aut ero similis dicenti et nō fa/
cienti? Ubi est fides tua? Stra firmis
et pseuerans Esto longanimis et vir
fortis. veniet tibi p̃solatio in tpe suo
Expecta me expecta: veniam et cura
bo te. Tentatio est q̃ te verat: et for/
mido vana que te exterret. Quid im/
portat sollicitudo de futuris p̃tingen/
tibus. nisi vt tristitiam sup tristitiam

Liber. iij.   n   lxxxvii
habeas? Sufficit diei maliti sua.
Vanū est et inutile de futuris stru-
bari vel gratulari q̄ forte nunq̄ eue-
nient. Sed humanum est huiusmodi
imaginatōibus illudi. ⁊ pravi adhuc
animi signū tam leuif trahi a fugge-
stione inimici. Ipse enī non curat an
veris an falsis illudat et decipiat. et
vtrum p̄sentū amore vl futuroz for-
midine p̄sternat. Non q̄ turbet cor
tuū neq; formidet. Crede in me: et in
miscōia mea habeto fiducia. Quā tu
te elongatū estimas a me: sepe sum
propinquior. Quando tu estimas to-
tum pditum: tunc sepe magis meren-
di instat lucrum. Non est totum pdi-
tum: quando res accidit in contrarium
Non debes iudicare fm p̄ns sentire
nec sic grauitati alicui vndecūq; veni-
enti inherere et accipe: tanq̄ omnis
spes sit ablata emergēdi. Noli puta-
re te derelictū ex toto: q̄uis ad tēp?

miserim tibi aliquā tribulationē vel
etiā **Q**uātā subtraxerim solatōem
sic em̄ transit ad regnū celoz. Et hoc
sine dubio magis r̄pedit tibi ⁊ cete
ris seruis meis vt exercitemini ad
uersis. q̄ si cuncta ad libituz habere
tis. Ego noui cogitationes abscondi
tas. qz multū expedit p salute tua vt
interdū sine sapore relinq̄ris. ne for
te eleueris in bono successu. et tibi
ip̄si placere velis in eo quod non es
Quō dedit auferre possū: et restituere
cum mihi placuerit. Lū dederō meū
est. cū subtraxero tuū nō tuli: qz meū
est om̄e datum bonū et om̄e donum
p̄fectum. Si tibi admisero grauitatē
aut quālibet p̄trarietatem non indig
neris neq; cōcidat cor tuū: ⁊ ego cito
subleuare possū et oē onus in gau
dium transmutare. Verunt amen iu
stus sū et recōmendabilis multū cuz
sic facio tecū. Si recte sapis et in ve

Liber. iij.

lxxxviii

ritate aspicias. nūq̄ debes p̄pter ad
uersa tam directe p̄ristari. sed ma-
gis gaudere et gr̄as agere. immo B
vnicū reputare gaudium et affligēs
te doloribus non parco tibi. Sicut
dilexit me pater ego diligo vos. dixi
dilectis discipulis meis: quos utiq̄
nō misi ad gaudia t̄palia sed ad ma-
gna certamina. non ad honores sed
ad despectiones. non ad ociū sed ad
labores. non ad requiem sed ad af-
ferendū fructum multuz in patientia
horum memento fili mi verborum
De neglectu oīs create vt crea-
tor possit inueniri La. xxxvi

Domine mi adhuc bene in-
digeo maiori gratia si de-
beā illuc puenire: vbi me
nemo poterit nec vlla cre-
atura impedire. Nā q̄diu res aliq̄ me
rerinet: nō possū libere ad te volare.

Lu^obat libere volare qui dicebat:
Quis dabit mihi pennas sic colūbe
et volabo ⁊ requiescā? Quid simpli
ci oculo quiescā. ⁊ quid libertus nil
desideranti in terris? Oportet igitur
oē ptransire creaturā: et seipsum p
fecte deserere ac in excessu mentis
stare et videre te oīm pditorem cum
creaturis nil simile hēre. Et nisi quis
ab omnibus creaturis fuerit expedi
tus: non poterit libere intendere di
uinis. Ideo eñ pauci inueniunt con
templatiui: q: pauci sciūt se a peritu
ris creaturis ad plenum sequestrari
Ad hoc magna requiritur grā: que
animā leuat et supra seipsam rapiat
Et nisi homo sit in spiritu eleuatus
et ab omnibus creaturis liberatus
ac deo totus vnitus: quicqd scit. quic
quid etiam hz. non est magni ponde
ris. Diu paruus erit et in terra iace
bit: q aliqd magni estimat nisi solus

Liber. iij.

lrrrrix

unum immensū eternū bonū. Et quic
quid deus non est. nihil est: et p̄ nibi
lo computari debet. Est quippe ma
gna differentia sapiētia illuminati et
denoti viri et scientia litterati et stu
diosi clerici. Multo nobilior est illa
doctrina que de sursum ex diuina in
fluentia manat: q̄ que laboriose hu
mano acquiri ingenio. Plures re
periunt contemplationē desiderare: s̄
que ad eam requirunt non student
exercere. est et magnū impedimentū
q̄ in signis et in rebus sensibilibus
statur: et parum de p̄fecta mortifica
tione habet. Nescio quid est et quo
spiritu ducimur et quid p̄ndimus
qui sp̄iales dici videmur q̄ totum
laborē et ampliorē sollicitudinē pro
f̄nsitorijs et vilib⁹ rebus agim⁹. et d̄
intioribus n̄ris vix raro plene recol
lectis sensibus cogitamus. Prohdo
lo: statim post modicā recollectionē

foras erupim⁹: nec opa nra districta
examinatōe trutinam⁹. Ubi iacēt as
fectus nri nō attendim⁹: z q̄s impura
sint oia nra non deploramus. Omnis
quippe caro corrumpt viā suā. z iō se
q̄bat diluuiū magnū. Lū ḡ intior as
fect⁹ nri corrumpt⁹ sit: necesse est vt ac
tio seq̄ns index carentie intioris vi
goris corrumpt. Ex puro corde p̄ce
dit fruct⁹ bone vite. Quantū qs fece
rit q̄rit: s; ex q̄nta virtute agit nō tā
studiose pensat. Si fuerit fortis. di
ues. pulcer. habilis. vl' bon⁹ scriptor
bon⁹ cantor. bonus laborator inuesti
gat: q̄s paup sit spū q̄s patiens et mi
tis. q̄s deuotus et internus a multis
tacet. Natura extiora hois respicit:
grā ad intiora se puertit. Illa freq̄ntē
fallit: ista in deo spat vt nō decipiat
**De abnegatōe sui z abdicatōe
ois cupiditatis**   **Ca. xxxvii**

Liber. iij.

● L
Fili non potes pfecte posside
re libertatē: nisi totalit̄ abne
ges temeripsū. Lōpediti sūt
oīis pprietarij et suiipsi? amatores
cupidi. curiosi. girouagi q̄rentes sp
mollia. non que ihesu xp̄i. sed sepe B
fingentes et cōponentes qđ non sta
bit. Peribit em̄ totum: qđ non est ex
deo ortum. Tene breue ⁊ p̄sumatuz
sb̄um. Dimitte oīa: et inuenies oīa.
Dimitte cupiditatē: ⁊ inuenies reges.
Hoc mente p̄tracta: ⁊ cū impleueris
oīa intelliges. Dñe hoc non est opus
vnius diei nec ludus paruulor̄: imo
in B breui includit̄ omnis p̄fectio re
ligiosor̄. Fili non debes auerti nec
statim deici audita via p̄fector̄: sed
magis ad sublimiora puocari et ad
minus ad hec ex desiderio suspirare
Utinā sic tecū esset et ad B puenisses
vt tuipsius amator nō esses: sed ad
auxū meū pure stares. et ei? quē tibi

ppositi p̄ris : tunc mihi valde place-
res. ⁊ tota vita tua cū gaudio ⁊ pace
transiret. Habes adhuc multa ad re-
linquendū : que nisi mihi ex integro
resignaueris non acquires quod po-
stulas. Suadeo tibi a me emere au-
rū ignitū vt locuples fias .i. sapiam
celestem oia infima ꝑculantē. Post
pone terrenā sapiam. oēm humanā
cōplacentiā et ꝑpriam. Dixi tibi vili
ora emenda ꝑ ꝑciosis ⁊ altis in reb⁹
hūanis. Nam valde vilis et parua
ac pene obliuioni tradita videt ve-
ra celestis sapia. nō sapiens alte de
se nec magnificari querens in terra:
quā multi ore tenus ꝑdicant. sed vita
longe dissentiunt: ipsa tñ est ꝑciosa
margarita a multis abscondita.

**De instabilitate cordis et d̄
intentiōe finali ad deum ha-
benda** **Ca. xxxviii**

Hili noli credere affectu. Quod
 qui nunc est: cito mutabit in
 aliud. Quamdiu enim vixeris
 mutabilitati subiectus eris. etiam nolens
 ut modo letus. modo tristis. modo pacatus
 modo turbatus. nunc deuotus. nunc inde
 uotus. nunc studiosus. nunc accidiosus
 nunc grauis. nunc leuis inueniaris. Sed
 stat super hec mutabilia sapiens et bene
 doctus in spiritu: non attendens quid in
 se sentiat vel qua parte flet ventus
 instabilitatis. sed ut tota intentione me-
 ritus eius ad debitum et ad optimum per-
 ciat finem. Nam sic poterit vnus et idem
 inconcussus permanere. simplici inten-
 tionis oculo per totos varios euentus ad
 me impermissis directo. Quanto autem
 purior fuerit intentionis oculus: tan-
 to persistentius inter diuersas itur percel-
 las. Sed in multis caligat oculus pure
 intentionis: respicit enim cito in aliquo ob-
 lectabile quod occurrit. et raro totus li-

ber quis inuenit a neuo pprie exqui
sitionis. Sic iudei olim venerant in
bethaniam ad marthā et mariā. non
ppter ihm tñi sed vt lazarum viderent.
Mundandus est g̃ intentionis
oculus vt sit simplex ⁊ rect⁹ atq; vlt
oia varia media ad me dirigendus.

Qd amanti sapit deus sup
oia et in oibus **Ca. xxxix**

Hec deus meus ⁊ oia. Quid
volo amplius: ⁊ quid felici⁹
desiderare possum? O sapi
dum et dulce vbum: sed amanti vbi
non mundū nec ea que in mdo sunt
Deus meus et omnia. Intelligent sa
tis dictū est: et sepe repetere iocū
est amanti. Te siquidem p̃sente iocū
da sunt oia: te aut̃ absente fastidiunt
cuncta. Tu facis cor iniquillū: ⁊ pacē
magnam leticiamq; festiuam. Tu fa
cis bñ sentire de oibus et in omnib⁹

Liber. iij.

Lite laudare: nec p̄f aliquid sine te diu
placere: sed si d̄z gratum esse ⁊ b̄n̄ sa
pere . oportet gr̄am tuam adesse et
condimēto tue sapie condiri . Cui tu
sapis. quid ei recte non sapier? et cui
tu nō sapiis. quid ei ad iocunditatem
esse poterit? S; deficiūt in tua sapia
mundi sapientes et qui carnē sapiūt
qz ibi plurima vanitas et hic mors
inuenit: Qui autē te p̄ptemprum mū
danorū ⁊ carnis mortificationem se
quunt. vere sapientes esse cognoscū
tur. qz d̄ vanitate ad veritatē. de car
ne ad sp̄m̄ transferuntur . Istis sapit
deus: et quicquid inuenit in creaturis
totū referunt ad laudē sui p̄ditoris .
Dissimilis tñ et multū dissimilis sa
por creatoris ⁊ creature eternitatis ⁊
t̄pis. lucis increate et lucis illūinate
Lux p̄petua cuucta creata transcen
dens lumina. fulgura coruscationez
de sublimi. penetrantem oīa intima

cordis mei. purifica. letifica. clarifica
et vivifica spm̄ meū cum suis po
tentis ad inherendū tibi iubilosis ex
cessibus. Qm̄ veniet hec br̄a et desi
derabilis hō: vt tua me saties p̄ntia
et sis mihi oīa in oībus? Quādiū B
datum non fuerit: nec plenū gaudiū
erit. Adhuc phdolor viuit in me ve
tus homo: nō est totus crucifixus. nō
est p̄fecte mortuus. Adhuc p̄cupiscit
fortit̄ aduersus spm̄ bella mouēt in
testina nec regnū aīe patit̄ esse quie
tum. Sed tu qui dñaris potestati ma
zis et motū fluctuū eius tu mitigas:
exurge adiuua me. Dissipa gentes q̄
bella volūt. p̄tere eas in virtute tua
ostende queso magnalia tua ⁊ glori
ficef dextera tua. qz nō est spes alia
nec refugium mihi nisi i te dñe de⁹ me⁹

Qd non est securitas a tenta
tione in hac vita Ca. xl

Fili nunq̄ securus es in hac
 vita. s; quoad vixeris semp
 arma spūalia tibi sunt neces
 saria. Inter hostes vsaris: a dextris
 et a sinistris impugnaris. Si q̄ non
 vteris vndiq; scuto patientie: nō eris
 diu sine vulnere. Insup si non ponis
 cor tuū fixe in me cum mera volun
 tate cuncta patiendi ppter me: non
 poteris ardorē istū sustinere nec ad
 palmā ptingere brōrum. Oportet te
 q̄ viriliter omnia ptransire: et poten
 ti manu vti aduersus obiecta. Nam
 vincenti datur manna: et torpenti re
 linquitur multa miseria. Si queris
 in hac vita requiē: quō tunc puenies
 ad eternā? Non ponas te ad multaz
 requiem: sed ad magnam patientiaz
 Quere veram pacē non in terris sed
 in celis: non in hoībus nec in ceteris
 creaturis. s; in deo solo. Pro amore
 dei debes oīa libentē subire. labores

scz et dolores. tentationes. vexatōs
anxietates. necessitates. infirmitates
iniurias. oblocutiones. rephensōes
hūiliationes. confusions. correctōs
et despectiones. hec iuuant ad vir/
tutes. hec pbant xpī tyronem. hec fa/
bricant celestē coronā. Ego reddam
ei eternā mercedem p breui labore:
et infinitā oloziam p transitoria cō/
fusione. Putas qz semp habebis p
tua voluntate solationes spūales?
Sancti mei non habuerūt tales. sed
multas grauitates z tentationes va/
rias. magnasqz desolationes: sed pa/
tienter sustinuerunt se in omnibus z
magis sunt pfisi deo qz sibi. scientes
qz non sunt condigne passionēs hui?
tpis ad futuram gliam pmerendam
Uis tu statim hē. qd multi post la/
chrimas et magnos labores vix ob/
tinuerūt? Expecta dñm. viriliter age
et confortare. noli diffidere. noli di/

liber. iij.
labore. sed ce
stunt p gliā
ne ego recit
Contra
dicia
Pli in
vno:
tradit
dit et in cont
ter pati: no
et deo mag
Multi mult
fides est ach
fatis esse no
lus oibus str
oibus oia fa
vixit qz ab h
rit. Equi satis
salute qz in
ne ab alijs a
spicret. cob

scedere: sed corpus et animam exponere
 possunt pro gloria dei. Ego reddam plenam
 me. Ego tecum ero in omni tribulatione:

Contra vana hominum iu-
 dicia

Ca. xli

Noli iacta cor tuum firmiter in
 domino: et humanum ne metuas
 iudicium. ubi te proferat prius red-
 dit et in fontem. Bonum est et bene tali-
 ter pari: nec bene erit graue humili cordi
 et deo magis quam sibi ipsi confidenti.
 Multi multa loquuntur et ideo parua
 fides est adhibenda. Sed et omnibus
 satis esse non est possibile. Et si pau-
 lus omnibus studuit in domino placere et
 omnibus omnia factus est: tamen etiam pro minimo
 duxit quod ab humano die iudicatus fue-
 rit. Egit satis pro aliorum edificatione et
 salute quantum in se erat et poterat: sed
 ne ab alijs aliquando iudicaretur vel non de-
 spiceretur. cohibere non potuit. id totum

Liber. iij.

lxxxviii

ritate aspicias. nūq̄ debes p̄pter ad
uersa tam directe p̄ristari. sed ma-
gis gaudere et gr̄as agere. immo B
vnicū reputare gaudium et affligēs
te doloribus non parco tibi. Sicut
dilexit me pater ego diligo vos. dixi
dilectis discipulis meis: quos utiq̄
nō misi ad gaudia t̄palia sed ad ma-
gna certamina. non ad honores sed
ad despectiones. non ad ociū sed ad
labores. non ad requiem sed ad af-
ferendū fructum multuz in patientia
horum memento fili mi verborum
De neglectu oīs create vt crea-
tor possit inueniri La. xxxvi

Domine mi adhuc bene in-
digeo maiori gratia si de-
beā illuc puenire: vbi me
nemo poterit nec vlla cre-
atura impedire. Nā q̄diu res aliq̄ me
rerinet: nō possū libere ad te volare.

scedere: sed corpus et animam exponere
 possunt pro gloria dei. Ego reddam plenam
 me. Ego tecum ero in omni tribulatione:

Contra vana hominum iu-
 dicia

Ca. xli

Noli iacta cor tuum firmiter in
 domino: et humanum ne metuas
 iudicium. ubi te proferat prius red-
 dit et in fontem. Bonum est et bene tali-
 ter pari: nec bene erit graue humili cordi
 et deo magis quam sibi ipsi confidenti.
 Multi multa loquuntur et ideo parua
 fides est adhibenda. Sed et omnibus
 satis esse non est possibile. Et si pau-
 lus omnibus studuit in domino placere et
 omnibus omnia factus est: tamen etiam pro minimo
 duxit quod ab humano die iudicatus fue-
 rit. Egit satis pro aliorum edificatione et
 salute quantum in se erat et poterat: sed
 ne ab alijs aliquando iudicaretur vel non de-
 spiceretur. cohibere non potuit. id totum

de **C**ōmisit qui totū nouerat. et pa-
tientiā et humilitate p̄tra ora loquē-
tium iniqua ac etiam vana ac mēdo-
sa cogitantium atq; p̄ libitu suo que-
q; iactantium se defendit. Respondit
tamen interdū: ne infirmis ex sua ta-
curnitate generaretur scandalum.
Quis tu vt timeas a mortali hoīe in-
dicari. hodie est ⁊ cras non cōparet
Deū time: ⁊ hoīm f̄rozes nō expaue-
sces. Quid p̄t aliq; in te v̄bis aut
iniurijs? Sibi poti⁹ nocet q̄ tibi: nec
poterit iudiciū dei effugere quicūq;
est ille. Tu habe deum p̄re oculis: et
noli p̄tendere v̄bis querulosis. Qd̄
si ad p̄sens videris succumbi et cō-
fusione pati quā nō meruisti: ne in-
digneris ex hoc. neq; p̄ impatientiā
minuas coronam tuā: sed ad me po-
tius respice in celum. qui potens suz
eripere ab omni confusiōe ⁊ iniuria
et vnicuiq; reddere s̄m opera sua.

Liber. iij.

o

lv

De pura et integra resigna-
tione sui ad obtinendam cordis
libertatem

Ca. xlii

Illi relinque te: et iuenies me
Sta sine electione et omni p-
prietate: et semp lucraberis
Nam et adijcietur tibi amplior gra:
statim vt te resignaueris nec resump-
seris. Dñe quotiens me resignabo et
in quibus me relinquā? Semp et in
omni hora. sicut in paruo sic et in ma-
gno: nihil excipio sed in omnibus te
nudatū inueniri volo. Alioquin quō
poteris esse meus et ego tuus: nisi fu-
eris ab omni pprie voluntate intus
et foris spoliatus? Quanto celerius
h agis. tanto meli⁹ habebis: et q̄nto
plenus et sincerius: tanto plus mihi
placebis et amplius lucraberis. Quī-
dam se resignāt sed cū aliq̄ exceptōe
Nō enī plene deo p̄fidūt. iō puidere

sibi parant. Quidam etiam primo
totū offerunt. sed postea tentatione
pulsante ad ppria redeunt: ideo mi
nime in virtute pficiunt. Hi ad verā
puri cordis libertatem et iocunde fa
miliaritatis mee grāam non ptingent
nisi integra resignatione et quordia
na sui immolatione prius facta: sine
qua non stat nec stabit vnio fruitiua
Dixi tibi sepissime: et nūc iterū dico
Relinque te. resigna te: et frueris ma
gna interna pace. Da totum p toto.
nil exquire. nil repete: sta pure et in
hesitanter in me et habebis me. Eris
liber in corde: et tenebræ non pculca
bunt te. Ad hoc conare. hoc ora. hoc
stude desiderare vt ab omni pprie
tate possis expoliari et nudus nudū
ihm sequi. tibi mori et mihi eternalit̄
viuere. Tunc deficient omnes vane
fantasie. p̄urbationes inique et cure
supflue. Lūc etiā recedet imoderat̄

Liber. iij.

¶ **C**vi
timor: et inordinatus amor moriet.

De bono regimine in exter-
nis et recurſu ad deum in p-
iculis

Ca. xliii

Non ad iſtud diligenter tende-
re debes vt in oī loco. actiōe
ſeu occupatione externa ſis
interius liber et tuipſius potens: et
ſint omnia ſub te ⁊ tu non ſub eis. vt
ſis dñs actionū tuarum. et rector. nō
ſeruus. nec empticius ſed magis ex-
emptus. veruſq; hebreus in ſortem
ac libertatem tranſiens filiorum dei
qui ſtant ſup preſentia et ſpeculant̄
eterna: qui tranſitoria intuentur ſini-
ſtro oculo. et dextro celeftia: quos
temporalia non trabunt ad inheren-
dum. ſed trabunt ipſi ea magis ad bñ
ſeruiendum. put ordinata ſunt a deo
et inſtituta a ſummo opifice qui nil
inordinatum reliquit in ſua creatura

Si etiam in omni euentu stas nō in
apparentia externa. nec oculo carna
li lustras visa vel audita. sed mox in
qualibet causa intras cum moyse in
tabernaculum ad consulendum dñm
audies nonnūq̄s diuinum responsuz
z redies instructus de multis pñtib⁹
et futuris. Semp̄ enī moyses recur
sum habuit ad tabernaculū p̄ dubijs
et questiōibus soluendis: fugitq; ad
oñis adiutoriū p̄ piculis z impro
bitatibus hoīm subleuandis. sic z tu
p̄fugere debes in cordis tui secreta
riū. diuinū intentius implorando suf
fragium. Propterea nanq; iosue et
filij israel a gabaonitis legunt̄ dece
pti. quia os dñi non prius interroga
uerunt: sed nimium creduli dulcibus
sermonibus falsa pietate delusi sunt

Qd̄ homo non sit importu
nus in negotijs

Ca. xliiii

Tibi cōmitte mihi semp̄ causā
tuam: ⁊ ego bñ disponam in
tempore suo. Expecta ordi/
nationē meam: et senties inde p̄fec/
tum. Dñe satis libenter om̄s res tibi
cōmitto: qz parum potest cogitatio
mea p̄ficere. Utinā non multū adhe/
rerē futuris euentib⁹: s; ad bñplacitū
tuum me incunctanter offerres. Fili/
mi sepe homo rem aliquā agitat q̄
desiderat: sed cum ad eam puenerit
aliter incipit sentire: qz affectiones
circa idem nō sunt durabiles sed ma/
gis de vno in aliud nos impellunt.
Non est ḡ minimū etiā in minimis
se relinquere. Uerus profectus ho/
minis est abnegatio sui ipsius. et ho/
mo abnegatus valde liber est ⁊ secu/
rus. Sed antiquus hostis oībus bo/
nis aduersans. a tentatōe non cessat
⁊ die noctuq; ḡues molit̄ insidias: si
forte in laqum̄ deceptōis possit p̄cipi

rare incautum. Vigilate ꝯ ꝯ orate di-
cit dñs vt non intretis in tentationē.

Qđ homo nihil boni ex se
habet et de nullo gloziari po-
test

Ca. xlv

Omnie quid est homo ꝯ me-
mor es eius: aut filius homi-
nis quia visitas eum? Quid
ꝯmeruit hō vt dares illi gr̄am tuam
Dñe quid possum cōqueri si deseris
me: aut quid iuste obtendere possuz
si quod peto non feceris? Lerte hoc
in veritate cogitare possum ꝯ dicere
Dñe nihil sum nihil boni ex me ha-
beo: sed in omnibus deficio et ad ni-
hil semp tendo. Et nisi a te fuero ad-
iutus et interius informatus: totus
efficioꝝ tepidus et dissolutus. Tu autē
dñe sp̄ idem ipse es et ꝯmanes in etē-
nū. semp bonus iustus ꝯ sc̄tus. bñ iu-
ste ac sc̄tē agens oīa et disponens in

Liber. iij.**Lviii**

Sapientia. Sed ego qui ad defectum
magis prius sum quam ad perfectum non
sum semper in uno statu perdurans: quia
septem tempora mutantur super me.
Veritamen cito melius fit cum tibi
placuerit et manum porrexeris adiu-
tricem: quia tu solus sine humano suf-
fragio poteris auxiliari. et in tantum
confirmare ut vultus meus amplius in
diuersa non mutetur: sed in te uno cor
meum conuertatur et quiescat. Unde si
boni scirem omnem humanam consolatio-
nem abicere siue propter deuotionem
adipiscendam siue propter necessitatem
qua compello te querere. quia non
est homo qui me consolatur: tunc me-
rito possem de gratia sperare tua et
de dono noue consolationis exultare
Gratias tibi vni totum venit: quotiens
cumque mihi boni succedit. Ego autem vani-
tas et nihilum ante te. inconstans homo
et infirmus. Vnde ergo possus gloriari

aut cur appeto reputari? Nūquid de
nihilō? et hoc vanissimū est. Vere in
anis gloria mala pestis: vanitas ma
xima: quia a vera trahit gloria et ce
lesti spoliat grā. Dum em̄ homo cō
placet sibi. displicet tibi: dum inbiat
laudibus humanis. priuat veris vir
tutibus. Est aut̄ vera gloria et exul
tatio sc̄tā. gloriari in te et non in se.
gaudere in noīe tuo nō in virtute p
pria. nec in aliqua creatura delectari
nisi ppter te. Laudes nomen tuū nō
meū magnificet opus tuū nō meum
b̄ndicat nomen sanctum tuum: nihil
aut̄ attribuaf mibi de laudibus ho
minum. Tu gloria mea tu exultatio
cordis mei. In te gloriabor ⁊ exulta
bo tota die: p me aut̄ nihil nisi in in
firmitatib⁹ meis. Querant iudei glo
riam que abinuicem est: ego banc re
quirā que a solo deo est. Om̄is qui
dem glia humana. oīs honoz t̄palis

Liber. iij.

Lix

omnis altitudo mūdane eterne glo-
rite tue comparata vanitas est ⁊ stul-
ticia. O veritas mea ⁊ misericordia
mea deus meus trinitas beata : tibi
soli laus honor virtus et gloria per
infinita seculorum secula. Amen

De contemptu omnis tpalis

honoris

Ca. xlvi

Noli tibi attrahere si vide-
as alios honorari ⁊ eleuari
te autem despici ⁊ humiliari
Erige cor tuū ad me in celū ⁊ non cō-
tristabit te contemptus hoīs in terris.
Dñe in cecitate sumus: et vanitate ci-
to seducimur. Si recte me inspicio.
nūq̄ mibi facta est iniuria ab aliqua
creatura: vñ nec iuste habeo p̄queri
aduersum te. Quia autē frequenter ⁊
grauit̄ peccaui tibi. merito armatur
p̄tra me oīs creatura. Mibi igit̄ iu-
ste debet confusio et contemptus: tibi

aut **D**us honor et gloria. Et nisi me
ad hoc pparauero q̄ velim libenter
ab oī creatura despici et relinq. atq̄
penitus nihil videri: nō possum inte
rius pacificari et stabiliri. nec spūali
ter illuminari. neq̄ plene tibi vniri.

Qō par non est ponenda in
hominibus **Ca. xlvii**

Illi si ponis pacem tuam cuz
aliqua psona propter tuam
tentire et conuiuere. instabi
lis eris et impacatus: Sed si recur
sum habes ad semper viuentem et
manentem veritatem. non contrista
bit te amicus recedens aut moriens
In me debet amici dilectio stare: et
propter me diligendus est quisquis
tibi bonus visus est et multū charus
in hac vita. Sine me non valet nec
durabit amicitia: nec est vera et mū
da dilectio quam ego non copulo.

Liber. iij.

Et

Ita mortuus deberes esse talibus affectionibus dilectorum hominum: quanto ad te pertinet sine omni humano optares esse consortio. Tanto homo deo magis appropinquat. quanto ab omni solatio terreno longius recedit. Tanto etiam altius ascendit ad deum: quanto profundius in se descendit et plus sibi ipsi vilescit. Qui autem aliquid boni sibi attribuit. gratiam dei in se venire impedit: quia gratia spiritus sancti corde humile semper querit. Si scires te perfecte annihilare atque ab omni creato amore evacuare: tunc deberem in te cum magna gratia emanare. Sed quando tu respicis ad creaturas. subtrahitur tibi aspectus creatoris. Disce te in omnibus propter creatorem vincere tunc ad divinam valebis cognitionem pertingere. Quantumcumque modicum sit si inordinate diligitur et respicitur: retardat a summo bono et vitiat.

Contra vanam et secularem
scientiam Ca. xlviii

Non moueant te pulchra
et subtilia dicta hoim: Non
em̄ est regnū dei in sermōnī
sed in virtute. Attende verba mea q̄
corda accendunt z mentes illumināt
inducunt compunctionē. et veram in
gerunt consolationem. Nunq̄ ad hoc
legas verbum vt doctior aut sapien
tior possis videri: sed stude mortifi
cationem vitioꝝ: quia hoc amplius
tibi p̄derit q̄ noticia multarū diffici
lium questionū. Lum multa legeris
et cognoueris: ad vnū tamen oportz
venire p̄ncipiū. Ego sum qui doceo
hominē scientiam: z clarioꝝ intel
ligentiam paruulis tribuo: q̄ ab ho
mine possit doceri. Lui ego loquor.
cito sapiens: erit et multuz in spiritu
p̄ficiet. Ne illis qui multa curiosa ab

Liber. iij.

hominibus inquirunt
fructi parum cur
q̄ apparbit migr
angelorum cunctoꝝ
tiones: hoc est singul
turus cōscientias: et
hierusalem in locum
erunt abscondita ten
q̄ argumenta lingua
qui humilem in p̄
vt plures eterne ve
tiones: q̄ si quis de
fiter i scolis. Ego do
hocum sine p̄fatione
fatu bonotis: sine pu
rectoꝝ. Ego sum qui
atipere p̄sentia fa
p̄tate eterna sapien
gno scandala sufficere
tunc ponere. extra
loquuntia ardentem m
quidam amando me

Liber. iij.

Lxi

hominibus inquirunt: et de via mihi
fuiēdi parum curant. Veniet temp⁹
quā apparebit mag^r mag^roꝝ xp̄s dñs
angelozum. cunctozū auditurus lec-
tiones. hoc est singulozum examina-
turus cōscientias: et tunc scrutabitur
hierusalem in lucernis. et manifesta
erunt abscondita tenebrarū: tacebunt
q̄ argumenta linguarum. Ego sum
qui humilem in puncto eleuo mentē
vt plures eterne veritatis capiat ra-
tiones: q̄ si quis decem annis studu-
isset ī scolis. Ego doceo sine strepitu
vborum. sine p̄fusione opinionū. sine
fastu honoris. sine pugnatione argu-
mentoz. Ego sum qui doceo terrena
despicere. presentia fastidire. eterna
querere. eterna sapere. honores fu-
gere. scandala sufferre: omnez spem
in me ponere. extra me nil cupere: et
sup omnia ardentem me amare. Nam
quidam amando me intime didicit

diuina et loquebat mirabilia. Plus
p̄fecit in relinquendo oīa: q̄ in stu-
dendo subtilia. Sed alijs loquor cō-
munia. alijs sp̄alia: aliquib⁹ insignis
et figuris dulciter appareo. q̄busdā
et in multo lumine reuelo misteria
Una vox librorum. sed non oīs eq̄
informat: quia intus sum doctor ve-
ritatis. cordis scrutator cogitationū
intellector. actionū p̄motor: distribu-
ens singulis sicut dignus iudicauero
De non attrahendo sibi res
exteriores Ca. xlix

Nisi in multis oportet te es-
se inscium: et estimare te
tanq̄ mortuū sup̄ terram
et tui totus mundus cruci-
fixus sit: Multa etiā oportet surda
aure p̄transire et q̄ tue pacis sūt ma-
gis recogitare. Utilius est oculus a
rebus displicentibus auertere et vni

liber. iij.
... sui sentire reli-
... sionibus de-
... in deo et ei
... facilius te vni
... vni
... remissus: Ecce
... p̄ modico qua-
... curritur: et sp̄iale
... lutione tr̄ asit et vni
... parū vel nihil p̄de-
... sime necessariū ch-
... orator: bō ad exte-
... respicit libens
Qd non omni-
dum: et de facili-

Ambrosius
... dulatione:
... bonitate. Q
... hanc fidem vni
... ueritatem
... vni
... vni

Liber. iij.

Lxii

cuiq; suū sentire relinquere: q̄ bre-
tiosis s̄monibus defuire. Si hñ ste-
teris cū deo et ei⁹ iudiciū aspereris
facilius te victū portabis. O dñe q̄
usq; venimus? Ecce damnū defletur
tpale. p̄ modico questu laboratur et
curritur: et spūale detrimentū in ob-
liuionē transit. et vix sero redit. Qd̄
parū vel nihil p̄dest attendit: et qd̄
sūme necessariū est negligens p̄terit
q̄ tot⁹ hō ad ext̄na defluit: z nisi cito
respiscat. libens in exteriorib⁹ iacet

Qd̄ non omnibus est creden-
dum: z de facili lapsu v̄borum

Ca. l.

QA mihi auxilium dñe de tri-
bulatione: quia vana salus
hominis. Quam sepe ibi nō
inueni fidem vbi me habere putavi:
quatiens etiam ibi repperi. vbi min⁹
p̄sumpsi. Vana ergo spes in hoibus

salus aut iustoy in te deus. Bndict^o
fis dñe deus in oibus : que accidunt
nobis. Infirmi sumus ⁊ instabiles: ci
to fallimur et pmutamur . Quis est
hō qui ita caute et circūspecte in om
nibus se custodire valet : vt aliqn̄ in
aliquā deceptionē vel pplexitatē nō
veniat ? Sed qui in te dñe cōfidit ac
simplici ex corde querit: non tam fa
cile labit. Et si inciderit in aliquā tri
bulationē quōcūq; etiā fuerit impli
catus. citius p te eruet aut a te pso
labitur: qz tu non deseris in te sperā
tem vsq; in finem. Rarus fidus ami
cus in cunctis amici pseuerans p̄su
ris. Tu dñe tu solus es fidelissimus
in omnibus: ⁊ preter te non est alter
talis. Q̄ bene sapuit illa aīa sc̄a q̄
dixit mens mea solidata est ⁊ in xp̄o
fundata. Si ita mecū foret: non tam
facile timor humanus me sollicitaret
nec vboy iacula mouerēt. Quis oīa

Liber iij.

pendere. quis p̄ca
ficti: Si p̄uis a cri
imposita nisi gr
Sed quare mihi m
pudic: Cur etiam r a
vōr: Sed homines
q̄ fragiles homines
angeli a malis cō
mur. Qui credam v
tibi: Veritas est q̄ n
pores. Et rurſū. Q
infirmus: instā dñi
in verbis: ita vt it
beat q̄ recte in fa
Qui p̄uidenter sim
ad vobis: et qz im
fili eius: nec credid
ere b̄ aut ecce illi:
nec: ⁊ r̄m̄i ad cam
ad insipientiā m̄ib
ti et carnis cō
tio. Et cum ego fil

Liber. iij.

p

Trii

preuidere. quis p̄cauere futura mala
sufficit? Si p̄uisa etiā ledūt sepe: qđ
improuisa nisi grauit̄ etiā feriant?
Sed quare mihi misero non melius
puidi? Lur etiā tam facile alijs cre
didi? Sed homines sumus nec aliud
q̄ fragiles homines sumus: etiā si
angeli a multis estimamur et dici
mur. Lui credam dñe. cui credaz nisi
tibi? Veritas es q̄ non fallis nec falli
potes. Et rursū. Q̄is homo mendax
infirmus. instabilis et labilis maxie
in verbis: ita vt statim vix credi de
beat qđ recte in facie sonare videt̄.
Quā prudenter p̄monuisti cauendū
ab hoibus: et q̄ inimici hoīs dome
stici eius: nec credēdū si quis dixerit
ecce h̄ aut ecce illic. Doct̄ sum dāno
meo: ⁊ vtinā ad caurelā maiorē. ⁊ nō
ad insipientiā mihi. Lautus esto qui
dā ait. cautus esto: serua apud te qđ
dico. Et dum ego fileo et abscondit. i

credo. nec ille filere potest qđ silen-
dum perijt: sed statim pdit me z se z
abijt. Ab huiusmodi fabulis z incau-
tis hoibus prege me dñe: ne in ma-
nus eou incidā nec vnq̄ talia cōmit-
tā. Uerbum verū et stabile da in os
meū z linguā callidā longe fac a me
Qđ pati nolo: omnimode cauere de
beo. Qđ bonū et pacificum de alijs
filere. nec indifferenter omnia cre-
dere. neq; de facili vltorius effari.
paucis seipsum reuelare. te sp̄ in spe-
ctorem cordis querere. nec oī vento
verborum circūferri: sed oīa intima
et externa fm tue bñplacitum volun-
tatis optare pfici. Quā tutuz p con-
seruatione celestis gr̄e humanam fu-
gere apparentiam: nec appetere que
foris admirationem videntur p̄bere
sed ea tota sedalitate sectari. que vi-
te emendationem dant et seruiorem
Quam multis nocuit virtus scita ac

ber. iij.

per laudata: q̄ sane
per frata in hac fra
mentatio fertur et
De confidentis in
quando insurgit

cala

Si ha firmis et
Quid em sunt ve
De: Per aerem
idem non ledere. Si
neq; te libenter velis
habet tibi plures et per
habet p deo s̄ sustineret
habet tibi interdus fu
tū loca verbera tole
habet tū parua tibi ad
habet adu carnalis es
habet s̄ oportet attendi
habet tūm. repetebat
habet non vis: et cruda
tūm. Sed inf

Liber. iij.

Triiii

ppere laudata: q̄ sane pfuit q̄ra si-
lencio fuata in hac fragili vita que
tota tentatio fertur et militia.

De confidentis in deo habē
da quando insurgūt verborum
iscula Cap. li.

Illi sta firmis et spera in me
Quid enim sunt verba nisi ver-
ba? Per aerem volant: sed
lapidem non ledunt. Si reus es co-
gita q̄ te libenter velis emendare:
Si nihil tibi p̄sciis es. pensa q̄ velis
libent̄ p̄ deo B̄ sustineret. Parū satis
est vt vel vba interdū sustineas: qui
necdū fortia verbera tolerare vales
Et quare tā parua tibi ad cor insecūt
nisi qz adhuc carnalis es et homies
magis q̄ oportet attendis? Nam qz
despici metuis. reprehendi pro exce-
sibus non vis: et excusationum que
ris vmbacula. Sed inspice te meli?

Liber. iij.

Lix

omnis altitudo mūdane eterne glo-
rie tue comparata vanitas est ⁊ stul-
ticia. O veritas mea ⁊ misericordia
mea deus meus trinitas beata : tibi
soli laus honor virtus et gloria per
infinita seculorum secula. Amen

De contemptu omnis tpalis
honoris

Ca. xlvi

Noli tibi attrahere si vide-
as alios honorari ⁊ eleuari
te autem despici ⁊ humiliari
Erige cor tuū ad me in celū ⁊ non cō-
tristabit te contemptus hoīs in terris.
Dñe in cecitate sumus: et vanitate ci-
to seducimur. Si recte me inspicio.
nūq̄ mibi facta est iniuria ab aliqua
creatura: vñ nec iuste habeo p̄quere
aduersum te. Quia autē frequenter ⁊
grauit̄ peccaui tibi. merito armatur
p̄tra me oīs creatura. Mibi igit̄ iu-
ste debet confusio et contemptus: tibi

Liber. iij.

Triiii

ppere laudata: q̄ sane p̄fuit q̄ra si-
lencio fuata in hac fragili vita que
tota tentatio fertur et militia.

De confidentis in deo habē
da quando insurgūt verborum
iscula Cap. li.

Illi sta firmis et spera in me
Quid enim sunt verba nisi ver-
ba? Per aerem volant: sed
lapidem non ledunt. Si reus es co-
gita q̄ te libenter velis emendare:
Si nihil tibi p̄sciis es. pensa q̄ velis
libent̄ p̄ deo B̄ sustineret. Parū satis
est vt vel vba interdū sustineas: qui
necdū fortia verbera tolerare vales
Et quare tā parua tibi ad cor insecūt
nisi qz̄ adhuc carnalis es et homines
magis q̄ oportet attendis? Nam qz̄
despici metuis. reprehendi pro exce-
ssibus non vis: et excusationum que
ris vmbacula. Sed inspice te meli?

et agnosces: qz uiuit adhuc in te mū
dus. et vanus amor placendi homi
nibus. Lum eim̄ quassari refugis z cō
fundi p defectibus: constat utiqz qz
nec vere humilis sis nec vere mūdo
mortuus nec tibi mundus crucifixus
Sed audi uerba mea: z non curabis
decem milia hominū uerba. Ecce si
cuncta contra te dicerētur que fingi
maliciosissime possent: quid tibi no
cerēt si oīo transire permitteres nec
plus q̄z festucam ppenderes? Nūqd
vel vnum capillū tibi extrahere pos
sent? Sed qui cor intus non hz, nec
deum pre oculis: faciliter uerbo mo
uetur uicuperatōnis. Qui aut̄ in me
confidit nec pprio iudicio stare ap
petit: absqz hūano terrore erit. Ego
eim̄ sum iudex et cognitor oīm secre
torum ego scio qualiter res acta est
ego iniuri autem noui et sustinentem
A me erit vobum istud. me pmittere

Liber. iij.

hoc accidit: et re
cordibus cogitari
nocentem iudic
no ritūq; ante p
monū homi sepe
verum est. Stabit
ter plerūq; et po
ter. nūq; tamen
test. etiam si occ
ctum videatur.
dum est in om
impendum an
conturbabitur
derit. Etiam si
eum placum fi
bit. Sed nec ve
os rationabili
nūq; qz ego fu
nes: qui non
manam appa
oculis meis
minū iudicio

Liber. iij.

Lxx

hoc accidit : vt reuelenter ex multis
cordibus cogitationes. Ego reū et in
nocentem iudicabo: sed occulto iudi
cio vtrūq; ante pbare volui. Testi
moniū hoīm sepe fallit: mēi iudiciū
verum est: stabit et nō subuertet. la
tet plerunq; et paucis ad singula pa
tet. nunq; tamen errat nec errare po
test. etiam si oculis insipientiū nō re
ctum videatur. Ad me ergo recurrē
dum est in omni iudicio: nec pprio
innitendum arbitrio. Iustus enī non
conturbabitur quicquid a deo ei acci
derit: Etiam si iniuste aliquid contra
eum placatum fuerit. non multū cura
bit. Sed nec vane exultabit si p ali
os rationabilior excusetur. Pensat
nāq; qz ego sum scrutans corda et re
nes: qui non iudico fm faciem et hu
manam apparentiam. Nam sepe in
oculis meis repit culpabile: qđ ho
minū iudicio credit laudabile. Dñe

deus iudex iuste fortis ⁊ patiens qui
hoim nosti fragilitatem et prauitate
esto robur meum ⁊ tota fiducia mea
Non enim mihi sufficit ꝑscientia mea
Tu nosti qđ ego non noui: ⁊ ideo in
omni reprehensione me humiliare de
bui et mansuete sustinere. Ignosce ꝑ
mihi ꝑpitius quotiens sic non egi: ⁊
dona iterum grām amplioris suffe
rentie. Melior est enim mihi tua co
piosa misericordia ad consecutionē
indulgentie: q̄ mea opinata iusticia
ꝑ defensione latentis conscientie. Et
si nihil mihi conscius sum. tñ in hoc
me iustificare non possum: quia re
mota misericordia tua non iustifica
bitur in conspectu tuo omnis uiuens
Qđ omnia grauiā ꝑ eterna vi
ta sunt tolerāda La. lii

Non frangat te labores
quos assumpisti ꝑpter me.

Liber. lii.

retribuciones
quas sed mea ꝑ
tu te roborer et
cens sum ad red
modum et menti
bobabis: nec sen
ribus. Expecta ꝑ
celerem tunc ma
qñ cessabis omni
Modicum est et
fit cum tpe. B
ter: labora i vi
ces tua. Scribo
ce ora. sustine
nacti bis omni
vita eterna. v
nota est dño:
nox huius scilicet
ꝑpetua clarita
requies secur
me liberabit
nec clamabis

Liber. iij.

Exvi
nec tribulationes te deiciant. Neque
quaq; sed mea pmissio in omni eue
tu te roboret et consoletur. Ego suffi
ciens sum ad reddendum supra ocm
modum et mensura. Non hic diu la
borabis: nec semp grauaberis dolo
ribus. Expecta paulisper: et videbis
celerem fine maloz. Veniet vna ho:
qn cessabit omnis labor et tumultus
Modicu est et breue omne qd tran
sit cum tpe. Age ergo qd agis fideli
ter: labora i vinea mea. ego ero mer
ces tua. Scribe. lege. canta. geme. ta
ce. ora. sustine viriliter p traria: dig
na est his omnibus et maiorib⁹ plijs
vita eterna. veniet pax in die vna q
nota est dño: et erit non dies neq;
nox huius scilicet temporis: sed lux
ppetua. claritas infinita. pax firma z
requies segura. Non dices tuc: quis
me liberabit de corpe mortis huius
nec clamabis: heu mihi qz incolatus

meus plongatus est : quā precipitabit
mors. et salus erit indefectiua. anxie
tas nulla. iocunditas beata. societas
dulcis et decora. **O** si vidisses sanc
torum in celo coronas ppētuas. quā
ta quoq; nunc exultant gloria q huic
mōdo olim prempribiles ⁊ quasi vita
īpsi indigni putabant : pfecto te sta
tim humiliare vsq; ad terram : et af
fectares potius oibus subesse q; vni
preeffe : nec huius vite letos dies cō
cupisceres. sed magis p deo tribula
ri gauderes. et p nihilo inter hoies
computari maximū lucrum duceres
O si tibi hec saperent et pfunde ad
cor īnsirent : quō auderes vel semel
conqueri? Nonne p vita eterna cunc
ta laboriosa sūt toleranda? Non est
parū quid. lucrari aut pdere regnū
dei. Leua igit faciem tuam in celum
Ecce ego ⁊ omīs scī mei mecū qui in
hoc seculo magnū habuere certamē

Liber. iij.

no gaudere mō
curant. et mō re
ne in regno pū
De die eter
vite angustijs

Sperne
atissima
clarissim
rat. sed sum a
dies semp leta
statum morant
dies illa illuzi
lia finem accēp
scis ppetua cla
non nisi a longe
tibus in terra.
gadiosa sit illa
eue q; amara r
buis temporis
dolentibus et a
tis peis inqu

Liber. iij.

Lxvii

mō gaudent. mō consolant. et mō se
curi sunt: et mō requiescunt et sine fi
ne in regno p̄ris mei mecū pmāebūt

De die eternitatis et huius
vite angustijs

La. liii

Superne ciuitatis māsis be
atissima: O dies eternitatis
clarissima quā nox nō obscu
rat: sed sūma veritas semp irradiat
dies semp leta. semp segura: z nunq̄
statum mutans in contraria. O vrinā
dies illa illuxisset: et cuncta hec tpa
lia finem accepissent. Lucet quidem
sc̄tis p̄petua claritate splendida: sed
non nisi a longe z p̄ speculū pegrinā
tibus in terra. Nozunt celi ciues q̄z
gaudiosa sit illa: gemunt exules filij
eue q̄z amara z tediosa sit ista. Dies
huius temporis parui et mali. pleni
doloribus et angustijs: vbi hō mul
tis pctis inquinat. multis passionib?

irretit. multis timoribus stringitur.
multis curis distendit: et multis curi
ositaribus distrabit. multis vanitati
bus implicat. multis erroribus cir: u
funditur. multis laboribus atteritur
tentationibus grauat. delitijs enervatur.
egestate cruciat. **O** quoniam finis ho
rum multorum laborum: quoniam liberabor
a misera seruituti vitiorum? **Q**uoniam me
morabor domine tui solius: quoniam ad plenu
letabor in te? **Q**uoniam ero sine omni im
pedimento. et in vera libertate: sine
omni grauamine mentis et corporis
Quoniam erit pax solida. pax impurbabi
lis et secunda: pax intus et foris. pax
ex omni parte firma? **I**hesu bone quoniam
stabo ad videndum te. quando con
templabor gloriam regni tui: quando
eris mihi omnia in omnibus? **O** quam
do ero tecum in regno tuo. quod pre
parasti dilectis tuis ab eterno? **R**eli
ctus sum pauper et exul in terra hostili

Liber. iij.

in bella stridant
ima. Consolare
colocem meum
omne desiderium
mibi totum est: quod
ad solatium. **D**eus
sed nequeo appo
rare celestis: sed
les et immortali
te omnibus rebu
aut inute subel
felix homo me
sum mibi in ip
ser sum et caro q
Quid intus pat
sua tracto et mor
curi orati: **D**eus
a me neq; declina
Sulcare coculcat
sua eas: emitte s
turbentur omne
Intellige sententia

Liber. iij.**Lxxiii**

ubi bella quotidiana et infortunia ma-
xima. Consolare exiliū meū. mitiga
dolorē meum: quia ad te suspirat
omne desiderium meum. Nam omni
mibi totum est: quicquid mōs h̄ offert
ad solatium. Desidero te intime frui
sed nequeo appbendere. Opto inhe-
rere celestib⁹: sed deprimunt res tpa-
les et immortificate passionē. Ad
te omnibus rebus supesse volo: carne
aut̄ inuite subesse cogor. Sic ego in-
felix homo mecum pugno: et factus
sum mihi metip̄i grauis: dū spiritus
sursum et caro querit esse deorsum.
O quid intus patior dū mente cele-
stia tracto ⁊ mor carnaliū turba oc-
currit orāti? Deus me? ne elongeris
a me: neq; declines in ira a suo tuo.
Fulgura coruscationem tuam et dis-
sipa eas: emitte sagittas tuas et con-
turbentur omnes fantasie inimici.
Recollige sensus meos ad te. Fac

me obliuisci oim mundanorum. Da
cito abijcere et ptemnere fantasma
ta vitioru. Succurre mihi eterna ve
ritas: vt nulla me moueat vanitas.
Adueni celestis suauitas: et fugiat a
facie tua ois impuritas. Ignosce qz
mibi et misericordie indulge: qtiens
preter te aliud in oratione reuoluo.
Lofiteor etem vere qz valde distrac
te me psueui hre. Na ibi multotiens
non suz vbi corpaliter sto aut sedeo
sed ibi magis sum quo cogitatonibz
feroz. Ibi sum vbi cogitatio mea est
Ubi est frequenter cogitatio mea: ibi
est id quod amo. Hoc mihi cito oc
currit: quod naturaliter delectat aut
ex vsu placet. Unde tu veritas apre
dixisti: Ubi em est thesaurus tuus.
ibi est et cor tuu. Si celu diligo. libe
ter de celestibz penso: si mundu amo
felicitatibus mundi congaudeo: et d
aduersitatibus eius tristor. Si carne

Liber. iij.

diligo. que carne
gnoe. Si spu an
cogitare delecto
ligo. de bis libe
atq; talu imagi
reposito. Sed be
pter te vne omi
ti licentiam trib
fact et pcepto
spis cruciatu
puram tibi ore
fit angelicis in
terrenis foris

De desider
quanta sunt a
promissa

Si mi
eternae
infand
culo corporis
daritatem me

Liber. iij.

Exir

diligo. que carnis sūt sepiſſime ima
ginoꝝ Si sp̄i amo. de ſpiritualibus
cogitare delectoꝝ. Quecunq; em̄ di
ligo. de his libenter loquoꝝ ⁊ audio
atq; taliū imagines ad domū mecuꝝ
reporto. Sed br̄s ille homo qui p
pter te dñe omnibus creaturis abeun
di licentiam tribuit : qui nature vim
facit et ꝑcupiſcentias carnis feroꝝe
sp̄s crucifigit. vt ſerena ta ꝑſcientia
puram tibi orōnez offerat: dignuſq;
ſit angelicis intereſſe (horis. oibus
terrenis foris et intus excluſis.

De deſiderio eterne vite et
quanta ſunt certantibus bona
promiſſa

Ca. liiii

Nli mi cum tibi deſiderium
eterne beatitudinis deſuper
inſundi ſentis et de taberna
culo corporis exire concupiſcis vt
claritatem meam ſine viciffitudinis

umbra premlari possis : dilata cor
tuum et oī desiderio hanc scām in-
spirationem suscipe. Redde amplif-
simas supne bonitati grās : que tecū
sic dignanter agit. clement' visitat. ar-
dent' excitat. potenter subleuat. ne p
prio pondere ad trēna labaris. Ne
q; enim hoc cogitatu tuo aut conatu
accipis. sed sola dignatione superne
grē et diuini aspectus : quatinus in
virtutibus et maiori humilitate pro-
ficias et ad futura certamina te pre-
pares : mibiq; toto cordis affectu ad-
herere ac feruenti voluntate studeas
deseruire. Fili sepe ignis ardet. sed
sine fumo flamma non ascendit. Sic
et aliquorum desideria ad celestia
flagrant . et tamen a tentatione car-
nalis affectus liberi non sunt : Idcir-
co nec oīo pure p honore dei agunt
qđ tam desiderant ab eo perunt. Ta-
le est et sepe tuum desiderium : quod

Liber. iij.
infirmitate fore t
en est hoc puru
ppia comodie
te non quod riu
modum. sed qu
est atq; bonocif
sitas. meam co
rio et omni del
ac sequi. Non
frequenter gen
les esse in libe
iam te delecta
lestis pria ga
venit boza ista
tempus belli. u
probationis. C
bono sed non p
Ego su. expect
veniat regnum
edue in terris
tus. Consolat
tas. sed copio

Liber. iij.

Lxx

insinuasti fore tam importunum. Non
enim est hoc purum et perfectum quod
propria comoditate est infectum. De-
te non quod tibi est delectabile et co-
modum. sed quod mihi acceptabile
est atque honorificum. quia si recte in-
dicas. meam ordinationem tuo deside-
rio et omni desiderio preferre debes
ac sequi. Noui desiderium tuum: et
frequentes gemitus audiui. Jam vel-
les esse in libertate glorie filiorum dei
iam te delectat domus eterna et ce-
lestis patria gaudio plena: sed nondum
venit hora ista. sed est adhuc aliud
tempus belli. vicium temporis laboris et
probationis. Optas summo repleti
bono sed non potes hoc assequi modo
Ego sum. expecta me dicit dominus: donec
veniat regnum dei. Probandus es
adhuc in terris: et in multis exercitatus.
Consolatio tibi interdum dabitur:
sed copiosa facietas non preedit

Lon^odrare igitur et esto robustus taz
in agendo q̄ in patiēdo nature con
traria: oportet te nouū induere ho
minem et in alterū virum mutari.
Oportet te sepe agere qd̄ non vis: ⁊
qd̄ vis oportet te relinquere. Quod
alijs placet p̄cessum habebit: qd̄ tibi
placet vltra non p̄ficiet. Qd̄ alij di
cunt audietur: qd̄ tu dicis pro nihilo
computabit. Petent alij et accipient
tu petes nec ipetrabis. Erūt alij ma
gnū in ore hoim de te aut̄ tacebitur.
Alijs hoc vel illud cōmittetur. tu aut̄
ad nihil vtile iudicaberis: Propter
hoc natura aliqui p̄ristabit. ⁊ mag
nam certamen sustinebit: Sed ma
gnū bonū inde p̄sequeris si filens
portaueris. In his et similibus mul
tis p̄bati solet fidelis dñi seruus: q̄
liter se abnegare et in oibus frange
re quiuerit. Uix est aliquid tale in q̄
tantundē moū indiges. sic nō videri

Liber. iij.

pati que vo
marime aut̄ ca
q̄ minus vri
bentur. Et qui
et̄no potest
tius ideo du
tum alterius
pium sentire
fili hocum fr
finem atq; p̄
et non habet
fortissimi p̄
⁊ p̄ modica
sponte deser
tatem tuam
mes omne q̄
dehēre po
tius facultas
tendi. Iu vo
meū: nil cap
tum. Iu m
te p̄cretur

Liber. iij.

q

Erri

et pati que volenti tue aduersa sunt
maxime aut cum disconuenientia et
q̄ minus vrilia tibi apparent fieri in
bentur. Et quia non audes resistere
altiori potestati sub dominio consti
tutus. ideo durum tibi videt ad nu
rum alterius ambulare et omne pro
prium sentire omittere. Sed pensa
fili horum fructum laborum. celere
finem atq; premium nimis magnuz
et non habebis inde grauamen sed
fortissimū patientie tue solamē. Na
z p̄ modica hac voluntate quā nunc
sponte deseris habebis semp volū
tatem tuam in celis. Ibi quippe inue
nies omne quod volueris: omne qd̄
desiderare potes. Ibi aderit tibi to
tius facultas boni: sine timore amit
tendi. Ibi voluntas tua vna semper
mecū: nil cupiet extraneū vel priua
tum. Ibi nullus resistet tibi. nemo de
te p̄queretur. nemo impedit. nil ob

uiabit: sed cuncta desiderata simul
erunt p̄sentia: totūq; affectum tuum
reficient et adimplebunt vsq; ad sū-
mum. Ibi reddam gloriā p̄ ptume-
liā p̄pessa. pallium laudis p̄ merore
p̄ loco nouissimo sedem regni in se-
cula. Ibi apparebit fructus obediē-
tie. gaudebit labor penitentie. et hu-
milis subyectio coronabit gloriose.
Nunc ḡ te inclina humiliter sub om-
nium manibus. nec sit cure quis hoc
dixerit vl̄ iusserit: sed hoc magnope
curato vt siue p̄latus siue minor aut
equalis aliquid a te exposcerit vel
inuenerit. p̄ bono totū accipias ⁊ sin-
cera voluntate studeas adimplere.
Querat alius B. alius illud. glorie
ille in illo. et iste in isto. laudeturq;
milies mille: tu aut̄ nec in isto nec in
illo sed in tui ipsi⁹ gaude p̄p̄tu: ⁊ in
mei solius b̄n̄placito ac honore. hoc
optandū est tibi. vt siue p̄ vitā siue p̄

Liber. iij.
mortem. oens
Qualiter
debeat in ma

Omne
nunc e
fieri v
facis bonum
tuus. non in
tu salus leri
coona me a
nor meus re
us. nisi qd̄ a
rito suo. Tu
fit ⁊ que feci
rius meis
tristatur an
ad lacrim
turbatur a
passiones.
pacem filii

Liber. iij.

Cxxii

mortem. deus semp in te glorificet.

Qualiter homo desolatus
debeat in manus dei se offerre

Ca. lv

Omnis deus sancte pater sis
nunc et in eternum benedictus: quia
sicut vis factum est: et quod
facis bonum est. Letetur in te seruus
tuus. non in se. nec in aliquo alio: quia
tu salus leticia vera. tu spes mea et
corona mea: tu gaudium meum et ho-
nor meus domine. Quid habet seruus tu-
us: nisi quod a te accepit etiam sine me-
rito suo? Tua sunt omnia: que dedi-
sti et que fecisti. Pauper sum et in labo-
ribus meis a iuuentute mea: et con-
tristatur anima mea non nunquam usque
ad lacrimas: quandoque etiam con-
turbatur ad se propter imminentes
passiones. Desidero pacis gaudium
pacem filiorum tuorum flagito: qui

in lumine cōsolationis a te pascunt
Si das pacem. si gaudium sc̄tū infū
dis : erit anima serui tui plena mo
dulatione ⁊ deuota in laude tua : S;
si te subtraxeris sicut sepiissime so
les . non poterit currere viam man
datorum tuorum : sed magis ad tun
dendum pectus genua incuruantur :
q̄ non est illi sicut heri et nudiuster
tius q̄ splendebat lucerna tua sup
caput eius et sub vmbra alarum tu
arum protegebatur a tentationibus
irruentibus . Pater iuste et semper
laudande : venit hora vt probetur ser
uus tuus . Pater amande : dignum
est vt hora hac patiatur pro te ali
quid seruus tuus . Pater perpetue
venerande venit hora quam ab eter
no presciebas affuturam vt ad mo
dicuz tempus succumbat foris seru
tuus : viuat vero semp apud te intus
paululum vilipendatur . humilietur :

Liber. iij.

et dicitur coram

deus conetur

rum tecum in a

lignat et in celis

ter lance tu sic o

si : hoc factum

si . Dec est enim

nam pati et tri

amoro tuo quot

et quomodocum

Sine consilio

causa : mbū fr

domine q̄ bu

ustificaciones

nes cordis ar

diam Utile mil

faciem meam :

ad solandū

B inferuabile

re : affligis

sine equitate

bi quia non

Liber. iij.

Lxxiii

et deficiat coram hominibus. **P**ossio
nibus conteratur et longuozibus: vt
iterum tecuz in auroza noue lucis re
surgat et in celestibus clarificet. **P**a
ter sancte tu sic ordinasti tu sic volui
sti: et hoc factum est quod ipse p̄cepi
sti. Hec est enim gratia ad amicum
uum. pati et tribulari in mundo pro
amore tuo: quotienscunq; a quocunq;
et quomodocunq; id pmiseris fieri.
Sine consilio et puidencia tua et sine
causa: nihil fit in terra. Bonum mihi
domine q̄ humiliasti me vt discam
iustificationes tuas: et omnes elato
nes cordis atq; presumptiones abij
ciam. Utile mihi q̄ confusio coopuit
faciem meam: vt te potius q̄ hoīes
ad p̄solandū requirā. Didici etiā ex
B inscrutabile iudiciū tuū expauesce
re: q̄ affligis iustū cum impio. sed nō
sine equitate et iusticia. **G**ratias ti
bi quia non pepercisti malis meis.

sed et riuisti me & berib⁹ amaris in-
fligens dolores: et immittens angu-
stias foris et intus. Non est qui me
psoleat ex omnibus que sub celo sunt
nisi tu dñe deus meus. celestis medi-
cus aīarum. qui pcutis et sanas. de-
ducis ad inferos et reducis. Discipli-
na tua sup me. et virga tua ipsa me
docebit. Ecce p̄ dilecte in manibus
tuis ego sum: sub virga correctionis
tue me inclino. pcutere dorsum meum
et collū meū vt incuruē ad voluntatē
tuā tortuositatē meam. Fac me pius
et humilē discipulum sicut bñ facere
consueuisti: vt ambulem ad oēm nu-
tum tuum. Tibi me et omnia mea ad
corrigendū cūmendo: melius est hic
corripi q̄ in futuro. Tu scis omnia et
singula: et nil te latet in humana con-
sciā. Ante q̄ fiant nosti ventura: et nō
opus est tibi vt qs te doceat aut ad-
moneat de his que geruntur in terrā

liber. iij.

In scis quid e
mei et quare
nisi in vicio
cum deficer
despicias pecc
nulli melius n
tam. Da mihi
est. B amare q
dare qd tibi
qd tibi pecc
perare qd o
me finas fr
ricorum iudic
rium hoim
sed in iudic
spualibus t
voluntatem
inquirere.
sentas in
tores secu
do. Quid
tatur ab h

Liber. iij.

Lxxiiii

Tu scis quid expedit ad pro^ocurum
meū: et quantū defuit tribulatio ad
rubiginē vitioꝝ purgandā. Fac me-
cum desideratū bñplacitū tuū: et ne
despicias peccaminosam vitā meā:
nulli melius nec clari⁹ q̄ tibi soli no-
tam. Da mihi dñe scire qđ sciendum
est. B̄ amare qđ amandū est. hoc lau-
dare qđ tibi sūme placet: B̄ reputare
qđ tibi preciosum apparet. hoc vitu-
perare qđ oculis tuis sordescit. Nō
me finas fm visionem oculoꝝ exte-
riorum iudicare. neq; fm audituz au-
rium hoīm impītoꝝ sententiarē:
sed in iudicio vero de visibilibus et
spūalibus discernere. atq; sup omnia
voluntatem beneplaciti tui semper
inquirere. Falluntur sepe hominuz
sensus in iudicando: fallūtur et ama-
tores seculi visibilia tñtūmō aman-
do. Quid est hō inde melior: q̄ repu-
tatur ab hoīe maior? Fallax fallacē

vanus. Anum. cecus cecum. infirmus
infirmum decipit dum exultat: et vera
citer magis pfundit. dum inaniter lau-
dat. Nam quantum unusquisque est in
oculis tuis. tantum est et non amplius
ait humilis sanctus franciscus.

Quod humilibus insistendum est
operibus cum deficitur a sum-
mis

Ca. lvi

Illi non vales semper in feruē
tiori desiderio virtutum stare
nec in altiori gradu contempla-
tionis: sed necesse habes interdum ob
originalem corruptelam ad inferiora
descendere. et onus corruptibilis vi-
te etiam inuice et cum tedio portare
Quoad mortale corpus geris: redium
senties et grauamen cordis. Oportet
ergo sepe in carne de carnis onere ge-
mere. eo quod non vales spiritualibus studiis
et diuine contemplationi indefinenter inbe-

Liber. iij.

Errv

rere. Tunc expedit tibi ad huiusmodi z exteriora opera pfugere et in bonis te actibus recreare: aduentum meuz et supernam uisitationem firma confidentia expectare. exilium tuum et ariditatem mentis patienter sufferre: donec iterum a me uisiteris: et ab omnibus anxietatibus libereris. Nam faciam te laborum obliuisci: et interna quiete pfrui. Expandam coram te prout scripturarum: ut dilatato corde curare incipias uiam mandatorum meorum. et dices: Non sunt condigne passionis huius temporis ad futuram gloriam. que reuelabitur in nobis.

Quod homo non reputet se consolatione dignum sed magis uerbis reum

Ca. lviij

Domine non sum dignus consolatione tua nec aliqua spiritali uisitatione: et ideo in

ste me q̄ agis q̄m me inopem et deso-
latū relings. Si em̄ ad instar maris
lachrimas fundere possem: ad huc cō-
solatione tua dignus non essem. Uñ
nihil dignus sum q̄ flagellari ⁊ pu-
niri. qz grauit̄ et sepe te offendi et
in multis valde deliqui. Ergo vera
pensata ratione. nec minima sum di-
gnus p̄solatiōe: sed tu clemens et mi-
sericors deus q nō vis p̄ire opa tua
ad ostendendū diuicias bonitatis tue
in vasa misericordie tue. etiam p̄ter
omne pp̄rium meritū dignaris con-
solari seruum tuum supra humanuz
modum. Tue em̄ consolationes non
sunt sicut humane confabulationes.
Quid egi dñe vt mibi conferres ali-
quem celestem consolationem? Ego
nihil boni me egisse recolo: s; semp
ad vitia p̄num et ad emendationem
pigrum fuisse. Uerum est et negare
non possum: Si alit̄ dicerē. tu stares

Liber. iij.**Errvi**

contra me et non esset qui defende-
ret. Quid merui p peccatis meis: ni-
si infernum et ignem eternū? In veri-
tate confiteor quoniam dignus sum
omni ludibrio et p̄temptu: nec deceet
me inter deuotos tuos cōmorari. Et
licet hoc egre audiam. tñ aduersum
me p veritate peccata mea arguant
vt facilius misericordiam tuam merear
impetrare. Quid dicam reus et omni
confusione plenus? Non habeo os
loquendi nisi hoc tñ verbum: pecca-
ui dñe peccaui: misere mei. ignosce
mibi. Sine me paululum vt plangas
dolorē meum: anteq̄ vadam ad
terram tenebrosam ⁊ opertam mor-
tis caligine. Et quid tam maxime a
reo ⁊ misero peccatore requiris: nisi
vt conteratur et humiliet se pro de-
lictis suis? In vera contritione ⁊ cor-
dis humiliatōe nascitur spes venie.
reconciliatur perturbata conscientia

reparat. Gra p̄dita. tuetur homo a fu-
tura ira: ⁊ occurrūt sibi mutuo ī oscu-
lo sc̄to deus ⁊ penitēs aīa. humilis
pctōz p̄ritō acceptabile tibi est dñe
sacrificium: longe suauis odorans
in p̄spectu tuo q̄ thuris incensum. B
est gratum etiā vnguentū qđ sacris
pedibus tuis infundī voluisti: qz cor
p̄ritum et humiliatum nūq̄ despex-
isti. Ibi est loc⁹ refugij a facie ire ini-
mici: ibi emendatur et abluitor quic
quid aliunde p̄tractū est et inq̄natū.

De gr̄a dei que nō miscet̄ ter-
rena sapientibus La. lviij

Illi preciosa est gratia mea:
non patitur se miscere extra-
neis rebus nec consolatio-
nibus terrenis. Abijcere ergo oportet
omnia impedimenta gratie. si op-
tas eius infusionem suscipere. Pete
secretū tibi. ama solus habitare tecū

liber. iij.
nullus requi-
gis ad deum
ut componet
tam p̄ficiam
ma. dei vacat
ribus an̄pon
vacare et in
tari. A. voci
ter elongat
mentem te
erat beatus
q̄ aduena
se p̄incam
ticia erit
effectus de
gregatum
eger nece
malis bo
libertate
se spiritu
re tam re
mine ma

Liber. iij.

Lxxvii

nullius require ꝑfabulatōes: sed ma
gis ad deum deuotam effunde precē
vt compunctā teneas mentem et pu
ram ꝑsciam. Totum mōuz nihil est
ma. qđ vacatiōē omnibus exterio
ribus añpone: Nō em̄ poteris mihi
vacare et in transitorijs parit̄ delec
tari. A notis ⁊ a charis amicis opoz
tet elongari: et ab omni tpali solatō
mentem tenere priuatam. Sic obse
crat beatus apostolus petrus: vt tan
qđ aduenas ⁊ peregrinos in B mūdo
se ꝑtineant xꝑi fideles. O quanta fi
ducia erit morituro: quē nullius rei
affectus detinet in mōdo. Sed sic se
gregatum cor habere ab omnibus.
eger necdum capit animus. nec ani
malis homo nouit interni hominis
libertatem. Attamen si vere velit es
se spiritalis: oportet eum renuncia
re tam remotis qđ ꝑpinquis: ⁊ a ne
mine magis cauere qđ a seipso. Site

metipsum pfecte viceris. cetera faci
lius subiugabis. Perfecta nāq; vic
toria est de semetipso triumphare.
Qui em̄ semetipsum subiectū tenet
vt sensualitas rationi et ratio in cūc
ris obediat mihi: hic vere victor est
sui et dñs mōi. Si ad hunc apicē scā
dere gliscis. oportet virilit̄ incipe et
securim ad radicē ponere vt euellas
et destruas occultam et inordinatā
inclinacionē ad teipsum et ad om̄e pri
uatum et materiale bonum. Ex B vi
tio q̄ homo semetipsum nimis inor
dinate diligit: pene totum pendet q̄
quid radicalit̄ vincendum est. Quo
deuicto ⁊ subacto malo: pax magna
et tranquillitas erit continuo. Sed
quia pauci sibiipfis perfecte mori la
borant nec plene extra se tendunt:
propterea in se implicati remanent
nec supra se in spiritu eleuari possūt
Qui autem libere mecum ambulare

Liber. iij.
videtur. nec
nas et inoz
mostrer. at
to amore con
De diuina
et gratie
Fili
nati
tra
Vir nisi a
nato boie
bonū appe
ditis ve
cie boni mu
lida est et n
decipit. et
Sed grat
omni spe
non p̄re
agit in q̄
tura inu

Liber. iij.

Corviii

desiderat. necesse est vt omnem pra-
uas et inordinatas affectiones suas
mortificet. atq; nulli creature priua-
to amore concupiscenter inhereat.

De diuersis motibus nature
et gratie

Ca. lix

Non diligenter aduerte motus
nature et gratie. qz valde con-
trarie et subtiliter mouentur: et
vix nisi a spiritali et intimo illumi-
nato hoie discernunt. Omnis quidem
bonum appetunt et aliquid boni in suis
dictis vel factis pretendunt id sub spe-
cie boni multi falluntur. Natura cal-
lida est et multos trahit illaqueat et
decipit: et se semper pro fine habet:
Sed gratia simpliciter ambulat. ab
omni specie mala declinat. fallacias
non pretendit. et oia pure propter deum
agit in quo et finaliter requiescit. Na-
tura inuite vult mori. nec premi nec

superari nec subesse nec sponte sub-
lugari: Gratia vero studet mortifica-
tioni pprie. resistit sensualitati. que-
rit subijci. appetit vinci. nec propria
vult libertate fugi. s; disciplina amat
teneri. nec alicui cupit dominari. sed
sub deo semp viuere stare et esse. at
q; ppter deum omni humane creatu-
re humiliter parata est inclinari. Na-
tura p suo comodo laborat et quid
lucris ex alio sibi preueniat attendit:
Gratia aut non quid sibi vrile et co-
modosum sit. sed qd multis pficiat
magis considerat. Natura libenter
honoram et reuerentiam accipit: Gra-
tia vero omnem honoram et gloriam deo
fideliter attribuit. Natura pfusionem
timet et ptempum: Gra-
tia aut gaudet
p nomine iesu pumeliam pari. Na-
tura otium amat et quietem corpa-
lem: Gra-
tia aut vacua esse no potest. s;
libenter amplectit laborem. Natura

Liber. iij.

perit curiosa
beet vicia et
plibus delect
non aspnatur
tui panis. V
gaudet ad luc
no irritat leu
attendit etem
nec in pdicio
bis duriorib
sui et gaud
constituit. V
tius accipit
pinata: Gra-
tiam vitar
tis beatus
Natura incl
nem ppter an
sus: Sed q
tutes. rem
cum odit e
enagione

querit curiosa h̄re et pulcra . et ab-
 horret vicia et grossa: S̄ra vero sim-
 plicibus delectat̄ et humilibus aspa-
 non asp̄natur . nec vetustis refugit in-
 diu pannis . Natura respicit t̄palia .
 gaudet ad lucra t̄rena . tristat̄ de d̄a
 no . irritat̄ leui iniurie v̄bo: Sed gr̄a
 attendit eterna . n̄o inheret t̄pali-
 bus . nec in p̄ditione rerū turbat̄ . neq̄ ver-
 bis durioribus acerbat̄ . q̄z thesaurū
 suū et gaudium in celo vbi nil perit
 constituit . Natura cupida est ⁊ liben-
 tius accipit q̄z donat . amat pp̄ria et
 priuata: Gr̄atia autem pia est ⁊ com-
 munis . vitat̄ singularia . p̄tentat̄ pau-
 cis . beatius iudicat dare q̄z accipere
 Natura inclinatur ad creaturas . ad car-
 nem pp̄riam . ad vanitatem ⁊ discursus:
 Sed gr̄a trahit ad deū et ad vir-
 tutes . renunciat creaturis . fugit mū-
 dum . odit carnis desideria . restringit
 euagatōnes . erubescit in publico ap-

parere. Natura libent' aliqđ solatiū
h3 externū in quo delectet ad sensū:
Sed gr̃a in solo deo querit solari
et in summo bono sup omnia visibi-
lia delectari. Natura totum agit p-
pter lucrum ⁊ commodum pprium. ni-
hil gratis facere potest. s3 aut equa-
le aut melius aut laudem vel fauorē
p benefactis psequi sperat. ⁊ multū
ponderari sua gesta et dona ꝑcupi-
scit: Gr̃a vero nil tpale querit. nec
aliud pmiū qđ deum solum p merce
de postulat. nec amplius de tpalib3
necessarijs desiderat nisi quantū hec
sibi ad assecutionem eternoꝝ valeāt
deseruīre. Natura gaudet de amicis
multis et ppinquis. gloriā de nobi-
li loco ⁊ ortu generis. arridet poten-
tibus. blandit diuitibus. applaudit
similibus. Gr̃a autē et inimicos dili-
git. nec de amicoꝝ turba extollitur.
nec locū nec ortū nataliū reputat nisi

Liber. iij.
virtus ma
purgē q
ceni qđ p
fallaci ex
ra carism
virtutes
tū et mol
stant fer
flectit.
ad deu
emana
arrog
suam
sensu
diuino
ra app
dite.
p sen
⁊ ag
Sed
prip
rup

Liber. iij.

● Lxxx

virtus maior ibi fuerit. fauet magis
paupi q̄ diuiti. comparit plus inno
centi q̄ potenti. ꝑgaudet veraci non
fallaci. exhortat ſemp bonos melio
ra carismata emulari et filio dei per
virtutes assimilari. Natura de defec
tu et molestia cito ꝑquerit. Gr̄a con
stant fert inopiã. Natura oĩa ad ſe re
flectit. ꝑ ſe certat et arguit: Gr̄a autē
ad deum cūcta reducit vñ originalit̄
emanant. nihil boni ſibi aſcribit nec
arroganter ꝑſumit. non ꝑtendit nec
ſuam ſententiã alijs ꝑfert. ſed in oĩ
ſenſu ⁊ intellectu eterne ſapientie ac
diuino examini ſe ſubmittit. Natu
ra appetit ſcire. ⁊ noua et ſecreta au
dire. vult exterius apparere et mlta
ꝑ ſenſus experiri. deſiderat agnoſci
⁊ agere vñ laus et admiratio ꝑcedit
Sed gr̄a non curat noua nec curioſa
ꝑcipere. qz totū hoc de vetuſtate cor
ruptionis eſt ortum. cū nihil nouū ⁊

durabile sit sup̄ terram. Docet itaq; sensus restringere. vanā cōplacentiā ⁊ ostentationem deuitare. laudanda ⁊ digne miranda humiliē abscondere. et de omni re et de omni scientia vtilitatis fructū atq; dei laudē et honorē querere. Nō vult se nec sua p̄dicari. sed deū in donis suis optat bñdici: qui cūcta ex mera charitate largitur. hec gr̄a sup̄naturale lumen ⁊ quoddam dei speciale donū est. ⁊ p̄prie electorum signaculum ⁊ pignus salutis eterne. que hoīez de terrenis ad celestia amanda sustollit. ⁊ de carnali sp̄ialem efficit. Quanto igitur natura amplius premitur ⁊ vincitur tanto maior gr̄a infunditur. ⁊ quidie nouis visitationibus interior homo fm̄ imaginem dei reformatur.

**De corruptione nature et eff
ficacia gr̄e diuine** La. lx

Liber. iij.

● CXXI

Omine deus meus qui me
creasti ad imaginem ⁊ simili
tudinē tuā: concede mihi hāc
grām quā ostendisti mihi tā magnā
et necessariam ad salutem vt vincas
pessimā naturam meam trahentē ad
pctā ⁊ in pditionē. Sento enī in car
ne mea legem pcti ꝓradicente; legi
mentis mee et captiuū me ducentem
ad obediendū sensualitati in multis
nec possum resistere passionibus eiꝝ
nisi assistat tua sanctissima grā cordi
meo ardentē infusa. Opus est gra
tia tua et magna gratia: vt vincatur
natura ad maluz semp ꝓzona ab ado
lescētia sua. Nam ꝓ primū hominē
adam lapsa et vitata ꝓ peccatum in
omnes homines pena huius macule
descendit. vt ipsa natura que bona ⁊
recta a te condita fuit. ꝓ vitio iam ⁊
infirmitate corrupte nature ponatur
eo ꝓ motus eius sibi relictus ad ma

lum et inferiora trahat. Nam modi-
ca vis que remansit est tãq̃ scintilla
quedã latens in cinere: hec est ipsa
ratio naturalis circũfusa magna cali-
gine adhuc iudicium hñs boni et ma-
li. veri falsiq̃ distantia. licz impotēs
fit adimplere om̃e qđ approbat. nec
pleno iam lumine veritatis nec sani-
tate affectrõm suarũ potiat. Hinc est
deus meus qđ condelector legi tue
fm̃ interiorẽm hoĩem. sciens manda-
tum tuũ fore bonũ. iustum et sanctũ.
arguens etiam om̃e malum et pecca-
tum fugiendũ: carne autẽ seruiõ legi
peccati dum magis sensualitati obe-
dio q̃ ratõni. Hinc est qđ velle bonũ
mibi adiacet p̃ficere autẽ nõ inuenio
Hinc sepe mltã bona p̃pono. sed qđ
grã deest ad adiuuandũ infirmitatẽ
meam: ex leui resistantia resilio ⁊ de-
ficio. Hinc accidit qđ viam p̃fectiõis
agnosco. ⁊ qualif̃ agere debeã clare

Liber. iij.

lris video. sed
pondere peccatus
fango. Qđmã
ria dñe grã tua:
ad p̃ficiendum
sine ea nihil poss
possum in te. cor
vera celestis grã
ppia. merita
ponderanda:
tie: nihil p̃aler
bil ingenũ ve
te dñe sine grã
nis et malis
aut p̃prium de
tio qua m̃fignu
eterna. Lomũ
donum p̃ber
tio nec quã
quid estimet
neq; spes ne
cepe sũt sine

Liber. iij.

Lxxxii

satis video. sed pprio corruptionis
pondere pressus ad pfectiora nō as-
surgō. O q̄ maxime est mihi necessa-
ria dñe gr̄a tua: ad inchoandū bonū
ad pficiendū ⁊ ad pficiendū. Nam
sine ea nihil possum facere: oīa autē
possum in te. confortante me gr̄a. O
vera celestis gr̄a sine qua nulla sunt
ppria merita: nulla q̄z dona nature
ponderanda: Nihil artes. nihil divi-
tie: nihil pulcritudo vel fortitudo. ni-
hil ingenū vel eleq̄ntia valēt apud
te dñe sine gr̄a. Nā dona nature bo-
nis et malis sunt cōmunia. electozū
aut pprium donū est gr̄a siue dilec-
tio qua insigniti digni habentur vita
eterna. Tantū eminet hec gr̄a: ut nec
donum pphetie nec signozum opa-
tio nec quātalibet alta speculatio ali-
quid estimef sine ea Sed neqz fides
neqz spes neqz alie virtutes tibi ac-
cepte sūt sine charitate ⁊ gr̄a. O bea

tissima gr̃a que paup̃em spiritu vir-
tutibus diuitem facis. et diuitē mul-
tis bonis humilē corde reddis: veni
descende ad me. reple me mana p̃so-
latione tua: ne deficiat p̃re lassitudie
et ariditate mentis anima mea. Ob-
secro dñe vt inueniā gr̃am in oculis
tuis: sufficit em̃ mihi gr̃a tua. ceteris
non obtentis que desiderat natura.
Si fuero tentatus et vexatus tribu-
lationibus multis: nō timebo mala-
dum mecū fuerit gr̃a tua: Ipsa forti-
tudo mea. ipsa p̃silium p̃fert et auxi-
liū. Lunctis hostibus potentior est: ⁊
sapientior vniuersis sapientib⁹: Ma-
gistra est veritatis. doctrix discipule
lumen cordis. solamē p̃ssure. fuga-
trix tristitie. ablatrix timoris: nutrix
deuotionis. p̃ductrix lacrimarum.
Quid sum sine ea: nisi aridum lignū
et stips inutilis ad eijciendū? Tua gr̃
me dñe gr̃a sp̃ p̃ueniat et sequat. ac

Lib. iij.

bonis opibus tu-

rum ⁊ istum sp̃m
Quo nospo
sum imitari

Hi qua
tantu
Sicut

internā pace
linquere deo
scere p̃lectā
tate mea sine
Sequere me
vita sine vi
non cognosci
Ego sum via
tas cui credes
rare tebes
veritas inf
bilis. Ego s
suprema: vi

Liber. iij.

Cxxiii

bonis opibus iugiter p̄stet esse inten-
tum p̄ ihm xpm filium tuum. Amen

Qd̄ nos ipsos abnegare et cri-
stum imitari debemus p̄ crucē

Ca. lxi

Illi quantū a te vales exire:
tantū in me poteris transire
Sicut nihil foris ꝑcupiscere
internā pacē facit: sic se interius re-
linquere deo coniūgit. Uolo te addi-
scere p̄fectā abnegationē tui in volū-
tate mea sine ꝑtradictiōe et querela
Sequere me: ego sum via. veritas ⁊
vita. Sine via non itur. sine veritate
non cognoscitur: sine vita non viuif
Ego sum via quā sequi debes. veri-
tas cui credere debes: vita quā spe-
rare debes. Ego sū via inuiolabilis
veritas infallibilis: vita intermina-
bilis. Ego sum via rectissima. veritas
suprema: vita vera. vita beata. vita

vanus. Anum. cecus cecum. infirmus
infirmum decipit dum exultat: et vera
citer magis pfundit. dum inaniter lau-
dat. Nam quantum unusquisque est in
oculis tuis. tantum est et non amplius
ait humilis sanctus franciscus.

Quod humilibus insistendum est
operibus cum deficitur a sum-
mis

Ca. lvi

Illi non vales semper in feruē
tiori desiderio virtutum stare
nec in altiori gradu contempla-
tionis: sed necesse habes interdum ob
originalem corruptelam ad inferiora
descendere. et onus corruptibilis vi-
te etiam inuice et cum tedio portare
Quoad mortale corpus geris: redium
senties et grauamen cordis. Oportet
ergo sepe in carne de carnis onere ge-
mere. eo quod non vales spiritualibus studiis
et diuine contemplationi indefinenter inbe-

Liber. iij.

Cxxiii

bonis opibus iugiter p̄stet esse inten-
tum p̄ ih̄m xpm̄ filium tuum. Amen

Q̄d nos ipsos abnegare et cri-
stum imitari debemus p̄ crucē

Ca. lxi

Illi quantū a te vales exire:
tantū in me poteris transire
Sicut nihil foris ꝑcupiscere
internā pacē facit: sic se interius re-
linquere deo coniūgit. Uolo te addi-
scere p̄fectā abnegationē tui in volū-
tate mea sine ꝑtradictiōe et querela
Sequere me: ego sum via. veritas ⁊
vita. Sine via non itur. sine veritate
non cognoscitur: sine vita non viuif
Ego sum via quā sequi debes. veri-
tas cui credere debes: vita quā spe-
rare debes. Ego sū via inuiolabilis
veritas infallibilis: vita intermina-
bilis. Ego sum via rectissima. veritas
suprema: vita vera. vita beata. vita

Increata. Si manseris in via mea. co-
gnosces veritatem: et veritas libera-
bit te et apprehendes vitam eternam.
Si vis ad vitam ingredi serua man-
data. Si vis veritatem cognoscere.
crede mihi. Si vis pfectus esse: ver-
de oia. Si vis esse discipulus meus:
abnega te ipsum. Si vis vitam
possidere presentem vitam premne. Si
vis exaltari in celo: humiliata te in mun-
do. Si vis regnare mecum: porta cru-
cem mecum. Soli enim serui crucis in-
ueniunt viam beatitudinis et vere lucis
Dne ihesu xpe qz ardua est via tua et
modo despecta dona mihi tecum modum
despectum imitari. Non enim maior
est seruus dno suo: nec discipulus su-
per magistrum. Exerceat seruus tuus
in vita tua. quia ibi est salus mea et
sanctitas vera. Quicquid extra eam le-
go vel audio: non me recreat nec de-
lectat plene. Fili qz bec scis et legi-

ber. iii.

quia beatus eris
in mandata mea
et colliga me. et
manifestabo ei mi
cum sedere me
mei. Dne igitur
vriqz mihi p
scipi de manu
vriqz ad morte
Vere vita bon
our par adu.
ire non licet. n
Eya fratres p
nobiscum. Pro
bane cruce: p
in cruce. Erat a
noster et p
greditur ante
nobis. Sequi
nat terrores
ter in bello
glorie nostre

Liber. iij.

¶ **¶**

si oia beatus eris si feceris ea. Qui
h3 mandata mea et seruat ea. ipse est
qui diligit me. et ego diligam eum ⁊
manifestabo ei meipsum : et faciam
eum p̄sedere mecum in regno patris
mei. Dñe igit̄ sicut dixisti et p̄misisti
si vtiq; mihi p̄mereri p̄ringat. Su-
scepi de manu tua crucē: portabo eā
vsq; ad mortē sicut imposuisti mihi.
Uere vita boni monachi crux est: et
dux paradisi. Inceptum est: retro ab-
ire non licet. nec relinquere oportet
Eya fratres p̄gamus simul ih̄sus erit
nobiscum. Propter ih̄m suscepimus
hanc crucem: p̄pter ih̄m p̄seuerem⁹
in cruce. Erit adiutor n̄r qui est dux
noster et p̄cessor. En rex noster in-
greditur ante nos. qui pugnabit pro
nobis. Sequamur virilit̄. nemo me
tuat terrores: simus parati mori for-
titer in bello. nec inferamus crimē
glorie nostre vt fugiamus a cruce.

Quomodo non sit nimis de-
yectus quā in aliquos labitur &
fectus Ca. lxii

Illi magis placent mihi pa-
tientia & humilitas in aduer-
sis: quā multa consolatio et de-
notio in prosperis. Ut quid te tristat
paruum factum pro te dictum? Si am-
plius fuisset commoveri non debuisses
sed nunc dimitte transire. non est pri-
mum nec novum. nec ultimum erit si diu
vixeris. Satis virilis es: quod diu nil
obviat aduersi. bene etiam consolus. et ali-
os nosti roborare verbis: sed cum ad
ianuam tuam venit repentina tribula-
tio: deficiis consilio et robore. Atten-
de magnam fragilitatem tuam quam
sepius experiris in modicis obiec-
tis. Tamen pro salute tua ista fiunt.
Cum hec et similia contingunt. Pone
ut melius nosti. ex corde et si te teci

libr. iij.
pro non tu deiciat
ad minus sufficit
et gaudent. Et
audis et indignat
me te nec parari
tum ex ore tuo
valent. Luto p
citata: et dolor
gra vulcorabot
cit rōis inuare
plus consolati
bi et devore in
oc esto: et ad n
accingere. Plo
fite sepius per
grauiter tentat
deus: caro es
modo tu poss
virtutis pmar
it angelo in ce
paradiso: qui
sum qui mere

Liber. iij.

CXXV

git: non tñ deiciat nec diu implicet :
Ad minus sustine patienter. si nō po
tes gaudenter. Etiam si minus libentē
audis et indignationē sentis: Repri
me te. nec patiaris aliquid inordina
tum ex ore tuo exire vñ paruuli scā
dalisent. Lito p̄quiescet cōmotio ex
citata: et dolor internus reuertente
gr̄a dulcorabit. Adhuc viuo ego di
cit dñs. iuuare te parus et solito am
plius consolari: si confusus fueris mi
hi ⁊ deuote inuocaueris. Anime qui
or esto: et ad maiorem sustentiam
accingere. Non est totum frustratus
si te sepius percipis tribulatum vel
grauiter tentatum. Homo es et non
deus: caro es et non angelus. Quo
modo tu posses semp in eodez statu
virtutis pmanere: quando hoc defu
it angelo in celo et primo homini in
paradiso: qui non diu steterunt? Ego
sum qui merentes erigo sospitate: ⁊

suam cognoscentes infirmitatem ad
meam pueho diuinitatē. Dñe bene-
dicrum sit verbum tuum: dulce super
mel et fauū ori meo. Quid facerē in
tantis tribulationibus et angustijs
meis: nisi me pfortares tuis sanctis
sermonibus? Dūmodo tandē ad por-
tū salutis pueniā. quid cure est que
et quanta passus fuero? Da sinez bo-
num. da felicem ex B mōdo transitum
Memento mei deus meus: ⁊ dirige
me recto itinere in regnū tuū. Amen

De altioribus rebus et oc-
cultis iudicijs dei non scrutan-
dis Ca. lxiij

Noli caueas disputare d̄ altis
materijs: ⁊ de occultis dei iu-
dicijs. Lur iste sic relinquit: ⁊
et ille ad tantam gratiam assumitur
sicut etiam iste tantum affligitur et il-
le tam eximie exaltatur: Ista omnes

Liber. iij.

humana facultate excedunt. nec ad
investigandum iudicium diuinum vlla ra-
tio preualet vel disputatio. Quoniam si hec
tibi suggerit inimicus vel etiam quidam
curiosi inquirunt homines: responde il-
lud prophete. Iustus es domine: et rectus
iudicium tuum. Et illud: Iudicia domini sunt
iustificata in semetipso. Iudicia mea
metuenda sunt non discutienda. quia
humano intellectui sunt incomprehensibilia.
Noli etiam inquirere vel dis-
putare de meritis sanctorum: quis alio
sanctior aut quis maior fuerit in re-
gno celorum. Talia generant sepe li-
tes et contentiones inutiles: nutriunt
quoque superbiam et vanam gloriam.
Unde oriuntur inuidie et dissensiones
cum iste illum sanctum et alius alium
conatur superbe preferre. Talia au-
tem velle scire et investigare. nullum
fructum afferunt. sed magis sanctis di-
splicent: quia non sum deus dissensionis

Ca. lxxiii

sed pacis que pax magis in humili-
tate vera q̄ in ppria exaltatione cō-
sistit. Quidā zelo dilectionis trabun-
tur ad hos vel ad illos ampliori af-
fectu: sed humano potius q̄ diuino.
Ego sum qui cunctos pdidi sanctos.
ego donauī gr̄am. ego p̄stici gloriāz
ego noui singulorū merita. ego pueni
eos in b̄ndictōnibus dulcedinis mee
ego p̄sciui dilectos ante secula. ego
eos elegi de mundo: non ipsi me pre-
elexerunt. ego vocauī p̄ gr̄am. attra-
xi p̄ misericōdiam. ego p̄dixi eos p̄ ten-
tationes varias. ego infudi consola-
tōes magnificas. ego dedi p̄seueran-
tiam: ego coronauī eorū patientiam.
ego primum et nouissimū agnosco.
ego om̄s inestimabili dilectione am-
plector. ego laudandus sum in omni-
bus sanctis meis. ego sup̄ oīa b̄ndicē-
dus sum et honorandus in singulis:
quos sic gloriose magnificauī et pre-

Liber. iij.
reuerenti sine vi
pro meritis. Q
meis p̄tempore
ra: q̄ nullū r
qui derogat al
mibi et ceteris
locum. Om̄s v
vinculum: ide
et om̄s in vni
q̄ multo al
sua merita
rapti et ext
cti: totū in an
fruatue qui
euertere po
pe qui eter
desit in ex
ceant igitur
de sanctos
nouunt mi
Demunt et
non pui p

Liber. iij.   s   xvii

destinaui sine vllis precendentibus p
prijs meritis. Qui g̃ vnū d̃ minimis
meis ptempseris. nec magnū hono-
rat: qz pusillū z magnum ego feci. Et
qui derogat alicui sanctoz: derogat
mibi et ceteris omnibus in regno ce-
lorum. Om̃s vnum sunt p charitatis
vinculum: idem sentiūt. idem volunt
z om̃s in vnū se diligunt. Adhuc aut̃
qđ multo altius est. plus me q̃ se et
sua merita diligunt. Nam supra se
rapti et extra ppriam dilectionē tra-
cti: toti in amorē mei pgunt. in quo z
fruitiue quiescunt. Nihil est qđ eos
auertere possit aut deprisere: quip-
pe qui eterna veritate pleni. igne ar-
descūt inextinguibilis charitatis. La-
ceant igitur carnales z aiāles hoīes
de sanctorum statu differere: qui nō
norunt nisi priuata gaudia diligere.
Demunt et addunt p sua inclinatioē.
non put placz etne veritati. In mul

tis est ignorantia. eorū maxime qui
parum illuminati raro aliquē pfecta
dilectione spiritali diligere norunt
Multi adhuc naturali affectu ⁊ hūa
na amicitia ad hos vel ad illos tra
bunt: et sic in inferioribus se hñt ita
et de celestibus imaginant. Sed est
distantia incompatibilis que imperfecti
cogitant et que illuminati viri p re
uelationē supnaz specularunt. Laue q̄
fili de istis curiose tractare que tuaz
sciā excedunt: sed B magis satage
et intende vt vel minimus in regno
dei queas inueniri. Et si qspiā sciret
qs alio sanctior esset: vel maior habe
ret in regno celoz: qd ei hec noticia
pdesset. nisi se ex hac cognitione co
ram me humiliaret. et in maiorē no
minis mei laudem exurgeret: Mul
to acceptius deo facit. q de pctōrum
suoꝝ magnitudine et virtutū suaz p
uitate cogitat et q̄ longe a sanctorū

liber. iij.

peccatione dista
tate vel p
lis est sancto
dumis exora
fraga bñli m
rum secret a v
tari. Illi bñ e
mines secret
sua compel
p̄is merit
nitatis al
ipsis circa
donauit. T
gaudio sup
eis dehi gl
vicitatis. Q
res in glori
ipsis: et n
res existu
q̄ mittet
um et cec
agno: ⁊ ad

Liber. iij.

Lxxviii

perfectiōe distat: q̄ is qui de eorū ma
ioritate vel prauitate disputat. Me
lius est sanctos deuotis p̄cibus et la
chimis exorare et eorū glorioſa ſuf
fragia hūili mente implorare: q̄ eo
rum ſecreta vana inquisitione p̄ſcu
tari. Illi b̄n̄i z optime p̄tentant ſi ho
mines ſcīrēt p̄tentari et vaniloquia
ſua compeſcere. Non gloriant de p̄
p̄rijs meritis. quippe qui ſibi nil bo
nitatis aſcribūt. ſed totum mihi: quā
iſtis cūcta ex infinita charitate mea
donauī. Tanto amore diuinitatis et
gaudio ſupeſfluenti replent: vt nihil
eis deſit gl̄ie. nihilq; poſſit deeſſe fe
licitatis. Omnes ſancti quanto altio
res in gloria: tanto humiliiores in ſe
iſtis: et mihi viciniiores et dilectio
res exiſtunt. Ideoq; habes ſcriptum
q; mittebant coronas ſuas ante de
um et ceciderunt in facies ſuas corā
agno: z adorauerūt viuētē in ſecula

seculorum. Multi querunt quis ma-
ior sit in regno dei : qui ignorant an-
cum minimis erunt digni computari
Magnum est vel minimū esse in ce-
lo vbi omnes magni sunt: qz omnes
filij dei vocabunt et erunt. Minim⁹
erit in mille: z peccator centū annoꝝ
moriet. Lum enī quererent discipuli
quis maior esset in regno celoꝝ tale
audierunt responsū. Nisi pueri fu-
eritis et efficiamini sicut paruuli: nō
intrabitis in regnū celoꝝ. Quicum-
qz ḡ humiliauerit se sicut paruulus
iste: hic maior est in regno celoꝝ.
Ne eis qui cum paruulis humiliare
se sponte dedignant: quī humilis ia-
nua regni celestis eos non admittere
intrare. Ne etiam diuitibus qui hñt
hic consolationes suas: quia paupe-
ribus intrantibus in regnum dei sta-
bunt foris eiulātes. Gaudete hūiles
z exaltate paupes: qz v̄m est regnū

Liber. iij.

no. si tamen in

Ob ois si

lo deo est si

Qmin

quam

qo m

olous appa

ne tu vñe p

non est nu

sine te: au

te: Malo

sine te: El

pegrinari

Uoi tu ibi

fermas vob

fidrio es

clamare

lo demio

in necess

nisi si te

mea et f

Liber. iij.

dei. si tamen in veritate ambulatis.

Quod ois spes et fiducia in solo deo est figenda Ca. lxiij

Omine que est fiducia mea quam in hac vita habeo: aut quod maius solarium meum ex oibus apparentibus sub celo? Nonne tu es deus meus cuius misericordie non est numerus? Ubi mihi bene fuit sine te: aut quam male esse potuit preter te? Malo pauper esse propter te: quam dives sine te. Eligo potius tecum in terra peregrinari quam sine te celum possidere. Ubi tu ibi celum: atque ibi mors et infernus ubi tu non es. Tu mihi in desiderio es: et ideo post te gemere et clamare et exorare necesse est. In nullo denique possum plene confidere quod in necessitatibus auxiliemur opportunis nisi in te solo deo meo. Tu es spes mea et fiducia mea: tu solator meus

et fidelissimis in omnibus. Omnis que
sua sunt querunt. tu salutem meam et pro
fectum meum solummodo prendis: et omnia
in bonum mihi conuertis. etiam si variis tenta
tionibus et aduersitatibus expo
nas: hoc totum ad utilitatem meam
ordinas: quod mille modis dilectos tuos
probare consueuisti. In qua probatione
non minus diligere debes et laudari: quam si
celestibus consolationibus me repleres.
In te ergo domine deus pono
totam spem meam et refugium. in te omnem
tribulationem et angustiam meam constituo
quod totum infirmum et instabile inuenio
quicquid extra te conspicio. Non enim pro
derunt multi amici. neque fortes auxi
liarii adiuuare poterunt. neque prudentes
consilii responsum utile dare
neque libri doctorum consolari. nec aliqua
preziosa substantia liberare. nec locus
aliquis secretus procurari: si tu ipse
non assistas. inuues. confortes. consoleris

liber. liij.
intrat: et cu
si pacem vid
bendam te ob
feliciter in
quod omni bono
funditas elo
omnia spera
seruati mo
in te pido
rum pater
mam mea
babiratio
glorie tue
gnitatis in
maiestate
tudinem bo
nem miser
et exaudi
longe exu
tis. Pro
tui in tot
lis: ac con

Liber. iij.

xxx
instruas: et custodias. **¶** Quia naq; que
ad pacem vident esse ꝛ felicitatē ha
bendam: te absente nihil sūt: nihilq;
felicitatis in veritate ꝑserunt. Finis
ḡ oīm bonorum et altitudo vite ꝛ ꝑ
funditas eloquioꝝ tu es: et in te sup
omnia sperare fortissimuz solatium
seruozū tuozꝝ. Ad te sunt oculi mei.
in te ꝑfido deus meus misericordia
rum pater. Benedic et sanctifica ani
mam meaz bñdictione celesti: vt fiat
habitatio sancta tua et sedes eterne
glorie tue: nihilq; in templo tuo indi
gnitatis inueniatur quod oculos tue
maiestatis offendat. Scōm magni
tudinē bonitatis tue et multitudi
nem miserationū tuaz respice in me
et exaudi orationē paupis serui tui
longe exulātis in regiōe vmbre mor
tis. Protege et ꝑserua aiām seruuli
tui int̄ tot discrimina vite corruptibi
lis: ac comitatē gra tua dirige ꝑ viā

pacis ad patriam ppetue claritatis.

Explicit liber Tercius

Incipit Quartus

De uota exhortatio ad sacrā
corpis xpi cōionem. **Glor xpi.**

Quoniam Enite ad me oēs qui labora-
tis et onerati estis et ego re-
ficiam vos dicit dñs. Panis
quē ego dabo: caro mea est: p mūdi
vita. Accipite ⁊ comedite: H est corp⁹
meū qđ p vobis tradet. Hoc facite
in meā cōmemoratiōem. Qui mādu-
cat carnē meā et bibit meū sanguinē
in me manet et ego in illo. Verba q̄
ego locut⁹ sū vobis: spūs et vita sūt

Cum quanta reuerentia xps
sit suscipiendus **Ca. j.**

Ec sūt verba
tua xpe veritas etna: q̄uis

Liber. iiii.

xxxii

nō vno tpe plata nec vno in loco cō
scripta Quia q̄ tua sūt v̄ba gr̄anter
mibi et fidelit̄ cūcta sunt accipiēda
Tua sunt et tu ea prulisti et mea q̄z
sunt qz p salute mea edidisti. Libent̄
suscipio ea ex ore tuo: vt arti⁹ infant̄
cordi meo. Excitant me v̄ba tāte pie
tatis plena dulcedis z dilectōis: sed
trent me d̄lecta ppria. et ad capien
da tāta mysteria me reuerberat ipu
ra p̄ficia. Prouocat me dulcedo v̄bo
rū tuoz: sed onerat me multitudo vi
tioz meoz. Iubes vt fiducialit̄ ad te
accedā si tecū velim h̄re p̄c vt imoz
talitatis accipiā alimonā si et̄naz cu
piā obtinere vitā z gl̄iā. Venite inq̄s
ad me oēs q laboratis et onerati est
is: z ego reficiā vos. O dulce z āica
bile v̄bū in aure pctōris q̄ tu dñe de
us me⁹ egenū et paupem inuitas ad
cōionē tuī scr̄issimi corpis. Sed quis
ego sum dñe vt ad te p̄sumam acce-

dere? Ecce di celoz te nō capiunt: z
tu dicis venite ad me oēs? Quid sibi
vult ista pijsissima dignatio et tā ami-
cabilis inuitatio? Quō ausus ero ve-
nire: qui nihil boni mihi p̄sciū sum
Uñ possim p̄sumere? Quō te intro-
ducā in domū meā: q̄ sepius offendi
benignissimā faciē tuā. Reuerentē an-
geli et archangeli. metunt sancti et
iusti: et tu dicis. venite ad me omnes
Nisi tu dñe B diceres. q̄s veruz esse
crederet z nisi tu iuberet. q̄s accede-
re attentaret? Ecce noe vir iustus in
arche fabrica centū annis laborauit
vt cū paucis saluaret: z ego quō me
potero vna hora p̄parare vt mōdi fa-
bricatorē cū reuerentia sumā? Moy-
ses famulus tuus magn⁹ et specialis
amicus tuus archam ex lignis impu-
trabilibus fecit quā et mūdissimo ve-
stituit auro vt tabulas legis in eis re-
poneret: et ego putrida creat̄a aude

Liber. iiii.

te p̄lucē legi
facile suscipere in e
no. Salomō h
et magnificū tēplū
et; nois tu edific
festū dedicatōis
hostias pacificas
deris clangore b
cū sibi p̄paratū s
ego infelix et p
te in domū me
diā expendere
vritā vt semel
mi de? q̄ntū i
re studuerunt. I
ago: q̄ breue ex
coicanā tū spon
rarissime ad oī
Et certe in tua
nulla debet o
tato nulla erit
nō angelū s; ag

Liber. iiii.

LXXXII

bo te p̄datorē legis ac vite datorē tā
facile suscipe in corpe meo pctis s̄b
dito. Salomō sapiētissim⁹ regū isra
el magnificū tēplū septē annis in lau
dez nois tui edificauit. et octo dieb⁹
festū dedicatōis ei⁹ celebrauit. mille
hostias pacificas obtulit. et archā fe
deris clangore buccine ⁊ iubilo in lo
cū sibi p̄paratū solēnit collocauit: et
ego infelix et pauprimus hoim quō
te in domū meā introducā: q̄ vix me
diā expendere deuote noui horā: et
utinā vl̄ semel digne fere mediā? O
mī de⁹ q̄ntū illi ad placendū tibi age
re studuerunt. heu q̄ pusillū est qd̄
ago: q̄ breue expleo tēpus cū me ad
cōicandū dispono. raro tot⁹ collect⁹
rarissime ab oi distractione purgar⁹
Et certe in tua salutari deitatis p̄ntia
nulla deberz occurrere indecēs cogi
tatō nulla etiā occupare creatura: qz
nō angelū s̄z āgeloz dñm susceptur⁹

sum hospitio. Est tñ valde magna di
stantia inter archā federis cū suis re
liquijs et mundissimū corpus tuū cū
suis ineffabilibus virtutibus: inter le
galia illa sacrificia futuroꝝ p̄figura
tiua. ⁊ verā tui corpis hostiā. oīm an
tiquoꝝ sacrificioꝝ cōpletiuaꝝ. Qua
re igit̄ non magis ad tuā venerabilē
inardesco p̄ntiam: cur nō maiori me
p̄paro sollicitudine ad tua sc̄tā sumē
da: qñ illi antiqui sc̄ti p̄riarche et p
phete reges q̄z et p̄ncipes cū vniuer
so populo tantū demōstrarūt affectū
erga cultū diuinū? Saltauit deuotis
simus rex dauid coram archa dei to
tis viribus. recolens beneficia olim
indulta patrib⁹. fecit diuersi generis
organā. psalmos edidit et cantari in
stituit. cū leticia cecinit: et ip̄e frequē
ter in cithara. spiritus sancti afflatus
gratia docuit populū israel toto cor
de deū laudare et ore p̄sono diebus

Angulis benedic
ta agebat tunc
eis erunt reco
stanti: quanta
lo tyano bōda
notio in p̄tia sa
erel. ierūsimi co
ti ad diuersa lo
quis sanctor e
stus eoz. ampli
spiciūt et ofcul
uoluta sacra o
es hic apud m
san. tus sanctor
angelorum. De
dis est curiosi
uisoz: et modic
nonis fructus
leuis sine vera
Dic aut in sac
p̄is es deus m
a copiosus pe

Liber. iiii

Lxxxiii

singulis benedicere et p̄dicare. Si tā
ta agebat tūc deuotio ac diuine lau
dis exitit recordatio corā archa te
stamēti: quanta nūc mihi et oī popu
lo xp̄iano hūda est reuerentia et de
uotio in p̄ntia sac̄menti. in sumptioe
excelētissimi corpis xp̄i? Currūt mul
ti ad diuersa loca p̄ visitandis reli
quijs sanctorū et mirant̄ auditis ge
stis eorū. ampla edificia templorū in
spiciūt et osculant sericis et auro in
uoluta sacra ossa ip̄orū. Et ecce tu p̄ns
es hic apud me in altari deus meus
sanctus sanctorū creator Om̄ et dñs
angelorum. Sepe in talibus viden
dis est curiositas hoīm ⁊ nouitas in
uisorū: et modicus reportat̄ emenda
tionis fructus. maxime vbi est tam
leuis sine vera p̄tritione discursus:
hic aut̄ in sacramento altaris totus
p̄ns es deus me? homo xp̄s ihs. vbi
et copiosus percipitur eterne salutis

fructus quotienscūq; fueris digne ac
deuote susceptus. Ad istud vero nō
trahit leuitas aliqua nec curiositas
aut sensualitas: sed firma fides. de-
uota spes et sincera charitas. **O** in-
uisibilis p̄ditōr mōi deus q̄ mirabī-
liter agis nobiscum. q̄ suauit̄ et gra-
tiose cū electis tuis disponis: quib⁹
temetipsum in sacramento sumendū
pponis. Hoc nanq; omnē intellectū
superat: hoc specialit̄ deuotorū cor-
da trahit: et accendit affectum. **I**psi
enī veri fideles tui qui totam vitam
suam ad emendationem disponunt:
ex hoc dignissimo sacramento mag-
nam deuotionis gratiam et virtutis
amorē frequent̄ recipiunt. **O** admi-
rabilis et abscondita gr̄a sacramen-
ti quā norunt tm̄ xpi fideles: infide-
les aut̄ et pecc̄is fnientes experiri nō
possunt. **I**n B sacramento p̄fert̄ spiri-
tualis gr̄a. et rep̄at̄ in anima virtus

Liber. iij.

amīa: et per pe-
placitudo. **T**am
et ex plenitudine
nō in mens: sed
sibi p̄stitas sent
lendum tm̄ valde
tepiditate et neg
maiori effectu
mendū: in quo
p̄sistit et meriti
tio nra et rede
viator: et sanct
dum itaq; vale
B salutare myst
lum letificat et
uerū. **D**eū ceci
būam tam inef
gis attendere
ad inaduerten
scissimū sacm̄
ref loco et ad
dote in mō: q

Liber. iiii.

~~CCCC~~CCCC

amissa: et per pctm̄ deformata redit
pulchritudo. Tanta est aliqui hec gr̄a
vt ex plenitudine collate deuotionis
nō tm̄ mens: sed ⁊ dabile corp⁹ vires
sibi prestas sentiat ampliores. Do
lendum tm̄ valde ⁊ miserandum sup
repiditate et negligentia n̄ra: q̄ non
maiori affectu trahimur ad xpm̄ su
mendū: in quo tota spes saluandorū
psistit et meritū. Ipse em̄ est sanctifica
tio n̄ra et redemptio ipse consolatio
viatorū et sanctorū etna fruitio. Dolē
dum itaq; valde q̄ multi tam paruz
s̄ salutare mysteriū aduerunt qd̄ ce
lum letificat et mundū pservat vni
uersū. heu cecitas et duritia cordis
hūani: tam ineffabile donū non ma
gis attendere ⁊ ex q̄ridiano vsu etiā
ad inaduertentiā defluere. Si em̄ s̄
sctissimū sacm̄tū in vno tm̄ celebra
ref loco et ab vno tm̄ p̄secres sacer
dote in m̄do: q̄nto putas dsiderio ad

illum locum et talem dei sacerdotem
boies afficerent: vt diuina mysteria
celebrare audirent? Nunc aut multi
facti sunt sacerdotes. et in multis lo-
cis offert xps: vt tanto maior appa-
reat gra et dilectio dei ad hominem
quanta altius est sacra comunitio dif-
fusa p orbem. Gr̄as tibi bone ihu pa-
stor eterne qui nos paupes et exules
dignatus es p̄cioso corpore et sang-
uine tuo reficere: et ad hec mysteria
p̄cipienda etiam p̄prij oris tui allo-
quio inuitare. dicēdo. Venite ad me
omnes qui laboratis et onerati estis
et ego reficiam vos.

**Qd magna bonitas et chari-
tas dei. in sacramento exhibet̄
homini** Ca. ii

Super bonitate tua et magna
miscdia tua dñe p̄fusus. acce-
do eger ad medicū et saluato

Liber. iij.

rem. curiens et fi-
u. regens ad reg-
creatura ad crea-
meū p̄u p̄solato-
vt venias ad me
p̄stes mibi teip̄s
cator coram te a-
dignaris ad pec-
nostrū seruum tu-
mi in se habet.
fiteor igitur vi-
sco bonitatem
et gr̄as ago p̄
Propter te
non p̄p̄t mea
mibi magis in-
phor. inger at-
comendetur.
cet et sic fieri
dignatio tua
non oblitat
nissime ihe

Liber. iiii. t ~~xxxv~~
rem. esuriens ⁊ sitiens ⁊ a fontem vi
te. egenus ad regē celi. seru⁹ ad dñm
creatura ad creatorez. desolatus ad
meū piū psolatorē. S; vñ hoc mihi
vt venias ad me? Quis ego sum vt
psites mihi te ipsum? Quō audet pec
cator coram te apparere? Et quō tu
dignaris ad peccatorem venire? Tu
nosti seruum tuum ⁊ scis quia nil bo
ni in se habet. vñ hoc illi psites? Lon
fiteor igitur vilitatem meam. agno
sco bonitatem tuam. laudo pietatez
⁊ grās ago ppter nimā charitatem
Propter temetipsum em hoc facis?
non ppter mea merita: vt bonitas tua
mihi magis innotescat. charitas am
plior ingeratur. et humilitas pfecti⁹
cōmendetur. Quia ergo tibi hoc pla
cet et sic fieri iussisti: placet et mihi
dignatio tua. et vtinā iniquitas mea
non obsistat. O dulcissime et benigni
sissime ihesu. quanta tibi reuerentia

z grarum actio cum ppetua laude p
susceptione sacri corporis tui debetur
cuius dignitatē nullus hoim explica
re potens inuenitur. Sed quid cogi
tabo in hac cūmunionē. in accessu ad
dñm meum que; debite venerari ne
queo et tamen deuote suscipe deside
ro? Quid cogitabo melius et salu
brius nisi meipsum totaliter humili
ando corā te: et tuā insinuatam bonita
tem exaltando supra me? Laudo te
deus meus z ex alto in eternū. Despi
cio me: z subijcio tibi in pfundū vill
tatis mee. Ecce tu scrūs scōrōz et ego
sordes peccātoz et tu inclinas te ad
me. q nō sum dignus ad te respicere
Ecce tu venis ad me. tu vis esse mecū
tu inuitas ad puiūū tuū. tu mihi da
re vis celestē cibuz: et panē angeloz
ad manducandū: nō aliud sane q̄ te
ipsū panē viuū: q de celo descendisti
et das vitā mundo. Ecce vñ dilectio

Liber. iij.
pedagogalis di
magis grarum
p bis debent
p illi tui cum illi
ut ex iocūdu pu
donasti. Q̄ q̄ a
tua dñe q̄ pot
libilis veritas
ta sunt oia: et
fisti. Mira re
num vincens
meus verus
tica specie p
neris et sine
manducaris.
nullius habes
sacramentū tu
serua cor me
calatum: et l
valeam tua
meā ppetua
dipe bono

Liber. iiii.

xxxvi

precedit: qualis dignario illucescit: quæ
magne gratiarum actioes et laudes tibi
pro his debent. O quæ salutare et utile
pro filium tuum cum istud instituisti: quæ sua
ue et iocundum primum cum teipsum in cibum
donasti. O quæ admirabilis operatio
tua domine. quæ potes virtus tua: quæ infal
libilis veritas tua. Dixisti enim et fac
ta sunt omnia: et bene factum est quod ipse ius
sisti. Mira res et fide digna ac huma
num vincens intellectum: quod tu domine deus
meus verus deus et homo sub mo
dica specie panis et vini integer pri
neris et sine presumptione a sumente
manducaris. Tu domine vniuersorum qui
nullius habes indigentiam. voluisti pro
sacramentum tuum habitare in nobis: con
serua cor meum et corpus meum imma
culatum: ut leta et pura prescisa sepius
valeam tua celebrare mysteria et ad
meam perpetuam accipe salutem: quam ad tuum pro
cipue honorem et memoriale penne

sanxisti et instituisti. Letare aia mea
et gr̄as age deo: p̄ tam nobili mane
re et solario singulari in hac lachry-
marum valle tibi relicto. Nam quo
tiens hoc mysterium recolis et cristi
corpus accipis: totiens tue redemp-
tionis opus agis et particeps oim-
meritoꝝ xp̄i efficeris. Charitas etenim
xp̄i nunq̄ minuitur et magnitudo p̄-
pitiationis eius nunq̄ exhauritur.
Ideo noua semp̄ mentis renouatio
ne ad B̄ disponere te debes. et mag-
num salutis mysteriuz attenda p̄sede
ratōe pensare. Ita magnū nouū et io-
cundū tibi videri d̄z cū celebras aut
missam audis: ac si eodē die xp̄s pri-
mus in vterū virginis descendēs hō
factus esset: aut in cruce pendens. p̄
salute hoim pateretur et moreretur

Q̄d vtile sit sepe communi-
care

Ca. iiii

Liber. liij.

See ego

mi mibi

terfice

q̄ parasti in ou

deus. Ecce in te

rare possum et

et redemptio. s̄

et gloria. Leti

ni tui oim ad

leuavi. Desid

uerenter sulci

me i introdu

mcrear a te b

rac compuz an

gapsit: cor

rat. Trade re

per te nulla c

esse nequeo: o

uere non vale

quent ad te

saluus mee

via si fuero c

Liber. liij.

xxvii

Ecce ego venio ad te dñe . vt
bñ mibi fit ex munere tuo et
letificer in p̄uiuiio sancto tuo
qđ parasti in dulcedine tua pauperi
deus. Ecce in te est totum qđ deside
rare possum et debeo : tu salus mea
et redemptio. spes et fortitudo. dec^r
et gloria. Letifica ḡ hodie aīam ser
ui tui qm̄ ad te dñe ihu aīam meam
leuauī. Desidero te nūc deuote ac re
uerenter suscipere. cupio te in domū
meā introducere : quatin⁹ cū zacheo
mcrear a te bñdici ac inter filios ab
rae computari. Aīa mea corpus tuū
p̄cupiscit : cor meū tecuz vniri deside
rat. Trade te mibi et sufficit. Nam
p̄ter te nulla consolatio valet. sine te
esse nequeo : et sine visitatione tua vi
uere non valeo. Jōq; oportet me fre
quent^r ad te accedere et in remediuz
salutis mee recipe : ne forte dñiciā in
via si fuero celesti fraudat^r alimōia

Sic enim tu misericordissime iesu pre
dicans populis et varios curans lan
guores aliqui dixisti. Nolo eos ieu
nos dimittere in domum suam: ne defici
ant in via. Age igitur homo meus: quod te
pro fidelium consolatore in sacramento re
liquisti. Tu es enim suavis refectio anime
et quod te digne manducauerit. princeps et
heres erit eterne glorie. Necessarium quod
dem mihi est quod tam sepe laboro et pec
co. tam cito torpescio et deficio: ut pro
frequentes orationes et confessiones et
sacramenta tui corporis perceptionem me reno
uem. mundum et accendam. ne forte diu
tius abstinendo. a sancto proposito defluam
Proni enim sunt sensus hominis ad ma
lum ab adolescentia sua: et nisi succur
rat diuina medicina. labitur homo mox ad
peiora. Retrahitur ergo sancta communio a
malo et profertur in bono. Si enim mo
do tam sepe negligens sum et tepidus
quoniam communico aut celebraz: quod fieret si

Liber. liii.

medelano fumeret et
non quereret: Et licet
appetere ad celebran
tudo in operam per
pepe mysteria ac rari
me exhibere. Nam be
lis fidelis anime solari
natate in mortali co
memor dei sui. dilecti
suscipiat me. Omnia
pietatis dignatio: quod
tor et viuificator om
peulam dignaris ve
tor a deitate tua ac
pinguare esurie. Quod
sua que te dum deum
deuote suscipe: et in
spiritali gaudio repli
num suscipit deum. Quod
hospitium: quod iocundum
fidelis acceptat am
nobile amplectit se

Liber. iiii.

~~Ex~~ viii

medela nõ sumerẽ et tã grande iuua
men nõ q̄rerẽ? Et licet oĩ die non sim
ap̄? nec ad celebrandũ bñ disposit?
dabo tñ opam agruis tpibus diuina
p̄cipe myſteria ac tante gr̄e p̄cipez
me exhibere. Nã hec eſt vna p̄ncipa
lis fidelis aĩe p̄ſolatio q̄ diu p̄gri
nat a te in mortali corpe: vt ſit ſepi?
memor dei ſui. dilectum ſuũ deuota
ſuſcipiat m̄te. O mira circa nos tue
p̄ietatis dignatio: q̄ tu dñe de? crea
tor z viuificator oĩm ſpirituũ ad pau
peulam dignaris venire aĩam z cum
tota deitate tua ac hũanitate ei? im
pinguare eſuriẽ. O felix mens z brã
aĩa que te dñm deum ſuum meretur
deuote ſuſcipe: et in tua ſuſceptione
ſpiritali gaudio repleti. O q̄ mag
num ſuſcipit dñm. q̄ dilectũ inducit
hoſpitẽ. q̄ iocundũ recipit ſociũ. q̄
fidelẽ acceptat amicũ. q̄ ſpecioſũ et
nobilẽ amplectit ſponſuz. p̄re oĩbus

dilectis ⁊ sup oia desiderabilia amā
dū. Sileant a facie tua dulcissime di
lecte meus celū et t̄ra ⁊ ois ornatus
eor: quū quicqđ laudis h̄nt ac deco
ris. ex dignatione tue est largitaris:
nec ad decorem tui peruenient nomi
nis cuius sapientie non est numerus

Qđ multa bona prestant de
uote cōicantibus La. iiii

Domine deus meus preueni
seruum tuū in b̄ndictionibus
dulcedinis tue: vt ad tuū ma
gnificum sacramentum digne ac de
uote mereār accedere. Excita cor me
um in te: et a graui torpore exue me
Visita me in salutari tuo ad gustan
dum in spiritu tuam suauitatez: que
in B sacramento tanq̄ in forte plena
rie later. Illūina q̄z oculos meos ad
intuendū tantū mysteriū: et ad credē
dū illud. indubitata fide me roborā.

Liber. iiii.

Est enim opatio tua
nata sacra institutio
mentio. Non enim a
intelligenda aliquis
rarā angelicā etiā s̄
scidunt. Quid q̄ e
terra ⁊ cinis de tam
to potero investigan
in simplicitate cordis
fide et in tua infide
uerentia accedo: et
p̄ns es B in sacmen
q̄ vt te suscipiā: et
ritate vni. Un tu
sp̄lē ad B iplozo m
vt tot in te ligiā et
q̄ de nulla aliena p̄
me intronitā. Est e
dignissimū sacramen
corpis medicina ois
rū: in q̄ vicia mea cū
nant. tentatōes vni

Liber. iiii.

Pr

Est enim opatio tua non humana poten-
tia: tua sacra institutio non hois ad-
inuentio. Non enim ad hec capienda z
intelligenda aliquis idoneus p se repi-
tur: q angelicam etiam subtilitatem tran-
scendunt. Quid ergo ego pctor indignus
terra z cinis de tam alto sacro secre-
to potero inuestigare z capere: Dñe
in simplicitate cordis. in bona firma
fide et in tua iussioe ad te cum spe z re-
uerentia accedo: et vere credo qz tu
pns es b in sacramento deo et ho. Uis
ergo ut te suscipiam: et meipm tibi in cha-
ritate unam. Un tuam pcor clemenciam z
spale ad b iplozo mibi donari gram
ut totus in te liquam et amore pfluam. at
qz de nulla aliena psolatoe amplius
me intromittam. Est enim b altissimum et
dignissimum sacramentuz salus aie et
corpis. medicina ois spualis languo-
ris: in q vitia mea curant. passiois fre-
nant. tentatões vincunt ac minuunt

grā maior fundit . virtus incepta
auget . firmat fides . spes roborat ⁊
charitas ignescit ac dilatat . Multa
nāq; bona largitus es ⁊ adhuc sepi⁹
largiris in sacramento dilectis tuis
deuote colcantib⁹ de⁹ me⁹ susceptoz
aie mee . repator infirmitatis hūane
⁊ toti⁹ dator psolatōnis infne . Nam
multā ipsis psolatōem aduersus va
rias tribulatōs infundis ⁊ de imo d
iectōis pprie ad spem tue ptectōis
erigis . atq; noua quadā grā eos int⁹
recreas et illustas : vt q anxij pmū et
sine affectōe se añ colonē senserant .
postea refecti cibo potuq; celesti in
melius se mutatos inueniāt . Qd ic
circo cū electis tuis ita dispensanter
agis vt veracit⁹ agnoscant et patent⁹
expiant q̄s nihil ex semetipsis hēant
⁊ qd bonitatis ac grē ex te psequatur
qz ex semetipsis frigidū duri ac inde
uoti . ex te autez feruentes alacres ⁊

Liber. iiii.

uocari esse merent . Q
tos suauitatis hūilitate
modici suauitatis in o
quis iuxta ignē copio
nū caloz inde precipit
sp plen⁹ et supabunda
ardens et nūq; deficie
nō licet haurire de ple
nec vsq; ad saturatē p
tū os meū ad foramē
vt salte inde guttulā
ad resocillandā firmi
ritus exarescā . Et si m
fis et tam ignitus vt
rubin esse possum : con
dioni insistere et cor me
et modicā diuini incen
humili sumptōe vniuersi
conquiram . Quicquid
teest bone ihu saluato
in p me supple benigno
rōnes ad te dignat

Liber. iiii.

EL

deuori esse merent. Quis enim ad fontem suauitatis humiliter accedens: non modicum suauitatis inde reportat? Aut quis iuxta ignem copiosum stans non parum caloris inde percipit? Et tu fons es spiritus plenus et superabundans ignis iugiter ardens et nunquam deficiens. Cum si mihi non licet haurire de plenitudine fontis nec usque ad saturitatem potare: apponit tamen os meum ad foramen celestis fistule ut saltem inde guttulam modicam capiam ad refocillandam sitim meam et non penitus exarescam. Et si necdum totus celestis et tam ignitus ut seraphim et cherubin esse possum: conabor tamen deuotioni insistere et cor meum preparare ut vel modicam diuini incendij flammam ex humili sumptione viuifici sacramenti conquiram. Quicquid autem mihi deest bone ihesu saluator sanctissime: tu pro me supple benigne ac gratiose. qui omnes ad te dignatus es vocare

dicens. Venite ad me omnes qui laboratis et onerati estis: et ego reficiam vos. Ego quod laboro in sudore vultus mei. dolore cordis torquor. peris oneror. tentat omnibus inquietor. multis malis passionibus implicor et premor: et non est qui adiuuet. non est qui liberet et saluum faciat nisi tu domine deus saluator me. cui committo me et omnia mea ut me custodias et producas in vitam eternam. Suscipe me in laudem et gloriam nominis tui. quod corpus tuum et sanguinem in cibum et potum mihi pasti. Presta domine deus salutaris meus: ut cum frequentatione mysterij tui crescat mee deuotionis affectus.

De dignitate sacramenti et statu sacerdotali Ca. v

S haberes angelicam puritatem et sancti Iohannis baptiste sanctitatem: non esses dignus hoc sacramentum accipere nec tractare

liber. liij

Non enim hoc meritum
homo secretum et tractare
et sumat in cibum
licet mysterium et m
sacerdotum: quibus da
petis non est excessum.
ordines in ecclesia r
testat hinc celebrandi
secretum. Sacerdos
est dei utens verbo d
et institutione dei: De
cipalis est actor: et in
tuo: cui subest omne quod
et omne quod iusserit: et
rebus deo omnipotent
horum sacramentorum
sui aut alicui signo
cum timore et reuerentia
est accedendum. Attent
re cuius ministerium tu
impositionem manus e
sacerdos factus es et a

Non enim hoc meritis debes hoim: q̄
 homo ꝑsecret et tractet xpi sacramē
 tum et sumat in cibum panē angeloz
 Grande mysteriū et magna dignitas
 sacerdotū: quibus datum est qđ an
 gelis non est ꝑcessum. Soli nāq; sa
 cerdotes in ecclesia rite ordinati: po
 testatē hñt celebrandi et corpus xpi
 ꝑsecrandi. Sacerdos quidē minister
 est dei vtens verbo dei ꝑ iussionem
 et institutionē dei: Deus autē ibi prin
 cipalis est actor et inuisibilis opera
 tor: cui subest omne qđ voluerit. z pa
 ret omne qđ iusserit. Plus ḡ credere
 debes deo omnipotenti in hoc excel
 lentissimo sacramento: q̄ ꝑprio sen
 sui aut alicui signo visibili. Ideoq;
 cum timore et reuerentia ad h̄ opus
 est accedendum. Attende igitur z vi
 de cuius ministeriū tibi traditum est
 ꝑ impositionē manus episcopi. Ecce
 sacerdos factus es et ad celebrandū

consecratus. vide nunc vt fideliter ⁊
deuote in suo tempe deo sacrificium
offeras et teipsum irreprensibile ex
hibeas. Non alleuiasti onus tuū. sz
artiori iam alligatus es vinculo di-
scipline: et ad maiorē teneris pfectō
nē sanctitatis. Sacerdos oibus vir-
tutibus dz esse ornatus: et alijs bone
vite exemplū prebere. Eius puerfa-
tio nō cū popularib⁹ et coibus hoim
vijs: sed cū angelis in celo aut cum p-
fectis viris in t̄ra. Sacerdos sacris
vestibus indutus xpi vices gerit. vt
teū p se et p omni populo supplici-
ter et pumilit̄ roget. Habet nāq; aū
se et retro dominice crucis signū ad
memorandū iugiter xpi passionem.
Ante se crucē in casula portat vt xpi
vestigia diligenter inspiciat et sequi
feruent̄ studeat. Post se cruce signa-
t⁹ est vt aduersa q̄libz illata ab alijs
dement̄ p deo toleret. Ante se cru-

Liber. iij.

am gerit vt propi-
pote. vt alioz et
fontē debeat. et se m-
p̄ores; ostituru esse
ne nec ab oblatōe sa-
ne gr̄am et misericor-
diā: Quā sacerdos dō-
mū honorat. angelo-
edificat. viuos adu-
p̄stat et sese oim bono

Interrogatio
ante cōmunionē

Um tuam
meam vilis
de contemni
confundor. Si em̄ n-
fugio: et si indigne n-
sentiam incurro. Qu-
meus auxiliator me
necessitatib⁹? Tu do-
pone breue aliq̄

Liber. iij.

Lii

tem gerit vt propria peccata luceat
post se. vt alioꝝ etiã cõmissa p cõpas
sionẽ defleat. et se mediũ int̃ deum z
pctõres p̃stitutũ esse sciat: nec ab oꝝo
ne nec ab oblatõẽ sc̃ã torpescat: do
nec gr̃am et misericõdiaz impet̃re mere
at: Quĩ sacerdos deuote celebrat. de
um honorat. angelos letificat. ecliã
edificat. viuos adiuuat: d̃fũctis req̃ẽ
p̃stat z sese oĩm bonoꝝ p̃cipẽ efficit

Interrogatio de exercitio
ante cõmunionem Ca. vi

Quam tuam dignitatem dñe et
meam vilitatem penso: val
de contremisco et in meipso
confundoꝝ. Si em̃ non accedo. vitaz
fugio: et si indigne me ingessero of
fensam incurro. Quid g̃ faciaz deus
meus auxiliatoꝝ meus z psolatoꝝ in
necessitatibꝫ? Tu doce me viã rectã:
ppone breue aliq̃d exercitiũ sacre

cōmunioni p̄gruum. Utile est eñ sci
re qualiter sc̄z deuote ac reuerenter
tibi p̄parare debeam cor meuz ad
recipiendum salubriter tuum sacra-
mentum: seu etiã celebrandum taz
magnum et diuinum sacrificium.

De discussione proprie con-
scientie et emendationis pro-
posito Ca. vii

Super oia cum sūma humili-
tate cordis et supplici reue-
rentia cum plena fide et pia
intentione honoris dei ad hoc sacra-
mentum celebrandum tractandum z
sumendum oportet dei accedere sa-
cerdotem. diligent̄ examina p̄sciam
tuam z p̄ posse tuo vera p̄tritione z
humili p̄fessione eam nuda et clarifi-
ca: ita vt nil graue habeas aut scias
q̄d te remordeat et liberum accessuz
impediat. habeas displicentiã oim

Liber. iij.

peccatorum in gen-
tibus excessibus
volens et gema-
tum deo in secreto
scire passioni tuam
mitte z vole q̄ ad
mundanus tam im-
moribus tam plena
moribus. tam incu-
bus exterioribus. t-
nis fantasys impli-
inclinatus ad exte-
ad interiora tam
solutione. tam
punctione. tam
et carnis comoda-
gorem z feruorem
noua audienda et
tam remissus ad
empletenda. tam
habenda: et tam
tam tenax ad retin-

pctōꝝ tuozum in generali. et p quo-
 tidianis excessibus magis in specia-
 li doleas et gemas: Et si tempus pa-
 titur. deo in secreto cordis cūctas cō-
 fitere passionū tuaz miseras. Inge-
 misce ꝛ dole qꝫ adhuc ita carnalis ꝛ
 mundanus. tam immortificatꝫ a pas-
 sionibus. tam plenus ꝛcupiscentiarū
 motibus. tam incustoditus in sensi-
 bus exterioribus. tam sepe mltis va-
 nis fantasijs implicatus. tam multū
 inclinatus ad exteriora. tā negligēs
 ad interiora. tam leuis ad risū et dis-
 solutionē. tam durus ad fletum ꝛ cō-
 punctionez. tam ꝫmptus ad laxiora
 et carnis comoda. tam segnis ad ri-
 gozem ꝛ feruorem. tam curiosus ad
 noua audienda et pulchra intuenda
 tam remissus ad humilia et abiecta
 amplectenda. tam cupidus ad multa
 habenda: et tam parcus ad dandum
 tam tenax ad retinendū. tam inconsi-

Chale est eni scilicet
 ac reuerenter
 cor meum ad
 terram sacra-
 mentum ruz
 sacrificium.
 proprie con-
 dationis pro
 Ca. vii
 sum sum a humili-
 et supplicii reuo-
 plena fide et pia
 dei ad hoc sacra-
 tractandum ꝛ
 dei accedere sa-
 examina ꝫciam
 vera stritione ꝛ
 tam nuda et clarifi-
 e habeas aut las
 et liberum accessus
 as des plerumqꝫ om

deratus in loquendo. tam incontinēs
ad tacendū. tam incōpositus in manibus
tam importunus in actibus. tam effusus
super cibum. tam surdus ad dei ver
bum. tam velox ad quietem. tam tar
dus ad laborem. tam vigilans ad fa
bulas. tam somnolentus ad vigilias
sacras. tam festinus ad finem. tam
vagus ad attendendum. tam negli
gens in horis psoluendis. tam tepi
dus in celebrando. tam aridus in cō
municando. tam cito distractus. tam
raro tibi bene collectus. tam subito
cōmorus ad iram. tam facilis ad al
terius displicentiam. tam pronus ad
iudicandum. tam rigidus ad arguen
dum. tam letus ad pspera. tam debi
lis in aduersis. tam sepe multa bona
pponens et modicū ad effectuz pdu
cens. His et alijs defectibus tuis cū
dolore et magna displicentia pprie
infirmitatis psellis ac deploratis fir

Liber. iij.

na hanc ppositū s
ni i in melius psue
plena rehenariōe et
offer teipz in bono
cordis tui bolocauit
tū s; r aiā mibz
do quatin? sic dign
ferendū deo sacrifi
cōmentuz corpis m
Ad est em oblati
tio maior p pti
pure e integre cū
in missa et in coi
hō fecerit qd in
erit. dñs tūq; p
accesserit. viuo eg
moxiē pōis s; r
vitat. qm ptiō
bor ampl? s; cū

De oblati
ppria refugua

Liber. iiii.

Liiii

mū statue ppositū sp emēdandi vitā
tuā z in melius pficiendi. Deinde cū
plena resignatiōe et intēg voluntate
offer teipz in honorē nois mei in ara
cordis tui holocaustū ppetuū. corp²
tuū scz z aiām mihi fidelitē cōmitten
do quatin² sic digne mercaris ad of
ferendū deo sacrificiū accedere et sa
cimentuz corpis mei salubritē suscipe
Nō est em̄ oblatio dignior z satisfac
tio maior p pctis diluendis q̄ seipz
pure z integre cū oblatōe corpis xpi
in missa et in coione deo offerre. Si
hō fecerit qd̄ in se est et vere penitu
erit. q̄tiens cūqz p venia z grā ad me
acceserit. viuo ego dic̄ dñs. qz nolo
mortē pctōris sz magis vt puertat z
viuat. qm̄ pctōn suozum nō recorda
bor ampli² sz cūcta sibi indulta erūt

De oblatione xpi in cruce z
ppria resignatione La. viii

Sicut ego me ipsum expansi
in cruce manib⁹ et nudo cor
pe p⁹ pctis tuis deo p⁹ri spon
te obtuli ita vt nihil in me remaneret
quin totū in sacrificiū diuine placati
ōis transferret ita debes et tu temet
ipsum mihi voluntarie in oblatione
purā et scām quotidiana in missa cum
oibus viribus et affectibus tuis quā
to intimus vales offerre. Quid mā
gis a te requiro q̄ vt te studeas mi
hi ex integro resignare? Quicqd pre
ter teipz das nihil curo. qz nō quero
datū tuū s. te. Sicut non sufficeret
tibi oibus habitis p⁹ter me. ita nec mi
hi placere poterit quicqd dederis te
nō oblato. Offer te mihi et da te to
tū p⁹ deo et erit accepta oblatō. Ecce
ego me totū obtuli p⁹ri p⁹ te. odi etiā
totū corpus meū et sanguinē in cibū
vt tot⁹ tu⁹ essem. et tu me⁹ pmaneres
Si autē in teipso steteris nec sponte

Liber. iij.
ut ad voluntate meā
plena oblatio nec i
nos vno. Ideo oia
debet spontanea
de oblatio si liber
et grām. Ideo tam
et liberi intus effi
toto abnegare nec
tentia mea. nisi q
bus. nō pōt meus
q̄ si optas me⁹ et
ipsum mihi cū o
Qd nos et
bemus offerre
orare

Domine
sū et in
tibi in si
ferre et tu⁹ ppe
simplicitate co
tibi bodie in r

Liber. iiii.

Elo
te ad voluntatē meā obtuleris. nō est
plena oblatio nec integra erit inter
nos vnio. Ideo oīa opa tua pcedere
debet spontanea tuiipſius in manus
dei oblatio si libertatem psequi vis
et grām. Ideo tam pauci illuminari
et liberi intus efficiunt. qz seipos ex
toto abnegare nesciūt. Est firma sen
tentia mea. nisi quis renūciauerit oī
bus. nō pōt meus esse discipul⁹. Tu
ḡ si optas me⁹ esse discipul⁹. offer te
ipsum mihi cū oībus affectibus tuis

Qd nos et omnia nra deo d
bemus offerre et pro omnibus
orare

La. ix

Domine oīa tua sūt q̄ in celo
sūt et in t̄ra. Desidero meipz
tibi in spōtaneā oblationē of
ferre et tu⁹ ppetue pmanere. Dñe in
simplicitate cordis mei offero meipz
tibi hodie in suū sempitnū. in obse,

quiū et sacrificiū laudis ppetue. Su
scipe me cū hac sc̄tā oblatōe tui p̄cio
si corp̄is quā tibi hodie in p̄sentia an
geloȳ iuisibilī assistentiū offero. vt
sit p̄ me ⁊ p̄ cuncto populo tuo in sa
lutem. Dñe offero tibi oīa pct̄a et de
licta mea que cōmisi corā te et sc̄tis
angelis tuis a die quo primū pecca
re potui vsq; ad diē hanc. sup̄ placa
bili altari tuo. vt tu oīa parit̄ incen
das ⁊ cōburas igne charitatis tue. ⁊
deleas vniuersas maculas pct̄ōrum
meoȳ: ⁊ p̄ciam meam ab oī dilecto
emūdes. et restituas mihi gr̄am tuā
quā peccando amisi. oīa mihi plene
indulgendo ⁊ in osculū pacis me mi
sericorditer assumendo. Quid possū
agere p̄ pct̄is meis nisi hūilit̄ ea con
fitendo et lamētando ⁊ tuā pp̄itiati
onē incessant̄ dep̄cando? Dep̄cor te
exaudi me pp̄iti⁹ vbi asto corā te de
us meus. Oīa pct̄a mea mihi maxie

Liber. iiii.

sc̄p̄it. Nolo ea v
tate s; p̄ eis dole
turo. paratus pe
pp̄it̄ sacrificer
tante mihi pct̄a n
lōni tui salua ai am
sanguine tuo redim
me misericordie tue ref
bus tuis. oge me
non fm̄ meā mal
Offero etiā tibi o
valde pauca ⁊ im
tes et sanctifices
et accepta tibi fa
licosa trabas. na
dabilē fūc me pig
mitionē p̄ducas.
dēdēria deueni
rentum. amicoꝝ.
q; charoȳ meoȳ.
alijs ppt̄ amore
orones et multas

Liber. iiii.

Lvi
displicēt. Nolo ea vnq̄s ampli⁹ ppe
trare s; p eis doleo ⁊ dolebo q̄s diu
vixero. paratus penitentiā agere et
pposse satisfacere. Dimitte mihi de⁹
dimitte mihi pctā mea. ppter nomē
sc̄m̄ tuū salua aiā meā quā p̄cioso
sanguine tuo redimisti. Ecce cōmitte
me misericōdie tue. resigno me in mani/
bus tuis. age mecū fm bonitatē tuā
non fm meā maliciā et iniquitatē.
Offero etiā tibi oīa bona mea q̄nis
valde pauca ⁊ imp̄fecta vt tu ea emē
des et sanctifices. vt ea gr̄a habeas
et accepta tibi facias et semp ad me
liora trabas. nec non ad d̄m̄ et lau/
dabilē finē me pigrum et inutīlē ho/
mūtionē pducas. Offero q̄z tibi oīa
desideria deuentoz. necessitates pa/
rentum. amicorū. fratrum. soroz oīm
q̄ charoz meoz et eoz qui mihi vel
alijs p̄pt̄ amorē tuū q̄n fecerunt et q̄
orones et missas p se suisq̄ oibus

dici a me desiderauerunt et patierunt
siue in carne adhuc uiuant siue in se-
culo defuncti sint. ut oēs sibi auxiliū
grē tue. opem solationis. p̄ctio-
nem a piculis. liberatōnē a penis ad-
uenire sentiant: et ut ab oībus malis
erepti gr̄as tibi magnificas leti psol-
uant. Offero etiā tibi p̄ces et hostias
placatōis. p̄ illis sp̄alit̄ q̄me in aliq̄
leserunt p̄ristauerunt aut vitupau-
erunt vel aliq̄d damnū v̄l grauamen
intulerunt. p̄ his q̄z oībus q̄s aliq̄n
p̄ristaui. p̄turbaue. grauauī et scan-
dalicauī. verbis factis sciēt et igno-
rant. ut nobis oībus parit̄ indulge-
as p̄ctā nr̄a et mutuas offensiones.
Aufer dñe a cordibus nr̄is omnē su-
sp̄itionē. indignationē. iram et discep-
tationē: et quicq̄d potest caritatez le-
dere et fraternā dilectionē minuere
Misere misere dñe misericordi-
am tuam poscentibus. da gr̄am ind̄

Liber. iiii

peccatis et fac no-
simus digni gr̄a r̄
p̄ctiam eternā
Q̄d sacro
et relinquend.

Requere
ad fonte
sc̄ie. ad

totius pietatis.
bus tuis et vic
tra vniuersas t
dyaboli fornic
merearis. Inim
remediū maxim
si oī mō et occa
denotos q̄tum
impedire. Lu c
se aptare dispo
imittōs patium
ut in Job scrib
v̄l solita eius n

Liber. iiii

Lxvii

gentibus: et fac nos tales existere ut
simus digni gr̃a tua p̃frui: et ad vitã
p̃ficiamus eternam. Amen.

Q̃d sacre cõio de facili non
est relinquenda

Ca. x

Requenter recurrendum est
ad fontem gr̃e et diuine mi-
sericõie. ad fontem bonitatis ⁊
totius pietatis. quatinus a passio-
nis tuis et vicijs curari valeas ⁊ cõ-
tra vniuersas tentatões et fallacias
dyaboli fortior atq; vigilatior effici
merearis. Inimicus sciens fructus et
remediũ maximũ in sacre cõione posi-
tũ oĩ mō et occasione nititur fideles et
deuotos q̃ntum p̃ualer retrahere et
impedire. Lũ em̃ quidã sacre cõionis
se aptare disponit. peiores sathane
imisiõs patiunt. Ipse em̃ neq; sp̃s
ut in Job scribit venit int̃ filios dei
ut solita eius nequitia perturbet aut

timidos nimium reddat et ppleros
quatinus affectum eorū minuat vel
fidem impugnando auferat. si forte
aut oio coionem relinquunt aut eum
tepoze accedant. Sed nō est q̄q̄ cu
randū de versucijs et fantasijs illius
q̄tūlibet turpibus et horridis sed
cuncta fantasmata in caput eius sunt
retorquenda. Lontēendus est miser
z deridendus. nec p̄p̄t iusultus eius
z cōmotōs q̄s suscitāt sacra est omit
tēda coio. Sepe etiā impedit nimia
solicitudo p̄ deuotione habenda et
anxietates quedā de p̄fessione faciē
da. Age fm p̄siliū sapientū z depo
ne anxietatez et scrupulum: qz q̄r am
dei impedit et deuotionē mentis de
struit. Prop̄t aliquā parūā tribulatō
nem vel grauitatē. sacra ne dimittas
coionē: sed vade citius p̄fiteri et oēs
offensiones alijs libent̄ indulge. Si
vero tu aliquē offendisti. veniā hūili

Liber. iij.

terficare et deus li
tibi. Quid p̄dest
nem aut sacra co
puritate cū p̄mis
nem. festina accip
ries meli? q̄ si dū
cie. p̄p̄t istud dū
illud magis euen
a coione impedi
fieri. Quanto ḡ
senti grauitate
qz nihil import
turbatione tran
obstacla se a dū
mo plurimū noce
te nā z q̄q̄z toz p̄
Probdolor quid
moras cōstitendi
coionē sacra idē
ne ad maiorē sui
neant. heu q̄
tūlem deuotionē

Liber. iiii.

Elviii

ter p̄care et deus libenter indulget
tibi. Quid p̄dest diu tardare p̄fessio
nem aut sacrā differre coionem? Ex
purga te cū p̄mis. expue velocit̄ ve
nenū. festina accipe remediū. et sen
ries meli⁹ q̄ si diu distuleris. Si ho
die p̄pter istud dimittis. cras forsit̄
illud magis eueniet. ⁊ sic diu posses
a coione impediri et magis ineptus
fieri. Quanto ḡ citius vales. a pre
senti grauitate et inertia te excutias
q̄ nihil importat diu anxari diu cū
turbatione transire ⁊ ob quotidiana
obstacula se a diuinis sequestrare. im
mo plurimū nocet diu coionē p̄ela
re. nā ⁊ ḡue⁹ torporē p̄suevit inducē
Probdolor quidā tepidi et dissoluti
moras cōsistendi libent̄ accipiunt. et
coionē sacrā idcirco differre cupiunt
ne ad maiore sui custodiā se dare te
neant. Heu q̄ modicā charitatē ⁊ ob
bilem deuotionē habent qui sacram

coionē tā faciliē postponūt. Quā fe-
lix ille ⁊ deo accept⁹ habet qui sic vi-
uit et tali puritate ꝑsciam suā custo-
dit vt etiā oī die cōicari parat⁹ et bñ
affectat⁹ esset si ei liceret ⁊ sine nota
agere posset. Si qs interdū abstinēt
hūilitatis grā aut legitima īpediēte
causa. laudand⁹ est d̄ reuerentia. Si
aut̄ torpor obrepserit, seipm̄ excitare
d̄z et facere qđ in se est ⁊ dñs aderit
desiderio suo ꝑ bona voluntate qm̄
specialit̄ respicit. Lū h̄o legitime ꝑ-
peditus est. habebit sp̄ bonā volun-
tatē et piā intentōez cōicandi. ⁊ sic
nō carebit fructu sacramēti. Pōt̄ enī
q̄libet deuotus oī die et oī hora ad
spūalem xpi coionem salubrit̄ ⁊ sine
ꝑhibitōe accedere: et tñ certis dieb⁹
et statuto tpe corp⁹ sui redemptoris
cū affectuosa reuerentia sacm̄entalit̄
d̄z suscipe: et magis laudē dei et ho-
norē ꝑtendere q̄ suā ꝑsolationē que

Liber. liij.

re. Nam totien-
missilibit̄ reficif
tionis xpi miferi
te recolit et in am
Qui alit̄ se non ꝑ
festo vel ꝑfuetud
pius imparat⁹ et
holocaustū offer
cōicari. Non h̄s i
plix⁹ aut festin⁹
nem modū eū q
alijs generare n
comūē serua v
tutionē. et portu
ti q̄ ꝑoprie deu

Qđ corpus
pura marime
linecessaria

Dulcissim
dulcedo
epulant

Liber. liij.

Eliz

rere. Nam totiens mystice cōicat et
inuisibilis reficit quorians incarna-
tionis xp̄i misterii passionēq; deuo-
te recolit et in amore eius accendit.
Qui alit̄ se non p̄parat nisi instante
festo vel p̄suetudine compellente. se
pius imparat̄ erit. Bt̄us q se dño in
holocaustū offert q̄tiens celebrat aut
cōicat. Non sis in celebrando nimis
plix̄ aut festin̄ sed sua bonū cōmu-
nem modū cū quibus uiuis. Nō des
alijs generare molestiā et rediū sed
cōmunē serua uiam fm maior̄ insti-
tutionē. et potius alioꝝ uire utilita-
ti q̄ proprie deuotioni vel affectui.

Qd̄ corpus xp̄i et sacra scri-
ptura maxime sint anime fide/
li necessaria

Ca. xi

Dulcissime dñe ihu q̄nta est
dulcedo deuote anime tecuz
epulantis in p̄uiuo tuo. vbi

ei nō alius cibus manducandus pro
ponit nisi tu vnicus dilect^{us} eius sup
oīa desideria cordis ei^{us} d^esiderabilis
Et mihi quidem dulce foret in p^rsen
tia tua ex intimo affectu lachrymas
fundere : et cum pia magdalena pe
des tuos lachrymis irrigare. S; vbi
est hec deuotio. vbi lachrymar^{um} sanc
tarum copiosa effusio? Lette in p^rspe
ctu tuo et sanctor^{um} angelor^{um} tuorum
totum cor meum ardere deberet et
ex gaudio flere. habeo enī te in sa
cramento vere p^rsentez. q̄uis aliena
specie occultatū. Nam in p^rpria z di
uina claritate te cōspicere oculi mei
ferre non possent: sed neq; totus mū
dus in fulgore glorie maiestatis tue
subsisteret. In hoc ergo imbecillita
ti mee consulis q̄ te sub sacramento
abscondis. habeo vere z adoro quē
angeli adorant in celo : sed ego ad
huc interim in fide illi autem in spe

liber. iij.

et sine velamine. T
tum esse in lumine
ambulare donec as
vilitatis et vmbre
habet. Cum aut venci
de effabit r^{es}us sacra
in gloria celesti non
tunc sacramentali. q
sue fore in p^rsencia dei.
et gloriam eius specu
darate in claritate; ad
te transmittati gustant
te lacum: hē fuit ab im
tatorum. Memor ho
que mihi sit redium e
bet spūale solatuz. qui
num age in sua glori
p^roblo ouo omē qd in
fuit et audio. Testis e
is q̄ nulla potest me re
nūa creatura getare. m
u qui desidero eternal

Liber. iiii.

Lix

cie et sine velamine. Ne oportet cō
tentum esse in lumine vere fidei ⁊ in
ea ambulare donec aspiret dies eter
ne claritatis et vmbre figurarum in
clinens. Lum aut venerit qđ pfectum
est. cessabit vsus sacramentoz. qz be
ati in gloria celesti non egent medi
camine sacramentali. gaudent enim
sine fine in p̄sentia dei. facie ad faci
em gloriā eius specularantes et de
claritate in claritatez abyssalis deita
tis transformati gustant v̄bz dei ca
ro factum: sic fuit ab initio et manet
ineteruum. Memor hoz mirabiliuz
graue mihi fit tedium etiam quodli
bet spūale solatiuz. quia q̄z diu dñm
meum apte in sua gloria non video
p̄ nihilo duco om̄e qđ in mundo cō
spicio ⁊ audio. Testis es tu mihi de
us q̄ nulla potest me res consolari.
nulla creatura getare nisi tu de⁹ me
us que desidero eternalit̄ p̄templari

Sed non est B possibile durante me
in hac mortalitate. Jō oportet vt me
ponam ad magnam patientiā et me
ipsum in oī desiderio tibi submittas
Nam et scī tui dñe qui tecuz iam in
regno celoz exultāt. ī fide ⁊ paciētiā
magna dū viuerēt aduentuz glie tue
expectabant. Quod illi crediderunt
ego credo. quod illi sperauerūt ego
spero. q̄ illi puenerunt p̄ gr̄am tuam
me ventuz p̄fido. Ambulabo interiz
in fide exemplis p̄fortatus sc̄torum
Habeo etiam libros sc̄tōs p̄ solatō
et vite speculo : atq; sup̄ hec omnia
sanctissimū corpus tuum p̄ singulari
remedio ⁊ refugio. Duo nanq; mihi
necessaria p̄maxima sentio in hac vi
ta. sine q̄bus mihi importabilis foret
ista mis̄abilis vita. In carcere corpis
huius detentus duobus me egere fa
teor. cibo sc̄z ⁊ lumine. Dedisti itaq;
mihi infirmo sacrum corpus tuū ad

ber. liij. r
tionem mentis et
lucem pedibus
Sine his duobus
nam verbus d
mentū tuum p
etiam dici m
in gacophylatio
Qua mensa est sac
sc̄m id est corp
est viuine legis
sc̄m. erudiciens
vltq; ad inter
sunt sc̄tā sc̄torum
tibi dñe ih̄u lux
sacri mensa q
tuo p̄betas ⁊ a
minuisti. Si
redemptor hoīum
mō charitat
magna in q̄ nō ag
sc̄m corp̄ et
māducandū. lecti

refectionem mentis et corpis. et po-
fuit lucenam pedibus meis verbuz
tuū. Sine his duobus bñ viuere nō
possem nam verbuz dei lux aīe mee
et sacramentū tuum panis vite. hec
possunt etiam dici mense due hinc ⁊
inde in gacophylatio sc̄tē ecclesie po-
sita. Una mensa est sacri altaris hñs
panem sc̄tū. id est corpus xpi p̄ciosū
Altera est diuine legis p̄tinens doc-
trinam sc̄tām. erudiens fidem rectaz
et firmiter vsq; ad interiora velami-
nis vbi sunt sc̄tā sc̄tōrum perducens
Gr̄as tibi dñe ihu lux lucis eterne p
doctrine sacri mensa quam nobis p
tuos tuos pphetas ⁊ aplos aliosq;
doctores ministrasti. Gr̄as tibi crea-
tor et redemptor hoīm qui ad decla-
rādā toti mōdo charitatē tuā cenā pa-
rasti magnā. in q̄ nō agnū typicū sed
tuū sc̄tissimū corp⁹ et sanguinē ppo-
fuit māducandū. letificās oēs fide

les cōuuiuo sacro et calice inebrians
salutari: in quo sunt om̄s deliciae pa-
radisi. et epulant̄ nobiscū angeli san-
cti. sed suauitate felitiori. **O** q̄s ma-
gnū et honorabile est officium sa-
cerdotū quibus datum est dñm ma-
iestatis v̄bis sacris p̄secrare. labijs
benedicere. manibus tenere. ore pro-
prio sumere: et ceteris ministrare. **O**
q̄s munde debent esse manus ille. q̄s
p̄rum os. q̄s sc̄tūm corpus. q̄s inma-
culatū erit cor sacerdotis: ad quē to-
tiens ingreditur auctor puritatis. Ex
ore sacerdotis nihil nisi sc̄tūm. nihil
nisi honestū et vtile p̄cedere d̄z ver-
bum qui tam sepe xp̄i accipit sac̄men-
tū. Oculi eius simplices et pudici. q̄
xp̄i corpus solēt intueri. Man̄ pure
et in celū eleuate. que creatorē celi et
terre solent p̄tractare. Sacerdotib̄
sp̄aliter in lege dicit̄. Sancti estote
quī ego sanctus suz dñs deus vester

liber. iij.

Admet nos q̄ a
is vt qui officiu
pinus. digne ac
rate et p̄ficiencia
leam? Et si non p̄
nocentia vite p̄
pede nobis tū
gestimus. vt in
bone voluntate
tius de cetero
Qd magna
cōcaturus

O d̄o
pato
cos p̄
cus requiriti
naculū gran
pascuuz di
venia ad te
ga vet? her
bitaculū. Ex

Liber. iij.

Lxvii

Adiuuet nos gr̃a tua omnipotens de-
us vt qui officium sacerdotale susce-
pimus. digne ac deuote tibi in oī pu-
ritate ⁊ conscientia bona famulari va-
leam⁹. Et si non possumus in tanta in-
nocentia vite puerfari vt debemus.
pcede nobis tñ digne flere mala que
gessimus. vt in spiritu humilitatis ac
bone voluntatis. pposito tibi seruen-
tius de cetero deseruire valeamus.
Qd̃ magna diligētia se debeat
cōicaturus xp̃o p̃pare La. xii

Ego sum puritatis amator et
pator om̃is sanctitatis. Ego
cor purū quero. et ibi est lo-
cus requietionis mee. Para mihi ce-
naculū grande stratū: ⁊ faciā apud te
pasca cuz discipulis meis. Si vis vt
veniā ad te et apud te maneā: eypur-
ga vet⁹ fermēti ⁊ mōi cordis tui ha-
bitaculū. Exclude totū seculū et oēm

vitioꝝ tumultum. sede tanq̃ passer
solitarius in tecto. ⁊ cogita excessus
tuos in amaritudine aīe tue. Dis nā
q̃ amans suo dilecto amatori opti/
mū ⁊ pulcerrimū preparat locum. q̃
in hoc cognoscit affectus suscipien/
tis dilectū. Scito tū te nō posse satis
facere huic p̃parationi ex merito tue
actionis etiā si p̃ integrū annū te q̃re
parares ⁊ nihil aliud in mente habe
res: Sed ex sola pietate et gr̃a mea
p̃mitteris ad mensam meā accedere
ac si mendicus ad prandiuꝝ vocaret̃
diuitis. et ille nihil aliud habeat ad
retribuendū b̃nficijs eius nisi se hūi
liando et regratiando. Fac qđ in te
est ⁊ diligent̃ facito nō ex p̃suerudie
non ex necessitate. s̃ cū timore et re
uerētia ⁊ affectu accipe corp̃ dilecti
dñi dei tui dignātis ad te venire. Ego
sū q̃ vocauī. ego iussi fieri. ego sup/
plebo qđ tibi deest: veni et suscipe

Liber. Aij
ne. Lō gram deu
age tuo. nō q
tu misus sum.
gis aridū. te sen
mīte ⁊ pulsa ne
rearis micaz aut
accipe. Tu mei
indigeo. Nec tu
s̃ ego te scribo
Tu venis vt ex
vniaris vt nou
nono ad emen
Noli negligere
para cum oi di
troduc ad te v
aut vt non solu
uotionem ant
te solitate p
menti p̃ceptio
dia post exigi
p̃ius. Nam
tia. optima

me. Lū grām deuotōis tribuo. grās
 age deo tuo. nō qz dignus es sed qz
 tui mistus sum. Si nō habes sz ma
 gis aridū. te sentis. insiste oꝛoni inge
 misce z pulsa. nec desistas donec me
 rearis micaz aut guttā grē salutaris
 accipe. Tu mei indiges non ego tui
 indigeo. Nec tu me sc̄rificare venis.
 sz ego te sc̄rificare et meliōre venio
 Tu venis vt ex me sc̄rificeris z mihi
 vniaris vt nouā grām recipias z de
 nouo ad emendationem accendaris
 Noli negligere hanc grāz. semp pre
 para cum oī diligentia cor tuū et in
 troduc ad te dilectum tuū. Oportet
 aut vt non solum te prepares ad de
 uotionem ante coionem sed vt etiaz
 te solícite te p̄serues in ea post sacra
 menti p̄ceptionem. Nec minor custo
 dia post exigit. q̄ deuota p̄paratio
 prius. Nam bona postmodū custo
 dia. optima iterum est p̄paratio ad

maiozem gr̄am ꝑsequendam. Ex eo
quippe valde indispositus quis red
dit. si statim fuerit nimis effusus ad
exteriora solatia. Laue a multiloquo
mane in secreto : et frueri deo tuo .
Ip̄m enī habes. quē tot⁹ mōs tibi au
ferre nō pōt. Ego sū cui te totū dare
debes. ita vt iam vltra non in te sed
in me absq; om̄i solitudine viuas.

Qđ toto corde anima deuota
xp̄i vnionem in sacramento
affectare debet La. xiii

Quis mihi det domine vt in
ueniam te solum ⁊ aperiam
tibi totum cor meuz et fruar
te sicut desiderat anima mea: et iam
me nemo despiciat nec vlla creatura
me moueat vel respiciat sed tu sal⁹
mihi loquaris et ego tibi. sicut solet
dilectus ad dilectum loqui et amic⁹
cum amico conuiuari? hoc oro. hoc

Liber iiii.
desidero vt tibi
em ab omnibus
tam magisq;
frequentem cele
sterna saepe disc
oro tecum tot u
meiq; tot aliter
ego te. ⁊ sic nos
pcede. Vere tu
tus ex milibus
mee habitare
Vere tu pacif
summa et req
labor et dolo
Vere tu es de
filium tuū nō e
humilibus et
Dq; suavis e
vt dulcedinem
strares. pane
scendente illo
Vere nō est a

Liber .iiij.

CLXIII

desidero vt tibi tot² vniar: et cor me
um ab omibus ceratis rebus abstra
ham. magisq; p sacram coionem ac
frequentem celebrationē celestia et
eterna sape discas. Ab dñe deus qñ
ero tecum tot us vnitus et absorptus
meiq; totaliter oblitus Tu in me et
ego te. z sic nos parit̄ in vnū manere
pcede. Vere tu es dilectus me² elec
tus ex milibus. in q̄ complacuit aie
mee habitare oibus diebus vite sue
Vere tu pacificus meus in quo pax
summa et requies vera. extra quem
labor et dolor et infinita miseria.
Vere tu es deus absconditus: z con
siliū tuū nō est cum imp̄is sed cum
humilibus et simplicibus s̄mo tuus
O q̄ suauis est dñe sp̄s tuus: qui
vt dulcedinem tuam in filios demō
strares. pane suauissimo de celo de
scendente illos reficere dignaris.
Vere nō est alia natio tam grandis

que habeat deos appropinquantēs si
bi sic tu deus n̄r ades vniuersis fide
libus tuis: qbus ob quotidianū sola
tū z cor erigendū in celuz te tribuis
ad edendū et fruendum. Que est em̄
alia gens tā inclyta sic plebs xp̄iana
aut que creatura sub celo taz dilecta
vt aīa deuota ad quā ingredit̄ deus
vt pascat eam carne sua gloriofa? O
ineffabilis gr̄a o āmirabilis digna
tio o amor imensus hoī singulariter
imp̄sus. Sz qd retribuā dño p gr̄a
ista. p charitate tam eximia? Nō est
aliud qd gratius donare queā q̄ vt
cor meū deo meo totalit̄ tribuā z in
time piungā. Tūc exultabūt oīa inf̄i
ora mea cum pfecte fuerit vnita deo
aīa mea. Tūc dicz mihi si ta vis esse
mecū. ego volo esse tecū. Et ego re
spōdebo illi. Dignare dñe māere me
cū ego volo libent̄ eē tecū. B̄ ē totū d̄
fideriū meū vt cor meū tibi sit vnitū

Liberi. iij.

De quorum
ardenti des

crisi

Uā mag

inis tue

fi timēti

deuotoz aliquo

ne cū maria de

dentū. tūc sepi

et erubesco q̄

colonis mensā

accedo. q̄ ita

cordis maneo

accensus corā

bement̄ attract

ti deuoti fuerit

fiderio cōmuni

vis amore a fl

timere. sed ore

ad te deuz for

biebant. sua e

Liberi. iij.

Clxv

De quorundam deuotoruz
ardenti desiderio ad corpus
cristi

Ca. xiiii

Quā magna multitudo dulce
uiniis tue dñe quā abscondi-
sti timētib' te. Quā recordor
deuotoꝝ aliquoꝝ ad sacramētū tuū
dñe cū maxia deuotōe ⁊ affectu acce-
dentiū. tūc sepius in meīpo p̄fundoꝝ
et erubescō q̄ ad altare tuū et sacre
coionis mensā. tam tepide ⁊ frigide
accedo. q̄ ita aridus et sine affectōe
cordis maneo. et q̄ nō sum totaliter
accensus corā te deo meo nec ita ve-
hement' attractus et affectus sic mul-
ti deuoti fuerunt: qui p̄ nimio de-
siderio cōmunionis et sensibili cor-
dis amore a fletu se nō potuerūt cō-
tinere. sed ore cordis ⁊ corpis parit'
ad te deuz fontē viuū medullitus in-
hiebant. suā esuriē nō valentes aliē

tempore nec satiari nisi corpus tuuz
cum omni iocunditate et spūali au-
ditate accepissent. O vera ardens fi-
des eorum. pbabile existens argu-
mentum sacre p̄sentie tue. Isti enim
veraciter cognoscunt d̄m suū in fra-
ctione panis: quozuz cor tam valide
ardet in eis de ih̄u ambulante cū eis
Longe est a me sepe talis affectus ⁊
deuotio. tam vehemens amor et ar-
dor. Esto mihi ppitius ih̄u bone dul-
cis et benigne et p̄cede paupi mendi-
co tuo vel interdū modicū d̄ cordiali
affectu amoris tui in sacra coione sē-
tire. vt fides mea magis p̄ualeseat.
spes in bonitate tua p̄ficiat: et cha-
ritas semel p̄fecte accensa et celeste
māna experta nūq̄s deficiat. Potēs
est aut̄ misericōdia tua etiam gr̄am desi-
deratā mihi p̄stare et in spiritu ardo-
ris cū dies beneplaciti tui aduenerit
me clementissime visitare. Etenim li-

Liber. iiii.

et tanto desiderio
notorum tuoz no-
tra illius magni i-
desiderium habe-
rans omniū talium
torum tuoz part
eorum sancto cor

Quō gr̄a de
tate ⁊ sui ipsius

quiritur

Portet
stant
petere.

expectare. gr̄ata
seruare studiose
tempus et mod
donec veniat cō-
cipere debes c
uotionis infius
deici nec inordi-
pe de? in vno bo

Liber. iiii.

Clxvi

cet tanto desiderio tam specialiu de
uotorum tuorum non ardeo. tu de gra
tua illius magni inflammati desiderij
desiderium habeo orans et deside
rans omnium talium feruidorum ama
torum tuorum participem me fieri. ac
eorum sancto consortio annumerari

Quo gra deuotionis humili
tate et scripsius abnegatione ac
quiritur

Ca. xv

Portet te deuotionis gram
instant querere indefinenter
petere. patient et fiducialiter
expectare. gratanter recipere humiliter con
seruare. studiose cum ea operari. ac deo
tempus et modum supne uisitationis
donec ueniat committere. humiliter pre
cipue te debes cum parum aut nihil de
uotionis infus sentis. sed non nimium
deijci nec inordinate tristari. Dat se
pe deus in vno breui momento quod longo

negavit tpe. Dat etiam qñq; in fine
qđ in principio orōnis largire distu-
lit. Si semp cito grā daret et p vo-
to adesset. non esset infirmo hoi bñ
portabile. Propterea in bona spe z
hūili patientia expectanda est deuo-
tionis grā. Tibi tñ et pctis tuis im-
puta cū non dat vel etiā occulte tol-
lit. Modicū qñq; est qđ grām impe-
dit et abscondit. si tñ modicuz et non
potius grande dici debeat qđ tantū
bonū phibet. Et si B ipsum modicuz
vel grande amoueris et pfecte vice-
ris. erit quod petisti. Statim nanq;
vt te deo ex toto corde tradideris
nec hoc vel illud p tuo libitu seu vel
le quesieris. sed integre te in ipō po-
sueris. vnitū te inuenies et pacatum
quia nil ita bene sapiet et placebit si-
cut beneplacitum diuine voluntatis
Quisquis ergo intentionem suā sim-
plici corde sursum ad deū leuauerit

Liber. iiii.

scq; ab omni inoz
simplicita cuiuslib
mauerit. apertissimus
re ac dignus deuor
Dat enim dñs ibi bo
am vbi vasa vacua
to pfectius quis in
rit z magis sibi ip
sui moritur. tanto
nit copiosius intra
toz eleuat. Tunc v
mirabitur et dilata
iplo quia manus de
le posuit totaliter in
in seculum. Ecce sic b
qui querit deū in tot
in vanum accipit am
in accipiedo sacrā ex
nam gneretur diuis
tiam: quia non respi
ationem et consolati
nā gloriā et bono

Liber. liij.

Clxvii

seq; ab omni inordinato amore seu
displicentia cuiuslibet rei create eua
cuauerit. aptissimus gratie p̄cipien/
de ac dignus deuotiōis munere erit
Dat enim dñs ibi benedictionem su
am ubi vasa vacua inuenerit. Et quā
to p̄fectius quis infimis renunciaue
rit ⁊ magis sibiip̄si per contemptum
sui moritur. tanto gratia celerius ve
nit copiosius intrat et altius liberuz
cor eleuat. Tunc videbit et affluet ⁊
mirabitur et dilatabitur cor eius in
ip̄so quia manus dñi cum eo. et ipse
se posuit totaliter in manu eius vsq;
in seculum. Ecce sic benedicet homo
qui querit deū in toto corde suo nec
in vanum accipit animam suam. hic
in accipiēdo sacrā eucharistiaz mag
nam p̄meretur diuine vnionis gra
tiam: quia non respicit ad ppriam d̄
uorionem et consolationem: sed ad
dei gloriam et honorem.

Quod necessitates nostras xpo
aperire et eius gram postulare
debemus

Ca. xvi

O Dulcissime atq; amantissime
dñe quē nunc deuote deside
ro suscipe tu scis infirmitatē
meā ⁊ necessitatē quā patior. in quā
tis malis et vitijs iaceo q̄ sepe sum
grauatus. tentatus. turbatus ⁊ inqui
natus. Pro remedio ad te venio. p
solatione ⁊ subleuamine te deprecor
Ad oīa scientem loquor cui manife
sta sunt oīa interiora mea: et qui so
lus potes me pfecte solari et adiu
uare. Tu scis quibus bonis indigeo
pre oībus. et q̄ paup sum in virtuti
bus. Ecce sto ante te paup et nudus
gram postulans et misericordiam implo
rans. Refice esurientē mendicū tuuz
accende frigiditatē meā igne amoris
tui. illumina cecitatē meā claritate

liber. iij.
profertur tue. U
ma in amaritu
paria in patie
creata in prem
frige cor meū
mittas me vag
mibi et B iam
ly: q; tu solu
amor: meus e
do mea ⁊ tot
me totaliter
combures: ⁊
teci efficiar
nis ⁊ liquefac
De patiaris n
recedere sed o
sicut septus o
tus mirabilit
er te ignescer
rem cum tu sis
monq; deficient
ans et intelle

presentie tue. Uerte mihi omnia ter
 rena in amaritudinē. omnia grauiā z
 contraria in patientiam. oīa infima et
 creata in p̄emptum et obliuionem.
 Erige cor meū ad te in celū. Et ne di
 mittas me vagari sup̄ terrā. Tu sol^o
 mihi ex B̄ iam dulcescas vsq; in secu
 luz. qz tu solus cibus et potus meus
 amor meus et gaudiū meum. dulce
 do mea z totum bonū meum: Utinā
 me totaliter ex tua p̄sentia accendas
 combures: z in te transmutes. vt vn^o
 tecū efficiar spūs p̄ grām int̄ne vnio
 nis z liquefactionē ardētis amoris
 Ne patiaris me ieiunū et aridū a te
 recedere sed opare mecum misericōiter
 sicut sepius opatus es cum sanctis
 tuis mirabiliter. Quid mirum si tot^o
 ex te ignescerem et in meipso defice
 rem cum tu sis ignis semp̄ ardens et
 nunq̄s deficiens. amor corda purifi
 cans et intellectum illuminans.

De ardenti amore et vehe-
menti affectu suscipiendi xpm
Alo discipuli   La. xvii

Quoniam summa deuotione et ardē-
ti amore. cum toto cordis af-
fectu et seruore desidero te
dñe suscipe. quemadmodū multi scī
et deuote p̄sone in coitando te desi-
derauerunt: qui tibi maxime in scī-
tate vite placuerūt. ⁊ in ardentissima
deuotione fuerunt. O deus meus
amor eternus totum bonum meum.
felicitas int̄uīnabilis. cupio te susci-
pe cum uehementissimo desiderio ⁊
dignissima reuerētia q̄ aliquis scō-
rum vnq̄ habuit et sentire potuit. Et
licz indignus sum oīa illa sentimen-
ta deuotōnis h̄re. tñ offero tibi totū
cordis mei affectum ac si omnia illa
gratis inflammata desideria so-
lus haberē. Sed et quecunq̄ potest

Liber. iiii.

mens concip
tina tibi cum
ratione ac me
offro. Nihil op
ne ⁊ omnia me
tissime imolare.
meus et re
tali affectu. reue
cum tali grat
amore. cum tali
⁊ affecto hodie
scipe et desider
ter tua glorio
glo euangelic
misterium. bur
tu. Ecce ancill
bonum tuum. Et
tus excellent
hones bapri
tandus eru
tus sancti. dur
deretur rifice

Liber. iiii. y Elrix

pia mens concipe et desiderare. hec
omnia tibi cum sūma reuerentia ve
neratione ac intimo fauore p̄beo et
offero. Nihil opro mihi refuare sed
me z omnia mea tibi sponte z liben
tissime imolare. Dñe deus meus cre
ator meus et redemptor meus cum
tali affectu. reuerentia. laude z hono
re. cum tali gratitudine. dignitate et
amore. cum tali fide. spe et puritate
te affecto hodie suscipere. sicut te su
scipit et desiderauit sanctissima ma
ter tua gloriosa virgo maria. q̄n an
gelo euangelicanti sibi Incarnatōnis
mysterium. humilit̄ et deuote respō
dit. Ecce ancilla dñi fiat mihi fm ver
bum tuum. Et sicut beatus precursor
tuus excellentissimus sanctorum Jo
hannes baptista in presentia tua le
tabundus exultauit in gaudio spiri
tus sancti. dum adhuc maternis clau
deretur visceribus: et postmodū cer

nens inter hoies ihm ambulante val
de se humilians deuoto cum affectu
dicebat: Amicus aut sponsi qui stat
et audit eum . gaudio gaudet ppter
vocem sponsi: sic et ego magnis z sa
cris desiderijs opto inflamari et tibi
ex toto corde meipsuz presentare. Un
et oim deuotoz cordiu iubilaciones
ardentes affectus. metales excessus
ac supernales illuminationes et celi
cas visiones tibi offero et exhibeo
cum omnibus virtutibus et laudibz
ab omni creatura in celo et in terra
celebratis et celebrandis p me et oi
bus mihi in oratione commendatis
quatinus ab omnibus digne laude
ris et in perpetuum glorificeris. Ac
cipe vota mea dne deus meus et de
sideria infinite laudatonis z imense
bndictionis que tibi fm multitudinē
ineffabilis magnitudinis tue iure de
bentur. Hec tibi reddo z reddere de

Liber. iiii.
sidero p fr
tempo: atq
tibi gras et
spiritus et c
abus et aff
Laudent te
lingue. et l
mentuum
ardenti de
cum; reu
sacramen
na fide re
cordiaz a
et p me p
Luz op
vione
lati ac m
sa celest
recozda
D
scutaro

Liber. iiii.

CLXX

fidero p singulos dies et momenta
tempoz. atq; ad reddendum mecum
tibi gr̄as et laudes omnes celestes
spiritus et cunctos fideles tuos pre
cibus et affectibus inuito et exoro.
Laudent te vniuersi populi. tribus ⁊
lingue. et sanctum ac mellifluum no
mentuum cum sūma iubilatione et
ardenti deuotione magnificent. Et q
cunq; reuerenter ac deuote altissimū
sacramentum tuum celebrant et ple
na fide recipiunt. gratiam et miseri
cordiaz apud te inuenire mereantur
et p me peccatore supplicif exorent
Lunq; optata deuotione ac fruibili
vnione potiti fuerint et bene conso
lati ac mirifice refecti ⁊ de sacra mē
sa celesti abscisserint. mei pauperis
recordari dignentur.

**Qd homo non sit curiosus
scutatoz sacramenti: sed humi/**

lis imitator xpi. subdendo sen-
sum suū sacre fidei Ca. xviii

Quendum est tibi a curiosa
et inutili p̄scrutacione huius
p̄fundissimi sacramenti si nō
vis in dubitacionis p̄fundū demergi
Qui scrutator est maiestatis. oppri-
met a gloria. Plus valet deus opa-
ri q̄s homo intelligere potest. Tole-
rabilis pia et humilis inquisitio ve-
ritatis. parata semp̄ decozi et per sa-
nas patrum sententias studens am-
bulare. Beata simplicitas que diffici-
les questionum relinquit vias ⁊ pla-
na ac firma pergit semita mandato-
rum dei. Multi deuotionem p̄dide-
runt dum altiora scrutari voluerunt
Fides a te exigis et sincera vita. nō
altiludo intellectus neq; p̄funditas
mysteriorum dei. Si non intelligis
nec capis que infra te sunt. quō com-

Liber. iiii.

apprehendes ea que supra te sunt. Sub
 de te deo et hūilia sensum tuū fidei
 et dabitur tibi sciencie lumen pur ti
 bi fuerit vtile ac necessarium. Quidē
 grauit̄ tentantur de fide ac sacra-
 mento: sed nō ost̄ B̄ ipsis imputandū
 sed potius inimico. Noli curare. no-
 li disputare cum cogitatōibus tuis
 nec ad immittas a dyabolo dubita-
 tiones responde: sed crede v̄bis dei
 crede sanctis eius ⁊ p̄phetis ⁊ fugiet
 a te nequā inimicus. Sepe multum
 p̄dest q̄ talia sustinet dei fuus. Nā
 infideles ⁊ peccatores non tenet q̄s
 secure iā possidet: fideles aut̄ deuo-
 tos varijs modis tētat ⁊ vexat. Per-
 ge ḡ cum simplici et indubitata fide:
 et cum simplici reuerentia ad sacra-
 mentum accede. Quicq̄ intelligere
 nō vales. deo oīpotenti secure com-
 mitte. Nō fallit te deus: fallit̄ q̄ sibi
 nimiū credit. Gradif̄ deus cū simpli-

cibus reuelat se humilibus dat intel
lectum paruulis. aperit sensus puris
mentibus. et abscondit gratiam cu
riosiis et superbis. Ratio humana de
bilis est et falli potest: fides aut vera
falli non potest. Omnis ratio et na
turalis inuestigatio fidem sequi debet:
non pcedere nec infringere. Nam fi
des et amor ibi maxime pcellunt et
occultis modis in hoc sanctissimo et
sup excellentissimo sacramento ope
rantur. Deus eternus et immensus in
finiteque potentie facit magna et in
scrutabilia in celo et in terra: nec est
inuestigatio mirabilium opum eius
Si talia essent opa dei vt facile ab
humana ratione caperentur: non essent
mirabilia nec ineffabilia dicendo.

Explicit liber Quartus
de sacramento altaris.
Incipit tractatus de me
ditatione cordis.

De medi
Incipi
tione cor
pōt ex se
S; vide
cordis. n
corde. E
cordis a
tum et i
fortis h
est oīq;
suppon
tia: cor
bere spe
los rati
ex illis
cognitio

De medi. cor.

LXX

Incipit tractatus de medita
tione cordis Johannis Berison
Capitulum primum

Meditatio cor
dis mei in aspectu tuo sp
Felix certe q cū ppheta
pōt ex sentētia dicere vbi istud deo
S; videam^r in p̄mis qd sit meditatio
cordis. non p carnali solo sed spūali
corde. Est autē meditatio vehemens
cordis applicatio ad aliqd inuestigā
dum et inueniendū. Et hec applicatio
fortis h; difficultatē que quāq; maior
est quāq; minor. Qd vt intelligat pre
supponat ex creditis et ab experien
tia: cor n̄m conditum esse: ⁊ tres ha
bere species? oculoꝝ mentales ocu
los rationales oculos sensuales. Et
ex illis est utrobique vnus oculus in
cognitione: alius in affectione. Sun

datur hec distinctio in altera qua di-
cimus hoïem hñe portionem seu fa-
ciem rationis duplicem quaz supioz
vertit ad leges etnas: altera ad tpa-
les. Neutra tñ in actu suo dependet
ab organo corporeo. Sub istis est ra-
tio demersa corpori: que sensualitas
appellatur. Primus oculorum voca-
tur ab alijs oculus mentis: alter ocu-
lus rationis: tercius oculus carnis.

Cap. ii.

Uerat ab initio bñ pdite ra-
tionalis nature talis ordo or-
diniq; tranquillitas: q; ad
nutum et merum impiu: sensualitas
rationi inferiori: et inferior ratio su-
piori fuebat: et erat ab inferiorib;
ad supna pnus z facilis ascensus: fa-
ciete hoc leuitate originalis iusticie
subleuantis sursum corda: que admo-
du naturalit ignis sua leuitate sursu
fertur. At & postq; aduersus dñm

De medi. coz
superum ingr
altri iusticia
inter pond?
pium. qd m
nabere no cess
colligata fit fun
pedibus: vinct
re: Sicq; mir
fufione facta e
uerfio. q; in b
et carcer: e cec
triplex vtriq;
in sensualitat
inferiori rati
da exccaroz
Ab
diffic
tion
eis semp ad
Facit hoc p
sum iugiter

De medi. cor.

Lixxi.

supremum ingrata p̄ditio demeruit
auferri iusticiam hanc originalē sub
introijt pond⁹ grauissimū ꝓcomitās
pctūm. qđ miserā et captiuatā aiā
trahere nō cessat ad infima tanq̄s cir
cūligata sit funibus cathenis et com
pedibus: vincra in mendicitate et fer
ro: Sicq; mirabili. imo misabili cō
fusione facta est ordinis prioris per
uersio. q̄ in hoīe sic merso tenebris
et carceri cecco cōturbarus est in ira
tripler vtriq; oculus ꝓ impfectionē
in sensualitate: ꝓ obnubilationez in
inferiori rationis p̄fectione et ꝓ quā
dā excecatoz in superiori rōnis portōe

Cap. iiii.

Nabemus ecce causam ꝓmaz
difficultatis: quā in medita
tione sentimus: quā in habē
dis semp ad dñm oculis experimur
Facit hoc penalis illa gaudio deoz
sum iugiter impellens: quēadmodū

videre est sensibiliter in aque ductu
que tota facilitate defluit in ima. Lō
tinetur autem vel sursum leuatur :
non nisi cum violentia . Non aliter
cor ad infima prouum leuiter effluit
hac illacq; veluti sine retinaculo vel
labore quoniam facilis descensus
auerni. Ait poeta: S; reuocare gra
dum superasq; euadere ad auras: B
opus hoc labor est.

Ca. iiii.

Erscrutemur consequentē ex
predictis naturam seu pprie
tatem meditationis: quoniā
ex B ipso q; necessaria nobis ad deū
tendentibus existat videbimus. Dix
imus autē ⁊ repimus q; meditatio est
vehemens applicatio vel attentio
animi ad aliqd inuestigandū vl inue
mendū fructuose. Addim⁹ fructuose
ne meditatio vergetur aut in supstitio
nem aut in curiositatē aut in melan-

De medi. cor.

Lxxiiii

colicam stoliditatem. Dicamus ꝑ cō-
plentes ꝑ meditatio est uehemens
et salubris animi applicatio ad ali-
quid inuestigandū vel experimentalit̄
cognoscendum. Ponimus h̄ vltimū
ꝑpter naturam ipsius afflictionis: q̄
diuersa sortit̄ nomina ꝑportionalit̄
ad conditionē cognitionis. Non po-
test aliter affectio cognosci q̄ experi-
mentaliter ab eo qui ꝑ eam afficitur
Quam experimentalē affectionis cog-
nitionem non potest eam habens in
alterum verbis quibullibet infunde-
re nisi similiter affectus sit alter ille.
Quoniā solus nouit: ꝑut in apoca-
lypsi scribitur: qui accipit. Propte-
rea vocatur manna absconditum. Ex-
emplum est perspicuum in illo qui
nouit dulcedinem mellis solum ꝑ
doctrinam: sicut medicus sanus instr-
mitatis dolorem. Hec aut̄ dulcedo
a gustante: hic dolor ab egrotante

aliter et longe cognoscuntur.

Cap. v.

Quod erpendamus ex his quae profunde senserit prophetam naturam meditationis dum ait. In meditatione mea exardescet ignis. Utriusque enim complexus est lumen intellectu: et ardorem in affectu. Quam vero sit difficile quod ignis deuotionis spiritualis exardescat flatu meditationis fiet notum considerantibus ignem materialem: dum queris a lignis aquosus viridibus luto respersis elici. Suffla quantum potes: iterum atque iterum multo conatu resuffla: emerget plerimum ab initio fumus ab initio conturbans oculos. Uix emicabit scintilla: quo mox euanescet. Disperges forsitan iratus congesta prius ligna si non in longanimitate persisteris. Quam longanimitatem appellamur hic meditationis aut meditationis coniungendam

De medi. co

Quod enim doctrinam laudare non sapit habere licet fortassis uis in tractatu quod parte seba et in altero de modo in altero et specialiter compertum difficultas in uarietas et non uere sancte in flere uel alio modo sit uideo et deo sub rubio

Quod enim meditationis uis seclu

Cap. vi

Quoniam enim aliquas scripsisse
doctrinas vel industrias ne-
dum latino: sed gallico ser-
mone super habenda meditatione tali
licet fortassis uteremur alijs termi-
nis in tractatulo de mystica theolo-
gia in parte scda que praxim eius docet
et in altero de morte preimplationis
edito in altero rursus de mendicita-
te spūali compilato. Deniq; tanta re-
perit difficultas: tanta p diuersitate
hōim varietas in practicoando doctri-
nam vere sancte q; meditationis: q;
an silere vel aliquid scribere consul-
tius sit. videoz egomet mibiipsi quā-
doq; sub dubio fluctuans.

Ca. vii.

Quoniam enim recogito: q; absq;
meditationis exercitio nul-
lus secluso dei miraculo spe

ciali: ad pfectionē ptemplationis di
rigit aut puenit: nullus ad rectissimā
cristione religionis normā vir se cō
ponit audeo celans: ardeoq; studiu
scētē meditationis suadere. At vō dū
totiens exptus picula sedulus reco
gito difficultatem ⁊ arduam raritatē
pueniendi quo trahere meditatio nit
tis: ego quasi torpens et stupidus ef
ficioz. Quiescit aliq; quo pacto sic
venit: qz nimiu frequentē exptum est
studiu meditationis pueri dilabiq;
in morbu melancolice passiois ppf
imoderatōz vl' ppter supbiam dari
in reprobū sensū dyabolice illusiōis

Ca. viii

Q Anducamus exemplis id qd
dicimus: Scimus vinū in io
cunditate et hoīs salute con
ditū esse. Sic em̄ scriptura: sic ratio
loquit. Videmus tamē ex abusu po
tantiū: p̄sertim dum februiū discrasia

Benedi. co
labent q; po
labes causat
m. vel man
q; mortem. N
clam: quis eg
ns esse pessim
erit: quibus v
amaritudinē op
quibz verba:
haruissimus di
miseros nos h
solatione tal
ut apostolus:
ne liberabit de
Sobingit: Br

Utd agi
mus pe
vitoruz
sterta cordis n
bus nris pessim
sue freno: sine

De medi. cor.

Clxxvi

laborant q̄ potus vini alioquin sa-
lubris causat vl' egretudinis augmē-
tum. vel maniam et furorem: aut q̄
q̄ mortem. Nos autē filios omnes
adam: quis egrotos quis fabricitan-
tes esse pessimis aīe febribus nega-
uerit: quibus vertunt in nauseam et
amaritudinē optima diuinorum elo-
quiorū verba: quibus in sel pueritē
suauissimus diuini verbi panis. heu
miseros nos heu quam ex intima cō-
sideratione talia miserie conclama-
uit apostolus: Infelix ego homo q̄s
me liberabit de corpe mortis huius
Subiungit: Gr̄a dei p̄ ih̄m cristum.

Ca. ix.

Quid agimus ergo? Quid abi-
mus precipites per abrupta
vitiōrum: Ibimus ne post d̄
sideria cordis nr̄i. z in ad inuentioni-
bus nr̄is pessimis despari sine lege:
sine freno: sine ordie? Nūqd̄ sufficiēt

nobis cogitationes instabiles: sordi
de: fluxe somnioq; simillime: que nō
solationem vel edificationē allatu
re sunt sed desolationem mesticiā ⁊
ruinam oblectantibus se in eisdem.
Respōdebimus nequaq; id fieri de
bere: sed adsit discretio moderatrix
in oībus qua non securius hīc post
diuinam grām poterimus q̄ p̄ sedu
lum et securum alterius experti nos
q; diligentis et agnoscentis p̄siliū

Cap. x.

Quamamat Aristoteles vocem
experientie loquens: q; ars et
virtus sunt circa difficilia vt
ars pingendi: ars scribēdi: ars cytha
ricandi: virtus castitatis: virtus for
titudinis: virtus sobrietatis: hoc vō
sic intelligendū est q; ab inirio virt?
⁊ ars multas in acquisitione sua pa
tiunt difficultates: dum vero fuerint
acquisite facilia sunt eis oīa. Pingit

Benedi. c.
faciliter p̄
de scriptore
musita vt
p̄ p̄fecta no
la est actus

La
de t
ten
sim lineas
cultas null
digitorum
mus simili
difficilē an
illud put o
nullas inde
fic pingent
ricate: it
te: imo cur
vagus obl
tristis rem
studiose ⁊

De medi. cor. 3 Cxxvii
faciliter pictor exercitatus in arte: sic
de scriptore: sic de citharicante vide
mus: ita vt dixerit idem Aristoteles
q̄ p̄fecta non deliberat tam sibi faci
lia est actus suus.

Cap. xi.

Quamur ista compatione dū
de meditatione loquimur. At
tendamus q̄ in trabēdo pas
sim lineas picture vel scripture diffi
cultas nulla est sicut nec in discussioe
digitorum p̄ cithare cordas. Inueni
mus similit̄ in cogitatione. Non em̄
difficult̄ aut laboriose n̄c hoc: nūc
illud p̄t̄ occurrerit cogitatur. sed q̄
nullus inde resultet effectus: vides ī
sic pingente. sic scribente: et sic citha
ricante: ita neq̄ p̄sus in sic cogitan
te: imo cum se talibus cogitationib⁹
vagus oblectauerit: vt dicit Seneca
tristis remanebit. Porro laboriose:
studiose z attentissime cum mira tar

ditate pigendo: scribendo: et citbari
cādo: fit qñq; vt bñ z celerit̃ ista fiāt

Ca. xii.

Quorsum ista? Vmirum vt
ostendamus quemadmoduz
de cogitatione nulla vnq; p
ficiet aut emerget in meditationem
quanto minus in p̃templationez? Et
meditatione ṽo que sūmam hz diffi
cultatem. si bona fide simplici et di
screta diligent̃ exerceat: pueniemus
ad hanc p̃fectionē q̃ absq; vlla diffi
cultate fiet apud nos fructuose: qđ
sūmo meditationis studio p̃quirere
voluimus. Ita deniq; transibit medi
tatio in p̃templationē. Non em̃ dif
fert p̃templatio a meditatioē nisi pe
nes facile z difficile: qñ vtrobiz est
fructus aliter q̃ in cognitione.

Ca. xiii.

Quescribitur aut̃ p̃templatio q̃ ē
liber z expeditus mentis intuiti

De medi. c
us in res p̃sp
tus. Et hoc
respicit intell
platiōs q̃ p̃si
describit ea h
mentis iubil
desiderioz.
est oīs. quē
gnitō: q̃ fuer
vt qđā aud

Qedit
mens
ba. d
tatis sum no
eritabar: z
facit hoc an
recogitando
in amaritudi
cia dei que s
lo sursum et
de reliquis c

De medi. cor.

Lxxviii

rus in res pspiciendas vsq; quaq; dif-
fus. Et hoc q̄ ad p̄tationē que
respicit intellectū. Porro q̄ ad p̄tem-
platiōz q̄ p̄sistit in affectu et in praxi
descibit eā hugo : q̄ est p̄ subleuate
mentis iubilū: mors quedā carnaliū
desiderioz. Hoc ē gustare q̄ suauis
est dñs. que iustū seq̄t alialongē co-
gnitō: q̄ fuerit intellectualis solū visio
vt q̄dā auditō p̄ fidē aut p̄ scripturā

Ca. xiiii.

Meditabitur ecce aliquis ge-
mens et suspirans vt colum-
ba. dicit cum p̄pheta: medi-
tatus sum nocte cum corde meo ex-
ercitabar: et scopebam spirituz meū
facit hoc anxie: difficulter laboriose
recogitando nūc omnes annos suos
in amaritudine anime sue: nunc iudi-
cia dei que sunt abyssus multa in ce-
lo sursum et in abyssis deorsū: et ite-
de reliquis circa q̄ versat meditātis

7

attentio vehemens: vt ea que medi-
tas vel cogitat lymphidus vel firmi⁹
in affectum suū trahat. Efficiet tandē
vt hec oīa tanta felicitate recogitet
et sapiat: q̄ facilis est ipsa cogitatio
Docent nos exempla p̄dicta si dubi-
tamus. Non em̄ plus laboris habēt
scriptor: pictor: citharista bñ agendo
q̄d optime didicerint: quaz vagus z
vanus aliquis ab initio discurrent si-
ne arte z ordine p̄ lineas picture. vel
scripture: aut per cithare cordas.

La. xv.

Quodendum est ad premissa ni-
hilominus q̄ vix est aliquis
ita perfectus in arte sua quin
assidue possit ad aliqua vel cogno-
scenda vel agenda p̄ficere qualia ne-
cessē est vt non habeat cum labore.
multo magis B̄ verum est in ipsa de-
logmur meditatione q̄ nouos veri-
tatis aut deuotionis fetus iugit̄ pa-

De medi. cor.
rere studet: sed n
dolo: p̄pter illu
liter intellectus
lios tuos. Non
p̄pter gaudium: qu
nus cognitionis
fetus in animi sui
La.
Uenit aut̄
tius vt dicit
purgatus
curari vt columba
verus sime a dolo
sic canis rabiosa f
ta verbum satirien
rida sus: v̄i fertissi
sat reuertatq; co
poco de blasphem
minabilis: q̄ bozz
furgit tritans me
uerius deuz fetos
nec dari licet. Jaci

De medi. cor.

Clxxx

rere studet: sed non deest p̄turitionis
dolor p̄pter illud maledictum sp̄u a
liter intellectum: In dolore paries fi
lios tuos. Non meminit tñ p̄ssure
p̄p̄t̄ gaudium: quia natus est sibi no
uus cognitionis et affectōnis sancte
fetus in animi sui mundum.

Ca. xvi.

Uenit aut̄ ab initio frequen
tius vt dum aliquis nonduz
purgatus a vitijs satagit me
ditari vt columba: meditatur quasi
vetus sine a dolos odia. Meditatur
sic canis rabiosa silentia rodens iux
ta verbum satirici. Meditat̄ q̄si sor
dida sus: dū fetissimas in animo ver
sat reuersatq; cogitationes. Quid
porro de blasphemie sp̄u: q̄ abho
minabilis: q̄ horridus. Nonnq; re
surgit tritans meditantē loquēs ad
uersus deuz sc̄tōs sc̄tāsq; ingentia q̄
nec fari licet. Faciuntur infidelitatis

iacula: baratrum desperationis aperit experimentū quoq; manifestat: q̄ recte iusserit sapiens: fili accedēs ad seruitutem dei: prepara animā tuam ad tentatōnem. Sequitur presidium certissimū: sta in timore. Beatus em̄ vir qui semp est pauidos.

Ca. xvii.

Pauidus v̄o semp quomodo beatus queret aliquis dum timor additur timore: scrupulus scrupulis: pusillanimitas pusillanimitati: presertim cum non adest assidue consiliator: dux et p̄monstrator itineris ar̄ti ⁊ rectis? Si vero talis qui rarus est inuentus forte fuerit cum ocio nouum meditantem instruendi quantum libuerit: felix quidem erit ipse nouus tyro: si tamen p̄tinē absq; vlla trepidatione paratus est credere consilio: Sed o quotiens bone ihesu: quotiens besitabit: et idem

De medi. co2.

Elxxx

repetet iterum iteruz: que quasi falli
reformidans queret idem. Deniq; nō
vretur erga pantem sibi ꝑsiliū doe
trina iacobi que est vt pastulet in fi-
de nihil hesitans. Scripsi quedā sup
huiusmodi scrupulis in tractatulo d̄
preparatione ad missam eliqua simi-
liter de cautelis contra scriptuz blas-
phemie durissimuz: aduersus quem
remedium optimū est contēnere nec
curare quin potius irridere: nam sup
his solícite ꝑfiteri nisi forsan in prin-
cipio ꝑ cautela ad habendū ꝑsiliū

De scrupulis vero teneatur hec
regula ꝑ aduersus eos agenduz est
si ita prudens aliquis et expertus
consiliator dictauerit: mandauerit
aut iusserit: nec ager in hoc contra cō-
scientiam suam demeritorie: dum il-
lam ad consilium sapientiorum per-
rationis libertatem ab animo suo
mutat et disponit q̄uis assidue sen-

sualitatis remurmuratio forte sen-
tias. Alioquin nūq̄ fiet in pace deo
locus cordis. Rursus aduertendum
q̄ sicut dicente aristotele omnis nra
cognitio venit a sensu iterum neces-
se est omnē intelligentem fantasma
ta speculari: sic originat: meditatio
nostri cordis a sensibilibus que figu-
rata sunt: que colorata et ceteris ac-
cidentibus t̄p̄is et loci circūuoluta.
Hinc sunt meditationes conscribere:
hinc imagines picte vel sculpre hinc
generaliter fit illud psalmiste. Me-
ditatus sum in omnibus operibus
tuis: in factis manū tuarum medita-
bar. Que vtiq̄ facta ⁊ opa sunt cor-
poralia. Nihilominus debz assurge-
re meditans ultra progredi: veluti p̄
scalam aliquod ex visibilibus ad in-
uisibilia: sic dicit apostolus: quoniam
inuisibilia dei: ex his que facta sunt
intellecta conspiciunt̄ sempiterna q̄z

Bemedi-
ritus eius
docens nos
ha migrat
carnem cog
carnem non

Duc
turi
tend
tant phitum
pallis in me
mulier a vi
tu medita
brus et leu
agglutinari
ta pallio se
fmo stabu
p̄liū queri
cata calese
nalis amor
intelligit p
sus leues:

De medi. cor.

Clxxxi

virtus eius et diuinitas. Propterea docens nos a corporalibus ad spūa lia migrare dicebat. Et si cristum fm carnem cognouimus nunc tamē fm carnem non cognoscimus.

Ca. xviii.

Duertendum ho q̄ medita- turis duplices inter ceteras tenduntur insidie: vna dū pe- tunt p̄siliū sup̄ occurrentibus scrupulis in meditatione sua: presertim mulier a viro. Altera dum sunt in ac- tu meditatiois. Sit in p̄mo casu ere- brius et leuius q̄ a multis credi p̄or agglutinatio quedam animoꝝ vela- ta pallio sc̄e deuoreq; dilectionis. q̄ p̄mo p̄fabulatioib; s̄b typo q̄rendi p̄siliij querit: de hinc aīa veluti p̄fri- cata calefcit et sensim igne ceco car- nalis amoris carpitur et vritur: nec intelligit̄ primo donec tandem ad ri- sus leues: ad facetos blādosq; gest?

puentus est. Auertat deus a seruis
suis id quod reliquum filemus. Li-
meo inquit apostolus: nō dum spū ce-
peritis: carne consumamini. Scripsi
iam pluries talia psequenter ad au-
gustinum: nominatim in tractatulo
de p̄batione spir̄ituū. Incurrunt ali-
ud piculuz meditates: dum in solis
fantasijs: dum solis imaginibus cor-
poreis se tradunt: et toto corde ve-
bementer incūbunt. Sit p̄inde q̄ me-
ditans dum transire satagit in p̄tem-
plationem collabatur ad melancoli-
cam seu fantastiā leſionez ita tan-
dem vt imagines iterum versatas in
imaginatiua virtute p̄rebus ip̄is ex-
terioribus accipiat. Et sicut euenit in
somniaantibus dū dormiunt: non ali-
ter istis in vigilia contingit quorum
verba et opera nullam inter se con-
nexionem: nullum ordinem seruant
vbi neq̄ est p̄ncipium neq̄ finis: vbi

Benedi. c
sicut vulgo dicitur
causa: sed de
nam: ita ve
teantur. De
res: H̄ resu
Porro timen
non speranda
untur: nunc
Quales eger
tratis q̄ mon

Tractat
lis de p
xpi et vo
tu Lum
tatione
ter Ann

De medi. cor. Lxxxii
 sicut vulgo dicit: neq; est caput neq;
 cauda: sed de gallo fit saltus ad cig-
 num: ita v^o vigilantes somnare vi-
 deantur. De qualibet dicunt vulga-
 res: Ilz resuent on font en resuerie.
 Porro timent non timenda sperant
 non speranda. Nunc gaudio dissol-
 uuntur: nunc subito merore tabescunt
 Quales egent amplius fomento sa-
 cratis q̄ monitione sapientis.

Tractatus aureus et peruti-
 lis de perfecta ymitatione
 xpi et vero mundi contemp-
 tu Cum tractatulo de medi-
 tatione cordis finiunt felici-
 ter Anno. MD. cccc. lxxxvii

Anno Dni 1615 23 Nouem
bris in Conuentu Ciuicium
Hanno Dni 1615

Mauritio Walliqua
Dum primum
tum in mixto
Dum mixto

minna ~~Wist~~ gott

in vortzarn

inthe
sam in mixto

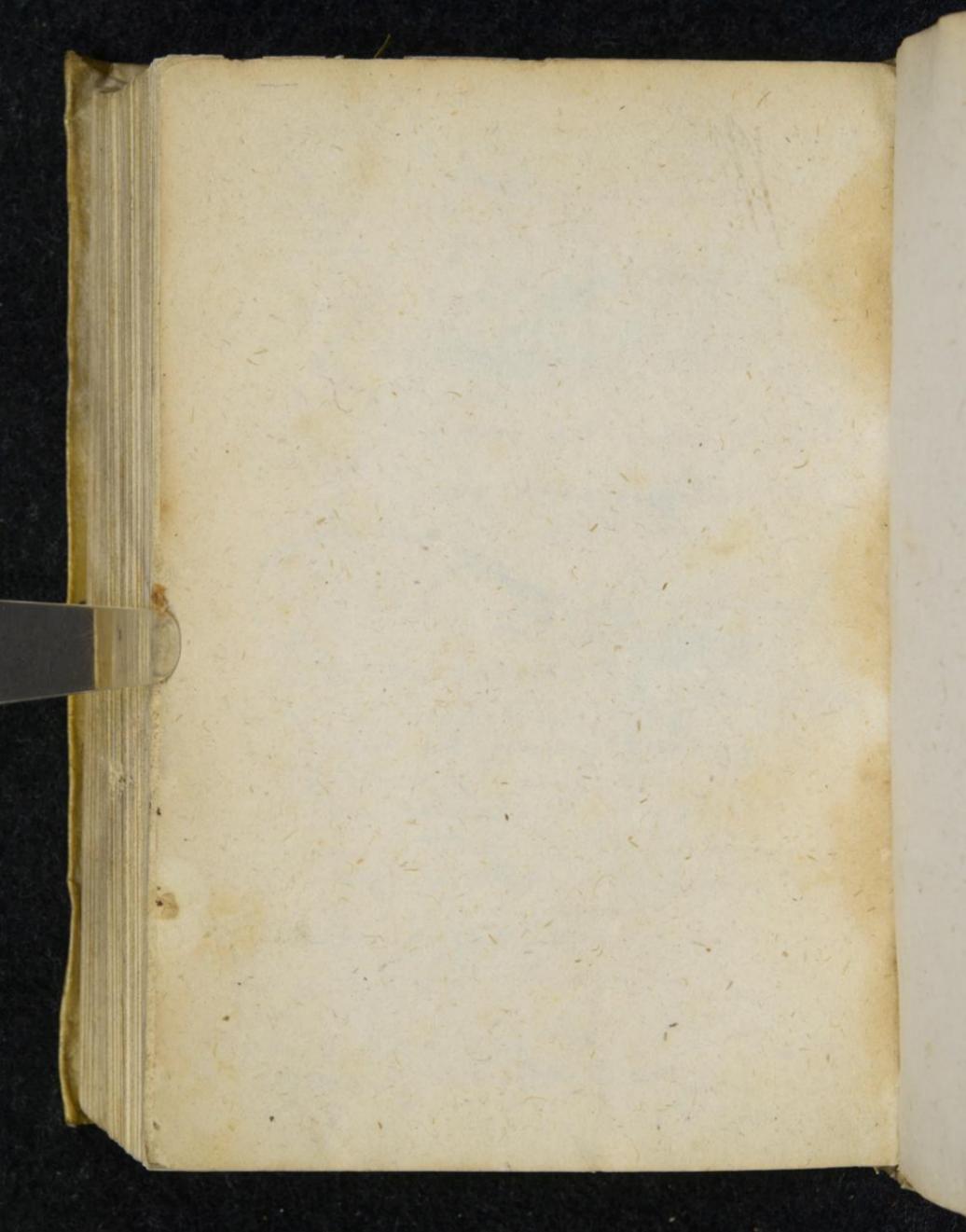
Das mixtan
-ran maten

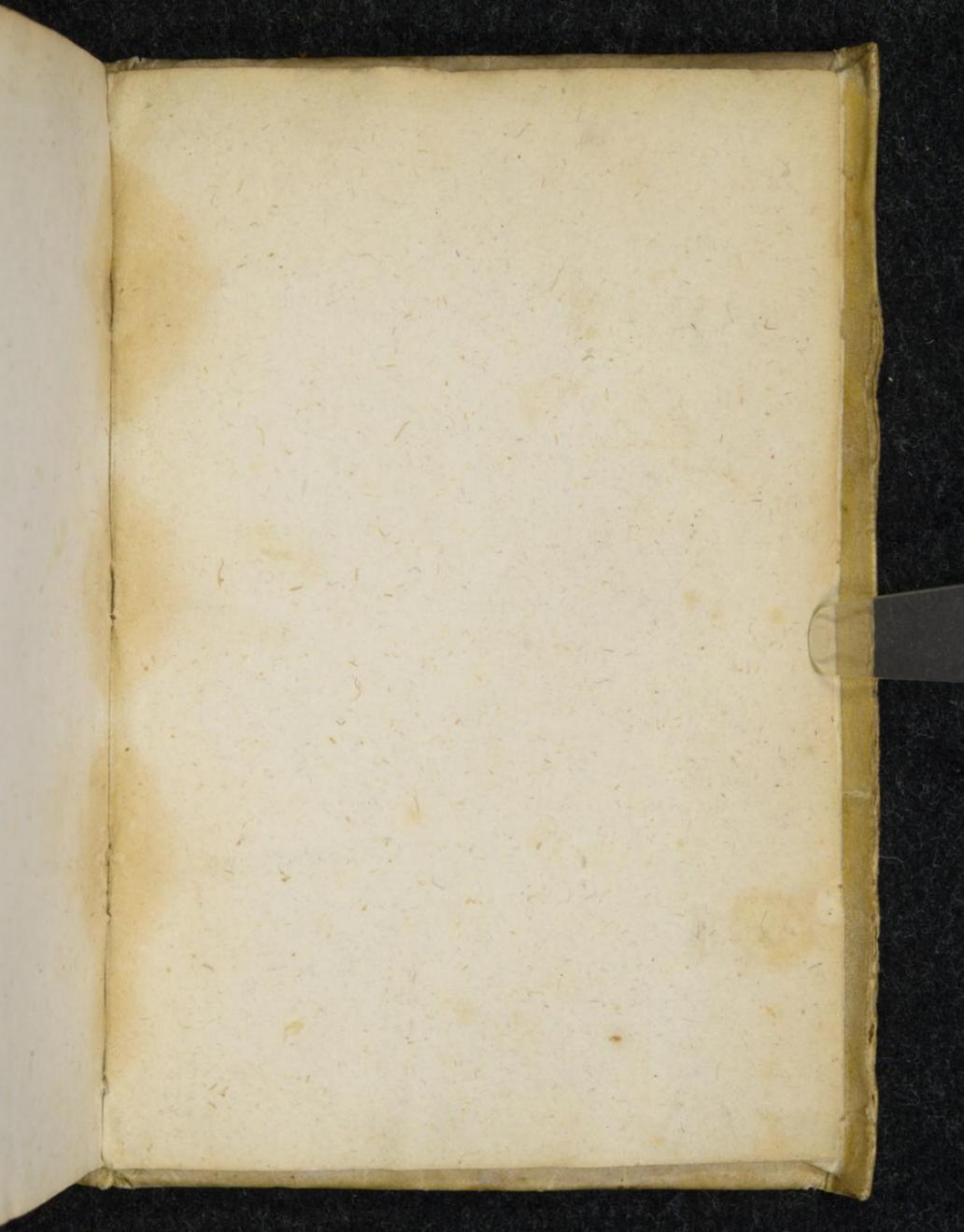
inbay fast

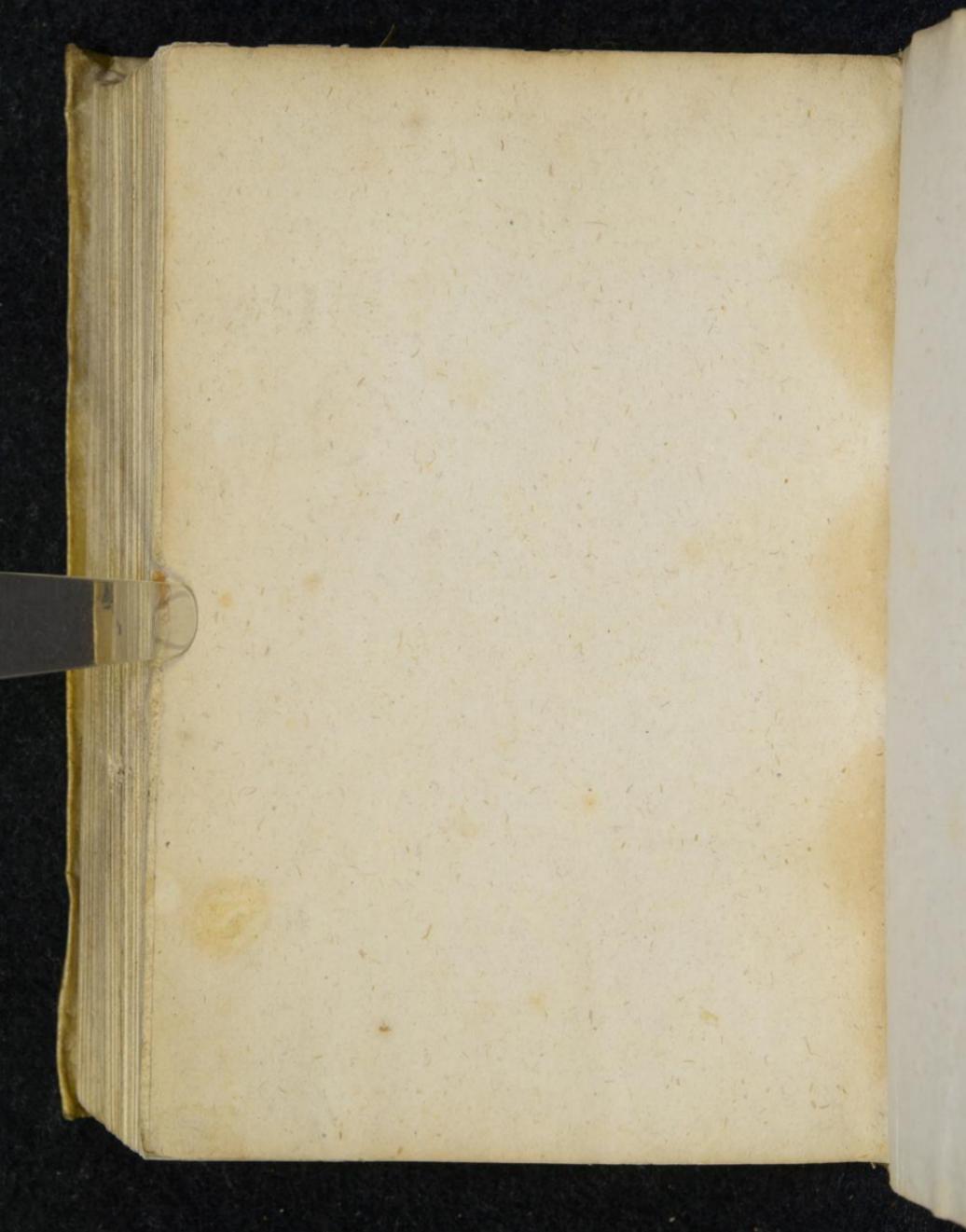
Mauritium

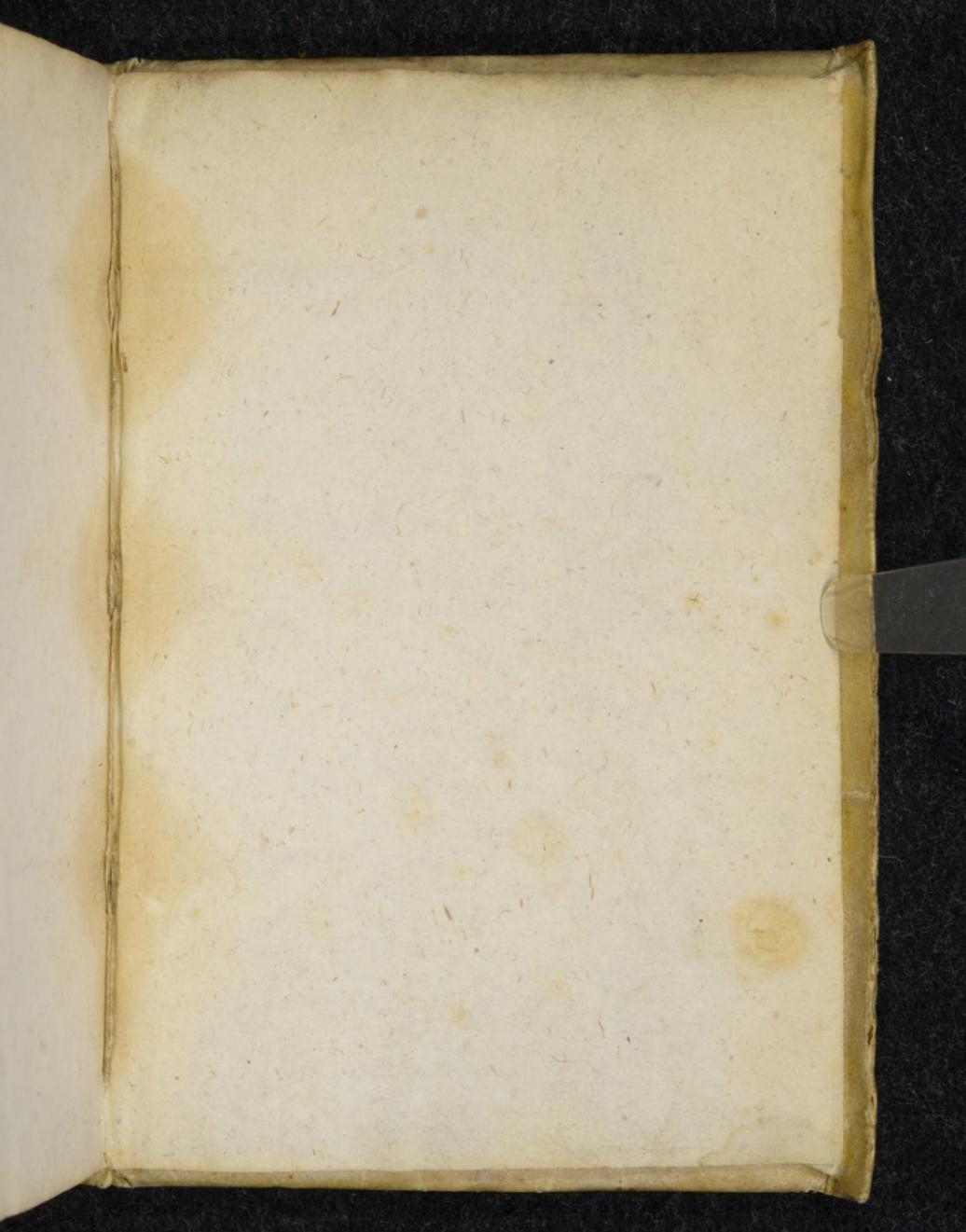
inthe
mit vortzarn

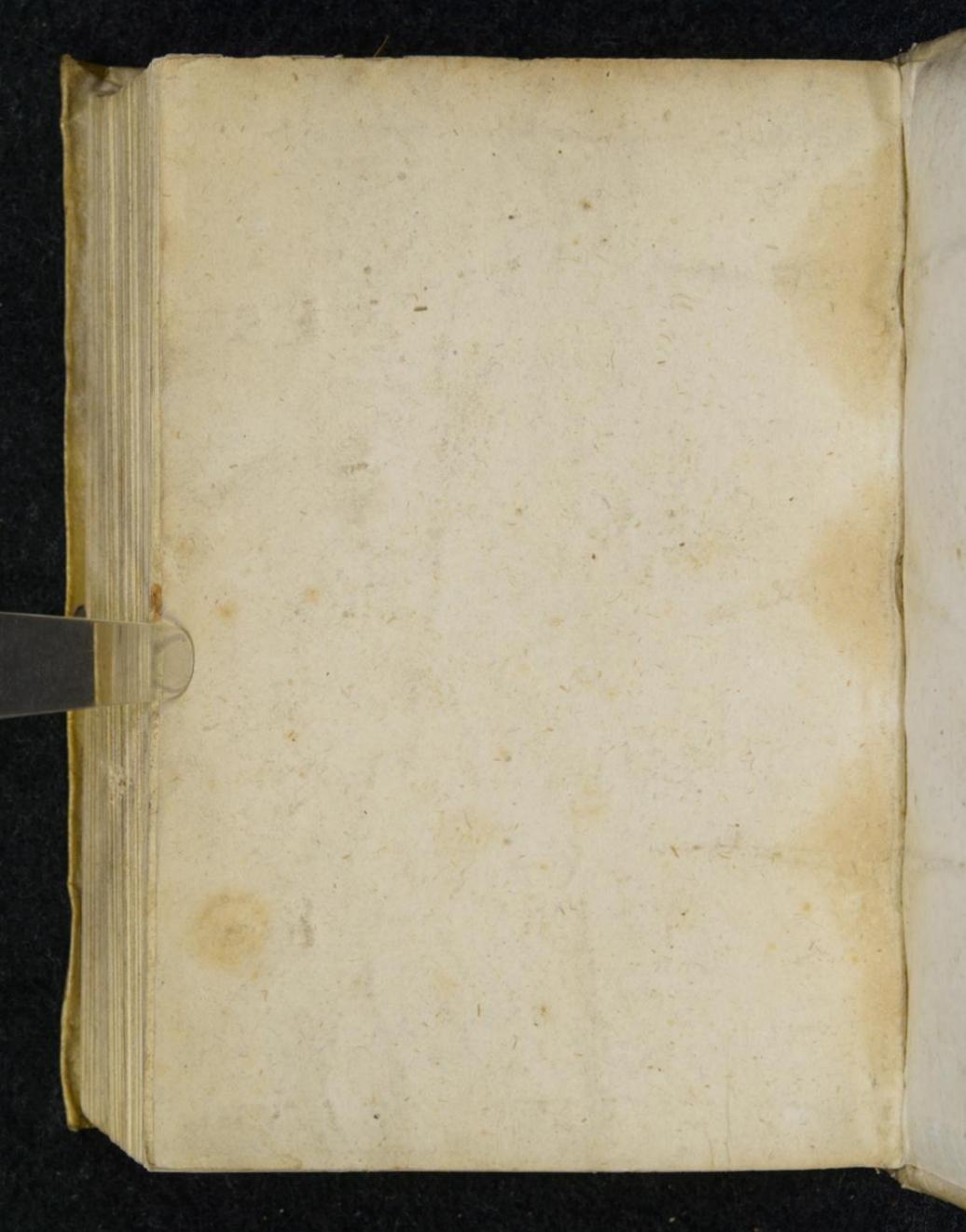
Minnon

© The Tiffen Company, 2007

TIFFEN® Gray Scale

A	1	2	3	4	5	6	8	9	10	11	12	13	14	15	17	18	19
	R	G	B	W	K	M	Y	C	B	M							
	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●

TIFFEN® Color Control Patches

© The Tiffen Company, 2007

Blue	Cyan	Green	Yellow	Red	Magenta	White	3/Color	Black
●	●	●	●	●	●	●	●	●

Centimetres: 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19

Inches: 1 2 3 4 5 6 7 8

